

Bulletin advokacie

Výzva advokátům k navrhování kandidátů pro volby na 7. sněmu ČAK v roce 2017 • Uplatnění nákladů exekuce v insolvenčním řízení • Vypořádání staveb na pozemku cizího vlastníka • Pasivní vs. aktivní hosting: hranice režimu Safe Harbour • Vznik centrální evidence účtů • Vztah kanonického práva a práva České republiky •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Škoda způsobená informací nebo radou
– rozbor § 2950 nového občanského zákoníku v článku
docenta Filipa Melzera čtete na str. 15 – 24.

**VÍTEŽOVÉ
PRÁVNÍKA
ROKU 2016**
viz str. 6.

Novinka z oblasti insolvence

Právě vyšlo

Insolvenční právo

2. doplněné a upravené vydání

Tomáš Richter

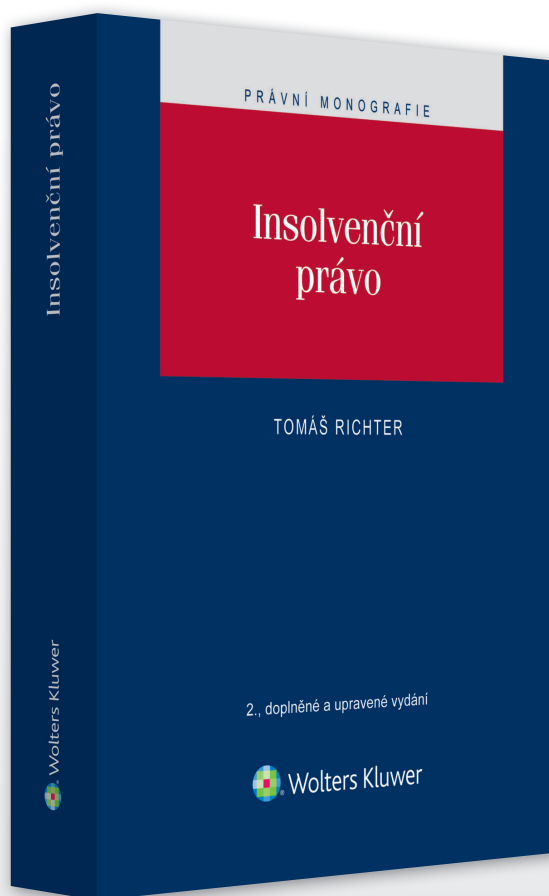
Druhé vydání úspěšného titulu reflektuje autorovo vnímání aplikace nového insolvenčního práva v insolvencích velkých korporačních dlužníků za uplynulých osm let, jakož i jeho koncepční poznámky a návrhy změn interpretace či obsahu právní úpravy v těch bodech, v nichž insolvenční reforma z roku 2006 v testu praxí selhala či selhává.

Autor reaguje na změny, ke kterým došlo v důsledku přijetí nových kodexů civilního práva a které nemohly již z povahy věci nemít vliv na insolvenční systém. Na rozdíl od prvního vydání zařadil autor i výklad týkající se některých procesních specifik insolvenčního řízení jako občanského soudního procesu *sui generis* a dále alespoň stručná upozornění na přeshraniční souvislosti podávaného výkladu.

Objednávejte na

www.wolterskluwer.cz/obchod

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČ 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Časopis zapsaný do Seznamu recenzovaných
neimpaktovaných periodik ČR.
Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla (1-2, 7-8).
Přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16, 110 00 Praha 1
telefon: 273 193 111
e-mail: bulletin@cak.cz, www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman, LL.M.
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonné redaktorky: PhDr. Ivana Cihlářová,
JUDr. Hana Rýdlová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. Dr. Alexander Bělohávek,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.,
JUDr. Vojen Güttler,
JUDr. Vladimír Jirousek,
JUDr. Ladislav Krym,
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
JUDr. Michal Žižlavský

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč kromě
poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 273 193 165.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 244 404 555 nebo
na 606 404 953. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též na internetu
(www.cak.cz). Předáním rukopisu redakci
vyjadřuje autor souhlas s rozmnožením,
rozšiřováním a sdělováním jeho příspěvku
na stránkách www.bulletin-advokacie.cz,
v právních informačních systémech
a na internetových portálech spolupracujících
s ČAK, jakož i v oblasti zpracování dat v rámci
monitoringu médií.

Toto číslo vyšlo 13. 2. 2017 v nákladu
16 750 výtisků.

Obálka: Shutterstock

Tisk: Impax, spol. s r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348 (print)
ISSN 1805-8280 (online)

Úvodník

Martin Vychopeň: **Úvodník supervolební** 3

Aktuality

Platební neschopnost podniků Michal Žižlavský 4

Cena JUDr. Václava Mandáka za nejlepší příspěvek roku 2017

Petr Toman 4

**Výzva advokátům k navrhování kandidátů do představenstva,
kontrolní rady, kárné komise a odvolací kárné komise pro volby
na 7. sněmu České advokátní komory v roce 2017** 5

Vítězové soutěže Právník roku 2016 Red. 6

ČAK je nově na Twitteru! Barbora Petráčková 7

Pozor! Od 2. ledna 2017 má ČAK nová telefonní čísla 8

Výstava fotografa Jana Šibíka v nových prostorách ČAK Red. 10

Pozvánka na XXV. Karlovarské právnícké dny 12

Aktuálně v právu Hana Rýdlová 14

z právní teorie a praxe

Články

Škoda způsobená informací nebo radou Filip Melzer 15

Uplatnění nákladů exekuce v insolvenčním řízení Petra Juřátková 25

Vnos versus rozšíření společného jmění manželů Radmila Švajglová 30

Vypořádání staveb na pozemku cizího vlastníka Jakub Kadlec,
Josef Hrstka 32

Pasivní vs. aktivní hosting: hranice režimu Safe Harbour Martin Maisner .. 40

Vznik centrální evidence účtů Petr Liška 44

Vztah kanonického práva a práva České republiky Ronald Němec 49

Z judikatury

Podjatost soudce 56

**K otázce vyšších nároků na obsah žaloby v případě užití
kvalifikované výzvy podle § 114b o. s. ř.** 62

K otázce výkladu a aplikace § 107a o. s. ř. 64

Z judikatury ESLP 66

Z odborné literatury

Daniela Hrabětová, Stanislav Kouba, Markéta Patzenhauer:
Zákon o evidenci tržeb. Komentář (Radim Boháč) 69

Miloš Sokol, František Vorel, Martin Dobiáš, Tomáš Vojtišek:
**Odškodnění bolesti a trvalých následků u pracovních
a nepracovních úrazů** (Petr Vojtek) 69

Eva Fialová: **Bezkontaktní čipy a ochrana soukromí** (Tomáš Lechner) 70

Kateřina Eichlerová, Jakub Handrlica, Martin Jasenský, Jan Kořán,
Vratislav Košťál, Doubravka Plášilová, Petr Zákoucký:
Energetický zákon. Komentář (Tomáš Zagar) 70

Petr Hajn: **Z právníkova zápisníku aneb Já neříkám tak ani tak**
(Ondřej Hruďa) 72

Daniela Kovářová: **Smrt v justičním paláci** (Ivana Cihlářová) 72

Bulletin slovenskej advokacie přináší... 73

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Všechny nás dejte zavřít čili o době předtotalitní 75

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	76
Východočeské novinky při poskytování bezplatné právní pomoci Milan Jelínek	78
Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti konaných ve II. pololetí roku 2016	79
Řešení škodných událostí advokátů Zdeněk Turek	80
Z jednání představenstva ČAK icha	81
Tenisový turnaj „O vánoční pohár české a slovenské advokacie“ Andrea Vinkráčková	82

Z Evropy

Stálé zastoupení ČAK v Bruselu informuje	83
Kongres UIA v Budapešti Martina Doležalová	85

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	87
Pozvání na semináře a přednášky Jednoty českých právníků v I. pololetí 2017	89
Evropský vyhledávač advokátů nově i na webu ČAK	90
„Marketingové právo v sociálních médiích“ – zpráva z konference Karla Chlumská	90
Tištěná sbírka Nejvyššího správního soudu končí Václav Vlček, Josef Baxa	92
Tradiční seminář o americkém právu v Telči Lenka Zichová	94

Z právnické společnosti

Za emeritním profesorem JUDr. Zdeňkem Kučerou, DrSc. Květoslav Růžička ..	95
---	----

Nakonec

Právníkovy zápisky Petr Hajn	96
Kresba Lubomíra Lichého	97
Víte, že... Stanislav Balík	97
Obsah ročníku 2016	98
Inhaltsverzeichnis	103
Zusammenfassung/Summary	104
Table of Contents	105

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložení, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasláné portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládáte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případně vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH
- sdělení, zda chcete zaslat po zlomu korektury

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

ZIZLAVSKY

Insolvenční správci se zvláštním povolením

Testy insolvence

» příležitost ke spolupráci «

www.zizlavsky.cz

michal@zizlavsky.cz

Úvodník *supervolební*

Supervolební – takto bývá pravidelně v médiích označován rok 2017. V tomto roce proběhnou volby do Poslanecké sněmovny a podstatná část prezidentské kampaně. Pro advokacii je tento rok taktéž rokem volebním – 22. září se koná již 7. sněm české advokacie. Sněm je vyvrcholným stavovského života a určitým předělem, sloužícím mimo jiné i k tomu, abychom se ohlédli zpátky a bilancovali uplynulé volební období.

I když na podrobnější zprávu o činnosti představenstva a orgánů ČAK a hodnocení jejich činnosti je dost času, chtěl bych přece jen již dnes zmínit dvě významné události loňského roku. Po velmi náročných a dlouhých úředních jednáních a řízeních se konečně povedlo vrátit budově Kaňkova paláce dřívější historickou hodnotu uzavřením ošklivého a nedůstojného průchodu v podloubí paláce. Byly zde provedeny nezbytné stavební úpravy, byla zřízena recepce a pamětní místo s výstavním prostorem, které slouží pro kulturní a společenské akce. Před budovou došlo k rozšíření chodníku a na nové důstojné místo na průčelí budovy byl umístěn památník 17. listopadu. Toto opatření bylo veskrze kladně přijato a nové umístění památníku 17. listopadu se při nedávných oslavách osvědčilo. Osobně jsem velmi rád, že se nám tak daří naplňovat odkaz donátora Jana Nepomuka Kaňky a udržovat naši historickou budovu v odpovídajícím stavebně-technickém i estetickém stavu.

Druhým významným milníkem, byť nikoliv tak viditelným, je přestavba internetového systému České advokátní komory. Stávající systém se bohužel vlivem postupných kroků, které na sebe ne vždy navazovaly, a především vlivem chaotického vývoje internetového světa a internetové komunikace (datové schránky, webové stránky, základní registry, apod.) dostal do stavu, kdy jej bylo nutno postavit znovu na nových základech, tak, aby vyhovoval advokacii 21. století a stále přísnějším požadavkům na bezpečnost. Systém je stavěn mimo jiné i tak, aby byl připraven poskytovat advokátům servis pro online poskytování právních služeb (přesněji, pro poskytování právních služeb přes internetové rozhraní). Nezakrývám, že jsme se v této věci inspirovali u zahraničních advokátních komor, zejména u advokátní komory francouzské, a pevně doufám, že se nám to podaří. Jde o nezbytně nutný krok, neboť vinklaření v in-

ternetovém světě, tedy online poskytování právních služeb osobami, které k tomu nejsou odborně ani materiálně vybaveny, dosáhlo obrovských rozměrů; trestní represe naprosto selhává a vedle podpory návrhů na správní represii podobných nekalých činností musí advokátní komora i jinou svojí činností přispět k tomu, aby advokáti a klientská veřejnost měli možnost spolehlivě realizovat právní služby tímto moderním způsobem.

Přípravy sněmu jsou v plném proudu. Základní organizační předpoklady pro konání sněmu jsou již vytvořeny. V současné době se připravují tzv. kvalifikované výzvy pro budoucí kandidáty, návrhy na obsazení sněmovních orgánů apod. Doufejme, že náš volební rok 2017 bude zejména rokem správných personálních rozhodnutí učiněných na sněmu.

I když jsem si vědom, že tento úvodník vychází až v únoru 2017, považuji za nikoliv opožděné ~~připravit~~ připravit nám všem hodně zdraví, štěstí a úspěchů v roce 2017.

JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ,
předseda ČAK

Platební neschopnost podniků

VE DNECH 12. A 13. PROSINCE 2016 SE KONALA 34. SCHŮZE PŘEDSTAVENSTVA ČAK. PŘEDSTAVENSTVO SE ZABÝVALO MIMO JINÉ NÁVRHEM NOVÝCH EVROPSKÝCH PRAVIDEL PRO PLATEBNÍ NESCHOPNOST PODNIKŮ.

Konkrétně jde o návrh nové směrnice Evropské komise, která navazuje na nové nařízení o insolvenčním řízení. Návrh si klade za cíl zprůchodnit řešení insolvence podnikatelů cestou restrukturalizace dluhů a podnikových aktiv. Vychází z myšlenky, že podnikatelům je třeba dát druhou šanci. Podle důvodové zprávy ukončí každá druhá firma své podnikání do pěti let od svého vzniku. Většina platebně neschopných firem končí v konkursu. Evropská legislativa se to snaží změnit.

Z pohledu advokátů může být v návrhu zajímavá myšlenka, že by soud mohl v období před zahájením insolvenčního řízení jmenovat dohlížitele, který by kontroloval činnost dlužníka.

V České republice existuje problém nevhodných aktivit manažerů a majitelů korporací těsně před zahájením insolvenčního řízení. Stává se, že dlužník na poslední chvíli vyvádí majetek na spřízněné osoby nebo zvýhodňuje některé věřitele oproti jiným. Tomu by mohla zabránit pojistka v podobě nezávislé osoby, oprávněné provádět kontrolu hospodaření dlužníka před zahájením insolvenčního řízení. Zajímavá je také myšlenka jmenování mediátora, který by pomáhal dlužníkovi vést jednání s věřiteli o reorganizačním plánu. Na tomto vyjednávání často vše končí, když manažeri dlužníka nemají zkušenosti s krizovým řízením a bývají příliš osobně angažováni. Jak v případě dohlížitele, tak v případě mediátora vidím prostor pro zkušené advokáty, insolvenční správce a specializované právnícké firmy.

Návrh směrnice byl předán odborné sekci ČAK pro insolvenční právo. Ta bude osud směrnice dále sledovat. Případné podněty, které se vztahují k této problematice, lze adresovat odborné sekci.

✦ JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ, člen představenstva ČAK a předseda odborné sekce pro insolvenční právo

Cena JUDr. Václava Mandáka za nejlepší příspěvek roku 2017

BULLETIN ADVOKACIE OSLAVIL V LOŇSKÉM ROCE 60. VÝROČÍ SVÉHO VZNIKU. V ROCE 2014 BYL PO MNOHA LETECH ZAŘAZEN DO SEZNAMU RECENZOVANÝCH ČASOPISŮ A V LETECH 2014 AŽ 2016 SE STAL TŘIKRÁT ZA SEBOU DRŽITELEM PRESTIŽNÍHO OCENĚNÍ UDĚLOVANÉHO SPOLEČNOSTÍ KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY PRO NEJLEPŠÍ PRÁVNICKÝ ČASOPIS ČR.

Cenu redakční rady jsme pojmenovali po advokátovi JUDr. Václavu Mandákovi, CSc. (*1933 †2009), který byl autorem mnoha odborných článků publikovaných v Bulletinu advokacie a v letech 1986 až 2007 jeho nezapomenutelným šéfredaktorem. JUDr. Stanislav Balík o něm v roce 2003, kdy slavil své sedmdesátiny, v Bulletinu advokacie napsal: „Není nadsázkou tvzení, že Bulletin advokacie je v polistopadovém období jubilantovým dítětem“. Díky Václavu Mandákovi náš časopis prošel úspěšně cestou od polointerního občasníku k renomovanému odbornému advokátskému periodiku.“

Všechna tato ocenění by nebyla možná bez podpory vydavatele, České advokátní komory a členů redakce, ale především bez jednotlivých autorů, kteří měsíc co měsíc píšou své odborné články a názory a svěrují je k otisknutí právě našemu časopisu.

Redakční rada Bulletinu advokacie si spolupráce s autory velmi cení. Uvědomuje si, že Bulletin advokacie je právě tak kvalitní odborný časopis, jak odborně kvalitní a čtivé jsou publikované články. **Rozhodla se proto každoročně ocenit autora, který v tištěné verzi Bulletinu advokacie publikuje nejlepší (nejzajímavější, nejprínosnější) odborný článek nebo články.**

O udělení Ceny Václava Mandáka rozhodne redakční rada poprvé na svém zasedání v lednu 2018. Ocení autory, kteří publikovali svůj článek v některém z letošních čísel. Věříme, že tímto způsobem upozorníme čtenáře na zajímavě zpracované téma a odměníme autora či autory za jejich kvalitní práci. Současně si připomeneme osobu dlouholetého šéfredaktora JUDr. Václava Mandáka, CSc.

✦ JUDr. PETR TOMAN, LL.M., předseda redakční rady Bulletinu advokacie

Výzva advokátům

k navrhování kandidátů do představenstva, kontrolní rady, kárné komise a odvolací kárné komise pro volby na 7. sněmu České advokátní komory v roce 2017

V návaznosti na zveřejnění výzvy advokátům k navrhování kandidátů do orgánů Komory na webových stránkách Komory dne 1. 2. 2017 v souladu s čl. 4 stálého volebního řádu sněmu České advokátní komory, otiskujeme úplné znění výzvy rovněž v Bulletinu advokacie.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dne 22. září 2017 se bude v Praze konat 7. sněm České advokátní komory, který je podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, příslušný zvolit představenstvo, kontrolní radu, kárnou komisi a odvolací kárnou komisi na další volební období. Představenstvo, které je podle ustanovení čl. 5 volebního řádu povinno sestavit příslušné kandidátní listiny, **vyzývá tímto advokáty k předložení návrhů kandidátů do představenstva, kontrolní rady, kárné komise a odvolací kárné komise, o jejichž volbě bude rozhodovat 7. sněm Komory, a to v souladu s následujícími pravidly, která vyplývají z volebního řádu:**

1. Kandidovat může každý advokát, který nemá pozastaven výkon advokacie. Advokát může kandidovat na návrh některého z orgánů Komory, osobně nebo na návrh jiného advokáta nebo skupiny advokátů.
2. Návrh kandidatury musí obsahovat:
  - a) jméno a příjmení, sídlo a evidenční číslo kandidáta,
  - b) označení, do kterého orgánu kandidát kandiduje nebo je za kandidáta navrhován,
  - c) jméno a příjmení, sídlo a evidenční číslo advokáta nebo advokátů, kteří návrh kandidatury podávají nebo kteří návrh kandidatury osobně kandidujícího advokáta podporují, anebo označení orgánu Komory, který návrh činí,
  - d) prohlášení advokáta, který nekandiduje osobně, že byl s návrhem seznámen a že pro případ svého zvolení souhlasí s výkonem funkce v příslušném voleném orgánu Komory.
3. Osobní kandidatura advokáta nebo prohlášení advokáta, který nekandiduje osobně, musí být opatřeny jeho úředně ověřeným podpisem; pokud jsou zaslány v elektronické podobě, lze tak učinit výlučně prostřednictvím elektronické podatelny Komory.
4. Představenstvo je povinno zařadit na kandidátní listinu každého advokáta, jehož kandidaturu podpoří nebo kterého navrhne alespoň dalších 50 advokátů; splnění této podmínky se prokazuje předložením podpisové listiny, která musí obsahovat jméno, příjmení, sídlo a evidenční číslo všech advokátů, kteří kandidáta navrhují nebo podporují, a jejich podpisy. Podpisová listina musí být přiložena ke kandidatuře advokáta.
5. Návrh kandidatury musí být doručen do sídla Komory v listinné podobě nebo prostřednictvím elektronické podatelny nejpozději **do 30. dubna 2017**.
6. Při předložení návrhů je třeba dbát na to, aby v den volby, tj. v den konání 7. sněmu Komory, nebránila zvolení kandidáta skutečnost, že má pozastaven výkon advokacie – viz § 9a odst. 1 písm. d) zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů; pokud by tomu tak bylo, volba by nebyla platná.

Za představenstvo České advokátní komory

JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ, v. r.
předseda České advokátní komory

Vítězové soutěže Právník roku 2016

PRÁVNICKÁ SÍŇ SLÁVY

JUDr. Iva Brožová,
bývalá ústavní soudkyně a expředsedkyně
Nejvyššího soudu

OBČANSKÉ PRÁVO

JUDr. Ladislav Muzikář,
soudce Městského soudu v Praze

TRESTNÍ PRÁVO

JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D.,
vrchní státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství
v Praze

PRO BONO

JUDr. Viktor Rossmann,
samostatný advokát, Praha

FINANČNÍ PRÁVO

JUDr. Monika Novotná,
advokátka, AK Rödl & Partner, Praha

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.,
advokát, AK Kříž a partneři, Praha

PRACOVNÍ PRÁVO

JUDr. Ladislav Jouza,
samostatný advokát, Praha

RODINNÉ PRÁVO

JUDr. Daniela Kovářová,
advokátka a předsedkyně redakční rady časopisu
Rodinné listy

OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA, PRÁVO ÚSTAVNÍ

David Kosař,
vedoucí Ústavu pro otázky soudnictví PF Masarykovy
univerzity v Brně

TALENT ROKU

Mgr. Ing. Bc. Jan Tomíšek,
advokátní koncipient, AK ROWAN LEGAL, Praha

ZVLÁŠTNÍ CENA SV. YVA

JUDr. Ivana Švehlová,
expředsedkyně Krajského soudu v Praze

Letošní galavečer Právníka roku se konal o týden později, než předchodí ročníky, takže vítězové této největší justiční soutěže byli vyhlášováni v době, kdy dvojčíslo (s výjimkou této jediné stránky) již odcházelo do tisku.

právník roku 2016

Podrobnější informace o galavečeru včetně řady fotografií ale již teď najdete v Bulletinu online na www.bulletin-advokacie.cz, a samozřejmě v březnovém čísle tištěného Bulletinu.

✿ Red.

✿ Foto JAN KOLMAN

ČAK je nově na Twitteru!

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA ZŘÍDILA NA ZÁKLADĚ ROZHODNUTÍ PŘEDSTAVENSTVA ČAK Z PROSINCE 2016 OFICIÁLNÍ ÚČET NA SOCIÁLNÍ SÍTI TWITTER.

Twitter patří mezi populární sociální sítě, kde uživatelé sdílejí krátké příspěvky o aktuálních tématech, tzv. *tweety*, které jsou omezeny velikostí (maximálně 140 znaků) a mohou odkazovat na externí internetové stránky. Na nově zřízeném oficiálním účtu ČAK naleznete nejnovější krátké informace o dění v české advokacii, dále pak odkazy na kompletní znění zajímavých článků či zpráv z webových stránek cak.cz a bulletin-advokacie.cz, nebo z jiných internetových stránek, které s advokací souvisejí.

ČAK ovšem upozorňuje, že zřízení oficiálního účtu na sociální síti Twitter neznamena upožadování webové stránky cak.cz či bulletin-advokacie.cz, kde i nadále naleznete rozsáhlejší informace, upozornění, kontaktní údaje, a na kterých se budou stále sdílet další odkazy a dokumenty ke stažení či jiné informace.

Založení oficiálního účtu Komory na Twitteru považuje vedení ČAK za další krok ve zkvalitňování komunikace s advokátní i neadvokátní veřejností, zvláště pak s mladší generací, která sociální síť v dnešní době velmi využívá.

Oficiální účet České advokátní komory naleznete pod uživatelským jménem **@CAK_cz**, nebo na internetové adrese www.twitter.com/CAK_cz. Pročítat si jej můžete, i pokud nejste uživateli této sociální sítě zcela stejně, jako jiné internetové stránky.

✦ Bc. BARBORA PETRÁČKOVÁ

NEZTRÁCEJTE ČAS ADMINISTRATIVOU, VĚNUJTE SE ADVOKACII!

PROFESIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

- ▶ Efektivnější řízení celé kanceláře
- ▶ Přehledná evidence klientů, spisů a provedené práce
- ▶ Automatické hlídání lhůt a manažerské výstupy šité na míru
- ▶ Napojení do veřejných rejstříků
- ▶ Bezpečnostní certifikát ISO/IEC 10181

Plánování úkolů a zakázek • Pošta (listinná, elektronická, datové schránky) • Funkční modul vymáhání pohledávek, včetně propojení s exekutorem • Data management systém a automatické generování podání • CRM a hromadné rozesílání emailů • Vyúčtování a fakturace ve více měnách • Klientská podpora • Snadný přechod z Vašeho současného systému

Telefon: +420 312 315 350

E-mail: info@isak.cz

ISAK

INFORMAČNÍ SYSTÉM

www.isak.cz
Nositel inovací v oboru

Pozor! Od 2. ledna 2017 má ČAK nová telefonní čísla

OD 2. LEDNA 2017 PŘECHÁZEJÍ VŠECHNA PRACOVIŠTĚ ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY V PRAZE I V BRNĚ Z TECHNICKÝCH DŮVODŮ NA NOVÁ TELEFONNÍ ČÍSLA. JEJICH SEZNAM NAJDETE ROVNĚŽ NA ÚVODNÍ STRANĚ WEBU ČAK POD BANNEREM OZNAČENÝM STEJNÝM TELEFONEM JAKO ZDE.

KAŇKŮV PALÁČ, NÁRODNÍ 16, PRAHA 1

ODBOR SEKRETARIÁTU

RECEPCE		273 193 111
JUDr. Martin Vychopen	předseda ČAK	273 193 112
JUDr. Ladislav Krym	tajemník ČAK	273 193 113
JUDr. Milan Hoke	vedoucí odboru	273 193 114
Bc. Martina Kurzová	sekretariát	273 193 113
Filip Anton		273 193 112

útvář technického zabezpečení

Kateřina Herrmannová	e-podatelna	273 193 117
Magda Šťastná		273 193 118
Jiří Svinka		273 193 119

ODBOR HOSPODÁŘSKÝ A ORGANIZAČNÍ

Mgr. Miroslava Sedláčková	vedoucí	273 193 130
Věra Kašpárková		273 193 133
Josef Fiala	manažer IT	273 193 132
Martina Mošková		273 193 131

účetárna a správa majetku

Eva Bálková	hlavní účetní	273 193 120
Alena Vondráčková		273 193 121
Darína Havelková		273 193 122
Helena Lacinová		273 193 123
Jana Foukalová		273 193 124
Ing. Alena Křížková		273 193 125
Eva Gajdošová		273 193 126
Romana Vácová		273 193 127

ODBOR VNĚJŠÍCH VZTAHŮ

PhDr. Iva Chaloupková	vedoucí, tisková mluvčí	273 193 160
Bc. Barbora Petráčková	asistentka odboru	273 193 161
JUDr. Pavel Blanický	šéfredaktor	273 193 162
PhDr. Ivana Cihlářová	redaktorka BA	273 193 163
JUDr. Hana Rýdlová	redaktorka BA a BA online	273 193 164
Eva Dvořáková	tajemnice BA	273 193 165
knihovna		
Miroslava Pátková		273 193 166
Alena Karlová		273 193 167

ODBOR MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

JUDr. Eva Indruchová,	vedoucí	273 193 140
LL.M., Ph.D.		
Lenka Vobořilová		273 193 141
Mgr. Alžběta Recová		273 193 142
Mgr. Lenka Vojřívová		273 193 143

ODBOR VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ LEGISLATIVY

JUDr. Johan Justoň	vedoucí	273 193 170
Barbora Melišková		273 193 171
Mgr. Petra Vrábliková		273 193 172
JUDr. Martina Doležalová, Ph.D.		273 193 173

PALÁČ DUNAJ, NÁRODNÍ 10 (VORŠILSKÁ 14), PRAHA 1

RECEPCE

Ladislav Pirkli		273 193 273
-----------------	--	-------------

ODBOR MATRIKY

JUDr. Jaroslava Macková	vedoucí	273 193 220
Jana Pešková		273 193 221
Simona Spružinová		273 193 222
Kamila Kratochvílová		273 193 223
Zachová Kateřina		273 193 224

Evidenční referát

Mgr. Petr Svoboda	vedoucí referátu	273 193 225
Pavel Lacina		273 193 226
Kateřina Kočí		273 193 227

ODBOR VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

Mgr. Lenka Danilišin	zastupující vedoucí	273 193 250
----------------------	---------------------	-------------

Marie Knížová		273 193 251
Helena Adamová		273 193 252
Jana Ponáhlá		273 193 253
Zdeňka Muráriková		273 193 254

KONTROLNÍ ODDĚLENÍ

JUDr. Marcela Marešová,	vedoucí	273 193 280
Ph.D., MBA		
Eva Frodlová	sekretariát	273 193 281
Mgr. Aneta Hüblbauerová		273 193 282
Mgr. Martina Koukolová		273 193 283
Dana Kopecká		273 193 284
Bc. Lenka Pášová		273 193 285
Karolína Roubalová		273 193 286
Ing. Jana Malečková		273 193 287

ODDĚLENÍ PRO VĚCI KÁRNÉ

JUDr. Jan Syka	vedoucí	273 193 290
Květa Divišová		273 193 291
Věra Prejzová		273 193 292
Veronika Marešová		273 193 293

KLEINŮV PALÁČ, NÁM. SVOBODY, BRNO

VRÁTNICE		732 147 193
sekretariát		513 030 111
JUDr. Irena Schejbalová	ředitelka pobočky	513 030 111
Hana Kislícká		513 030 111
Karolína Župková, DiS		513 030 112
Bc. Helena Tomalová		513 030 113
Marcela Ridlová		513 030 114
Mgr. Lenka Danilišin	vedoucí knihovnick	513 030 115

beck-online

jedinečný zdroj
právních informací

Vyhledat

- ✓ Judikatura a literatura v nejrozsáhlejší on-line databázi na trhu
- ✓ Aktualizace šestkrát denně
- ✓ Kompletní texty odborných komentářů k zákonům
- ✓ Archiv nejvýznamnějších právnických časopisů na trhu
- ✓ Přesné a intuitivní vyhledávání
- ✓ Přístup z jakéhokoli počítače přes internet

www.beck-online.cz

Pro více informací o beck-online, možnostech uživatelských školení,
či sjednání schůzky s naším odborným poradcem pište nebo volejte

beckonline@beck.cz, tel.: 273 139 222

Výstava fotografa Jana Šibíka v nových prostorách ČAK

DNE 12. PROSINCE 2016 BYLA V PRAŽSKÉM SÍDLĚ ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY, V NOVĚ ZREKONSTRUOVANÉM PODLOUBÍ KAŇKOVA PALÁCE, SLAVNOSTNĚ OTEVŘENA VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ JANA ŠIBÍKA, DRŽITELE CELKEM 41 OCENĚNÍ Z CZECH PRESS PHOTO (VČETNĚ DVOU HLAVNÍCH CEN V LETECH 1995 A 1999) A TŘETÍHO MÍSTA VE WORLD PRESS PHOTO V ROCE 2004.

Předseda České advokátní komory Martin Vychopeň (u mikrofonu) slavnostně zahajuje výstavu Jana Šibíka (na snímku vpravo).

Fotoreportér, který za posledních třicet let absolvoval více než 250 zahraničních cest na místa, kde se bojovalo za spravedlnost a lidská práva, na výstavu vybral jednak svoje dnes již historické fotografie z pádu berlínské zdi a z listopadu 1989 v Praze, a jednak nedávné „aktuality“ – záběry z arabské revoluce v Egyptě v roce 2011, protivládní protesty v Istanbulu o dva roky později, i fotografie z kyjevského Majdanu a následků války na východní Ukrajině z roku 2014.

Výstava, kterou zahájil předseda České advokátní komory Martin Vychopeň, je příspěvkem ČAK k Evropskému dni advokátů, který se z iniciativy Rady evropských advokátních komor (CCBE) konal již potřetí ve všech zemích EU, a to 10. prosince. Není náhodou, že se toto datum kryje s datem Dne lidských práv, vyhlášeného OSN v roce 1950. Tématem Evropského dne advokátů v roce 2016 byl „Přístup ke spravedlnosti“, s podtitulem „Oslovte svého advokáta a získejte přístup ke svým právům“.

Výstava Šibíkových fotografií v podloubí Kaňkova paláce na Národní třídě se bude konat do konce března 2017 a advokáti i neadvokátní veřejnost ji mohou zdarma navštívit v pracovní době Komory, tedy v pondělí až čtvrtek od osmé hodiny ranní do tři čtvrtě na pět odpoledne, v pátek pak od osmi do půl čtvrté.

Red.

Foto BARBORA PETRÁČKOVÁ

Účastníci vernisáže.

Nestoři české advokacie – objednávejte na

WWW.BULLETIN-ADVOKACIE.CZ/NESTORI
či na e-mailu NESTORI@IMPAX.CZ

Cena: 350 Kč + 100 Kč poštovné a balné
(zasíláme na dobírku kurýrní službou DPD)

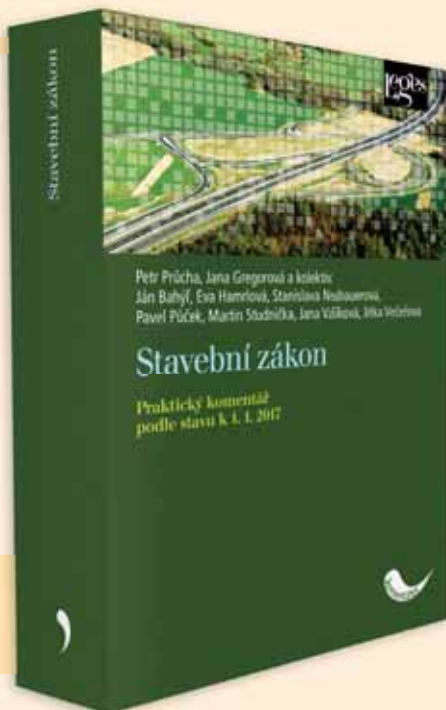
Petr Průcha, Jana Gregorová a kolektiv autorů

Stavební zákon

Praktický komentář
podle stavu k 1. 1. 2017

Komentář zprostředkovává odborné zkušenosti autorů i judikaturu správních soudů a Ústavního soudu, metodická stanoviska Ministerstva pro místní rozvoj i závěry poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu.

880 stran,
pevná vazba,
1390 Kč

Ivo Macek, Romana Derková, Daniel Bartoň,
Karel Košťál, Eva Marečková, Petr Zatloukal

Zákon o zadávání veřejných zakázek

Praktický komentář s judikaturou

Komentář k novému zákonu přináší popis a průběh jednotlivých úkonů v procesu zadávání veřejných zakázek. Autoři zvolili praktický přístup k této problematice, a to formou názorných příkladů a odkazů na použitelnou judikaturu.

848 stran,
pevná vazba,
1190 Kč

Eva Ondřejová

Ochrana osobnosti

v common law a českém právu

Tato ojedinělá publikace představuje komplexní úvod do problematiky ochrany osobnosti v systému common law. Věnuje se také úpravě ochrany osobnosti v českém právním řádu.

256 stran,
480 Kč

Robert Krč, Petr Dovolil

Jak uspět při výběrovém řízení podle nového zákona o zadávání veřejných zakázek

Praktická příručka nejen pro dodavatele

Přehledný průvodce po nejdůležitějších změnách, které přinesl nový zákon č. 134/2016 Sb., je napsán z pohledu dodavatelů, kterým má pomoci správně sestavit nabídky, aby nemohly být z formálních důvodů vyřazeny ze soutěže.

208 stran,
390 Kč

XXV. konference Karlovarské právnícké dny

8. – 10. 6. 2017 Hotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary

Registrační formulář a další informace najdete na www.kjt.cz. Základní poplatek za účast na konferenci a slavnostní recepci činí 9 900 Kč + DPH.

PROGRAM

ČTVRTEK 8. 6. 2017

- 8:00 Registrace
- 8:20 Zahájení XXV. konference
JUDr. Vladimír Zoufalý, advokát, Praha, viceprezident KJT

Občanské právo hmotné

- Ekvita a občanský zákoník
prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, Ústav státu a práva AV ČR, Praha
- Následky neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky
JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., NS ČR
- K souběhu uznání, započtení a narovnání
prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., PF MU, Brno
- Problematika „superficies solo cedit“
prof. JUDr. Josef Fiala, CSc., ÚS ČR
- Kontrola cenových ujednání ve spotřebitelských smlouvách
JUDr. Milan Hulmák, Ph.D., advokát, PF UP, Olomouc
- Poměrování náhrady výše bolestného – rozdílné perspektivy v národních úpravách
prof. Dr. Ernst Karner, Institut für Zivilrecht, Universität Wien

Občanské právo procesní

- Právo na zákonného soudce (problémy s rozvrhy práce, podjatostí soudců, přidělování spisů atp.)
doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D., ÚS ČR
- Koncentrace řízení – srovnání české a rakouské úpravy a praxe
Mgr. Michal Vávra, advokát, Brno
- Koncentrace civilního sporného řízení na Slovensku
doc. JUDr. Marek Števec, Ph.D., PF UK, Bratislava

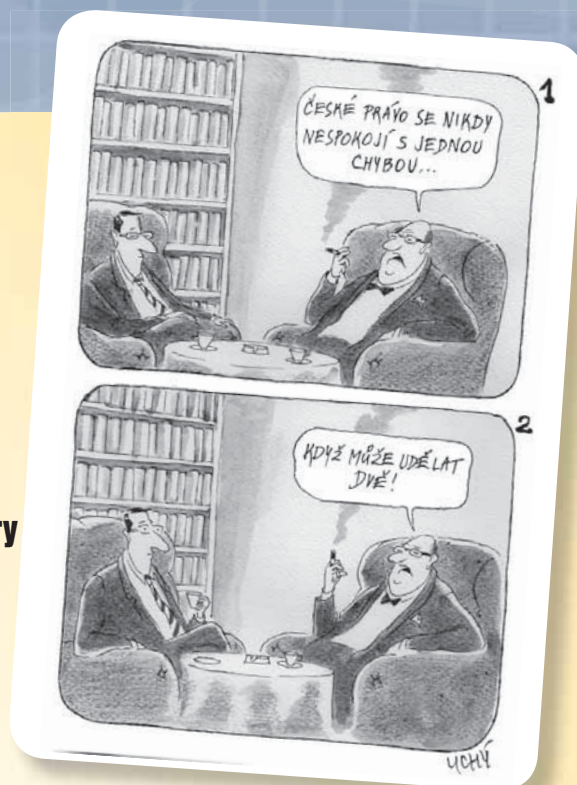
Právo a internet

- Problematika poskytování právních služeb na internetu – elektronická advokacie
JUDr. Martin Maisner, Ph.D., advokát, Praha
- Právní povaha „Internet of thing“
prof. Dr. Christiane Wendehorst, Universität Wien
- Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti a její limity
Mgr. František Korbek, Ph.D., advokát, Praha
- Právní úprava odpovědnosti Uber, Airbnb a dalších internetových platforem
doc. JUDr. Radim Polčák, Ph.D., PF MU, Brno

PÁTEK 9. 6. 2017

Trestní právo

- Uplatnění zásady ne bis in idem při posuzování trestní odpovědnosti za zkrácení daně
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., předseda NS ČR
- Zvlášť závažná hospodářská a daňová kriminalita
JUDr. Pavel Zeman, NSZ ČR
- K (ne)ukládání peněžitých trestů soudy ČR
JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., VSZ Praha

Evropské právo I

- „Audiolux“ a otázka právních principů
prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., Tribunál Soudního dvora EU, Lucemburk
- Hranice a prolínání rozhodování ESLP a ESD
Dr. Dean Spielmann, Tribunál Soudního dvora EU, Lucemburk

Evropské právo II

- Brexit a Evropské právo obchodních korporací
prof. Dr. Martin Winner, FÖWI, Wiener Universität, Wien
- Nejnovější vývoj v německém a evropském právu obchodního zastoupení
prof. Dr. Friedrich Westphalen, advokát, Kolín nad Rýnem, prezident KJT

Aktuálně z NSS ČR a MS ČR

- Vývoj správního soudnictví
JUDr. Josef Baxa, předseda NSS ČR
- K realizaci některých záměrů MS ČR
JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., ministr spravedlnosti
- Slavnostní recepcce – s předáním cen společnosti Karlovarské právnícké dny

SOBOTA 10. 6. 2017

Insolvenční právo

- Předinsolvenční povinnosti statutárních orgánů
doc. JUDr. Kristián Csach, Ph.D., LL.M., PF Trnavské univerzity, Trnava
- Aktuální otázky insolvence – koncepční změny, šikanózní postupy v insolvenční a boj proti nim
JUDr. Zdeněk Krčmář, NS ČR
- Dopady insolvenčního práva na trestní odpovědnost
JUDr. František Púry, Ph.D., předseda trestněprávního kolegia NS ČR

Autorské právo

- Kolektivní správa autorských práv: skutečný rozsah práv a povinností
prof. JUDr. Ivo Telec, CSc., PF UP, Olomouc
- Pódiová diskuse na téma Aktuální otázky korporátního práva (pravidlo „čtyř očí“ v činnosti statutárních orgánů, možnost odejmutí práv akcionářům a další otázky)
prof. JUDr. Jan Dědič, PF UK Praha, prof. JUDr. Mária Patakiová, Ph.D., Univerzita Komenského, Bratislava, doc. JUDr. Ivana Štenglová, PF UK Praha, JUDr. Petr Šuk, NS ČR

- Slavnostní zakončení XXV. konference Karlovarské právnícké dny
- Závěrečný připitek – Jan Sechter, velvyslanec ČR v Rakousku: Role diplomacie při komparaci práva a úvaha de lege ferenda

Anketní lístek

PRESTIŽNÍ CENA

pro nejlepší právnícký časopis v České a Slovenské republice v období 2016/2017

KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

ČASOPIS	VYDAVATEL		HODNOTĚTE 1-10	
			ODBORNÁ	INFORMAČNÍ
1 Acta Iuridica Olomoucensia	Univerzita Palackého Olomouc	ČR		
2 Ad notam	Notářská komora ČR	ČR		
3 ANTITRUST	Sdružení KAIROS	ČR		
4 Ars notaria	Notářská komora SR	SR		
5 Bulletin advokacie a Bulletin advokacie online	Česká advokátní komora	ČR		
6 Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR		
7 Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR		
8 International and Comparative Law Review	Univerzita Palackého Olomouc	ČR		
9 Jurisprudence	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
10 Justičná revue	Ministerstvo spravodlivosti SR	SR		
11 Kriminalistika	Ministerstvo vnitra ČR	ČR		
12 Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae	EUROKODÉX	SR		
13 Obchodní právo	JUDr. Michal Pospíšil	ČR		
14 Obchodněprávní revue	C. H. Beck	ČR		
15 Právněhistorické studie	Univerzita Karlova v Praze	ČR		
16 Právní rádce	Hospodářské noviny - Economia	ČR		
17 Právní rozhledy	C. H. Beck	ČR		
18 Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR		
19 Právny obzor	Ústav státu a práva AV SR	SR		
20 Právo a rodina	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
21 Soukromé právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
22 Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR		
23 Revue pro právo a technologie	Masarykova univerzita Brno	ČR		
24 Soudce	Soudcovská unie ČR	ČR		
25 Soudní rozhledy	C. H. Beck	ČR		
26 Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR		
27 Státní zastupitelství	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
28 Stavební právo Bulletin	Společnost pro stavební právo	ČR		
29 Trestněprávní revue	C. H. Beck	ČR		
30 Trestní právo	Wolters Kluwer ČR, a. s.	ČR		
31 Veřejné zakázky	VIZEA, s. r. o.	ČR		
32 Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR		
33 EPRAVO.CZ	epravo.cz, a. s.	ČR		
34 Právní prostor	ATLAS consulting spol. s r. o.	ČR		
35 Jiné právo	ANNECA, s. r. o.	ČR		

Pokud časopis vychází v tištěné i online podobě, hodnotí se společně. Hodnotí se zvlášť odborná úroveň příspěvků a informační úroveň časopisu v dané oblasti, rozmezí 1 nejnižší – 10 nejvyšší, hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné, časopis získává body i za každé jeho ohodnocení v anketě.

POCTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT za období 2016/2017

V oblasti judikatury aplikovatelné v ČR za období 2016 – 2017 doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn.: _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

Jméno, příjmení, titul:

profese:

*Adresa:

tel./e-mail:

* Prosíme uvést přesný kontakt (e-mail, telefon, adresa), jinak vás nebude možno vyrozumět o případné výhře.

Anketní lístek vyplňte do 9. 6. 2017 do 12 hod. online na www.kjt.cz, nebo zašlete do 30. 5. 2017 na adresu: Karlovarské právnícké dny, Národní 10, 110 00 Praha 1. Došlé anketní listky budou slosovány o věcné ceny věnované nakladatelstvími. Více viz www.kjt.cz. Ceny budou předány na slavnostní recepci dne 9. 6. 2017 v rámci XXV. konference v Karlových Varech.

§ Aktuálně v právu

Z legislativy

Nově jen dva druhy věznic

Novela trestního zákoníku a zákona o výkonu trestu odnětí svobody, kterou 19. ledna 2017 schválil Senát, přináší změnu spočívající v tom, že v Česku budou jen dva druhy věznic: s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Zruší se dosavadní čtyři typy věznic, k nimž patří ještě věznice s dozorem a dohledem.

Autorské poplatky

Autorské poplatky se asi budou moci do budoucna zvyšovat maximálně o inflaci. S požadavkem kolektivních správců na jejich vyšší zdražení by muselo předem souhlasit Ministerstvo kultury. V novele autorského zákona to schválila dne 20. ledna 2017 Sněmovna.

Pravidla justiční spolupráce

Trestně stíhaní lidé, kteří budou do České republiky předáváni z jiného členského státu EU, získají na základě novely o mezinárodní justiční spolupráci, kterou Senát 19. ledna 2017 schválil, právo vybrat si v ČR spolupracujícího obhájce.

Omezení šikanózních insolvenčních návrhů

Omezení šikanózních insolvenčních návrhů a podvodných oddlužovacích firem by měla přinést novela, kterou schválil 19. ledna 2017 Senát. Předloha odolala snahám některých senátorů o její zamítnutí či úpravy včetně odkladu až na počátek příštího roku, kdy by měla začít platit jiná úprava insolvenčního zákona. Přijatá novela má také přispět ke zprůhlednění insolvenčních řízení a zpřísnění podmínek pro poskytování poradenství při oddlužení.

Z judikatury

Pravice napadla u ÚS kontroly kotlů v domácnostech

Poslanci TOP 09 a ODS u Ústavního soudu napadli dne 20. ledna 2017 loni schválenou novelu zákona o ochraně ovzduší, podle které mohou úřady kontrolovat, čím lidé topí doma v kotlích. Podle pravicové opozice odporuje Ústavě fakt, že úřady mohou ke kontrolám přímo v domácnostech přistoupit bez předchozího rozhodnutí soudu.

ÚS vyhověl stížnosti lékaře potrestaného za neposkytnutí pomoci

Ústavní soud vyhověl dne 10. ledna 2017 stížnosti lékaře potrestaného podmínkou za to, že neposkytl pomoc matce, která péči výslovně odmítala. Podle Ústavního soudu nelze zdravotní péči poskytovat proti vůli dospělé a svéprávné osoby. Lékaři a další zdravotníci pracovníci mohou takové osoby přesvědčovat, mohou se snažit je přimět ke změně jejich postoje, pokud je zjevně pro ně škodlivý, ale v konečném důsledku nemohou zabránit realizaci rozhodnutí o odmítnutí péče, které bylo učiněno na základě svobodné a vážné vůle dospělé svéprávné osoby.

Dostupnost archiválií z dob totalit se nezhorší

Dostupnost archivních pramenů z dob totalit se nezhorší. Badatelé ale při jejich případném zveřejnění musejí dbát na ochranu citlivých osobních údajů. Ústavní soud nevyhověl dne 11. ledna 2017 návrhu směřujícímu proti výjimce, která historikům usnadňuje přístup k dokumentům nacistického i komunistického režimu. Například nepotřebují k nahlížení souhlas žijících lidí, jejichž citlivé osobní údaje se v dokumentech objevují. V některých případech ale potřebují badatelé získat souhlas žijících aktérů minulých událostí s následným zveřejněním dokumentů. Přehlasovaná menšina ústavních soudců se v odlišném stanovisku pozastavuje nad prakticky neomezeným přístupem k archiváliím z činnosti komunistické Státní bezpečnosti, včetně citlivých osobních údajů shromážděných za minulého režimu nevybíravými metodami. Nastoluje otázku, zda je neomezené zpřístupnění záznamů o mnohaletých zásadách do soukromí „zájmových osob“ skutečně vhodnou cestou k vyrovnání s minulostí. S poukazem na zahraniční praxi uvádí, že existují i šetrnější přístupy. Stanovisko je součástí nálezu, má však význam jen jako výpověď o názoru přehlasované menšiny.

Ze světa práva

Ljubomír Drápal novým předsedou KS v Praze

Prezident Miloš Zeman na Pražském hradě jmenoval dne 18. ledna 2017 celkem 33 nových soudců a nového předsedu Krajského soudu v Praze. Od začátku února jím bude dlouholetý soudce Nejvyššího soudu Ljubomír Drápal.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Bulletin advokacie online

Vše ze světa advokacie naleznete na www.bulletin-advokacie.cz.

Škoda způsobená informací nebo radou

doc. JUDr. FILIP MELZER, Ph.D., LL.M.

Podle § 2950 o. z. platí, že kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.

I. Geneze ustanovení

Ust. § 2950 o. z. obsahuje zvláštní úpravu za škodu způsobenou poskytnutím nesprávné informace nebo rady. Jde o úpravu, která zjevně navazuje na § 1300 obecného zákoníku občanského (dále „OZO“): „Znalec je odpovědný tehdy, dá-li nedopatřením za odměnu škodlivou radu ve věcech svého umění nebo vědy. Jinak odpovídá rádce za škodu, kterou udělením rady jinému způsobil vědomě.“ Již předchozí úprava Koldínových Práv městských však obsahovala obsahově totožnou úpravu jako věta druhá.¹ OZO konstruoval odpovědnost za radu jako odpovědnost subjektivní, podle první věty postačovala nedbalost (nedopatření),² podle druhé byl nutný úmysl³ (vědomost). První věta citovaného ustanovení navazovala na § 1299 OZO, který stanovil kritérium pro stanovení zavinění odborníka (znalce). Jeho zavinění nemělo být posuzováno subjektivně, nýbrž objektivně. I toto ustanovení má svou dobu v o. z., a to v § 5 odst. 1 ve spojení s § 2912 odst. 2 o. z.

Ust. § 2950 o. z. však nepřebírá dikci § 1300 OZO ani znění odpovídajícího § 1127 OZ 1937, nýbrž jeho formulace zjevně vychází z § 1116 návrhu superrevizní komise z r. 1931: „Odborníci jsou odpovědní, když dají někomu z nedbalosti za odměnu nesprávnou informaci nebo škodlivou radu ve věcech svého vědění nebo dovednosti. Jinak odpovídá se jen za škodu, kterou někdo jinému informací nebo radou způsobil vědomě.“

Následující kodexy již zvláštní úpravu odpovědnosti⁴ za ško-

du způsobenou informací nebo radou neobsahovaly. Škoda způsobená poskytnutím rady nebo informace se proto řídila obecnou úpravou.

II. Základní konstrukce § 2950 o. z.

Odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou je zásadně odlišně upravena v první a druhé větě § 2950 o. z. Zatímco první věta neobsahuje žádný výslovný poukaz na možnost exkulpace, případně jiného zproštění odpovědnosti, váže druhá věta odpovědnost za prokázání kvalifikovaného úmyslu, a to úmyslu (vědomost). Druhá věta je přitom formulována jako tzv. zbytková klauzule, tj. aplikuje se tehdy, pokud nejsou naplněny předpoklady podle věty první.

Klíčové je tedy vymezení předpokladů podle § 2950 věty první. Kromě společných předpokladů, jako je sdělení nesprávné informace nebo udělení škodlivé rady, způsobení škody, kauzality atd., vyžaduje první věta, aby ten, kdo radu udělil, vystupoval jako odborník v záležitosti svého vědění nebo dovednosti a aby jednal „za odměnu“.

Zejména s ohledem na možné zproštění se odpovědnosti je významné vysvětlení vztahu § 2950 k obecným skutkovým podstatám, zejména § 2909, 2910 a 2913. To platí zejména ohledně první věty, neboť z druhé věty zcela jasně plyne, že jde o subjektivní odpovědnost za kvalifikované zavinění. K tomu viz níže sub VI.

1 Čl. J. Ll. II. Městských práv Království českého a Markrabství moravského; *nemo enim ex consilio ogligatur, nisi fraudulentus*.

2 K vymezení nedopatření viz § 1294 OZO věta třetí: „(...) dílem v nedopatření, byla-li [škoda, pozn. aut.] způsobena zaviněnou nevědomostí nebo že nebylo náležité pozornosti nebo náležité péle.“ Srov. např. rozhodnutí NS ze dne 12. 1. 1926, Rv I 1413/25, Vážný č. 5638.

3 Srov. rozhodnutí NS ze dne 9. 8. 1927, R I 670/27, Vážný č. 7231: zlý úmysl.

4 O. z. užívá zásadně pojem odpovědnost ve smyslu perspektivním. V tomto článku se však odpovědností míní skutečnost, že se lze exekučně uspokojit z majetku určité osoby (odpovědného subjektu); za škodu tedy odpovídá ten, z jehož majetku se poškozený může uspokojit za účelem náhrady škody. Pojem odpovědnost zde koresponduje s německým termínem *Haftung*. Dřívější právníká čeština užívala pro tento případ pojem „ručení“; ten je však bohužel od r. 1964 vyhrazen pro označení zajišťovacího institutu rukojemství (*Bürgschaft*). Pro podrobnosti viz F. Melzer in F. Melzer, P. Tégel: *Občanský zákoník, Velký komentář, svazek I., 1. vydání, Leges, Praha 2013, komentář k § 24, m. č. 10 a násled.*

III. Rada a informace

Občanský zákoník rozlišuje po vzoru návrhu superrevizní komise z r. 1931 i OZ 1937 informaci a radu. Byť tak OZO nečinil výslovně, dogmatika k němu také obě kategorie rozlišuje a přinejmenším podle první věty § 1300 OZO má být dání rady postaveno na roveň i poskytnutí informace.⁵

Dání rady představuje určité doporučení,⁶ jak jednat. Koziol uvádí, že pokud někdo udělí radu, pak sděluje, jak by se sám zachoval, dává tím najevo své posouzení, hodnocení.⁷ Je zde přítomen určitý subjektivní prvek.⁸ Sedláček radu definuje jako směrnici pro jednání druhého, jakých prostředků má užít, aby došel žádaného cíle.

Naproti tomu **v případě poskytnutí informace jde o sdělení skutečnosti, kterou tážající se sám nezná.⁹ Informaci však není pouhá domněnka.¹⁰**

Podle Koziola je poskytnutí informace typicky nebezpečnější. Odůvodňuje to tím, že ten, komu je rada udělena, se musí nakonec sám rozhodnout, jak bude jednat. Pokud se na radu spolehne, jedná zásadně na vlastní nebezpečí.¹¹ V zásadě tak konstatuje to, co již před čtyřmi sty lety formuloval Koldín, když zdůvodňoval omezenou odpovědnost

za radu jen na případ úmyslně nesprávné rady (*rada lstná a podvodná aneb zoumyslný a škodný na něco návod*): „Neb jeden každý, maje sobě danou od přítele radu jako cestu ukázanou, může sám u sebe toho prvé zdravě povážiti, chtěl-li by aneb nechtěl radu jeho přijíti čili zdání a vůle své v tom požívatí.“¹² Podobně Sedláček, když zdůrazňuje, že nikdy nikdo nemůže s úplnou bezpečností říci, že určitými prostředky dojde k určitému cíli, poněvadž je vždy možné, že nějaké nepředvídatelné okolnosti žádoucimu účinku zabrání.¹³ Z toho Koziol pro účely rakouského práva dovozuje přísnější odpovědnost za poskytnutí informace; druhá věta § 1300 podle něj dopadá jen na udělení rady, zatímco za poskytnutí nesprávné informace se odpovídá podle obecných pravidel, tj. za každé zavinění.¹⁴

Komentované ustanovení však obě tyto kategorie, které jsou zpravidla vzájemně provázány,¹⁵ posuzuje stejně. Přesto nelze tvrdit, že se za poskytnutí rady i informace odpovídá podle totožných pravidel. Při poskytnutí rady je třeba rozlišovat nesprávnost sdělení informace a nesprávnost hodnocení; u poslední uvedené jsou z důvodu přítomnosti určitého subjektivního prvku dány podstatně širší meze hodnocení a posuzování správnosti.¹⁶

IV. Výklad pojmu „za odměnu“

Jeden ze základních problémů týkající se aplikace § 2950 spočívá ve výkladu pojmu „za odměnu“. Jak bylo uvedeno, je inspiračním zdrojem komentovaného ust. § 1116 návrhu superrevizní komise z r. 1931. Z důvodové zprávy k tomuto návrhu se jednoznačně podává, že význam tohoto ustanovení má odpovídat § 1300 OZO.¹⁷ Ačkoli by se na první pohled mohlo zdát, že pojem „za odměnu“ odpovídá významu „za úplatu“, panující mínění bylo dříve a stále je v Rakousku odlišné.

Podle dříve panujícího mínění se tímto výrazem mělo odlišit poskytnutí rady nebo informace v rámci obligačního vztahu na straně jedné a v rámci společenské služby na straně druhé. Tak k této otázce přistupovala zcela většinou¹⁸ nauka¹⁹ i judikatura.²⁰ Tento názor byl odůvodňován i tím, že důvod odpovědnosti zde leží v obligačním poměru, který existuje mezi znalcem a příjemcem rady a který prvního zavazuje ke zvláštní péči. Proto má stejná odpovědnost za nedbalost při udělení rady místo všude tam, kde vůbec existuje obligační poměr mezi rádcem a příjemcem rady, který onoho zavazuje ke zvláštní péči při udělení rady.²¹ Podobně uvádí Ehrenzweig: „*Jinak je odměna jen do té míry významná, že umožňuje rozpoznat, že byla uzavřena smlouva o poskytnutí rady nebo informace. Není však v žádném případě podstatná. I bezúplatná smlouva může zavazovat k pečlivému poskytnutí rady. Jen nelze mít v pochybnostech za to, že kdo je z ochoty připraven poskytnout radu nebo informaci, jen tím chce převzít i povinnost, tj. uzavřít smlouvu.*“²²

Ostatně již Zeiller uváděl, že bezúplatnost poskytnutí rady ze strany odborníka nevyklučuje jeho odpovědnost, nýbrž ten bude odpovídat podle obecných pravidel,²³ tj. porušení smlouvy ve spojení s požadavkem § 1299 OZO, který nyní odpovídá § 5 odst. 1 a § 2912 odst. 2. Výslovně uváděl, že dovětek „za odměnu“ směřuje k tomu, že rada je udělena

- 5 Rozhodnutí NS ze dne 11. 5. 1928, Rv I 1177/27, Vážný č. 8042: „*Mylná zpráva rovná se špatné radě ve smyslu § 1300 obč. zák.*“ J. Krčmář: *Právo občanské III., Právo obligační*, 4. vydání, Všeherd, Praha 1947, str. 264. Tak i současná rakouská literatura; srov. např. H. Koziol: *Österreichisches Haftpflichtrecht*, svazek 2., *Besonderer Teil*, 2. vydání, Manz, Wien 1984, str. 185 s dalšími odkazy. Avšak např. v rozhodnutí NS ze dne 7. 9. 1949, Rv I 788/48, R 210/1950, NS konstatoval, že § 1300 OZO nelze aplikovat na poskytnutí nesprávného posudku o pravosti obrazu, neboť jde o jiný znalecký úkon než poskytnutí rady.
- 6 Např. § 675 odst. 2 BGB hovoří o udělení rady nebo doporučení. Podobně již dříve pruský ALR I, 13, § 217 a násl.
- 7 H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 186.
- 8 Srov. rozhodnutí NS ze dne 16. 3. 1933, Rv II 876/31, Vážný č. 12451, kde NS vyjadřuje souhlas s rozhodnutími nižších soudů, ve kterých se výslovně zdůrazňuje přítomnost subjektivního úsudku.
- 9 H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 186.
- 10 Srov. Ch. Bar, E. Clive (eds.): *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, DCFR*, Svazek 4., Full Edition, 1. vydání, Sellier, Munich 2009, komentář k čl. VI.-2:207, sub D.
- 11 H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 186.
- 12 Čl. J. LI. II. Městských práv Království českého a Markrabství moravského.
- 13 J. Sedláček in F. Rouček, J. Sedláček: *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému*, díl 5., 1. vydání, V. Linhart, Praha 1937, komentář k § 1300, str. 782, m. č. 1.
- 14 H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 186, 189. Taktéž bez bližšího odůvodnění J. Sedláček in F. Rouček, J. Sedláček, op. cit. sub 13, str. 783, m. č. 2.
- 15 Srov. H.-J. Musielak: *Haftung für Rat, Auskunft und Gutachten*, 1. vydání, Walter de Gruyter, Berlin – New York 1974, str. 6. H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 186.
- 16 Srov. M. Schwimann (ed.): *ABGB, Taschenkommentar*, 2. vydání, LexisNexis, Wien 2013, komentář k § 1300, m. č. 1. Srov. též H. J. Musielak, op. cit. sub 15, str. 11 a násl.
- 17 Z DZ k § 116 návrhu superrevizní komise: „*§ 1116 odpovídá § 1300 obč. zák.*“ Navazující poznámky se týkají odlišných otázek.
- 18 Opačně, avšak bez bližší argumentace, např. J. Schey: *Die Obligationsverhältnisse des österreichischen allgemeinen Privatrechts*, I. svazek, 3. sešit, 1. vydání, Manz, Wien 1907, str. 475.
- 19 Např. H. Krasnopolski, B. Kafka: *Österreichisches Obligationenrecht*, 1. vydání, Duncker & Humblot, Manz, Leipzig – Wien 1910, str. 164.
- 20 Srov. např. rozhodnutí NSD ze dne 28. 9. 1905, č. 12.819, Gl. U. n. ř. 3169.
- 21 H. Krasnopolski, B. Kafka, op. cit. sub 19, str. 164.
- 22 A. Ehrenzweig: *System des österreichischen allgemeinen Privatrechts*, DII 2/1, *Das Recht des Schuldverhältnisse*, Manz, Wien 1928, str. 666.
- 23 F. Zeiller: *Commentar über das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch*, 3. sv., 2. oddíl, 1. vydání, Geistingers Verlagshandlung, Wien a Terst 1813, komentář k § 1297, str. 720, 721.

na předchozí výzvu ve zvláštním případě a po předložení bližších okolností, nikoli však obecně, jen při vyprávění, při přátelském rozhovoru atd.²⁴ I tyto příklady skutečně naznačují tomu, že by z působnosti první věty § 1300 OZO mělo být vyloučeno poskytnutí rady v rámci společenské služby.

Na uvedený názorový proud navázal i prvorepublikový NS,²⁵ když judikoval, že „[n]árok na odškodnění podle první věty § 1300 obč. zák. předpokládá, že rada byla udělena na základě smlouvy“. Tento závěr NS odůvodňuje takto: „Mínění stran, že právo žádati náhradu škody podle § 1300 obč. zák. zásadně nevyžaduje smluvní poměr mezi škůdcem a poškozeným, nelze schváliti v tomto rozsahu. Špatná rada zavazuje rádce k náhradě škody, kterou způsobil úmyslně tomu, komu poradil. Jinak podle § 1300 první věty obč. zák. ručí za nedopatření pouze znalec, který jest k udělení rady zavázán smluvně, a sluší slovům „za odměnu“ rozuměti v ten způsob, že rada byla udělena na základě smlouvy, při čemž je nerozhodno, zda špatná rada dána byla po uzavření smlouvy, či před jejím uzavřením, ale vztahovala se na smlouvu, která potom o ní byla uzavřena.“

Stejně k této otázce přistupovala i část tehdejší československé doktriny.²⁶ Naproti tomu Sedláček bez jakékoli argumentace jen konstatuje, že se vyžaduje smlouva úplatná.²⁷

Toto pojetí je v rakouském právu přinejmenším u části literatury stále přítomné.²⁸ Koziol je ospravedlňuje i tím, že není zjevný žádný důvod vyjmout z činností znalce právě poskytnutí rady, a posuzovat je odlišně oproti jiným případům, které se podřazují pod § 1299 OZO.²⁹

Novější judikatura však již nevyhází z existence obligačního poměru, nýbrž rozhodující je, zda je rada poskytnuta nezištně.³⁰ Toto kritérium nalézá odezvu i v literatuře. Např. Reischauer kritizuje předchozí dogmatiku, neboť se podle něho jedná o „znásilnění díkce zákona“. Nezištnost pak v souladu s novější judikaturou chápe tak, že **podle § 1300 věty první má odpovídat jen ten, kdo při poskytnutí rady nebo informace sleduje své zájmy vůči poškozenému.**³¹ Je zřejmé, že se toto kritérium přinejmenším velmi blíží kritériím pro odlišení společenské služby. Přesto zde lze nalézt rozdíl např. v tom, že některé plnění je poskytnuto z ochoty, přestože tím poskytovatel sleduje své vlastní zájmy (např. poskytováním informací v rámci marketingové akce sleduje získání dalších zákazníků).

Závěr, podle kterého nelze pojem „za odměnu“ ztotožňovat s úplatností, je přesvědčivý i pro výklad § 2950. V jeho prospěch hovoří rovněž **historický argument.** Zákonodárce převzal znění návrhu OZO, resp. návrhu superrevizní komise, lze mít tedy spíše za to, že současně vycházel i z tehdy panujícího pojetí. To je utvrzeno i tím, že nepřevzal pozdější dikci OZ 1937, který již používal terminologii „bezplatně“, resp. „za plat“; za poznámku však stojí, že také podle OZ 1937 odpovídali odborníci (znalci) i za bezplatně udělenou radu nebo informaci.³²

Plně však platí i výše uvedené teleologické argumenty.

Přesvědčivá se přitom jeví nikoli přímo podoba, ze které vycházela prvorepubliková judikatura, nýbrž spíše současná judikatura rakouská. Je totiž třeba souhlasit s Reischauerem, že podmínka nikoli nezištného jednání vůči poškozenému je více slučitelná s dikcí zákona než pouhý předpoklad obligačního poměru.

V. Vystupování v pozici odborníka

První věta § 2950 vyžaduje, aby poskytovatel rady nebo informace vystupoval jako odborník. Příkladem pak uvádí, že tak tomu může být, pokud se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu.

Podobně jako § 1300 OZO navazuje na § 1299 téhož kodexu, navazuje komentované ustanovení na úpravu § 5 odst. 1 a § 2912 odst. 2; ostatně obě tato ustanovení mají svůj původ právě v § 1299 OZO. Také § 5 odst. 1 předpokládá přihlášení se k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu.³³ **Odborník je ten, kdo se hlásí k nějakým specifickým znalostem nebo dovednostem, které nelze očekávat od běžného průměrného člověka.** Vzhledem k tomu, že přihlášení se k určitému povolání nebo stavu je uvedeno jen jako příklad („nebo jinak vystupuje jako odborník“), je rozhodující jen samo přihlášení se ke specifickým schopnostem, byť tyto nejsou charakteristické pro žádné zvláštní povolání nebo stav.

VI. Vztah k obecným skutkovým podstatám. Normativní význam § 2950

Pro aplikaci komentovaného ustanovení je zcela klíčové vymezení jeho vztahu k obecným skutkovým podstatám náhrady škody. Teprve z toho vyplyne jeho vlastní normativní význam. Pokud by § 2950 byl *lex specialis* k obecným skutkovým podstatám, řešila by se každá odpovědnost za škodu způsobenou poskytnutím informace jen podle tohoto ustanovení. Druhou možností je souběžná aplikace obecných skutkových podstat vedle § 2950.

Nejprve nastíníme přehled působnosti obecných skutkových podstat. Následně je třeba zvolit tu z možností vzájemného vztahu, která je nejvíce koherentní s úpravou náhrady škody a jejími principy.

Přehled působnosti obecných skutkových podstat

Obecnou skutkovou podstatou náhrady škody míníme takovou skutkovou podstatu, která nepředpokládá jen sdělení nesprávné informace nebo rady, nýbrž je použitelná na širší okruh případů. Pro základní přehled zmíníme jen ty, které nejspíše připadají do úvahy v případě poskytnutí nesprávné informace nebo rady.

24 Tamtéž, str. 720.

25 Rozhodnutí NS ze dne 4. 11. 1927, Rv I 1145/27, Vážný č. 7474; tučně zvýrazněno aut.

26 Srov. např. R. Mayr: *Soustava občanského práva*, Kniha první, Nauky obecné, 1. vydání, Barvič & Novotný, Brno 1922, str. 200.

27 J. Sedláček in F. Rouček J. Sedláček, op. cit. sub 13, str. 782, m. č. 1.

28 Srov. H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 184, včetně dalších odkazů. Z novější literatury srov. např. M. Schwimann, op. cit. sub 16, komentář k § 1300, m. č. 2.

29 H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 184.

30 Srov. např. rozhodnutí OGH ze dne 27. 3. 1995, sp. zn. 1 Ob 44/94.

31 Reischauer in P. Rummel (ed.): *Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch*, svazek 1., 3. vydání, Manz, Wien 2000, komentář k § 1300, m. č. 7.

32 § 1127 OZ 1937: „Za škodu způsobenou nesprávnou informací nebo radou, které byly uděleny bezplatně, odpovídá se jen tehdy, když škoda byla způsobena vědomě. Byla-li nesprávná informace nebo rada udělena bezplatně nebo udělila-li je osoba jmenovaná v § 1122, věte 2 [odpovídá § 1299 OZO], odpovídá se také za nedbalost.“ Tučně zvýrazněno aut.

33 K pojmu povolání a stavu viz F. Melzer in F. Melzer, P. Tégli, op. cit. sub 4, komentář k § 5, m. č. 13.

Smluvní odpovědnost

• § 2913

Základní skutkovou podstatou smluvní odpovědnosti za škodu je § 2913. Podle tohoto ustanovení se odpovídá za porušení smluvní povinnosti, ať již tato povinnost má povahu primární, nebo sekundární povinnosti k plnění. Tímto ustanovením se však řídí i následky porušení ochranné povinnosti nebo povinnosti loajality založené na principu poctivosti (§ 6), mají-li povahu tzv. vedlejších povinností.³⁴ Ve vztahu k poskytnutí rady nebo informace **dopadá zejména na případy, kdy smlouva směřuje k poskytnutí rady nebo informace, případně kdy má některá ze stran ochrannou povinnost informovat druhého.** Odpovědnost podle § 2913 je **objektivní odpovědnost, které se lze zprostit prokázáním některého z liberačních důvodů uvedených v odst. 2 uvedeného ustanovení.**

• § 2065

Odpovědnost za vadné plnění podle § 2913 omezuje § 2065 v případě vadného plnění na základě darovací smlouvy. Dárce totiž není vázán na liberační důvody podle § 2913 odst. 2, nýbrž **odpovídá jen za škodu, která vznikla z vady darované věci, pokud dárce o vadě věděl a obdarovaného na ni neupozornil.** Toto pravidlo lze přinejmenším analogicky aplikovat i na jiné případy plnění *cum animo donandi*, tj. s úmyslem bezúplatně rozmnožit majetek jiného. Bezúplatné poskytnutí informace sice není darováním ve smyslu darovací smlouvy, protože k informaci nelze zřídit výhradní právní panství (informaci nelze vlastnit). Informace však může být majetková hodnota a lze ji za splnění dalších podmínek (např. užitečnost) považovat za věc v právním smyslu (§ 489). Zavázání se k bezúplatnému poskytnutí takové informace je závazkem k plnění *cum animo donandi*. Omezení odpovědnosti podle § 2065 je proto třeba přinejmenším analogicky³⁵ aplikovat i na tyto případy.

• § 2936

Úprava odpovědnosti za škodu způsobenou vadou věci použité při plnění se zásadně nevztahuje na případy, kdy je vadná věc sama předmětem plnění. Výjimka platí jen v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb ve smyslu § 2936 věty druhé. I zde platí totéž, co bylo uvedeno výše, tj. **§ 2936 je třeba aplikovat i na případy, kdy poskytnutí zdravotnické a jiné zde uvedené biologické služby spočívá v poskytnutí informace, která je vadná.**

34 K tomu viz podrobněji F. Melzer in F. Melzer, P. Tégel: Občanský zákoník, Velký komentář, Svazek IX., 1. vydání, Leges, Praha, připravuje se k vydání v r. 2017, komentář k § 2913, sub II. 1.

35 V závislosti na tom, zda k přímé aplikaci ustanovení o darování postačuje, že je přítomna *causa donandi*.

36 Srov. F. Melzer in F. Melzer, P. Tégel, op. cit. sub 34, úvodní výklad před § 2909, sub IV. 3. E. a.

37 Srov. např. K. Larenz: Lehrbuch des Schuldrechts, svazek I., Allgemeiner Teil, 14. vydání, C. H. Beck, München 1987, str. 9. Srov. též I. Schwenzler in Schlechtriem/Schwenzler (eds.): Kommentar zum Einheitlichen UN-Kaufrecht, 5. vydání, C. H. Beck, Helbing Lichtenhahn, München, Basel 2008, komentář k čl. 79, m. č. 7.

38 K. Larenz, op. cit. sub 37, str. 10 a násl. Koncepce ochranných povinností je původně spojována se jménem Heinricha Stolla; srov. např. H. Stoll, W. Felgentraeger: Veträg und Unrecht, I. Halbband, 3. vydání, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen 1943, str. 17 a násl.

39 K. Larenz, op. cit. sub 37, str. 10 a násl.; viz zde též podrobnější rozlišení těchto vedlejších povinností oproti primárním povinnostem k plnění.

Delikt ní odpovědnost

• § 2910

Základní skutkovou podstatou delikt ní odpovědnosti je § 2910, který předpokládá zásah do absolutního práva nebo porušení ochranné normy. **I udělení rady nebo sdělení informace může způsobit zásah do absolutního práva;** srov. tzv. psychickou kauzalitu.³⁶ Příkladem zásahu do absolutního práva je, když např. A poradí B, ať vypije vodu s kyanidem draselným, protože ho to zbaví bolesti v krku; B, který neví o jedovaté povaze této látky, směs vypije.

• § 2909

S ohledem na působnost komentovaného ustanovení je významný též § 2909, který **zakládá delikt ní odpovědnost za škodu způsobenou úmyslným jednáním v rozporu s dobrými mravy.** Úmyslné poskytnutí škodlivé rady nebo nesprávné informace s úmyslem způsobit škodu je nepochybně naplněním této skutkové podstaty.

§ 2950 jako *lex specialis*?

Pokud bychom považovali § 2950 za *lex specialis* vůči obecným skutkovým podstatám náhrady škody, znamenalo by to zcela nepřiměřené omezení odpovědnosti za škodu. Toto omezení by současně působilo značný hodnotový rozpor, neboť by zcela nedůvodně odlišně nakládalo s různými právními povinnostmi pro případ jejich porušení. **Současně by výrazně omezi lo působnost některých základních principů, zejména principu poctivosti (§ 6).**

Pokud by se osoba, kterou nelze považovat za odborníka, zavázala k poskytnutí rady nebo informace, a to dokonce i úplatnému, pak by v případě vadného plnění odpovídala za škodu jen v případě, pokud by tuto informaci (radu) poskytla úmyslně nesprávně, případně ze své hrubé nedbalosti. Zatímco tedy za porušení ostatních smluvních povinností by odpovídala relativně přísně podle § 2913, pro tento případ by odpovídala dokonce méně přísně, než je tomu u delikt ní odpovědnosti, neodpovídala by totiž ani za svou prostou nedbalost (*culpa levis*). Pro toto zcela odlišné posouzení však neexistuje žádný racionální důvod.

Řada smluvních povinností má povahu tzv. **vedlejších smluvních povinností.** Tyto vedlejší povinnosti mohou spočívat buď v ochranných povinnostech, nebo povinnostech loajality. Jejich právním základem je princip poctivosti (§ 6).³⁷ Může se jednat o povinnosti k aktivnímu jednání (např. informační povinnosti) nebo povinnosti ke zdržení se takového jednání, které je způsobilé ohrožovat druhou stranu nebo narušit vzájemný vztah důvěry.³⁸ **Ochranné povinnosti** představují povinnost ohledu na právní statky druhé strany. Chrání věřitele před možnými škodami, které mohou vzniknout při realizaci závazku na jeho právních statcích. **Povinnosti loajality** slouží k zachování vztahu důvěry, který je nezbytný zvláště při realizaci déle trvajících závazků v rámci pracovních vztahů nebo vztahů mezi společníky.³⁹

Tyto vedlejší povinnosti představují jeden za **základních aplikačních projevů principu poctivosti.** Pokud by tyto povinnosti zavazovaly smluvní stranu, která by nevystupovala

v pozici odborníka, pak by jejich porušení bylo sankcionováno jen podle § 2950 věty druhé. Bez jakéhokoli důvodu opět jen v případě, že by měly podobu informační povinnosti. To by bylo jednak zcela nedůvodné rozlišování a jednak by tento přístup v tomto případě vůbec bránil efektivnímu uplatnění principu poctivosti.

Všechny tyto důvody hovoří velmi silně proti pojetí § 2950 jako *lex specialis*.

Skutečný normativní význam § 2950

Komentované ustanovení tedy nelze chápat jako *lex specialis* vůči obecným skutkovým podstatám náhrady škody, nýbrž tyto skutkové podstaty doplňuje.

Představuje-li povinnost poskytnout informaci nebo radu smluvní povinnost ve smyslu § 2913, zprostí se poskytovatel odpovědnosti jen podle § 2913 odst. 2. Pokud je informace poskytnuta bezúplatně *cum animo donandi*, pak se uplatní § 2065. Je-li nesprávnou informací nebo radou způsoben zásah do absolutního práva nebo je-li tím porušena zvláštní ochranná norma, lze aplikovat § 2910.⁴⁰ Sdělí-li radu nebo informaci někdo vědomě nesprávně s úmyslem způsobit jinému škodu (byť čistou ekonomickou újmou), bude odpovídat již podle § 2909.

Komentované ustanovení by tedy nad tento rámec zakládalo odpovědnost jen v jednom případě. Jde o případ, kdy není rada nebo informace poskytnuta v rámci úplatné smlouvy nebo jiné právní povinnosti a kdy její nesprávnost nepůsobí zásah do absolutního práva poškozeného.⁴¹ Současně však radu ne-

bo informaci poskytuje odborník, který nejedná nezištně. Ten bude odpovídat podle § 2950 věty první. Typicky půjde o deliktní jednání odborníka. Vzhledem k tomu, že se nepřekrývají pojmy bezúplatný a nezištný, může se jednat i o bezúplatné, avšak zjištěné poskytnutí rady nebo informace od odborníka v rámci smluvního vztahu.

Jak z vývoje našeho práva, tak i z komparace evropských právních řádů plyne, že nelze odpovídat za každou majetkovou újmu, která někomu vznikne v důsledku nesprávné rady, doporučení nebo informace. Jinak by totiž bylo příliš ohroženo běžné fungování každodenního života, neboť by mezilidská komunikace byla zatížena příliš velkým odpovědnostním rizikem.⁴² České právo, podobně jako příbuzné právní řády (zejména právo německé), tomu čelí obecně tím, že mimo oblast smluvní odpovědnosti zásadně nenahrazuje tzv. čistou ekonomickou újmu. Mimo smluvní odpovědnost se tedy zásadně vyžaduje porušení zvláštní ochranné normy, zásah do absolutního práva nebo úmyslné poškození v rozporu s dobrými mravy. Nad tento rámec činí odpovědným za škodu způsobenou nesprávnou radou nebo informací jen v případě profesionála, který nejednal nezištně.

40 Tak též pro rakouské právo H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 189.

41 Velmi podobně i pro rakouské právo Reischauer in P. Rummel (ed.), op. cit. sub 31, komentář k § 1300, m. č. 4: „Samostatný význam získává § 1300 věta první jen potud, že při čisté ekonomické újmě zakládá odpovědnost také za radu (informaci), kterou nebyla povinnost sdělit. S ohledem na to získává relevanci i při vymezení vůči větě druhé, která je však od třetí dílí novely nadbytečná.“ Srov. též tamtéž, m. č. 12.

42 Ch. Bar, E. Clive (eds.), op. cit. sub 10, komentář k čl. VI.-2:207, sub A.

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY

nabízí mezinárodně uznávané kurzy

LL.M. V ANGLICKÉM JAZYCE

- THE LAW AND BUSINESS IN THE CZECH REPUBLIC AND CENTRAL EUROPE
- INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS LAW AND PROTECTION OF THE ENVIRONMENT
- HEALTH AND LAW

Absolventi získají mezinárodně uznávaný titul LL.M. podle § 60a zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Podmínky přihlášky, informace o programu i poplatcích a další je možno získat na www.prf.cuni.cz

Termín pro přihlašování je **30. dubna 2017** | Zahájení kurzů **říjen 2017**

Tento komplikovaný systém odpovědnosti za radu nebo informaci lze vyjádřit přehledně takto:

Poskytnutí nesprávné rady nebo informace ⁴³	Použitelnost obecných ustanovení	Použitelnost § 2950
1. představuje porušení smluvní povinnosti mimo darování	§ 2913 § 2936 v. 2.	§ 2950 v. 1., poskytuje-li radu odborník
2. představuje porušení smluvní povinnosti založené na úmyslu darovat	§ 2065 § 2936 v. 2.	§ 2950 v. 1., je-li to zjištěné poskytnutí od odborníka⁴⁴
3. mimo smluvní vztah, působí-li zásah do absolutního práva	§ 2910 v. 1.	může být i § 2950, jsou-li splněny jeho podmínky
4. mimo smluvní vztah, představuje-li porušení ochranné normy	§ 2910 v. 2.	může být i § 2950, jsou-li splněny jeho podmínky
5. mimo smluvní vztah, nepůsobí-li zásah do absolutního práva ani porušení ochranné normy		§ 2950 v. 1., je-li to zjištěné poskytnutí od odborníka
6. je nástrojem k úmyslnému poškození jiného	§ 2909	§ 2950 v. 2.; je-li to zjištěné poskytnutí od odborníka, pak i v. 1.

VII. Nepravost nebo neúplnost informace a škodlivost rady

Nesprávnost informace a škodlivost rady

Jak bylo uvedeno výše, OZO normoval výslovně jen škodlivou radu, přesto panující nauka aplikovala tato pravidla v zásadě i na případy nesprávné informace. Až **návrh superrevizní komise z r. 1931**, který je bezprostředním inspiračním zdrojem komentovaného ustanovení, **výslovně hovořil nejen o nesprávné informaci, nýbrž i o škodlivé radě**. Důvodová zpráva tuto změnu oproti dosavadnímu stavu jen konstatuje, aniž by jí jakkoli odůvodňovala.⁴⁵ Naproti tomu **OZ 1937 ujednotil terminologii, když předpokládal nesprávnou informaci nebo radu**. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení sice hovoří o kladení informace na roveň radě, avšak tím se vymezuje vůči § 1300 OZO, nikoli vůči návrhu superrevizní komise. Z formulace OZ 1937 lze spíše dovodit, že se odlišné termíny vztahující se k radě, tj. škodlivost, a informaci, tj. nesprávnost, ve smyslu návrhu superrevizní komise neměly zásadně lišit.

Z účelu komentovaného ustanovení, kterým je náhrada škody,

dy, je zcela zjevné, že i nesprávná informace musí mít za následek vznik škody, tj. musí být škodlivá. V tomto směru se tedy nijak neodlišuje od rady. Zdůraznění **nesprávnosti ohledně informace** může spočívat v tom, že posouzení informace jako sdělení určité skutečnosti může být zcela objektivní, zatímco rada, která v sobě obsahuje určitý subjektivní prvek, toto umožňuje jen do určité míry (viz výše).

V každém případě však **i rada musí být nějakým způsobem vadná, tj. nesprávná**. Nepostačuje jen, že jednání podle určité rady vede ke vzniku škody. Pokud např. odborník poskytne správnou radu na otázku: „Co mám učinit, abych efektivně zničil harddisk svého počítače?“, pak nepochybně nebude odpovídat za škodu, která zničením harddisku počítače jeho vlastníkovi vznikne. **V obou případech je tedy třeba požadovat vadu, nesprávnost rady nebo informace, která má za následek vznik škody**. Poskytnutí rady nebo informace tedy musí být **kauzální**, a to ve dvojím směru. Jednak musí poskytnutí této rady nebo informace být kauzální ve vztahu k rozhodnutí příjemce a jednak musí být toto rozhodnutí kauzální vzhledem ke vzniku škody.⁴⁶ Jedná se přitom o případy tzv. psychické kauzality.

Kritérium správnosti rady nebo informace

Z komentovaného ustanovení není zcela zřejmé, co má být kritériem správnosti, úplnosti, případně škodlivosti. **Má být správnost posuzována objektivně, tj. má být hledána jakási objektivní správnost informace nebo rady? Nebo je třeba vycházet z jiného kritéria, které se více váže k odbornosti toho, kdo radu nebo informaci poskytuje?** Např. praktický lékař formuluje diagnózu pacienta způsobem, který zcela odpovídá odbornosti praktického lékaře. Pacient však vykazuje příznaky, které by vysoce specializovaného odborníka vedly k odlišné diagnóze. Informace (diagnóza), kterou poskytl praktický lékař, je objektivně nesprávná, odpovídá však jeho odbornosti (je *lege artis*).

Odpovědnost podle věty první

Výše citované inspirační zdroje vycházely z pojetí subjektivní odpovědnosti za nesprávnou informaci nebo radu. Z toho plynulo, že rozsah odpovědnosti byl dán i rozsahem zavinění.

Nesprávnost informace je třeba posuzovat v závislosti na tom, zda je její poskytnutí předmětem plnění či nikoli. Pokud ano, pak je pro posouzení její správnosti rozhodné, zda jde o vadné plnění či nikoli. Zde je tedy třeba vycházet z § 1914 a násl. **Rozhodující je tedy smluvená jakost plnění, odpovídající účelu smlouvy, dále stanovená právními předpisy, případně obvyklá**. Nevyplývá-li ze smluvního ujednání nebo účelu smlouvy něco jiného, je třeba vycházet z níže uvedeného objektivního pojetí. To platí samozřejmě jen v případech, kdy takové odlišné ujednání právo připouští. Např. zákazník žádá od odborníka informaci, kterou tento bezprostředně nezná, což zákazníkovi též oznámí s tím, že na zodpovězení potřebuje více času; pokud přesto zákazník trvá alespoň na jistém odhadu, pak nelze danou informaci hodnotit jako vadnou (nesprávnou), pokud se bude odborník mýlit.

Pokud nepůjde o výše uvedený případ, kdy si strany zvláš-

43 Případy 1 až 5 představují případy neúmyslného způsobení škody.

44 Tučně je označena oblast, ve které má § 2950 samostatný normativní význam.

45 DZ k 1116 návrhu superrevizní komise: „Podobně jako v rubrice vsunuta je v něm výslovná zmínka o nesprávné informaci.“

46 Taktéž Ch. Bar, E. Clive (eds.), op. cit. sub 10, komentář k čl. VI.-2:207, sub D.

tě ujednají jakost plnění, neznamená to, že odborník odpovídá za absolutní správnost rady nebo informace. V případě **smluvního vztahu se odborník zavazuje jen k jakosti plnění (tedy i informace nebo rady), která odpovídá té odbornosti, ke které se hlásí (§ 5 odst. 1)**. Tímto kritériem je třeba poměřovat i správnost poskytnuté informace nebo rady. Ve výše uvedeném případě objektivně nesprávné diagnózy by tedy lékař podle komentovaného ustanovení neodpovídal.

Jak bylo uvedeno výše, zakládá § 2950 věta první i **deliktní odpovědnost** (zjistné poskytnutí rady odborníkem mimo smluvní vztah). Byť se zde výslovně nestanoví, že se vyžaduje zavinení, platí tento závěr s ohledem na smysl a účel komentovaného ustanovení a § 2895 i zde. Vzhledem k tomu, že § 2950 věta první upravuje odpovědnost odborníka, je rozsah zavinení dán podle § 2912 odst. 2. Poskytovatel rady nebo informace tedy i v tomto případě odpovídá za škodu touto radou nebo informací způsobenou jen tehdy, pokud je **nesprávná z hlediska právě té odbornosti, ke které se přihlásil**.

Úmyslné poskytnutí nesprávné informace nebo rady

V případě **úmyslného** poskytnutí nesprávné informace nebo rady, o které její poskytovatel ví, že je nesprávná a že s reálnou mírou pravděpodobnosti může způsobit jejímu příjemci újmu, tento problém nevzniká. Takové klamání by bylo typicky v rozporu s dobrými mravy, což by mělo za následek odpovědnost podle § 2909 i podle druhé věty § 2950. Z tohoto hlediska zcela postačuje, je-li rada nebo informace objektivně nesprávná. Např. nad rámec své tvrzené odbornosti znalec ví, že jím poskytnutá informace je nesprávná, přesto ji udělí úmyslem příjemce poškodit.

Neúplnost nebo opomenutí rady nebo informace

Oproti inspiračním zdrojům o. z. výslovně zdůrazňuje, že odpovědnost podle komentovaného ustanovení nastává i v případě neúplné informace. Informace nebo rada je neúplná, pokud její poskytovatel **neuvede vše, co má uvést**. Problematická je však konkretizace toho, co má poskytovatel uvést, k jakému rozsahu informace nebo rady je povinen?

V oblasti smluvní odpovědnosti vyplývá potřebný rozsah poskytnuté informace nebo rady ze smluvní povinnosti, která je tím plněna. Podobné platí v případě plnění jiné právní povinnosti k poskytnutí informace nebo rady.

To platí nejen pro posouzení úplnosti, nýbrž **zda je vůbec daný subjekt k poskytnutí informace nebo rady povinen**. Úplné porušení povinnosti poskytnout radu nebo informaci mající povahu opomenutí tak představuje porušení dané právní povinnosti, jehož následky je třeba posoudit podle příslušných obecných pravidel. Je-li nedbalostí opomenuto sdělení rady nebo informace, ke které se zjistně, byť bezúplatně, zavázal odborník, pak je třeba toto porušení povinnosti posoudit jen podle § 2950.

Jak však bylo ukázáno výše, uplatní se § 2950 i v oblasti **deliktní odpovědnosti**, a to mimo oblast plnění povinnosti k poskytnutí rady nebo informace. Aplikuje se tedy na případy, kdy poskytnutím rady nebo informace daný subjekt neplní svou povinnost. Pokud však nemá povinnost k poskytnutí rady ne-

bo informace, lze vůbec říci, že poskytl informaci neúplně? **Posouzení úplnosti totiž předpokládá srovnání se stavem, jaký by měl být. Řešení spočívá v aplikaci obecných pravidel deliktního práva, konkrétně v aplikaci § 2901 věty první.**⁴⁷ Pokud by poskytnutí určité informace nebo rady bez současného poskytnutí doplňující informace nebo rady bylo pro příjemce zjevně nebezpečné, pak poskytovatel vytvořil nebezpečnou situaci ve smyslu § 2901 věty první a je povinen zakročit na ochranu jiného, tj. poskytnout i dodatečnou informaci nebo radu. Poskytnutá rada nebo informace je pak neúplná ve smyslu § 2950 a poskytovatel podle tohoto ustanovení za tuto neúplnost odpovídá, jako by se jednalo o nesprávnou radu nebo informaci. Komplexní pojetí neúplné informace ve smyslu § 2950 však současně vylučuje, aby poskytovatel odpovídal za neposkytnutou část informace nebo rady podle § 2901 ve spojení s § 2910, tedy za každou nedbalost.

VIII. Zproštění odpovědnosti. Exkulpace a liberace

Zproštění odpovědnosti podle věty první

Na rozdíl od všech inspiračních zdrojů absentuje v první větě výslovný požadavek zavinení. Není zde výslovně upraven ani jiný důvod, který by umožňoval rádcí zprostit se odpovědnosti. Jen z této skutečnosti sama o sobě ještě neplyne absolutní objektivní povaha odpovědnosti.

Jak bylo uvedeno, komentované ustanovení může být základem jak odpovědnosti deliktní, tak i smluvní. Možné důvody zproštění odpovědnosti je třeba posoudit pro oba tyto typy odpovědnosti samostatně.

Je-li poskytnuta rada nebo informace **na základě bezúplatné smlouvy cum animo donandi**, avšak zjistně ve výše uvedeném smyslu, pak by absolutní objektivní odpovědnost byla přísnější než v případě plnění na základě úplatné smlouvy. Proto je třeba připustit **možnost liberace podle pravidel smluvní odpovědnosti** (§ 2913 odst. 2). Komentované ustanovení tedy v případě smluvní odpovědnosti doplňuje úpravu předpokladů této odpovědnosti, což však nevylučuje použití dalších pravidel.

Lze-li se zprostit povinnosti k náhradě v případě smluvní odpovědnosti, pak tím méně může působit § 2950 věta první jako absolutní objektivní v případě **odpovědnosti deliktní**, která je zásadně podrobena méně přísným pravidlům. Zde přichází do úvahy aplikace obecného ust. § 2895, podle kterého je **škůdce povinen k náhradě škody bez ohledu na své zavinení jen v případech zvláště stanovených**. Aplikace § 2895 však předpokládá, že z výkladu příslušného ustanovení nelze dovodit existenci objektivní odpovědnosti.⁴⁸ Z uvedeného však plyne, že § 2950 důvody pro objektivní povahu odpovědnosti neposkytuje. Nic tedy nebrání aplikaci § 2895, podle kterého se **vyžaduje zavinení**. Vzhledem k tomu, že se první věta

47 Pokud by povinnost poskytnout radu nebo informaci vyplývala z tzv. samaritánského principu (§ 2901 věta druhá), pak by porušení této povinnosti představovalo porušení ochranné normy, jehož následky by se řešily podle § 2910. Je však třeba zdůraznit, že toto platí jen jako výjimka ze zásady, podle které v oblasti mimo obligační poměry neexistuje obecná povinnost radit jinému; srov. H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 185.

48 Pro podobnosti viz F. Melzer in F. Melzer, P. Tégli, op. cit. sub 34, komentář k § 2895.

týká odpovědnosti odborníka, posuzuje se jeho zavinění podle § 2912 odst. 2. Toto zavinění se **presumuje** (§ 2911), poskytovatel informace nebo rady se tedy pro zproštění odpovědnosti musí exkulpat.

Zavinění podle věty druhé

Odpovědnost podle věty druhé, resp. podle § 2909, vyžaduje úmysl. Postačuje přitom **úmysl nepřímý**. Pokud by byl úmysl nadto zvláště kvalifikován ve smyslu § 2971, tj. byl by založen na zvláště zavrženíhodné pohnutce, měl by poškozený i právo na náhradu nemajetkové újmy. Naplnění skutkové podstaty § 2950 totiž zakládá nemravnost, a tím i protiprávnost jednání poskytovatele rady nebo informace.

Rozsah zavinění

Zavinění podle obou vět musí zahrnovat **všechny prvky skutkové podstaty**, nejen nesprávnost informace nebo rady, ale i samotný vznik škody a příčinnou souvislost. Požadavek vědomosti způsobení škody (úmysl škodit) plyne výslovně z druhé věty komentovaného ustanovení.⁴⁹ Stejný závěr je však třeba dovodit i ve vztahu k větě první. Pro odlišné řešení by musela hovořit zvláštní zákonná úprava (např. § 2910) nebo alespoň zvláštní hodnotové argumenty, které zde však nenacházíme.

IX. Poškození třetích osob

Nepřímá škoda

Obecná úprava řešení problému tzv. nepřímé škody⁵⁰ zásadně připouští náhradu škody jen u primárně poškozených subjektů, tj. těch, jejichž chráněný zájem byl jednáním škůdce porušen. Nejvýrazněji se tento přístup projevuje v případě delikttní odpovědnosti za prostý zásah do absolutního práva (§ 2910 věta první), kdy má právo na náhradu nositel tohoto absolutního práva; **třetí osoby, kterým vznikla jen tzv. čistá ekonomická újma, právo na náhradu zásadně nemají**.

49 Úmysl škodit se vyžaduje i v právu rakouském. Srov. H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 185.

50 Srov. F. Melzer in F. Melzer, P. Tégli, op. cit. sub 34, komentář k § 2894, sub II. 6. D.

51 Srov. tamtéž, komentář k § 2913, sub IV.

52 Naproti tomu prvorepubliková judikatura zde striktně setrvala na principu relativity obligací. Srov. např. rozhodnutí NS ze dne 12. 1. 1933, Rv I 1678/31, Vážný č. 12257: „Pojištěnec nemůže se na lékaři nemocenské pojišťovny domáhat náhrady nemocenského, které prý mu ušlo tím, že ho prohlásil za zdravého, ač ještě uzdraven nebyl, leč že by prokázal, že nesprávný posudek byl podán úmyslně.“ NS zde nepřipouští aplikaci § 1300 věty první a argumentuje tím, že byl žalovaný pomocníkem okresní nemocenské pojišťovny. „Za porušení své služební povinnosti ručil žalovaný jen pojišťovně, nikoliv však přímo žalobci jako pojištěnci, poněvadž s ním nebyl v právním poměru.“ Srov. též rozhodnutí NS ze dne 4. 11. 1936, Rv I 2641/34, Vážný č. 15563.

53 Srov. F. Melzer in F. Melzer, P. Tégli, op. cit. sub 34, komentář k § 2910, sub IV. 5.

54 Srov. M. Schwimann, op. cit. sub 16, komentář k § 1300, m. č. 2.

55 Ch. Bar, E. Clive (eds.), op. cit. sub 10, komentář k čl. VI.-2:207, sub B.

56 Srov. H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 188.

57 Tak ve vztahu k § 1300 OZO Wittwer in M. Schwimann, op. cit. sub 16, komentář k § 1300, m. č. 1.

Pokud však byla ohrožena absolutní práva třetí osoby, je třeba posoudit její nárok samostatně. Sdělení nesprávné informace jinému může **vytvořit nebezpečnou situaci pro jiného**; pak je poskytovatel informace povinen k ochraně jiného zakročít. Porušení této povinnosti může vést za splnění dalších podmínek k povinnosti nahradit škodu (§ 2910 ve spojení s § 2901).

Také v případech smluvní odpovědnosti má právo na náhradu škody za **porušení smluvní povinnosti** zásadně jen věřitel této povinnosti. Ust. § 2913 odst. 1⁵¹ však připouští, aby náhradu požadoval i **ten, jehož zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit**. Ohledně aktivní legitimize třetích osob je tedy rozhodující ochranný účel smluvní povinnosti.⁵²

Ochranný účel je rozhodující i při porušení ochranné normy (srov. zejména § 2910 větu druhou). Právo na náhradu škody za porušení této povinnosti mají ty osoby, jejichž zájmy měla příslušná ochranná norma chránit (osobní ochranný rozsah normy).⁵³

§ 2950 věta první v rámci smluvní odpovědnosti

Pokud působí § 2950 v rámci smluvní odpovědnosti, pak je třeba i rozsah oprávněných subjektů k náhradě škody posoudit podle pravidel smluvní odpovědnosti (§ 2913 odst. 1).

§ 2950 jako důvod delikttní odpovědnosti

Problém s aplikací ust. § 2950 v oblasti delikttní odpovědnosti spočívá v tom, že **má vlastní normativní význam jen v případech, kdy poskytnutí informace nebo rady nepředstavuje plnění právní povinnosti**. Proto nelze primárně vycházet z ochranného účelu zvláštní právní normy. Z toho důvodu je třeba se zaměřit přímo na komentované ustanovení, případně na normy související (např. § 2901).

Aby měl poskytovatel rady nebo informace možnost posoudit rizika vlastního jednání, je k náhradě škody primárně oprávněn **příjemce informace**, tj. osoba, které byla rada nebo informace poskytnuta.⁵⁴ **Zásadně tedy poskytovatel nebude odpovídat za to, že příjemce tuto informace samostatně šíří dále.** Něco jiného by bylo, pokud by byla informace dále šířena z popudu jejího původního poskytovatele; v této situaci by původní příjemce působil jako jeho posel („řekni to všem, koho potkáš“). Podobně k tomuto problému přistupuje DCFR, když se v komentáři k němu uvádí, že čl. VI.-2:207 nelze aplikovat na libovolného příjemce, který spoléhá na korektnost informace, která se náhodou dostala k jeho uším. Nejde ani o to, že původce rady nebo informace ví nebo musí vědět, že vůbec někdo této informaci může důvěřovat. Rozhodující je spíše, že tato osoba má před očima konkrétní okruh osob, byť nemusí skutečného příjemce znát, postačuje tedy neznámý příjemce.⁵⁵ Tento přístup též umožní, že pro jednatelů bude předvídatelné riziko, které mu poskytnutím informace nebo rady vzniká. To současně vylučuje, že tato skupina osob může být i relativně široká; např. okruh kupujících určitého výrobku, o němž jeho výrobce sděluje nepravdivé informace.⁵⁶

Nebude tedy postačovat, když je informace sdělena zcela neurčitěmu okruhu osob, např. v knihách, časopiseckých článcích atd.⁵⁷

V případě poskytnutí úmyslně nesprávné informace nebo rady (věta druhá) je dán i osobní rozsah náhrady rozsahem úmyslu.

Jelikož se chrání legitimní důvěra příjemce ve správnost rady nebo informace, nepostačuje, aby jen spoléhal na správnost, ale tato důvěra musí být skutečně legitimní, tj. racionální. Tak tomu např. není u různých věštců, astrologů nebo jiných šarlatánů apod. Tato důvěra není legitimní ani v případě, že ji zpochybňuje sám poskytovatel informace, např. tím, že ji poskytuje tzv. „bez záruky“ nebo podobně.⁵⁸

Komentář k DCFR dále poukazuje na to, že i pro poskytovatele musí být předvídatelné, že příjemce bude v důvěře v danou informaci skutečně jednat. Čím důležitější je rozhodnutí, tím spíše příjemce potřebuje odborné znalosti a tím více je závislý na odborném poskytovateli. Poskytovatel může vycházet z toho, že nepodstatná rozhodnutí činí každý ve vlastní odpovědnosti.⁵⁹

X. Exkurs: Smluvní odpovědnost za radu a informaci. Odpovědnost za znalecké posouzení

Odpovědnost toho, kdo radu nebo informaci poskytuje na základě smlouvy, se primárně posuzuje podle § 2913. Je-li však poskytovatel odborník, může být tato situace podřazena i pod úpravu § 2950 věty první. Zvláštní místo v rámci případů poskytování rady nebo informace odborníkem má znalecké posouzení. Pro úplnost zmíním i některé problémy deliktovní znalecké odpovědnosti, zejména v případě znalce ustanoveného soudem.

Smluvní odpovědnost za poskytnutí informace může být dána v těchto případech:

1. Poskytnutí informace nebo rady je předmětem plnění (smlouva o poskytnutí rady nebo informace) ze smlouvy nebo obdobné obligace ve smyslu § 1723 odst. 2.
2. Poskytnutí informace nebo rady je plnění tzv. vedlejší povinností ze smlouvy nebo obdobné obligace ve smyslu § 1723 odst. 2.
3. Převzetí záruky za správnost informace nebo rady (záruční smlouva).

Obbligace a společenská úsluha

Pro aplikaci § 2913 je významné posouzení, zda se rada nebo informace poskytuje jen z ochoty, tj. jako společenská úsluha, nebo zda je poskytována v rámci smluvního vztahu. **Je-li poskytována jako společenská úsluha, pak se nepoužije § 2913. Poskytuje-li však radu odborník, a nikoli nezištně, pak by odpovídal podle § 2950, byť by se jednalo o společenskou úsluhu.**

Společenská úsluha pojmově předpokládá neúplatné plnění.⁶⁰ Je-li proto rada nebo informace poskytnuta za úplatu, nemůže se jednat o společenskou úsluhu.

V případě bezúplatného plnění je třeba interpretovat projev vůle stran. Zde se plně uplatní pravidla o výkladu právního jednání (§ 555 a násl.). Nelze-li zjistit skutečnou vůli stran, což je pravidlem, je rozhodující objektivní význam projevu, přičemž při výkladu hraje rozhodující význam princip poctivosti.⁶¹ Proto je třeba zohlednit zejména:⁶² hospodářský význam, zejména pro příjemce rady; povolání a odbornost poradce nebo poskytovatele informace.⁶³

V řadě případů se tato pravidla budou překrývat s posouzením zjištění poskytnutí informace ze strany odborníka. Toto překrytí však není úplné, např. pokud je zjevná skutečná vůle stran, aby nebyly právně vázány.

Posouzení kontroverzních otázek

Předmětem znaleckého posouzení jsou často skutečnosti, které nemají zcela jednoznačné řešení. Může tedy připadat do úvahy více řešení, které jsou *lege artis*. Doporučení, které má dotčený subjekt zvolit, již má povahu rady. Zde je již přítomen určitý subjektivní prvek, který je třeba při hodnocení rady zohlednit.

Jde-li o takovou kontroverzní otázku, pak by měl znalec vysvětlit existující možné různé přístupy a jednotlivé prameny poznání. Měl by zdůvodnit, proč se rozhodl právě pro jím navržené řešení. Z posudku musí být zjevná míra jistoty a spolehlivosti mínění posuzovatele.⁶⁴

Záruční smlouva

Záruční smlouvou⁶⁵ na sebe poskytovatel rady nebo informace převezme plné riziko pro nastoupení nebo nenastoupení určitého subjektivně nejistého následku. Někdo tedy slíbí nahradit škodu, a to bez ohledu na své pochybení, která vznikne z jednání podle rady nebo v důvěře ve správnost informace.⁶⁶ Tato dohoda je výrazem smluvní volnosti, ze které plyne nikoli jen možnost zmírnit odpovědnost (§ 2898), ale též možnost ji zpřísnit.⁶⁷

Tuto smlouvu akceptoval v návaznosti na dřívější judikaturu a novější literaturu (např. Ehrenzweiga⁶⁸) i československý NS.⁶⁹

Tuto smlouvu nelze ztotožňovat se smluvní zárukou (§ 1919), neboť zde negarantuje poskytovatel rady trvání určitých vlastností po stanovenou záruční dobu, nýbrž garantuje, že nahradí škodu, která z poskytnuté rady nebo informace vznikne.

Je zde určitá příbuznost se smlouvou o odškodnění (§ 2890 a násl.), byť i od něj se liší svou smluvní povahou i tím, že škoda nevznikla z jednání, ke kterému není poskytovatel rady povinen; naopak k poskytnutí rady povinen je.

58 Ch. Bar, E. Clive (eds.), op. cit. sub 10, komentář k čl. VI.-2:207, sub C.

59 Tamtéž.

60 H. J. Musielak, op. cit. sub 15, str. 8.

61 Srov. komentář k § 556, m. č. 159 a násl.

62 Např. BGH, NJW 1956, 1313. H. J. Musielak, op. cit. sub 15, str. 9.

63 RG i BGH uznaly smlouvu, když rada nebo informace byly pro příjemce zjevně podstatného významu a on je učinil základem podstatných rozhodnutí nebo opatření. Na straně poskytovatele se pak vyžadovalo, aby se jednalo o odborníka nebo na jeho straně byl dán vlastní hospodářský zájem.

Viz H. J. Musielak, op. cit. sub 15, str. 10, s odkazem na judikaturu těchto soudů.

64 Srov. H. J. Musielak, op. cit. sub 15, str. 11 a násl.

65 NS užíval pojem „záruční smlouva“; Rozhodnutí NS ze dne 12. 1. 1926, Rv I 1413/25, Vážný č. 5638.

66 H. J. Musielak, op. cit. sub 15, str. 15, 16.

67 A. Ehrenzweig, op. cit. sub 22, str. 666; srov. též literaturu citovanou tamtéž v pozn. č. 14.

68 Tamtéž, str. 666.

69 Výslovně se k Ehrenzweigovi NS hlásí např. v rozhodnutí ze dne 12. 1. 1926, Rv I 1413/25, Vážný č. 5638. Srov. též rozhodnutí NS ze dne 11. 5. 1928, Rv I 1177/27, Vážný č. 8042.

Klíčový zpravidla bude výklad příslušné smlouvy. Tento výklad musí být komplexní, nelze se jen orientovat podle použitých slovních výrazů. Např. vyjádření, že poskytovatel nějakou informaci garantuje, že ručí za to, že je správná, může být považováno jen za potvrzení vlastního přesvědčení, nikoli převzetí odpovědnosti za její absolutní správnost.⁷⁰ Na judikaturu NSD navázal i československý NS.⁷¹

Odpovědnost soudního znalce

Také odpovědnost soudního znalce je třeba posoudit podle výše uvedených pravidel. Pokud jde o znalce, který se k podání znaleckého posudku **zavázal smluvně, platí plně pravidla smluvní odpovědnosti**. Z hlediska určení okruhu osob, které mohou po znalci požadovat náhradu škody, je třeba vycházet z ochranného účelu smlouvy (§ 2913 odst. 1).⁷² Pokud je znalecký posudek vypracován pro soudní řízení, pak musí být znalci zřejmé, že jím jsou dotčeny zájmy všech účastníků řízení, nejen toho účastníka, který u něj znalecký posudek obstaral. Současně je znalec povinen postupovat nestranně.⁷³ I další účastníci řízení jsou tedy osoby, jejímž zájmům mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit ve smyslu § 2913 odst. 1.

V případě znalce **ustanoveného soudem** nevystupuje znalec ve smluvním vztahu vůči účastníkům řízení. Jeho povinnost podat posudek je založena na rozhodnutí veřejnoprávní povahy (soudní rozhodnutí, správní akt); z hlediska dogmatiky náhrady škody jde o plnění mimosmluvní povinnosti. Okruh osob, které se mohou domáhat náhrady škody vzniklé porušením této povinnosti, plyne z osobního ochranného rozsahu normy. Povinnost vykonávat znaleckou činnost řádně ve smyslu § 8 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, má nepochybně chránit i ty osoby, o jejichž právech a povinnostech se na základě znaleckých posudků bude rozhodovat, tj. účastníky řízení. **I v případě ustanovení znalce orgánem veřejné moci se mohou účastníci řízení domáhat náhrady škody, která jim vznikne nesprávným znaleckým posudkem.**⁷⁴

NS vyžaduje, aby znalecký posudek byl **podstatným podkladem pro rozhodnutí soudu.**⁷⁵

Na vzniku povinnosti nahradit škodu nic nemění, že vada posudku působí prostřednictvím nezákonného rozhodnutí, které je na jeho základě vydáno. V daném případě je totiž nezákonný posudek *conditio sine qua non* a současně jsou dány i důvody objektivní přičitatelnosti škody, konkrétně ochranný účel normy (nexus protiprávnosti). Příčinnou souvislost s odkazem na nález ÚS ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. I. ÚS 312/05, v těchto případech správně dovozuje i NS.⁷⁶

Nárok na náhradu škody není vyloučen ani tím, že na základě nesprávného znaleckého posudku byl vydán rozsudek, který již nabyl právní moci.⁷⁷ Československý NS zde argumentoval tím, že uvedené rozhodnutí založilo právní stav jen mezi stranami dřívějšího sporu, nikoli však vůči znalci. Možnost domáhat se náhrady škody dokonce připustil i pro případ, kdy se lze ještě domáhat zrušení tohoto rozsudku.⁷⁸ V současné době však NS k této otázce přistupuje tak, že **právo na náhradu škody vzniká jen za předpokladu, že se účastník řízení nemůže v rámci původního řízení a ani v řízení o opravných prostředcích domoci plnění, jež mu náleží.**⁷⁹

✦ Autor je docentem na PF UP v Olomouci a hlavním autorem velkého komentáře občanského zákoníku nakladatelství Leges, z jehož připravovaného svazku pochází i tento příspěvek.

OBCHODNÍ KORPORACE

a další zákony

- zákon o obchodních korporacích
- další zákony: nabídky převzetí, přeměny, evropská společnost, EHVS, státní podnik
- všechny prováděcí předpisy

Sagit více informací na www.zok.sagit.cz

- 70 Srov. např. rozhodnutí NSD ze dne 28. 9. 1905, č. 12.819, Gl. U. n. ř. 3169: „Kdy B při tom použil slova, že ručí za to, že pak je tomu v dané souvislosti třeba rozumět nikoli ve významu smluvního převzetí odpovědnosti, nýbrž jen jako utvrzení jeho názoru.“ V tomto případě, ve kterém se jednalo o poskytnutí nesprávné informace o existenci veřejnoprávního povolení s přemístěním hostince, advokát dokonce prohlásil, že lokál může být v novém místě otevřen, a použil i slova: „Otevřete na mé riziko.“ V tomto vyjádření již podle mého názoru převzetí odpovědnosti za správnost informace shledávat lze.
- 71 Srov. např. rozhodnutí NS ze dne 12. 1. 1926, Rv I 1413/25, Vážný č. 5638.
- 72 V této souvislosti je podstatný nález ÚS ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. I. ÚS 312/05.
- 73 Srov. smluvní znalce ve smyslu § 6 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Na požadavku nestrannosti je též založena úprava podjatosti znalce ve smyslu § 11 téhož zákona. Srov. též L. Dörfl: Zákon o znalcích a tlumočnících, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, komentář k § 6, m. č. 4, str. 36.
- 74 Shodně H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 190, viz tamtéž i pozn. č. 35 s mnoha dalšími odkazy.
- 75 Rozsudek NS ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 25 Cdo 4000/2013, R 19/2016.
- 76 Srov. rozsudek NS ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 883/2006; R 31/2009: „Soudem ustanovený znalec, který vypracoval chybný znalecký posudek, odpovídá za škodu, která vznikla účastníkovi řízení tím, že mu soud na základě tohoto posudku přiznal nižší plnění.“
- 77 Srov. rozhodnutí rakouského OGH ze dne 30. 6. 1977, 6 Ob 634/77, SZ 50/98. Taktéž H. Koziol, op. cit. sub 5, str. 190.
- 78 Srov. rozhodnutí NS ze dne 23. 11. 1938, Rv I 1501/38, Vážný č. 17110, kde se toto stanoví ve vztahu k žalobě o obnovu řízení.
- 79 Rozsudek NS ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 883/2006; R 31/2009.

Uplatnění nákladů exekuce v insolvenčním řízení

Mgr. Bc. PETRA JURÁTKOVÁ

Tento příspěvek je reakcí¹ na nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16 (dále též „náleží sp. zn. IV. ÚS 378/16“), který výrazně zasáhl do interpretace ust. § 46 odst. 7

zák. č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ex. řád“), jež upravuje postup soudního exekutora ohledně vymoženého plnění a nákladů exekuce v případě, že je v průběhu exekučního řízení zahájeno insolvenční řízení.

1. Uplatnění nákladů exekuce v insolvenčním řízení obecně

Dojde-li ke střetu insolvenčního s exekučním řízením, exekuční řízení se ve smyslu § 140a zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále též „ins. zák.“ nebo „insolvenční zákon“), nepřerušuje. Podle § 109 odst. 1 písm. c) ins. zák. po zahájení insolvenčního řízení nelze provést exekuci (nebo výkon rozhodnutí), která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty. Takovou exekuci (event. výkon rozhodnutí) ovšem lze zahájit a nařídit (na rozdíl od § 140e ins. zák.). Soudní exekutor po zahájení insolvenčního řízení zásadně nesmí činit žádné kroky, jež by vedly k individuálnímu uspokojení věřitele mimo insolvenční řízení. Je proto ve smyslu § 206 ins. zák. povinen vydat do insolvenčního řízení veškerý majetek dlužníka, který v průběhu exekučního řízení zajistil. **Otázkou v této souvislosti zůstává, jakým způsobem mu budou, ať už v rámci insolvenčního řízení, tak po jeho skončení,² uhrazeny náklady exekuce, jejímž provedením byl před zahájením exekuce pověřen.**

V rámci exekučního řízení soudnímu exekutorovi vzniká nárok na náhradu nákladů exekuce (k tomu srov. § 87 odst. 1 ex. řádu). Přestože se nařízená exekuce vztahuje i na náklady exekuce, nárok na jejich náhradu soudnímu exekutorovi vzniká zásadně, jen vymůže-li alespoň část pohledávky za povinným.³ Náklady exekuce soudní exekutor určuje v příkazu k úhradě nákladů exekuce (§ 88 odst. 1 ex. řádu), jímž toliko stanovuje výši nákladů exekuce, nikoliv to, zda nárok na jejich uhrazení jde za povinným, či oprávněným.⁴

Do 31. 12. 2012 na shora popsanou situaci dopadalo ust. § 46 odst. 6 ex. řádu, které používalo významově užší pojem „vý-

žek exekuce“ namísto stávajícího spojení „vymožené plnění“ (k tomu srov. § 46 odst. 4 ve spojení s § 59 odst. 1 ex. řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013). Výtěžek exekuce se vztahoval toliko k exekucím, které byly prováděny prodejem movitých věcí, nemovitých věcí či prodejem podniku (nyní závodu). Jestliže soudní exekutor prováděl exekuci jinými způsoby, postup podle citovaného ustanovení byl vyloučen. **Soudní exekutor proto byl povinen vydat veškeré vymožené plnění do insolvenčního řízení, aniž by od vymoženého plnění odečetl náklady exekuce.**⁵ Tento závěr se ovšem od 1. 1. 2013, kdy vstoupilo v účinnost novelizované ust. § 46 odst. 7 ex. řádu, obsahující širší pojem „vymožené plnění“, již neuplatní.⁶

Podle novelizovaného ust. § 46 odst. 7 ex. řádu exekutor nesmí mj. v situaci, kdy zvláštní právní předpis (v tomto případě insolvenční zákon) stanoví, že exekuci nelze provést, činit žádné úkony, jimiž se provádí exekuce (není-li zákonem stanoveno jinak), a insolvenčnímu správci vydá vymožené plnění bezodkladně po právní moci usnesení, jímž rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání vymoženého plnění insolvenčnímu správci.

Jinými slovy, **vymohl-li soudní exekutor alespoň část pohledávky oprávněného (následného věřitele v insolvenčním řízení), kterou doposud nevydal oprávněnému, má soudní exekutor po zahájení insolvenčního řízení povinnost vydat tzv. usnesení o vydání výtěžku insolvenčnímu správci (dále jen „usnesení o výtěžku“), jímž vyčíslí vymoženou a dosud oprávněnému nevydanou pohledávku, od níž odečte výši nákladů exekuce.** Výši nákladů exekuce soudní exekutor určuje rovněž v usnesení o výtěžku, neboť příkaz k úhradě nákladů exekuce nelze vydat po zahájení insolvenčního řízení. Rozhodnutí, jímž soudní exekutor určuje náklady exekuce, je totiž ve smyslu ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins. zák. prováděním exekuce, a nikoliv jen jejím nařízením.⁷ Pokud již tedy před zahájením insolvenčního řízení bylo o nákladech exekuce rozhodnuto příkazem k úhradě nákladů exekuce a výše nákladů exekuce se od vydání toho-

1 Přestože je autorka asistentkou předsedy senátu Nejvyššího soudu, v tomto příspěvku publikuje čistě svůj vlastní osobní názor, který nelze považovat za názor Nejvyššího soudu a s tímto zaměřovat.

2 Tento příspěvek se věnuje toliko úhradě nákladů exekuce v rámci insolvenčního řízení.

3 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2015, sen. zn. 29 Icd0 5/2014.

4 Povinnost uhradit náklady exekuce přísluší zásadně povinnému s výjimkou situací, na něž dopadá § 89 ex. řádu.

5 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2012, sp. zn. 20 Cdo 3845/2011.

6 M. Tomáš: Odměna exekutora v insolvenčním řízení, Bulletin advokacie [online], 22. 9. 2014 [cit. 3. 10. 2016]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/odmena-exekutora-v-insolvencnim-řízení?browser=mobi>.

7 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2015, sen. zn. 29 Icd0 5/2014, a důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4802/2008, uveřejněného pod č. 69/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

to příkazu nezměnila, soudní exekutor při vyčíslení nákladů exekuce vychází z tohoto příkazu. Nebyl-li do zahájení insolvenčního řízení příkaz k úhradě nákladů exekuce vydán, určí soudní exekutor výši nákladů exekuce až v usnesení o výtěžku.

Prostým gramatickým výkladem citovaného ustanovení by bylo možné vyvodit, že po právní moci usnesení o výtěžku soudní exekutor do insolvenčního řízení vydává toliko vymožené plnění **bez odečtených nákladů exekuce**. Z praxe je známo, že tento výklad byl soudními exekutory hojně využíván, a to zásadně až do vydání níže rozebíraného usnesení Nejvyššího soudu.

2. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3182/2014

Nejvyšší soud se k otázce uplatnění nákladů exekuce soudním exekutorem v insolvenčním řízení vyjádřil ve svém usnesení ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3182/2014, uveřejněném pod č. 32/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též „usnesení NS 21 Cdo 3182/2014“), kde dovodil, že i v exekučním řízení je nutné respektovat jednu ze základních zásad insolvenčního řízení obsaženou v § 5 odst. 1 písm. a) a b) ins. zák., a to zásadu poměrného uspokojení věřitelů v insolvenčním řízení, která se musí vztahovat i na soudního exekutora, jemuž v průběhu vedení exekuce vznikají náklady exekuce. Pokud má soudní exekutor z titulu nákladů exekuce pohledávku vůči povinnému (úpadci či dlužníku v insolvenčním řízení), a to ať už vymahatelnou na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce, či na základě usnesení o výtěžku, je povinen ji přihlásit v přihlašovací lhůtě do insolvenčního řízení k jejímu uspokojení z majetkové podstaty úpadce (insolvenčního dlužníka).⁸ Soudní exekutor je proto povinen po zahájení insolvenčního řízení vydat do majetkové podstaty dlužníka (povinného v exekučním řízení) veškeré jím v exekuci vymožené plnění bez odpočtu nákladů exekuce a jako kterýkoliv věřitel dlužníka svou pohledávku z titulu nákladů exekuce přihlásit do insolvenčního řízení. Opačný postup by vedl k nepřijatelnému zvýhodnění jednoho z věřitelů úpadce, resp. insolvenčního dlužníka. Ust. § 46 odst. 7 ex. řádu proto nelze aplikovat v doslovném znění.

Tento závěr byl Nejvyšším soudem konstantně respektován, k čemuž např. srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2016, sp. zn. 26 Cdo 5073/2015, ze dne 1. 6. 2016, sp. zn. 26 Cdo 5593/2015, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2015, sen. zn. 29 ICdo 5/2014 apod. Ze shora uvedeného závěru vycházelo rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 2015, sp. zn. 26 Cdo 3660/2015, které bylo nálezem ÚS sp. zn. IV. ÚS 378/16 zrušeno.

3. Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16

Ústavní soud ovšem ve svém nálezu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16 (BA jej otiskl v č. 12/2016, str. 44-49, pozn. red.),

zaujal k posuzované problematice zcela odlišné stanovisko než Nejvyšší soud, přičemž rozhodnutí Nejvyššího soudu označil za „*exces*“.

Ústavní soud dospěl k závěru, že v ust. § 46 odst. 7 ex. řádu je zcela jednoznačně uvedeno, jak má soudní exekutor v případě vydání vymoženého plnění do insolvenčního řízení postupovat, tj. že si smí ponechat náklady exekuce a do insolvenčního řízení vydat toliko „čistý“ výtěžek exekuce (bez odečtených nákladů). Odlišný přístup podle jeho názoru není možný a neodůvodňuje ho ani usnesení NS 21 Cdo 3182/2014. Samotné rozhodnutí Nejvyššího soudu považuje Ústavní soud za nepřesvědčivé a nedostatečně odůvodněné, dokonce, a nad tím je třeba se přinejmenším pozastavit, v této souvislosti používá spojení „projev svévole“ a zdůrazňuje, že situace je „o to závažnější“, že usnesení Nejvyššího soudu bylo publikováno v „zelené sbírce“, která je obecně používána jako pramen závazných právních názorů, byť jím formálně není. Projevem svévole je podle Ústavního soudu nejen postup Nejvyššího soudu při výkladu dvou kolidujících právních norem, ale taktéž závěr, že soudní exekutor je jen „řadovým věřitelem“. Přestože totiž Ústavní soud na jednu stranu uznává, že insolvenční zákon soudního exekutora považuje za řadového věřitele, má za to, že sama skutečnost, že nároky soudního exekutora v insolvenčním zákoně nejsou explicitně zařazeny do výčtu privilegovaných „zapodstatových“ pohledávek, ještě neznámá, že těmto nárokům nemůže být přiznán privilegovaný status v jiném předpise, tj. konkrétně v tomto případě v § 46 odst. 7 ex. řádu.

4. Hodnocení autorů

4.1 Svévolné rozhodnutí

Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. IV. ÚS 378/16 konstatoval porušení práva na spravedlivý proces, které spočívá v tom, že obecné soudy rozhodly v intencích usnesení NS 21 Cdo 3182/2014, tj. nerespektovaly podle čl. 95 Ústavy zákon, jímž jsou vázány, a neprovedly výklad kolidujících právních norem odpovídajícím způsobem. Jinak řečeno, neaplikovaly kogentní normu, která nastalou situaci reguluje jako *lex specialis posterior*.

Podle čl. 95 odst. 1 části věty před středníkem Ústavy je *soudce při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu*. Vázanost zákonem ovšem neznámá, že soudce při zjišťování, co je či není v právu, musí vycházet ze zákona jakožto základního determinantu jeho rozhodovací činnosti. Citované ustanovení mj. poukazuje na skutečnost, že soudce při své činnosti aplikuje právní normy, přičemž předmětem jeho interpretace při hledání právních norem je zákon, a zákon, resp. zákony, musí respektovat i pravidla, kterými se řídí nalézání práva. Přestože zákony produkuje zákonodárce, na tvorbě práva se podílí i moc soudní, s tím rozdílem, že soudce je při formulaci toho, co je právem, stejně tak ve své argumentaci, výrazně omezen. Tato situace nepředstavuje narušení konceptu dělby moci, a to ani v případě, že soudce judikuje *contra verba legis*, jestliže judikuje metodologicky korektně,⁹ tzn. mj. v souladu s výkladovými pravidly (metodami).

⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3182/2014, uveřejněné pod č. 32/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

⁹ F. Melzer: Metodologie nalézání práva, Úvod do právní argumentace, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 33-86.

Z výše uvedeného lze vyvodit, že pokud je z jazykového hlediska nesporné, co chtěl zákonodárce určitou normou nařídit, není nutné normu podrobovat další interpretaci. V opačném případě, přestože jde o kogentní normu, je třeba hledat její konkrétní smysl prostřednictvím jiných výkladových metod. Pak není (v rámci soudcovského dotváření práva) nepřipustná ani tzv. teleologická redukce, tedy situace, kdy se na určitý skutkový stav neaplikuje ustanovení zákona (nebo jeho část).¹⁰

S Ústavním soudem proto nelze souhlasit v tom směru, že „*obecné soudy, pokud záměrně neaplikovaly výslovné znění kogentní normy zákona stanovící určitý postup, dopouštějí se svévole, neboť jim nepřísluší právo „ignorovat“ text zákona*“.¹¹ Tento závěr není zcela přesný. Soudy mohou v určitých případech přistoupit k teleologické redukci, a tím vyplnit tzv. zakrytou mezeru v zákoně. Otázkou ovšem je, zda postup Nejvyššího soudu byl jen teleologickou redukcí, či již aplikací principu *cessante legis ratione cessat lex ipsa*,¹² představující totální korekci určitého ustanovení,¹³ kterou lze připustit jen výjimečně. Jak totiž správně podotýká Ústavní soud (bod 22 nálezu sp. zn. IV. ÚS 378/16), obecný soud musí případně odchýlení se od jazykového výkladu kogentní normy (teleologickou redukcí) řádně odůvodnit, což Nejvyšší soud v usnesení NS 21 Cdo 3182/2014 učinil jen částečně.¹⁴ Než ovšem bude otázka, zda Nejvyšší soud přistoupil jen k částečné či totální redukci výkladu ust. § 46 odst. 7 ex. řádu, zodpovězena, je třeba se ptát, zda vůbec bylo namístě provést jiný než gramatický výklad?

Nález ÚS sp. zn. IV. ÚS 378/16 zásadně vychází z prostého gramatického výkladu § 46 odst. 7 ex. řádu, podle něhož soudní exekutor po právní moci usnesení o výtěžku vydává do insolvenčního řízení toliko vymožené plnění **bez odečtených nákladů exekuce.** Jak ovšem ve svém odlišném stanovisku dovozuje Jan Musil,¹⁵ s nímž se autorka v tomto směru ztotožňuje, **ust. § 46 odst. 7 ex. řádu je nešťastně formulované, neboť spojuje dvě povinnosti soudního exekutora, totiž povinnost vydat vymožené plnění a povinnost vydat rozhodnutí o vydání výtěžku, což na první pohled nemusí být zřejmé, a právě proto lze inklinovat k závěru, který potvrzuje i shora uváděný prostý gramatický výklad.** V zákoně není blíže specifikováno, a uvedené nevyplývá ani z důvodové zprávy, v jakém rozsahu by mělo být vymožené plnění vydáno. Lze proto připustit i variantu, podle níž má být vydáno celé vymožené plnění. Stejně tak v zákoně není uvedeno, kdo a v jakém rozsahu by měl při vydávání rozhodnutí o výtěžku (tj. usnesení, jímž se rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání vymoženého plnění insolvenčnímu správci) provést odpočet nákladů exekuce. Nehledě na to, že § 46 odst. 7 ex. řádu by neměl být vykládán izolovaně, tj. bez ohledu na vazby na insolvenční řízení, neboť dopady prostého gramatického výkladu se projevují především ve sféře insolvenčního práva. Tímto aspektem výkladu se však Ústavní soud nezabýval, byť podle názoru autorky měl.

4.2 Lex specialis posterior

Problematika střetu exekučního a insolvenčního řízení není jednoznačná. Být by se na první pohled mohlo zdát,

že exekuční a insolvenční řízení mají mnohé společné, není tomu tak. Je sice pravda, že exekuce i insolvence shodně představují samostatný druh civilního procesu. Cílem exekučního řízení je nucený výkon exekučního titulu za povinným (dlužníkem), který povinnost uloženou mu exekučním titulem dobrovolně, řádně a včas nesplnil, neboli vymožení **individuální** pohledávky pro oprávněného (věřitele), a tím v konečném důsledku poskytnutí ochrany soukromým subjektivním právům, především právům věřitele. Pointa insolvenčního řízení na druhou stranu spočívá v **hromadném** majetkovém vypořádání dluhů dlužníka (formou sanace či likvidace). V insolvenčním řízení tudíž nejde o uspokojení toliko jedné pohledávky věřitele za dlužníkem, ale o uspokojení pohledávek pokud možno (nejlépe a ideálně) všech věřitelů za dlužníkem. Je proto pochopitelné, že v případě zahájení insolvenčního řízení exekuce insolvenční „ustupuje“ (srov. např. § 109 a 140e ins. zák.).

I přes nesporné paralely úpravy postavení soudního exekutora a insolvenčního správce proto **není zejména v otázce nákladů namístě srovnávat činnost soudního exekutora s činností insolvenčního správce** (k tomu srov. např. body 23 a 24 nálezu ÚS sp. zn. IV. ÚS 378/16) a pouze ze skutečnosti, že insolvenční správce je privilegovaným věřitelem, vyvozovat závěr, že by jím měl být i soudní exekutor. Takové srovnání není příhodné a argumentace obhajitelná.¹⁶ Role soudního exekutora a insolvenčního správce je v rámci insolvenčního řízení rozdílná. Soudní exekutor v insolvenčním řízení vystupuje (může vystupovat) jako věřitel insolvenčního dlužníka, kdežto insolvenční správce je v postavení veřejného činitele *sui generis*¹⁷ a z této pozice rovněž rozhoduje o uspokojení pohledávek jednotlivých věřitelů v insolvenčním řízení.

Insolvenční řízení rozlišuje několik druhů věřitelů, resp. pohledávek. Jde především (nikoliv výhradně) o pohledávky za majetkovou podstatou (jinak zvané „zapodstatové“ pohledávky),¹⁸ pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 ins. zák.), „klasické“ pohledávky¹⁹ a pohledávky, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170 ins. zák.), a určuje pravidla pro jejich uspokojení, v nichž se mj. odrážejí základní zásady insolvenčního řízení. Mezi elementární zásady insolvence patří zejména zásada rov-

10 Teleologická redukce není pouhým restriktivním výkladem. Ve své podstatě je opakem analogie (srov. F. Melzer, op. cit. sub 9, str. 248-251).

11 Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16.

12 Nález Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01.

13 F. Melzer, op. cit. sub 9, str. 251.

14 Se stejným argumentem se lze setkat např. v příspěvku Jany Neuhäuserové (srov. J. Neuhäuserová: Střet insolvence s exekucí, Komorní listy č. 3/2016, str. 26-29). Bohužel ani rozhodnutí Ústavního soudu není precizní.

15 Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16.

16 Obdobné nepřihodné srovnání Ústavní soud použil např. v usnesení ze dne 2. 3. 2006, sp. zn. II. ÚS 9/06, kdy v otázce nákladů nepřímo přirovnával činnost soudních exekutorů k činnosti advokátů.

17 K tomu srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 2101/09, ale taktéž L. Jícha: Srovnání odměňování soudních exekutorů a insolvenčních správců, Komorní listy č. 3/2016, str. 9-14.

18 Věřitelé tyto pohledávky nemusejí přihlašovat, postupují podle § 203 a násl. ins. zák., přičemž pohledávky jsou uspokojovány v průběhu exekučního řízení zásadně v plném rozsahu.

19 Aby tato pohledávka mohla být v insolvenčním řízení uspokojena, musí ji věřitel ve smyslu § 173 a násl. ins. zák. řádně a včas přihlásit.

ných možností věřitelů [§ 5 písm. b) ins. zák.²⁰] ve spojení se zákazem nedovoleného zvýhodňování (nejen jednotlivých) věřitelů [§ 5 písm. a) ins. zák.], kteří tak jsou povinni zdržet se jednání, jež by směřovalo k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční zákon [ledaže by insolvenční zákon tento postup umožňoval; § 5 písm. d) ins. zák.].

Pohledávky za majetkovou podstatou jsou rozděleny na pohledávky vzniklé po zahájení insolvenčního řízení, nebo po vyhlášení moratoria do okamžiku rozhodnutí o úpadku dlužníka, a pohledávky za majetkovou podstatou vzniklé po rozhodnutí o úpadku. Jejich výčet (tj. výčet privilegovaných věřitelů) není taxativní, což dokazuje odkaz na ust. § 168 odst. 2 písm. k) ins. zák.,²¹ které stanoví, že mezi zapodstatované pohledávky patří i další pohledávky, **o nichž tak stanoví tento zákon.** Z dikce uvedeného ustanovení by bylo možné vyvodit, a tento názor zastává i Musil ve svém odlišném stanovisku,²² že jen insolvenční zákon může určit, které další pohledávky jsou pohledávkami za majetkovou podstatou, nikoliv např. exekuční řád. Ústavní soud však ve svém nálezu dovozuje, že status privilegované zapodstatované pohledávky může být pohledávce přiznán i v jiném právním předpise než v insolvenčním zákoně, s čímž lze souhlasit. Přestože dikce § 168 odst. 2 písm. k) ins. zák. jednoznačně odkazuje toliko na insolvenční zákon, podle názoru autorky tímto nelze kategoričtě vyloučit např. analogii či případnou aplikaci normy, která je ve vztahu *lex specialis* k insolvenčnímu zákonu. **Je ale § 46 odst. 7 ex. řádu ve vztahu *lex specialis* k insolvenčnímu zákonu?**

Z důvodové zprávy²³ k zák. č. 286/2009 Sb., jímž bylo s účinností od 1. 11. 2009 do právního řádu zavedeno ust. § 46 odst. 6 ex. řádu (nyní odst. 7 ve znění účinném od 1. 1. 2013), vyplývá, že úprava reaguje na „nový insolvenční zákon“, případně na jiné případy, kdy exekuci nelze provést. Má tedy především zamezit tomu, aby soudní exekutor v rozporu s § 109 ins. zák. prováděl exekuci, tj. obcházel insolvenční řízení [srov. § 109 odst. 1 písm. c) ins. zák.]. Čím jiným než obcházením insolvenčního zákona je ovšem uspokojování pohledávek mimo insolvenční řízení?

Soudní exekutoři v této souvislosti obvykle argumentují, a čini tak i Ústavní soud v nálezu sp. zn. IV. ÚS 378/16, že je v souladu s jejich legitimním očekáváním, aby byl odpočet nákladů exekuce proveden pověřeným soudním exekutorem, který vydává usnesení o výtěžku, a do insolvenčního řízení bylo vydáno jen čisté vymožené plnění bez nákladů exekuce. Pokud totiž soudní exekutor vymohl exekvovanou povinnost za povinným

a vznikl mu nárok na náklady exekuce, neměla by mu být jejich úhrada upírána. Usnesení NS 21 Cdo 3182/2014 však nárok na náhradu nákladů exekuce soudnímu exekutorovi zásadně (bude vysvětleno níže) neupírá, pouze stanovuje, že náklady nemůže ihned inkasovat, ale je povinen se jako „běžný“ věřitel se svým nárokem přihlásit do insolvenčního řízení. Samozřejmě nelze předjímat výsledek insolvenčního řízení. Je tudíž možné, že nárok soudního exekutora (stejně jako i dalších věřitelů) nebude ani zčásti uspokojen. Tato situace přitom není protiústavní, neboť soudní exekutor nese (mj.) riziko, že náklady exekuce nebudou vůbec uspokojeny (právě pro tyto případy zde existuje institut záloh na náklady exekuce, § 90 odst. 3 ex. řádu).²⁴ I když totiž vykonává svou funkci za úplatu (§ 3 odst. 1 ex. řádu), jeho úplata mu není a nemůže být garantována (soudní exekutor vykonává svobodné povolání, Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04, dokonce exekutora označuje za podnikatele).^{25, 26}

Argumentace založená na odpovědnosti soudního exekutora za výsledek exekučního řízení však má podle autorky *háček*. Usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 3. 2006, sp. zn. II. ÚS 9/06, dopadá primárně na situace, kdy v exekučním řízení nebylo na náklady exekuce ničeho vymoženo. Co když ale soudní exekutor na náklady něco vymohl a tuto částku již má „krytou“ pravomocným příkazem k úhradě nákladů exekuce? Měl by i poté vydat náklady exekuce do insolvenčního řízení? Usnesení NS 21 Cdo 3182/2014 dospívá k závěru, že by i v takových případech soudní exekutor měl náklady exekuce přihlásit do insolvenčního řízení. Jak jinak by insolvenční správce mohl přezkoumat, zda náklady exekuce byly vyčísleny správně podle vyhlášky č. 330/2001 Sb.? Autorka ovšem vyjadřuje pochybnost, zda soudní exekutor v této fázi ještě je věřitelem povinného, resp. dlužníka v insolvenčním řízení. Považuje proto za spravedlivější následující výklad.

Jak již bylo výše řečeno, soudní exekutor má nárok na úhradu nákladů exekuce převážně za povinným, a to (v minimální výši) již od okamžiku nařízení exekuce, resp. od okamžiku, kdy byl jejím provedením exekučním soudem pověřen. Je-li na majetek povinného zahájeno insolvenční řízení a na náklady exekuce doposud nebylo ničeho vymoženo, nelze tuto skutečnost přičítat k tíži oprávněného, tzn., že soudní exekutor má stále nárok na úhradu nákladů exekuce za povinným,²⁷ a je tudíž věřitelem povinného a jako takový může svou pohledávku přihlásit (neboť je „běžným“ věřitelem) do insolvenčního řízení.

V případě, že soudní exekutor již něco vymohl na náklady exekuce (ve smyslu § 46 odst. 4 ex. řádu) a vymožené náklady má „kryté“ (pravomocným) příkazem k úhradě nákladů exekuce, měl by do insolvenčního řízení vydávat a v tomto dále uplatňovat už jen ty náklady exekuce, které nemá příznakem příkazem k úhradě nákladů exekuce.²⁸ Tuto variantu však ani jedno z rozebíraných rozhodnutí nepřipouští.²⁹ **Usnesení NS 21 Cdo 3182/2014 jde ještě dále a inklinuje spíše k redukcí totální, která sice je v souladu s elementárními zásadami insolvenčního řízení, sama o sobě však představuje natolik razantní zásah do právního řádu, že by k ní mělo docházet jen ojedinele. Nález ÚS sp. zn. IV. ÚS 378/16 pro změnu nepřipouští redukcí žádnou. Ani jedno z řešení proto nelze považovat za uspokojující.**

20 Dle § 5 písm. a) ins. zák. věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejný nebo obdobný postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti.

21 Obdobně též výčet pohledávek postavených na rovně pohledávkám za majetkovou podstatou není taxativní [viz § 169 odst. 1 písm. h) ins. zák.].

22 Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16.

23 Důvodová zpráva k zák. č. 286/2009 Sb. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online], [cit. 29. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=804&ct1=0>.

24 Usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 3. 2006, sp. zn. II. ÚS 9/06.

25 Nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04.

26 Nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16.

27 Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14.

28 Tento výklad by ovšem neměl vést k předčasnému a preventivnímu vydávání příkazů k úhradě nákladů exekuce.

Závěr

Byť autorka připouští možnost, že i jiný právní předpis než insolvenční zákon může některým pohledávkám přiznat privilegovaný status, nesouhlasí s názorem Ústavního soudu, že tak činí i § 46 odst. 7 ex. řádu. **Toto ustanovení soudnímu exekutorovi toliko dává nejednoznačný návod, jak ohledně svých nákladů postupovat v případě, že je za povinným vedeno insolvenční řízení. Nezakotvuje však „privilegovaný status“ pohledávek soudního exekutora, jak se mylně domnívá Ústavní soud, který pomíjí dvojznačnost gramatického výkladu § 46 odst. 7 ex. řádu. Nejednoznačnost § 46 odst. 7 ex. řádu je možné odstranit soudcovským dotvářením práva, které samo o sobě není projevem svévole.** Tím se ale může stát např. tehdy, když bude probíhat metodologicky nesprávně. V posuzovaném případě Nejvyšší soud provedl správně výklad nejednoznačného ust. § 46 odst. 7 ex. řádu v kontextu jeho vazeb na elementární zásady insolvenčního řízení. Namísto vhodné teleologické redukce, s jejíž pomocí by vyselekoval případy, na něž § 46 odst. 7 ex. řádu (ne)dopadá, však přistoupil k úplnému vypuštění textu zákona, čímž se dostal do kolize s principem právní jistoty (co je psáno, to je dáno). *Cessante legis ratione cessat lex ipsa* by bylo možné připustit jen ve výjimečných případech, např. tehdy, pokud by v důsledku zrušení určitého zákonného ustanovení derogacním nálezem Ústavního soudu jiné, obsahově od zrušeného ustanovení odvislé ustanovení tímto ztrácelo svůj smysl. Platnost takového ustanovení by zanikla samotnou totální redukcí, následná derogace Ústavním soudem by poté měla jen technickou povahu.³⁰ O takovou situaci však v posuzované věci nešlo. Autorka si je vědoma toho, že Nejvyšší soud sice po vydání nálezu ÚS sp. zn. IV. ÚS 378/16 avizoval, že jej bude respektovat,³¹ i přesto by ráda uzavřela, že argumentaci (ve své základní podstatě) obsaženou v usnesení NS 21 Cdo 3182/2014 považuje za správnou a se závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 378/16 nesouhlasí.

✦ Autorka je asistentkou předsedy senátu Nejvyššího soudu a doktorandkou na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Článek je výstupem projektu IGA_PF_2016_010.

29 Stejně tak neřeší ani další v úvahu přicházející situace, např. to, zda § 46 odst. 7 ex. řádu lze použít i tehdy, pokud soudní exekutor nevymohl ani část pohledávky oprávněného, nýbrž toliko náklady exekuce, či již provedl výplatu vymoženého plnění oprávněnému, náklady exekuce však nemá přiznané příkazem k úhradě nákladů exekuce apod.

30 Nález Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01; F. Melzer, op. cit. sub 9, str. 248-251.

31 ÚS označil rozhodnutí Nejvyššího soudu o exekutorech za exces, ten náleží respektuje. Česká-justice.cz [online], 7. 10. 2016 [cit. 10. 10. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2016/10/us-oznacil-rozhodnuti-nejvyssiho-soudu-o-exekutorech-za-exces-ten-nalez-respektuje/>.

Barbora Vlachová

Zákon o elektronických komunikacích Komentář

- obsáhlý komentář ke stěžejnímu právnímu předpisu v oblasti elektronických komunikací
- reflektuje relevantní judikaturu soudů i Českého telekomunikačního úřadu
- odkazuje na související legislativní akty Evropské unie

2016, vázané v plátně, 536 stran
cena 1 190 Kč, obj. číslo EKZ171

Černý/Lehká

Zákon o právu shromažďovacím Komentář, 2. vydání

- komentář reaguje na komplexní novelu zákona o právu shromažďovacím č. 252/2016 Sb., účinnou od 1. 11. 2016
- v publikaci je zahrnuta dosavadní judikatura všech českých soudů, stejně jako Evropského soudu pro lidská práva a Evropského soudního dvora

2017, vázané v plátně, 368 stran
cena 990 Kč, obj. číslo BK52

Chloupek/Hartvichová a kol.

Patentový zákon Komentář

- komentář je praktickou pomůckou každého, kdo se setká s ochranou práv duševního vlastnictví
- nedostatek judikatury českých soudů publikace překonává příležitostnými odkazy na správní rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví a Evropského patentového úřadu

2016, vázané v plátně, 352 stran
cena 1 090 Kč, obj. číslo EKZ158

Vnos versus rozšíření společného jmění manželů

Mgr. RADMILA ŠVAJGLOVÁ

Následující úvahy budou věnovány problematice vypořádání vnosu do společného jmění manželů a vypořádání rozšířeného společného jmění manželů, a především nutnosti rozlišení obou těchto institutů,

čemuž soudní praxe nevěnuje vždy patřičnou pozornost. V úvodu je třeba konstatovat, že právní úprava s nabytím účinnosti zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále „o. z.“), účinného ode dne 1. 1. 2014, nedoznala podstatných změn oproti právní úpravě dle zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále „obč. zák. č. 40/1964 Sb.“), účinného do 31. 12. 2013. Závěry učiněné v době účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. jsou tedy aplikovatelné i po účinnosti o. z.

V dané soudní věci vedené u Okresního soudu v Tachově pod sp. zn. 6 C 103/2009 se žalobkyně domáhala vypořádání zaniklého společného jmění manželů, které zaniklo dne 14. 3. 2009 právní mocí rozsudku Okresního soudu v Tachově o rozvodu manželství. Žalobkyně svůj finanční nárok ve výši 700 000 Kč odůvodnila následujícím způsobem:

Na základě smlouvy o rozšíření zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů sepsané ve formě notářského zápisu notářkou Mgr. M. P., NZ 154/2006 dne 11. 10. 2006 (tj. v době trvání manželství účastníků řízení), došlo k rozšíření zákonem stanoveného rozsahu SJM o nemovitosti uvedené v žalobě. Jejich výlučným vlastníkem byla před uzavřením této smlouvy žalobkyně. Znalec J. F. vyčíslil tržní hodnotu předmětných nemovitostí ve znaleckém posudku č. 3565/10 ze dne 31. 3. 2010 k datu 11. 10. 2006 na částku cca 700 000 Kč. Žalobkyně tak měla za to, že částka ve výši cca 700 000 Kč představuje vnos žalobkyně do SJM, a s ohledem na ust. § 149 odst. 2 větu druhou obč. zák. č. 40/1964 Sb. [nyní § 742 odst. 1 písm. a), b), c) o. z.] požadovala v rámci vypořádání zaniklého SJM zaplacení této částky, resp. zohlednění této částky v její prospěch při vypořádání SJM.

Se stanoviskem žalobkyně však nesouhlasím, a to z těchto důvodů: Nesouhlasím s tím, že by v tomto případě šlo o vnos žalobkyně do SJM, jehož vypořádání by mělo podléhat režimu ust. § 149 odst. 2 věty druhé obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 742 o. z. Podle ust. § 149 odst. 2 obč. zák. č. 40/1964 Sb., „zanikne-li společné jmění manželů, provede se vypořádání, při němž se vychází z toho, že podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění jsou stejné. Každý z manželů je oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek, a je povinen nahradit, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho ostatní majetek.“

V souladu s rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 22 Cdo 3421/2006, mám za to, že „náhrada za prostředky vnesené do SJM přichází v úvahu jen v těch případech, kdy jsou použity současně se společnými prostředky manželů na pořízení určité věci, a to za předpokladu, že taková věc ke dni zániku SJM existuje, resp. nebyla spotřebována či neztratila hodnotu“. I když se předmětné rozhodnutí Nejvyššího soudu týká požadavku na náhradu výlučných prostředků jednoho z manželů, které byly vynaloženy na běžnou spotřebu (např. potraviny, dovolená atd.), mám za to, že výše citovaná právní věta dopadá i na tento případ, řešený u Okresního soudu v Tachově pod sp. zn. 6 C 103/2009.

Dosavadní soudní praxe týkající se vnosů při vypořádávání zaniklého SJM totiž uznává za vnos právě jen ty výlučné prostředky jednoho z manželů (např. finanční prostředky nebo věci), které byly použity současně se společnými prostředky manželů na pořízení (opravu či údržbu) určité věci. Jako příklad uvádím následující rozhodnutí Nejvyššího soudu:

- rozsudek ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 22 Cdo 820/2003;
- rozsudek ze dne 25. 5. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2335/2005;
- rozsudek ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 22 Cdo 410/2008;
- rozsudek ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 22 Cdo 591/2004.

Na tyto případy tak v rámci vypořádání zaniklého SJM logicky dopadá ust. § 149 odst. 1 věta druhá obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 742 odst. 1 písm. b) a c) o. z., když toto ustanovení předpokládá předchozí existenci společného majetku (např. domu v SJM, na jehož opravu jeden z manželů použije peníze či stavební materiál ze svého výlučného vlastnictví). Taktéž rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. 22 Cdo 2480/2010, dospěl k závěru, že „je nutno odlišovat institut rozšíření společného jmění manželů postupem podle § 143a obč. zák. č. 40/1964 Sb. na straně jedné a vypořádání investice (vnosu) z výlučného majetku do majetku společného, přičemž samotné rozšíření společného jmění manželů nepředstavuje tento vnos“.

Naproti tomu při vkladu majetku v předchozím výlučném vlastnictví jednoho z manželů do SJM jde o rozšíření SJM jako celku dle ust. § 143a obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 717 o. z., a ne o použití výlučných prostředků jednoho z manželů současně se společnými prostředky obou manželů. Jinými slovy, ust. § 149 odst. 2 větu druhou obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 742 odst. 1 písm. b) a c) o. z., nelze použít na vypořádání předmětných nemovitostí, neboť nejde o vnos žalobkyně do SJM, nýbrž o vklad majetku žalobkyně do SJM, což je právní institut zcela odlišný od vnosu. Tento právní institut, tedy vklad majetku do SJM, tak podléhá jinému ustanovení při vypořádání SJM než vnos, a sice ust. § 149 odst. 2 věty první obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 742 odst. 1 písm. a) o. z. Podle tohoto ustanovení „zanikne-li společné jmění manželů, provede se vypořádání, při němž se vychází z toho, že podí-

ly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění jsou stejné“.

Mám za to, že jiný výklad, než jak je uvedeno shora, by při vypořádání SJM nezákonně a nedůvodně vedl k faktickému popření institutu „rozšíření stanoveného rozsahu SJM“ ve smyslu ust. § 143a) obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 717 o. z., a jeho důvodně očekávaných právních důsledků. Jednalo by se tak o tzv. „podmíněné vlastnictví“, a to podmíněné dobou trvání manželství se žalobkyní, resp. podmíněné požadavkem žalobkyně na vrácení vnosu. Přitom to byla sama žalobkyně, kdo jednoznačně projevil vůli, aby se žalovaný stal vlastníkem sporné nemovitosti se stejnými právními důsledky, jaké svědčí jí. Dle ust. § 124 obč. zák. č. 40/1964 Sb. „*všichni vlastníci mají stejná práva a povinnosti a poskytuje se jim stejná právní ochrana*“, resp. ust. § 1012 o. z. Přiznáním vnosu žalobkyni tak, jak to požaduje ona, by došlo k deformaci tohoto platného a účinného právního úkonu a projevu vůle žalobkyně rozšířit SJM, což je nepřípustné.

Naproti tomu v případech nezpochybnitelného vnosu ve smyslu uvedeném výše a ve smyslu uvedené judikatury Nejvyššího soudu nedochází k rozšíření SJM ve smyslu ust. § 143a) obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 717 o. z. V těchto případech dochází k vynaládání výlučných prostředků na již existující společný majetek (vnos), což je právní institut odlišný od rozšíření SJM.

Právní nauka uchopila problematiku v podobném duchu, viz M. Hrušáková, Z. Králíčková, M. Westphalová a kol.: *Občanský zákoník II, Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2014, str. 378*. Zcela správně poukazuje na to, že jisté obtíže může působit rozlišení rozšíření SJM o majetek doposud spadající do výlučného vlastnictví některého z manželů na základě smluvené manželské nebo předmanželské modifikace (§ 716 a násl.) a vynaložení části výlučného majetku na majetek tvořící SJM v podobě vnosu dle § 742 odst. 1 písm. c).

Dle aktuální judikatury Nejvyššího soudu, jejíž závěry by měly platit nadále i za účinnosti stávající úpravy, **samostatné rozšíření SJM není možné považovat za vnos**. *V poměrech konkrétního případu není vyloučeno, aby obsah dohody o rozšíření SJM a podmínky, za kterých k rozšíření došlo, promítl soud v řízení o vypořádání SJM do úvahy o zachování rovnosti podílů obou manželů nebo odklonu od tohoto principu s ohledem na to, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí majetkových hodnot náležejících do SJM [§ 742 odst. 1 písm. f)]* (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2480/2010 nebo usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 3505/2013). Stejně tak není možné považovat za vnos vyplacenou mzdu, jakkoliv samotný nárok na mzdu součást SJM netvoří (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 3708/2010).

Ve stejném smyslu vyznívá i názor právní nauky v publikaci J. Dvořák, J. Spáčil: *Společné jmění manželů v teorii a judikatuře*, Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha 2011, str. 234, kde se uvádí: V první řadě je třeba řešit otázku, **co lze považovat za započitatelné vynaložení společného či odděleného majetku**. Zákon jasně říká, že **jde o částky vynaložené na společný nebo výlučný majetek**; může jít jak o pořízení nové věci částečně z výlučných prostředků jednoho z manželů (i pořízených půjčkou) nebo o investice do věci, která již společná je. Jinak řečeno, jde o to, o co se majetek, ať již společný, nebo výlučný, obohatil.

Mám za to, že je třeba vycházet i z autonomie vůle účastníků řízení (tedy i vůle žalobkyně) vyjádřené uzavřením smlouvy o rozšíření zákonem stanoveného rozsahu SJM ze dne 11. 10. 2006 ve formě notářského zápisu N 176/2006, NZ 154/2006. Uzavřením této smlouvy žalobkyně projevila vůli rozšířit SJM o předmětné nemovitosti, a to samozřejmě nikoliv pouze do doby trvání manželství, ale i s důsledky pro případ vypořádání SJM po rozvodu dle ust. § 149 odst. 2 věty první obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 742 odst. 1 písm. a) o. z. Jestliže tedy účastníci projevili vůli rozšířit SJM o předmětný majetek, současně tím projevili vůli nastolit do budoucna navždy (nikoliv pouze podmíněně či dočasně do skončení manželství) takový stav, jako by tento majetek nabyli společně (např. kupní smlouvou), tedy včetně důsledků pro případné vypořádání po rozvodu manželství dle ust. § 149 odst. 2 věty první obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 742 odst. 1 písm. a) o. z. Účastníci totiž projevili tuto vůli bezpodmínečně, tedy nikoliv s tou podmínkou, že v případě rozvodu manželství se majetek bude v rámci vypořádání žalobkyni „vracet“ ve formě vnosu, tj. že se v tomto rozsahu jaksi anulují či negují jasně projevená vůle žalobkyně, když rozvod manželství není rozvazovací podmínkou výše uvedené dohody účastníků. V opačném případě (tedy pokud by takto chápaná dohoda účastníků, jak je uvedeno výše, neexistovala) by k rozšíření SJM ani nikdy nedošlo a žalovaný by nemovitost užíval z titulu manžela vlastníka nemovitosti, kterým je v tomto případě žalobkyně.

V rozporu s tímto výše uvedeným logickým předpokladem by ovšem bylo, pokud by soud rozšíření SJM považoval za vnos. V tom případě by ovšem došlo k faktickému nastolení nové, zákonem neupravené formy vlastnictví, a to vlastnictví na dobu určitou, tj. do doby trvání manželství, když vnitřní obsah vlastnického vztahu by se deformoval. Deformace obsahu vlastnického vztahu by spočívala v tom, že na takto ustanoveného nového vlastníka (v tomto případě na žalovaného) by se v případě, že rozšíření SJM by se považovalo za vnos, v případě vypořádání SJM fakticky nevztahovala ochrana vlastnictví dle ust. § 124 obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 1012 o. z. Podle tohoto ustanovení „*všichni vlastníci mají stejná práva a povinnosti a poskytuje se jim stejná právní ochrana*“. V takovém případě by tímto ovšem došlo k porušení čl. 11 odst. 1 věty druhé Listiny základních práv a svobod, podle něž „*vlastnické právo všech vlastníků má stejný obsah a ochranu*“.

Na podporu svého výše uvedeného stanoviska uvádím, že pokud by manželka chtěla svému manželovi ze svého výlučného majetku darovat tak, aby v případě vypořádání SJM po rozvodu manželství manžel obdržel polovinu majetku (aniž by se jí vnos vracel), mohla by tak učinit pouze cestou rozšíření SJM.

Nutnost respektu k autonomii vůle účastníků vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 29. 4. 2010, sp. zn. 22 Cdo 3942/2008, když judikoval, že **SJM zúžené podle § 143a) obč. zák. č. 40/1964 Sb. nemůže být rozšířeno do předchozího rozsahu rozhodnutím soudu**. Mám za to, že **tento judikát platí i analogicky na tento případ**, tedy, že SJM smluvně rozšířené podle § 143a) obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. ust. § 717 o. z., nemůže být zúženo do předchozího rozsahu rozhodnutím soudu, k čemuž by v případě, že by smluvně rozšířené SJM bylo vypořádáno jako vnos, fakticky došlo.

Podle tohoto rozsudku Nejvyššího soudu „*občanský záko-*

ník důsledně odděluje možnost úpravy zákonného rozsahu zúžení SJM smlouvou manželů od zásahu soudu v taxativně vymezených situacích. Rozhodnutí soudu o rozšíření SJM, které bylo zúženo, je omezeno pouze na ty případy, kdy soud také dříve rozhodoval o jeho zúžení, nelze však v žádném případě rozhodnutím soudu omezovat dříve upravenou a preferovanou smluvní volnost.“

Pro případ zásahu do rozsahu SJM na základě smlouvy občanský zákoník nepředpokládá ingerenci soudu a ponechává změny v rozsahu majetkového společenství výhradně na smluvní volnosti manželů. Naproti tomu v případě zúžení SJM soudem podle § 148 odst. 1, 2 obč. zák. č. 40/1964 Sb. v odst. 4 téhož zákonného ustanovení, resp. ust. § 724 a 725 o. z. umožňuje rozšíření SJM do předchozího rozsahu výhradně jen na základě rozhodnutí soudu vydaného na základě návrhu jednoho z manželů.

Z oddělené úpravy smluvních zásahů do rozsahu SJM a zúžení provedeného na základě rozhodnutí soudu a z výslovného odkazu na možnost zásahu soudu do zúženého SJM (§ 148 odst. 4 obč. zák. č. 40/1964 Sb.) formou jeho rozšíření pouze v případě, kdy bylo SJM zúženo až na věci tvořící obvyklé vybavení domácnosti soudním rozhodnutím (§ 148 odst. 1, 2 obč. zák. č. 40/1964 Sb.), podle názoru dovolacího soudu jednoznačně vyplývá, že **smluvní zásah manželů do zákonného rozsahu jejich majetkového společenství nemůže být v daném případě dotčen soudním rozhodnutím.** Jestliže tedy manželé postupem podle ust. § 143a obč. zák. č. 40/1964 Sb. zúžili své

SJM, nemůže dojít k jeho rozšíření do předchozího rozsahu na základě rozhodnutí soudu.

Analogicky tedy upravují poslední větu z výše uvedeného rozsudku Nejvyššího soudu: „*Jestliže tedy manželé postupem podle ust. § 143a obč. zák. č. 40/1964 Sb. rozšířili své SJM, nemůže dojít k jeho zúžení do předchozího rozsahu na základě rozhodnutí soudu.*“ Dodávám, že pokud by předmětné nemovitosti, o které bylo SJM účastníků smluvně rozšířeno, byly soudem vypořádány jako vnos, došlo by tímto k faktickému zúžení SJM do předchozího stavu na základě rozhodnutí soudu, což je dle rozsudku Nejvyššího soudu nepřijatelné, jak je naznačeno výše.

Pro ilustraci uvádím citaci závěrů soudce Nejvyššího soudu Mgr. Michala Králíka, Ph.D., z časopisu Soudní judikatura č. 6/2011. Podle M. Králíka „*rozhodnutí dovolacího soudu dotýkající se v soudní praxi dosud vcelku ojedinělého právního problému je významné zobečňujícím závěrem, že do smluvní modifikace SJM není soud oprávněn zasáhnout tím způsobem, že by mohl konstitutivním rozhodnutím rozhodovat o obnově smluvně zúženého rozsahu SJM. Tento závěr zjevně konvenující soukromoprávním přístupům pro oblast zákonného majetkového společenství nebyl zřejmě v odborné literatuře dosud zdůrazněn a explicitně se k němu nevyjádřila ani publikovaná judikatura vyšších článků soudní soustavy.*“

❖ Autorka je advokátkou v Mariánských Lázních.

Vypořádání staveb na pozemku cizího vlastníka

JUDr. JAKUB KADLEC, Mgr. et Mgr. JOSEF HRSTKA

1. Úvod

S ohledem na zrušení zásady *superficies solo cedit* občanským zákoníkem z roku 1950 není neobvyklé, aby stavba byla postavena na pozemku vlastníka odlišného od vlastníka stavby. Ani nový občanský zákoník (dále také jen „o. z.“), který se vrací k zásadě *superficies solo cedit* platící na našem území do roku 1951, možnost odlišného vlastníka pozemku a stavby nevyklučuje, byť ji podstatně omezuje. Ne každá stavba se účinností nového občanského zákoníku stává součástí pozem-

ku s ohledem na zásadu zákazu retroaktivity a rovněž ochrany vlastnického práva vlastníka stavby. Mj. se jedná právě o stavby, které stojí na pozemku cizího vlastníka.

Následující článek se zabývá institutem vypořádání neoprávněné stavby zřízené před účinností o. z. na pozemku cizího vlastníka dle § 135c občanského zákoníku z roku 1964 (dále také jen „obč. zák. č. 40/1964 Sb.“) a poté možnostmi ochrany vlastnického práva vlastníka pozemku u stavby původně oprávněné, pro kterou právní titul zanikl (dle § 126 obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. § 1042 o. z.). Článek rovněž analyzuje možnosti institutu bezdůvodného obohacení a jeho využití při řešení vztahu vlastníka pozemku a vlastníka stavby. Následně vymezuje možné právní tituly pro výstavbu stavby na pozemku cizího vlastníka za účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. a zabývá se dělením staveb na stavby neoprávněné a oprávněné. Krátce je pozornost věnována i staronové zásadě *superficies solo cedit*.

Autoři byli při tvorbě tohoto článku inspirováni zejména svými poznatky z praxe, kdy přímo zastupují nebo se podílejí na zastupování vlastníků staveb postavených na pozemcích cizích vlastníků, nebo naopak vlastníků pozemků zastavených cizí stavbou. Zejména vlastníci staveb (bytů či domů) stojících na cizím pozemku by svou vlastnickou situací neměli podceňovat, a to ani v případě, že vlastníkem pozemku

je stát nebo územně samosprávný celek. V konkrétních případech takto autoři článku v rámci advokátní kanceláře Vilimová, Dudák & Partners poskytují své právní služby tisícům postižených obyvatelů nemovitostí v rámci soukromého developerského projektu postaveného na pozemcích státu, či v jiném obdobném případě několika stovkám občanů, resp. majitelů bytů privatizovaných městskou částí bez současného převedení vlastnického práva k dotčeným pozemkům. Skutkově se však situace opakuje v celé řadě dalších, více či méně exponovaných případů.

Konečně se autoři zamýšlejí nad otázkou, zdali by nebylo vhodné úpravu vypořádání staveb neoprávněných a oprávněných, zřízených na pozemku cizího vlastníka před účinností o. z., sjednotit, přičemž oprávněnost či neoprávněnost stavby a další faktory by byly zohledněny při výběru spravedlivého a komplexního způsobu vypořádání mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby.

Problematiku staveb na cizím pozemku zřízených za účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb., u nichž vlastníci stavby v současné době nemá právní titul k užívání pozemku, výrazně ovlivňuje judikatura Nejvyššího soudu, dle které se možnosti řešení vztahu vlastníka pozemku a vlastníka stavby rozpadají do dvou základních skupin.¹ První skupinu tvoří stavby, k nimž od počátku chyběl právní titul pro jejich zřízení. Tyto stavby podléhají režimu vypořádání dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., a to i za účinnosti o. z., neboť judikatura vylučuje na tyto stavby aplikovat nový občanský zákoník. S institutem vypořádání neoprávněné stavby dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. se tak v praxi budeme setkávat pravděpodobně ještě dlouhou řadu let.

Druhou skupinu představují případy staveb, které byly zřízeny na základě právního titulu, který následně zanikl. Na druhou skupinu institut dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. s ohledem na judikaturu Nejvyššího soudu využít nelze. U druhé skupiny je možné, byť omezeně, aby se vlastníci pozemku domáhal odstranění stavby dle § 126 obč. zák. č. 40/1964 Sb. (resp. dle § 1042 o. z.). Pokud k odstranění stavby nedojde (případně do doby odstranění stavby), využívá se na řešení vztahu vlastníka pozemku a vlastníka stavby institut bezdůvodného obohacení.

2. Žaloba na vypořádání neoprávněné stavby dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb.

První skupinu staveb na pozemku cizího vlastníka představují dle judikatury Nejvyššího soudu případy staveb, které jsou od počátku postavené neoprávněně na cizím pozemku a na které je možné aplikovat § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. (dále v článku jen „neoprávněná stavba“). Dle odborné literatury i judikatury Nejvyššího soudu se vypořádávání neoprávněných staveb, zřízených před nabytím účinnosti o. z., provádí podle dosavadních právních předpisů a nová právní úprava pro vypořádání neoprávněných staveb zřízených před 1. 1. 2014 není použitelná.² Neoprávněné stavby zřízené za účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. se tak nadále budou vypořádávat v režimu dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. Tento postup seznal ústavně konformním i Ústavní soud v aktuálním usnesení ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. II. ÚS 2818/16.

Vlastník pozemku se dle odst. 1 ust. § 135c obč. zák.

č. 40/1964 Sb. může domáhat odstranění stavby. V odst. 2 dále zmíněné ustanovení dává možnost soudu, aby stavbu přikázal za náhradu do vlastnictví vlastníka pozemku, pokud s tím vlastníci pozemku souhlasí. Odst. 3 upravuje možnost soudu uspořádat poměry mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby i jinak, zejména též zřídit za náhradu věcné břemeno, které je nezbytné k výkonu vlastnického práva ke stavbě. Soud dle odst. 3 předmětného ustanovení má s ohledem na demonstrativní výčet i jiné možnosti, aby pro daný případ našel nejvhodnější řešení, např. může zřídit vlastníkově stavby vlastnické právo k pozemku za náhradu.

Žalobu na vypořádání neoprávněné stavby může podat jak vlastníci pozemku, tak i vlastníci stavby.

Jak však postupovat v případě, že se vypořádání domáhají nikoliv všichni spoluvlastníci nemovitosti, resp. *in concreto* se vypořádání domáhají vlastníci nikoliv všech jednotek v dotčeném domě? Pokud je stavba nebo pozemek ve spoluvlastnictví více spoluvlastníků, musejí být účastníkem řízení o vypořádání neoprávněné stavby všichni spoluvlastníci jak stavby, tak i pozemku. Pokud by se v domě našel byt i jediný vlastník jednotky, který by se žalobou z různých důvodů jako žalující neúčastnil, soud by takovou žalobu z právě uvedeného, v podstatě formálně procesního důvodu, zamítl. Důvodem zamítnutí by byl nedostatek věcné legitimace. Tento problém bylo nezbytné vyřešit a neaktivní spoluvlastníky lidově řečeno vtáhnout do hry a učinit je účastníky řízení na straně žalované. V daném případě se tedy někteří vlastníci jednotek v domě ocitli v soudním sporu na straně žalované vedle vlastníka pozemku, o jehož vypořádání šlo. Takové řešení soudy označily za akceptovatelné pro projednání a rozhodnutí věci.

Nesouhlasí-li tedy někteří spoluvlastníci pozemku (resp. i spoluvlastníci stavby, pokud se domáhají jejího vypořádání oni) s účastí v řízení na straně žalující, nezbyvá žalobci, než aby je označil v žalobě za žalované. Vypořádání neoprávněné stavby zasáhne do právních poměrů všech spoluvlastníků stavby i spoluvlastníků pozemku. To je hlavní důvod, aby byli účastníky řízení všichni případní spoluvlastníci, spolu se skutečností, že pokud by se některý ze spoluvlastníků neúčastnil řízení, nebyl by výrokem soudu vázán a rozhodnutí by vůči němu nevytvořilo překážku věci rozhodnuté (§ 159a odst. 4 o. s. ř.).³

Dle judikatury Nejvyššího soudu je dále nezbytné rozlišovat právní úpravu vzniku stavby jako neoprávněné od právní úpravy, podle níž probíhá vypořádání. Posouzení existence neoprávněnosti stavby se provádí dle právní úpravy, která tu byla v době vzniku stavby. Naproti tomu způsob vypořádání mezi stavebníkem a vlastníkem pozemku, na němž je stavba umístěna, probíhá podle právní úpravy platné v době rozhodování soudem.⁴ **Jak je však výše uvedeno, neoprávněné stavby zřízené za účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. budou nadále vypořádávány v režimu dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., jelikož nový občanský zákoník na tyto stavby nelze použít.**

Ačkoliv se tedy úprava vypořádání mezi stavebníkem a vlast-

1 Blíže např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 22 Cdo 604/2013.

2 Rozsudek NS ze dne 16. 3. 2016, sp. zn. 22 Cdo 4461/2015.

3 Usnesení NS ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 22 Cdo 4191/2014, rozsudek NS ze dne 9. 7. 2014, sp. zn. 22 Cdo 4082/2013.

4 Rozsudek NS ze dne 17. 4. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2392/99.

níkem pozemku v obč. zák. č. 40/1964 Sb. postupem času měnila, využije se v současné době na vypořádání neoprávněné stavby zřízené za účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. poslední znění § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., a to i v řízeních vedených za účinnosti o. z. **Pokud stavba byla zřízena neoprávněně v době, kdy právo neznalo institut neoprávněné stavby, tj. před 1. 4. 1964 za účinnosti občanského zákoníku z roku 1950, § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. rovněž nelze využít.**⁵ Otázka vyloučení aplikace o. z. na neoprávněné stavby postavené před jeho účinností byla soudy nižších instancí vykládána chybně a i dnes lze vidět jisté excesy z této judikatury i doktrinálně v zásadě již pevně dovozené záležitosti.

Právo žádat soud o vydání rozhodnutí o vypořádání neoprávněné stavby dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. se dle judikatury Nejvyššího soudu nepromlčuje. Jedná se o právo žádat soud o vydání konstitutivního rozhodnutí, které se může promlčet (prekludovat), jen pokud to zákon výslovně stanoví. Nárok, u něhož by bylo možné uvažovat o promlčení, vzniká až v okamžiku, kdy předmětné konstitutivní rozhodnutí nabude právní moci. Na druhé straně, pokud vlastník pozemku trpěl delší dobu stavbu na svém pozemku a došlo k určité stabilizaci poměrů, je nutné tuto skutečnost zohlednit při výběru způsobu vypořádání neoprávněné stavby.⁶

Žalobu vlastníka pozemku na odstranění stavby dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. nelze zamítnout, pokud se opravdu jedná o stavbu od počátku neoprávněnou. Soud není vázán návrhy účastníků řízení, neboť se jedná o řízení, kde z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. Jestliže tedy soud dospěje k závěru, že je nepřijatelné případ neoprávněné stavby řešit odstraněním stavby navrženým vlastníkem pozemku, nesmí žalobu zamítnout, ale musí rozhodnout v rámci jiných možností daných ust. § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb.⁷ Nehrozí tak stav trvající právní nejistoty jako v případě zamítnutí žaloby na ochranu vlastnického práva vlastníka pozemku (viz dále).

Volba způsobu vypořádání neoprávněné stavby je na úvaze soudu, který není vázán návrhy účastníků, tak, aby bylo zvoleno nejvhodnější řešení. Při volbě způsobu vypořádání soudy zpravidla postupují dle pořadí, v jakém jsou v § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. uvedeny, tj. jako primární řešení se nabízí odstranění stavby. Resp. pokud vlastník pozemku souhlasí s příkázáním stavby do jeho vlastnictví, soud se primárně musí zabývat touto variantou, neboť judikatura dovodila, že nelze považovat odstranění stavby z cizího pozemku za účelné, pokud jsou splněny předpoklady pro příkázání stavby vlastníku pozemku.⁸

Soud však může dle § 135c odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb. uspořádat poměry mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby i jinak. Nejvyšší soud se ustáleně hlásí ke stanovisku, že postup dle § 135c odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb. je výjimečný, neboť Listina základních práv a svobod s nuceným omezením vlastnického práva v soukromém zájmu výslovně nepočítá, a to tím spíše v případě, kdy jde o soukromý zájem toho, kdo do práva vlastníka zasáhl bez právního důvodu.⁹ Soud, pokud k tomu shledá důvody, může stavbu vypořádat postupem dle § 135c odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb. i v případě, že vlastník pozemku souhlasí s příkázáním stavby do jeho vlastnictví.¹⁰

Dle rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 432/2002, uveřejněném pod č. 23/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, na který je v judikatuře hojně odkazováno: „*Účelnost odstranění neoprávněně zřízené stavby je třeba vždy hodnotit s přihlédnutím ke všem okolnostem a povaze každého jednotlivého případu. V rámci této volné úvahy soud musí přihlížet také k tomu, zda by odstranění stavby nebylo v rozporu s dobrými mravy. Přihlíží se zejména k povaze a rozsahu hospodářské ztráty, která by odstraněním stavby vznikla, k tomu, zda vlastník stavby a jeho rodina ve stavbě bydlí, jaký je rozsah zastavěného pozemku, zda vlastník stavby věděl, že staví na cizím pozemku, či naopak stavěl v dobré víře, že mu pozemek patří. Soud musí v těchto případech porovnat hospodářskou a jinou ztrátu, která by odstraněním stavby vznikla, se zájmem na dalším využití stavby.*“

Je zejména na soudu prvního stupně, a případně soudu odvolacím, jaký způsob vypořádání stavby zvolí, neboť v rámci dovolacího řízení je možné zpochybnit úvahy soudů rozhodujících v nalézacím řízení jen v případě, že by šlo o úvahy zjevně nepřiměřené. Pokud se nalézací soudy se všemi podstatnými kritérii, která v daném případě vyšla najevo, vypořádají a jejich úvahy nejsou zjevně nepřiměřené, nemůže dovolací soud jejich úvahy zpochybnit.¹¹

Dle Ústavního soudu způsob vypořádání mezi vlastníky stavby a pozemku se musí vždy odvíjet od konkrétních okolností každého případu, přičemž postup dle § 135c odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb. představuje dle Ústavního soudu výjimku. Aplikace citovaného ustanovení je zásahem Listinou základních práv a svobod předvídaným, jelikož je odrazem nutnosti řešení střetu vlastnických práv dotčených subjektů, která může představovat veřejný zájem ve smyslu čl. 11 odst. 4 Listiny. **Veřejný zájem totiž nelze spatřovat pouze v zájmu státu či státních institucí, ale rovněž v potřebě společnosti (spravedlivě) vymezit práva vlastníků při jejich vzájemné kolizi.**¹²

V neposlední řadě je vhodné uvést, že **odměna advokáta za úkony právní služby v řízení ohledně vypořádání neoprávněné stavby dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. se stanovuje dle § 9 odst. 1 advokátního tarifu,** neboť se jedná o řízení, v němž hodnotu jeho předmětu nelze vyjádřit v penězích. Judikatura Nejvyššího soudu vychází z toho, že až do konečného rozhodnutí soudu o vypořádání neoprávněné stavby nelze vysledovat hodnotu předmětu řízení s ohledem na variabilitu demonstrativních možností vypořádání neoprávněné stavby. Pokud není možné stanovit hodnotu řízení již při jeho zahájení, resp. v době započetí úkonu právní služby, dle judikatury Nejvyššího soudu nelze hodnotu jeho předmětu vyjádřit v penězích.¹³

5 Rozsudek NS ze dne 4. 12. 2003, sp. zn. 22 Cdo 1910/2003.

6 Rozsudek NS ze dne 17. 4. 2002, sp. zn. 22 Cdo 432/2002.

7 Rozsudky NS ze dne 22. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1627/99, a ze dne 5. 10. 2004, sp. zn. 22 Cdo 1342/2004.

8 Rozsudek NS ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 22 Cdo 1977/2004.

9 Usnesení NS ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 20 Cdo 4434/2013, rozsudek NS ze dne 21. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1627/99.

10 Usnesení NS ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 22 Cdo 3765/2015.

11 Usnesení NS ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2106/2014.

12 Usnesení ÚS ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. II. ÚS 2818/16, nález ÚS ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 455/03.

13 Rozsudek NS ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 33 Cdo 489/2012.

3. Žaloba na ochranu vlastnického práva vlastníka pozemku

Druhá skupina staveb dle judikatury Nejvyššího soudu je tvořena stavbami, které byly postaveny na cizím pozemku na základě práva, které stavebníka k takové stavbě opravňuje, nicméně toto právo později zaniklo (v článku je pro tento případ používán termín „oprávněná stavba“). Druhou skupinu dále judikatura Nejvyššího soudu dělí na další dvě podskupiny.

První podskupina obsahuje případy, kdy stavebník staví stavbu na základě práva, jež není časově omezeno, anebo se stavebník mohl důvodně domnívat, že existence jeho stavby nebude časově omezena (např. časově neomezené věcné břemeno práva stavby, které zanikne¹⁴). V takovém případě se vlastník pozemku dle judikatury Nejvyššího soudu nemůže domáhat odstranění stavby po případném zániku práva, a to ani po právním nástupci stavebníka.

Druhou podskupinu tvoří případy, kdy stavebník již od zahájení stavby věděl či vědět měl a mohl, že jeho právo k vybudování stavby není časově neomezené, ale naopak je nebo může být časově limitováno (např. uplynutí časově limitovaného nájmu či jeho výpověď). Vlastník pozemku se po zániku práva vlastníka stavby k pozemku mohl domáhat odstranění stavby dle § 126 obč. zák. č. 40/1964 Sb. **Od 1. 1. 2014 se vlastník pozemku může domáhat odstranění stavby dle § 1042 o. z., a to i v případě, že právní titul k užívání pozemku zanikl před účinností o. z., a rovněž i v případě, že žaloba byla podána před účinností o. z., ale rozhodováno je po 31. 12. 2013.**¹⁵ U staveb druhé podskupiny je možné dle judikatury Nejvyššího soudu žalobu zamítnout jen výjimečně, zejména pokud by se jednalo o její rozpor s dobrými mravy dle § 3 odst. 1 obč. zák. č. 40/1964 Sb. I za účinnosti nového občanského zákoníku je dřívější judikatura Nejvyššího soudu využitelná. Pokud dřívější judikatura uplatňovala pro možnost zamítnutí žaloby institut dobrých mravů podle § 3 odst. 1 obč. zák. č. 40/1964 Sb., lze ji přiměřeně aplikovat i na rozhodování podle § 8 o. z. ohledně zneužití práva.¹⁶

Výše uvedené závěry Nejvyššího soudu ohledně druhé skupiny, první podskupiny staveb se plně nevztahují na stavby movité. Nejvyšší soud totiž dovedl, že subjekt nabývající vlastnické právo k movité stavbě musí předpokládat (bez ohledu na povahu právního titulu, na základě kterého byla stavba vybudována), že vlastník pozemku uplatní požadavek na užívání pozemku bez takové stavby vzhledem k její mobilní povaze.¹⁷ Lze tedy dovést, že **vlastník pozemku se může domáhat odstranění movité stavby, pokud právní titul k jejímu umístění na pozemku zanikl, bez ohledu na povahu tohoto právního titulu.**

Možnosti dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. se neuplatní pro stavby oprávněné, jelikož judikatura Nejvyššího soudu nepřipouští analogickou aplikaci § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. na vypořádání oprávněných staveb.¹⁸ Vlastník pozemku se v případě, že na jeho pozemku je umístěna oprávněná stavba, může domáhat odstranění stavby dle § 126 obč. zák. č. 40/1964 Sb., resp. od 1. 1. 2014 dle § 1042 o. z. Vlastník oprávněné stavby postavené na cizím pozemku je ve velmi nevýhodném postavení, jelikož se může pouze domáhat, aby žaloba vlastníka pozemku byla zamítnuta. **I pokud se však vlastník stavby žalobě ubrání, nezískává právní titul k pozemku, ale nadále uží-**

vá pozemek zastavěný stavbou bez právního titulu. Na straně vlastníka stavby vzniká bezdůvodné obohacení, které je povinen vlastníkovi předmětného zastavěného pozemku vydat. Mezi předmětnými subjekty trvá právní nejistota, jelikož bezdůvodné obohacení vznikající na straně vlastníka stavby se časem mění a je zpravidla nezbytné jej pro každé časové období určovat znaleckým posudkem (viz dále).

Obrana vlastníka oprávněné stavby může být vystavěna zejména na skutečnosti, že stavebník měl časově neomezené právo mít na tomto pozemku stavbu, a ačkoliv toto časově neomezené právo později zaniklo, vlastník pozemku se nemůže dle judikatury Nejvyššího soudu domáhat odstranění stavby.¹⁹ Vychází se ze skutečnosti, že zásah do vlastnictví pozemku nebyl neoprávněný a stavebníkovi svědčil právní titul. Práva vlastníka pozemku v daném případě je nutné postavit na roveň práv vlastníka stavby s ohledem na neexistenci zásady *superficies solo cedit*.²⁰

Pokud bylo právo časově omezené, může vlastník stavby uplatňovat rozpor žaloby s dobrými mravy dle obč. zák. č. 40/1964 Sb., případně zneužití práva ze strany žalobce dle o. z.

U stavby od počátku neoprávněné, kterou lze vypořádat dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., nikdy neexistoval právní titul k výstavbě stavby. **Je paradoxní, že dle judikatury Nejvyššího soudu se vlastník oprávněné stavby, u níž časem právní titul zanikl, nemůže domáhat vypořádání dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., a je určitým způsobem znevýhodněn oproti vlastníku od počátku neoprávněné stavby, neboť dle judikatury Nejvyššího soudu je analogická aplikace § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. na oprávněnou stavbu vyloučena.**

Na ojedinělý náleží Ústavního soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 2166/10, připouštějící ve zcela výjimečných případech analogické použití § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. i na jiné než neoprávněné stavby, následující judikatura nenavázala.

4. Bezdůvodné obohacení na straně vlastníka stavby

Pokud stojí na pozemku cizího vlastníka stavba bez právního titulu, vzniká na straně vlastníka stavby bezdůvodné obohacení, které je povinen vlastníkovi pozemku vydat. V případě stavby neoprávněné, pokud se vlastník pozemku s vlastníkem stavby nedohodnou na vzájemném vypořádání vztahů, může kterýkoliv z nich podat žalobu k soudu, který může konstitutivním rozhodnutím ukončit právní nejistotu a buď přikázat stavbu vlastníkovi pozemku, nebo zříditi vlastníkovi stavby právní titul k pozemku. Rovněž i v případě rozhodnutí o odstranění stavby právní nejistota zaniká.

14 Např. zánikem právnické osoby bez právního nástupce, ve prospěch které byl původně právní titul zřízen a která ho poskytovala koncovým vlastníkům staveb (bytových jednotek).

15 Usnesení NS ze dne 25. 3. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4065/2014, usnesení KS v Hradci Králové ze dne 20. 1. 2014, sp. zn. 17 Co 423/2013 (uveřejněné pod č. 5/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

16 Usnesení NS ze dne 25. 3. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4065/2014.

17 Rozsudek NS ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2858/2013.

18 Viz např. usnesení NS ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. 22 Cdo 3700/2013.

19 Usnesení NS ze dne 19. 3. 2007, sp. zn. 22 Cdo 746/2007.

20 Bliže M. Králík: Stavby na cizím pozemku v judikatuře Nejvyššího soudu České republiky, Soudní rozhledy č. 10/2011, str. 357.

Naproti tomu **pokud se vlastník oprávněné stavby nedohodne na vzájemném vypořádání vztahů s vlastníkem pozemku, na němž je postavena, může se jen vlastník pozemku domáhat odstranění stavby**, a to pouze v případě, že stavebník již od zahájení stavby věděl či vědět měl a mohl, že jeho právo k vybudování stavby není časově neomezené, ale naopak je nebo může být časově limitováno, a zároveň žalobu vlastníka pozemku nelze shledat rozpornou s dobrými mravy (zneužití práva). **Pokud není o odstranění stavby kladně rozhodnuto, trvá stav, kdy se vlastník pozemku a vlastník stavby vypořádávají dle pravidel o bezdůvodném obohacení.** Zákon ve spojení s judikaturou Nejvyššího soudu neumožňuje jiné trvalé řešení než rozhodnutí o odstranění stavby.

Judikatura Nejvyššího soudu se často zabývá i způsobem určení výše bezdůvodného obohacení na straně vlastníka stavby, když uvádí, že při určení výše peněžité náhrady za bezsmluvní užívání zastavěného pozemku je nutné zohledňovat, že pozemky jsou zastavěné stavbou jiného vlastníka.²¹ Dále není možné zohledňovat skutečnost, že je to právě vlastník stavby stojící na pozemku, kdo pozemek užívá.²²

Ve skutečnosti jsou však vztahy mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby a jejich vznik často velmi složité. Pro komplexní řešení těchto vztahů není prostor v řízení o vydání bezdůvodného obohacení za období zpravidla dvou (dle o. z. tří) let s ohledem na promlčecí lhůtu u bezdůvodného obohacení a nutnosti vlastníka pozemku podávat pravidelně žaloby, pokud nedojde ke smírnému vyřešení věci.

Právní úpravu neumožňující vypořádání oprávněných staveb analogicky dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. lze pokládat za motivaci pro dotčené vlastníky, aby se snažili o smírné řešení. Pokud se ale smírné řešení nepodaří, může být soudní systém opětovně zatěžován žalobami na vydání bezdůvodných obohacení za užívání pozemku zastavěného stavbou. V praxi půjde o opakující se žaloby mnohdy na poměrně malé částky, vždy za konkrétní období (teoreticky je to každý den). Tím spíše tato možnost trvající právní nejistoty přichází v úvahu u bytových komplexů, ve kterých je nutné nalézt shodu mezi všemi vlastníky (spoluvlastníky) jednotek v budově a vlastníkem (spoluvlastníky) pozemku.

V rámci řízení o vydání bezdůvodného obohacení, které objektivně na straně vlastníka stavby vzniká, není ani prostor na řešení komplexního vztahu mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby. Bezdůvodné obohacení, které na straně vlastníka stavby vzniklo, je zpravidla určeno znaleckým posudkem, a v tomto rozsahu soud bezdůvodné obohacení přizná, pokud by žaloba nebyla výkonem práva v rozporu s dobrými mravy, resp. zneužitím práva.

Nadto dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 31 Cdo 2740/2012: „výsledek sporu (...) o vydání majetkového bezdůvodného obohacení získaného plněním bez práv-

ního důvodu (užíváním pozemku bez právního důvodu), jenž je sporem o splnění povinnosti dle § 80 písm. b) o. s. ř., nevypořádává příslušný právní vztah účastníků k pozemku. Takový spor neřeší prostřednictvím výroku (lhostejno, zda zamítavého nebo vyhovujícího) konečným způsobem otázku vlastnictví pozemku ani tehdy, jestliže soud v jeho rámci posuzoval otázku vydržení vlastnického práva k pozemku.“ Lze se tedy domnívat, že spor o vydání bezdůvodného obohacení za užívání pozemku bez právního důvodu s konečnou platností neřeší např. ani otázku, zdali je pozemek opravdu užíván bez právního důvodu a právní titul vlastníka stavby k pozemku opravdu neexistuje. **Instit ut bezdůvodného obohacení je dle našeho názoru nevhodný pro řešení vztahu vlastníka pozemku a vlastníka stavby na pozemku postavené a vzájemný vztah komplexně nevypořádává.**

Naproti tomu zřízení věcného břemene dle § 135c odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb. umožňuje soudu při určení výše úhrady za věcné břemeno zohlednit komplexně situaci a zavinění stavitele i vlastníka pozemku a nemusí, resp. neměl by při určení náhrady vycházet pouze ze znaleckého posudku.²³ Soud musí hodnotit všechny skutkové okolnosti věci, a odpovídají-li tomu tyto okolnosti, vlastní úvahou cenu obvyklou stanovenou znaleckým posudkem upravit, aby bylo dosaženo spravedlivého uspořádání poměrů mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby. Cena za zřízení věcného břemene bude zpravidla soudem zvýšena oproti znaleckému posudku, stanovujícímu cenu věcného břemene zřízeného na smluvním základě, a nikoliv rozhodnutím soudu. Dle našeho názoru však existují i případy, kdy by měla být cena snížena, a to zejména v případě, že na nastalé situaci nese vinu zejména vlastník pozemku, který např. zavinil neplatnost právních titulů pro umístění stavby na svém pozemku. Takto se může jednat o případy, kdy vlastník pozemku vlastní vinou neplatně kontrahoval se stavebníkem (vlastníkem stavby), např. v přímém rozporu s právními předpisy ovládajícími jeho vystupování v právních vztazích – nakládání s majetkem obce či státu. **V těchto situacích je dle našeho názoru nutné zohlednit i další skutečnosti, jako jsou investice vlastníků staveb do terénních úprav pozemků, zasíťování pozemků apod.**

5. Právní titul ke stavbě na pozemku cizího vlastníka

Dle obč. zák. č. 40/1964 Sb. zpravidla stavebník pro zajištění právního titulu pro výstavbu stavby na pozemku cizího vlastníka volil institut věcného břemene nebo nájemní právo. Věcné břemeno se jevílo jako vhodnější pro zajištění možnosti stavět na pozemku cizího vlastníka s ohledem na jeho věcně-právní charakter a možnost sjednání na dobu neurčitou s velice omezenou vypověditelností.²⁴ Smlouva nájemní představovala mnohem slabší titul pro užívání pozemku. **Pro výstavbu nebylo možné využít věcné břemeno i nájemní právo současně, neboť judikatura dospěla k závěru, že vedle sebe nájem a věcné břemeno (při shodném předmětu užívání) nemohou obstát.**²⁵

Možnost sjednání právního titulu pro umístění stavby formou nájemního práva výrazně omezil Nejvyšší soud judikátem ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. 28 Cdo 2747/2004, ve kterém dovodil, že „*ujednání o délce nájmu přesahujícího obvyklou délku lidského života nemůže požívat výhod smluvního vztahu uzavřeného na dobu určitou*“. Dle Nejvyššího soudu se v takovém

21 Usnesení NS ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 28 Cdo 1466/2013.

22 Rozsudek NS ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 28 Cdo 4930/2009.

23 K tématu např. rozsudek NS ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. 22 Cdo 1028/2011, a judikatura v něm uvedená.

24 Věcné břemeno však bylo možné sjednat i na dobu určitou, viz náleží ÚS ze dne 13. 10. 2004, sp. zn. III. ÚS 104/04.

25 Rozsudky NS ze dne 29. 5. 2012, sp. zn. 22 Cdo 2222/2011, a ze dne 20. 12. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1265/98.

případě jedná o smlouvu na dobu neurčitou, kterou je možné zrušit dle zákona odstoupením (resp. výpovědí), přičemž není nutné, aby si tuto možnost účastníci sjednali. Judikát otevřel cestu pro některé majitele pozemků, kteří byli nespokojeni s dříve uzavřenými nájemními smlouvami na umístění a užívání jejich pozemků cizí stavbou. Ti se pak snažili od takto uzavřených nájemních smluv odstoupit, nebo spíše tyto vypovědět (coby rádo by smlouvy uzavřené na dobu neurčitou, kdy je tato možnost dána ze zákona). Jejich cílem pak je, dokonce pod možnou pohrůžkou odstranění staveb, vyjednat pro sebe výhodnější podmínky nájemního vztahu či celkového vypořádání.

Je alarmující, že takto postupuje v konkrétním případě i městská část vůči svým občanům, kdy v konkrétním případě za použití výše uvedeného judikátu vypověděla nájemní smlouvy na pozemky pod obytnými domy ve vlastnictví jejich občanů, uzavřené původně na desítky let dopředu. Po takové výpovědi je právní i lidská situace těchto obyvatel mimořádně obtížná. Namísto jistého nájemního práva za relativně přijatelné částky po nich požaduje prakticky ze dne na den městská část platbu bezdůvodného obohacení v tržních částkách v reálném čase (původně sjednané nájemné přesahuje několikasetnásobně) nebo přímo odkup pozemku do vlastnictví, ovšem opět za cenu tržní hodnoty pozemku v recentním místě a čase (mnoho tisíc korun českých za každý metr čtvereční pozemku).

Předmětný závěr ohledně povahy nájmu sjednaného na dobu přesahující obvyklou délku života Nejvyšší soud korigoval v rozsudku ze dne 30. 1. 2014, sp. zn. 29 Cdo 60/2012. Nájem uzavřený na nepřiměřeně dlouhou dobu určitou by dle uvedeného judikátu soudy neměly posuzovat jako nájem na dobu neurčitou, pokud by to bylo v příkrém rozporu se smyslem celé smlouvy. Pokud lze účelu nájmu dosáhnout jen přiměřenou garancí délky doby nájmu, neměl by se výše uvedený názor Nejvyššího soudu ohledně požívání výhod nájmu uzavřeného na dobu určitou u nájmu přesahující obvyklou délku lidského života aplikovat. Smysl to dává právě u nájemního práva k pozemku za účelem jeho zastavění nebo užívání stavbou.

Jak již bylo uvedeno, v rámci staveb stojících na pozemku cizího vlastníka bez právního titulu je nutné rozlišovat stavbu postavenou na pozemku cizího vlastníka od počátku bez právního titulu (neoprávněná stavba) a stavbu, pro jejíž výstavbu právní titul v době výstavby existoval a časem zanikl (oprávněná stavba). Skutečnost, zda je stavba oprávněná či neoprávněná, je nezbytné posoudit podle právní úpravy, která tu byla v době vzniku stavby.

Pokud byla stavba zřízena bez platného právního titulu a následně stavebník a vlastník pozemku uzavřou smlouvu, na základě které vznikne věcné nebo obligační právo mít na cizím pozemku stavbu, pohlíží se na stavbu pro účely jejího vypořádání (po zániku sjednaného právního titulu) dle judikatury Nejvyššího soudu jako na stavbu oprávněnou, kterou nelze vypořádat dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb.²⁶ Zde je rovněž potřeba zpozornět. **Pokud vlastník neoprávněné stavby hodlá dosáhnout autoritativního vypořádání soudní cestou v režimu neoprávněné stavby dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., zavře si sám cestu tím, že kdykoliv do vydání pravomocného rozhodnutí ve věci samé kontrahuje (se žalovaným vlastníkem pozemku)**

na předmětný pozemek nájemním právem ke své stavbě. Přitom se taková „chyba“ přímo nabízí, když žalobce (vlastník stavby) je do doby rozhodnutí ve věci samé pod tlakem absence titulu k užívání pozemku a případného bezdůvodného obohacení. Případná dohoda o nájmem s žalovaným vlastníkem pozemku do doby, než soud rozhodne o žalobě na vypořádání, se tedy jeví jako logickým řešením. Ve skutečnosti však již vypořádání nebude možné.

Od stavby neoprávněné je třeba odlišovat stavbu nepovolenou, tzv. „černou“. Nepovolená stavba je stavba vyžadující stavební povolení, postavená bez tohoto nezbytného povolení nebo v rozporu s ním. Nepovolená stavba je termínem veřejnoprávním a řeší ji zejména správní orgány (stavební úřad). Naproti tomu neoprávněná stavba je termínem soukromoprávním a prostředky řešení neoprávněné stavby nalezneme v civilním právu, zejména v občanském zákoníku. Je nezbytné zdůraznit, že stavební úřad platnost právního titulu k výstavbě nepřezkoumává. Nelze se proto ztožňovat s argumentací některých soudů nižších instancí, že nemůže jít o stavbu neoprávněnou (případně že stavebník byl v dobré víře, že staví oprávněně), protože na stavbu bylo vydáno stavební povolení, kterému předcházelo příslušné řízení, ve kterém stavebník tituly k výstavbě stavebnímu úřadu předložil.

Pro posouzení stavby jako neoprávněné či oprávněné je irelevantní, zda jde o stavbu povolenou či nepovolenou, neboť skutečnost, zda stavebník měl stavební povolení, je dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu pro klasifikaci stavby jako neoprávněné nerozhodná.²⁷ V praxi samozřejmě stavba neoprávněná může být zároveň i stavbou nepovolenou. Není vyloučeno, aby řízení o odstranění stavby vedené stavebním úřadem, v němž se řeší existence veřejnoprávního povolení k provedení stavby a případně soulad provedené stavby s takovým povolením, a řízení o odstranění (vypořádání) stavby projednávané v civilním řízení dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., v němž se naopak řeší existence soukromoprávního oprávnění k umístění stavby, probíhala souběžně.²⁸

6. Dobrá víra stavebníka

Pro určení neoprávněnosti stavby nepostačuje, že stavebník neměl právní titul pro zřízení stavby na pozemku cizího vlastníka. Soud se musí rovněž zabývat otázkou, zda stavebník byl v dobré víře, že mu právo stavět patří. Pokud stavebník v dobré víře byl, musí se soud dále zabývat otázkou, zda se jednalo o oprávněnou držbu práva dle § 130 odst. 1 obč. zák. č. 40/1964 Sb. či nikoliv. Pokud byl stavitel oprávněným držitelem práva stavět, a byl tedy v objektivní dobré víře, že mu patří právní titul pro výstavbu stavby, jednalo by se dle judikatury Nejvyššího soudu o stavbu neoprávněnou a stavbu by nebylo možné vypořádat dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. Pokud by stavitel nebyl oprávně-

26 Rozsudek NS ze dne 21. 11. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1627/99.

27 Např. rozsudek NS ze dne 25. 11. 1998, sp. zn. 2 Cdon 265/96, usnesení NS ze dne 27. 4. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2612/2003.

28 Usnesení NS ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 22 Cdo 3765/2015.

ným držitelem práva stavět (tj. jeho dobrá víra by nebyla dána „se zřetelem ke všem okolnostem“ dle § 130 odst. 1 obč. zák. č. 40/1964 Sb.), stavbu by vypořádat dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. možné bylo.

Skutečností, že stavbu, která je oprávněná s ohledem na objektivní dobrou víru stavebníka, nelze vypořádat dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., se Nejvyšší soud zabýval v aktuálním rozhodnutí ze dne 16. 3. 2016, sp. zn. 22 Cdo 4461/2015. Nejvyšší soud uvádí, že u neoprávněné stavby dle judikatury Ústavního soudu (viz např. nálezy ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 455/03) má přednost její odstranění a judikatura Nejvyššího soudu chrání stavebníka, který zřídil stavbu na cizím pozemku v objektivní dobré víře, aniž mu ve skutečnosti patřilo právo na pozemku stavět.

Judikatura Nejvyššího soudu chrání stavebníka, který byl v objektivní dobré víře, před žalobou na odstranění stavby dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. **Dle našeho názoru by však bylo možné chránit stavebníka v objektivní dobré víře před žalobou na odstranění stavby rovněž i v případě vypořádání dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. obdobnou judikaturou, jakou známe k § 126 obč. zák. č. 40/1964 Sb. Soud by tedy v takovém případě nemohl rozhodnout o odstranění stavby, ale musel by zvolit jiný způsob vypořádání.** Skutečnost, že stavebník v objektivní dobré víře má užší možnosti vypořádání vztahu s vlastníkem pozemku než stavebník, jehož dobrá víra není „se zřetelem ke všem okolnostem“, je určitým způsobem paradoxní a nespravedlivá.

7. Staronová zásada *superficies solo cedit*

Podle § 119 odst. 2 obč. zák. č. 40/1964 Sb. nemovitosti byly pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem. Dle § 120 odst. 2 obč. zák. č. 40/1964 Sb. stavba nebyla součástí pozemku.

Nový občanský zákoník se v § 506 vrací k zásadě, že stavba zřízená na pozemku je součástí pozemku. Způsob, jakým se stavby po účinnosti stávají součástí pozemků, a vymezení staveb, které se součástí pozemku nestanou, upravuje o. z. v přechodných ustanoveních § 3054-3061. Součástí pozemku se staly stavby, jestliže stavba a pozemek byly ke dni 1. 1. 2014 ve vlastnictví jednoho vlastníka (§ 3054) a na stavbě a pozemku nevázla odlišná věcná práva, jejichž povaha spojení pozemku a stavby vylučuje (§ 3060). **Stavby stojící na pozemcích cizích vlastníků (tj. osoba vlastníka stavby a vlastníka pozemku není totožná k 1. 1. 2014) se nestávají součástí pozemků. Stavba se součástí pozemku stane až poté, co se vlastníkem pozemku a stavby stane stejná osoba.**

Platně sjednané právní tituly pro užívání pozemku zastavěného stavbou cizího vlastníka před 1. 1. 2014 zůstávají v platnosti. Ust. § 3056 o. z. zřizuje zákonné předkupní právo vlastníkovu pozemku, na němž je zřízena stavba, ke stavbě a vlastníkovu stavby k pozemku.

29 Rozsudek NS ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1120/2006.

30 Rozsudek NS ze dne 6. 1. 2004, sp. zn. 22 Cdo 268/2003.

31 Viz komentář k § 3059 o. z. In J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala, J. Hrádek, P. Vojtek, P. Hajn a kol.: *Občanský zákoník, Komentář, Svazek VI (relativní majetková práva 2. část)*, Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 1516.

8. Ustanovení o přestavku

Výjimku z pravidla, že pro vypořádání neoprávněných staveb nelze využít nový občanský zákoník, představují situace, kdy neoprávněná stavba není umístěna celá na cizím pozemku, ale pouze zčásti. **Nový občanský zákoník tak zlepšuje oproti předchozí právní úpravě situaci vlastníka stavby, která částečně zasahuje na pozemek cizího vlastníka bez právního titulu, který buď nikdy neexistoval, nebo zanikl.**

Před účinností o. z., pokud na cizí pozemek zasahovala část stavby bez právního titulu, který zpočátku existoval, ale následně zanikl, mohl se vlastník zasaženého pozemku domáhat odstranění části stavby, která zasahuje na jeho pozemek, dle § 126 obč. zák. č. 40/1964 Sb.²⁹ Pokud se jednalo o stavbu od počátku neoprávněnou, přicházelo ohledně části stavby přesahující na pozemek cizího vlastníka v úvahu jak odstranění části stavby dle odst. 1 § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., tak i další způsoby vypořádání dle § 135 obč. zák. č. 40/1964 Sb.³⁰ **Vypořádání vztahu vlastníka stavby, která zčásti přesahovala na pozemek cizího vlastníka bez právního titulu, a vlastníka pozemku bylo tedy možné pouze dle stejných institutů jako u stavby, která je na pozemku cizího vlastníka postavena zcela.**

Nový občanský zákoník v § 3059 umožňuje na část stavby, která přesahuje na pozemek cizího vlastníka, využít ustanovení o přestavku, a to i v případě, že stavba byla zřízena před účinností o. z. Dle institutu přestavku upraveného v § 1087 o. z.: „zasahuje-li trvalá stavba zřízená na vlastním pozemku jen malou částí na malou část cizího pozemku, stane se část pozemku zastavěného přestavkem vlastnictvím zřizovatele stavby“. Dále v ustanovení uvedena skutečnost, že toto ustanovení neplatí, nestavěl-li zřizovatel stavby v dobré víře, se na stavby zřízené před 1. 1. 2014 neužije.³¹

Ustanovení o přestavku je použitelné jak na stavby, u kterých od počátku neexistoval právní titul, aby částečně přesahovaly na pozemek cizího vlastníka, tak i na stavby, u nichž právní titul pro přesah zanikl.

9. Závěr

Za účinnosti nového občanského zákoníku bude jistě nadále docházet k situacím, kdy právní titul ke stavbě postavené na pozemku cizího vlastníka oprávněně za účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. zanikne. Stavba se v takovém případě nestane součástí pozemku. Vlastník pozemku se bude moci domáhat odstranění stavby a soud nemá dle judikatury Nejvyššího soudu jinou možnost než rozhodnout o odstranění stavby nebo žalobu zamítnout. V případě zamítnutí žaloby je zachován *status quo* s tím, že stavba bude nadále postavena na pozemku cizího vlastníka bez právního titulu. Vztah mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby se posoudí dle ustanovení o bezdůvodném obohacení. Zásada, že stavba je součástí pozemku, tak může zůstat nenaplněna.

Rozdílnost režimů vypořádání neoprávněné a oprávněné stavby zatěžuje soudy i účastníky řízení. Soud nejprve musí rozhodnout, zda od počátku existoval právní titul ke zřízení stavby. Pokud právní titul neexistoval, musí se soud následně vypořádat se skutečností, zda byl staveb-

ník v dobré víře, že mu právní titul patří, a případně musí soud rozhodnout i o tom, zda jeho dobrá víra byla objektivní či nikoliv, apod.

Nelze přehlédnout, že vlastníci staveb postavených na pozemku původně oprávněně, případně staveb, u nichž byl stavebník v objektivní dobré víře, že mu právní titul ke zřízení stavby patří, se nemohou domáhat dle judikatury žádného vypořádání stavby. Tito vlastníci jsou tak paradoxně v určitých ohledech v horším postavení než vlastníci staveb neoprávněných. Vztah mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby se řídí institutem bezdůvodného obohacení. Vlastník pozemku se může při splnění judikатурních požadavků domáhat pouze odstranění stavby z pozemku. Takto pojatá právní úprava se i s ohledem na úmysl zákonodárce vrátit se k zásadě *superficies solo cedit* jeví jako nevyhovující.

Naproti tomu vlastník stavby neoprávněně a ostatně i vlastník pozemku má mnohé jiné možnosti než v případě staveb oprávněných. Možnosti vypořádání jejich vztahu jsou dokonce demonstrativní a soud má možnost nalézt to nejhodnější řešení pro danou situaci.

Autoři článku se domnívají, že by bylo vhodné vypořádání neoprávněně a oprávněně stavby zřízené před účinností o. z. sjednotit pod jeden institut obdobný vypořádání dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb., u něhož by výčet možností vypořádání byl demonstrativní. Soud by tak v rámci řízení nemusel jako předběžnou otázku ře-

šit, zda je stavba oprávněná či neoprávněná, a mohl by se zaměřit na nalezení nejhodnějšího řešení pro vztah vlastníka pozemku a vlastníka stavby. Soud by mohl veškeré skutečnosti, jako je oprávněnost či neoprávněnost stavby, dobrá víra stavebníka, zavinění na vzniku situace apod., zohlednit právě při nalezení toho nejhodnějšího řešení uspořádání vzájemných vztahů. U staveb oprávněných, kterým svědčil neomezený právní titul k pozemku, by bylo vyloučeno domáhat se odstranění stavby. Nový institut by dle autorů bylo možné využít u staveb nejen zřízených za účinnosti občanského zákoníku z roku 1964, ale i dřívějších občanských zákoníků, u kterých je rovněž využití institutu dle § 135c obč. zák. č. 40/1964 Sb. vyloučeno.

Jednotný institut vypořádání oprávněných i neoprávněných staveb zřízených před účinností o. z. by urychlil proces spojování staveb s pozemky a posílil právní jistotu. Soud by měl mít možnost uspořádat vztah mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby jednou provždy tak, aby se předešlo mnohým dalším sporům o vydání bezdůvodného obohacení, které situaci komplexně vyřešit nemohou.

❖ Autoři jsou advokáty v Praze.

inzerce

Berlitz LEGAL ENGLISH

- privátní výuka cizích jazyků dle individuálního časového plánu
- právnická angličtina zaměřená na občanské či obchodní právo
- výuka probíhá přímo ve Vaší kanceláři nebo u nás v Berlitz
- výuka je zajištěna zkušenými Berlitz lektory - rodilými mluvčími
- 139 let tradice Berlitz metody

OBJEDNEJTE SI
ZKUŠEBNÍ LEKCI
ZDARMA
heslo: „BULLETIN“

**TRADICE - ZKUŠENOSTI - KVALITA
EXKLUZIVITA - INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP**

Pro více informací navštivte www.berlitzpraha.cz
Berlitz Praha, Na Poříčí 26, Praha 1, tel: +420 736 627 262

VÝUKA JAZYKŮ - INTERKULTURNÍ VZDĚLÁVÁNÍ - ŠKOLENÍ MANAŽERŮ

Berlitz

Speak with Confidence

Pasivní vs. aktivní hosting: hranice režimu Safe Harbour

JUDr. MARTIN MAISNER, Ph.D., MCI Arb

Jednou z nejpalcivějších podmínek, kterou se poskytovatelé služeb informační společnosti (dále „ISP“) musejí zabývat pro setrvání v režimu bezpečného přístavu, je podmínka pasivního pří-

stupu poskytovatele k poskytované službě. Za pasivního poskytovatele považujeme takového ISP, jenž poskytuje službu na základě čistě pasivních technických prostředků a nedochází z jeho strany k přímým a manuálním zásahům vůči obsahu. Existence čistě automatizovaných funkcí služby typu filtrování obsahu či jeho vyhledávání v rámci služby tedy nezakládá aktivitu poskytovatele. Současně platí, že aktivitu poskytovatele je nutné hodnotit vždy jen ve vztahu ke konkrétnímu obsahu, nikoli tedy obecně ve vztahu k určitému poskytovateli či určitému serveru.

Automatické zpracování dat limituje možnosti kontroly obsahu

S rozvojem internetu a jeho relativní anonymitou se mnozí případy poškozování práv třetích osob, kdy je pro poškozené obtížné najít skutečného viníka, a domáhat se tak řádné ochrany svých práv. Na rozdíl od tradičních forem komunikace a zveřejňování informací jsou v internetovém prostředí informace často zpracovávány hromadně a automaticky v rámci služeb, jejichž poskytovatelé zpracovávají obsah ani neznají. Některé z nich mají stovky milionů zákazníků po celém světě a objem dat, který zpracovávají, se pohybuje v řádu stovek petabytů – tedy objemu dat odpovídajícímu desítkám milionů DVD.

V případě obecných odpovědnostních režimů, např. u tištěných či internetových periodik, lze po vydavateli pochopitelně spravedlivě požadovat, aby nesl odpovědnost za protiprávní obsah. Je to totiž právě on, kdo rozhoduje o tom, jaký obsah bude součástí periodika; je tedy plně odpovědný za jeho případnou protiprávnost.

1 § 3-5 zák. č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů, a čl. 12-15 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. 6. 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti (směrnice o elektronickém obchodu).

2 Viz např. M. Maisner [online], 2015. Dostupné na <http://www.bulletin-advokacie.cz/snaha-zakazane-tezeni-ze-zdanlive-absence-vyslovne-legislativni-upravy>; F. Korbela, A. Molitorisová: Safe Harbour: vyloučení odpovědnosti poskytovatelů hostingových služeb za obsah vložený uživateli Internetu, Soudce: časopis Soudcovské unie České republiky, č. 6/2016, str. 9-17; či R. Polčák: Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti, Právní rozhledy č. 23/2009.

V případě internetových služeb, jejichž obsah je přímo ovlivňován a tvořen jejich uživateli, však stejná konstrukce odpovědnosti naráží na četná úskalí. Pokud by poskytovatelé některých služeb informační společnosti, především pak služeb spočívajících v prostém přenášeni informací, *cachingu a hostingu* tak, jak jsou vymezeny v relevantních předpisech,¹ čelili stejnému odpovědnostnímu režimu jako vydavatelé tištěných médií nebo provozovatelé televizního vysílání, docházelo by k vystavení ISP neúměrnému riziku vzniku odpovědnosti za cizí jednání. Vzhledem k vysokému provozu na službách těchto poskytovatelů a nekontrolovatelnosti jednání uživatelů by neodvratně docházelo k tomu, že by ISP vznikala odpovědnost za obsah tvořený uživateli, o kterém by nevěděli a bez vynaložení neúměrného úsilí ani vědět nemohli. Dále je třeba připomenout globálnost působení ISP, z čehož vyplývá, že činnost ISP se bude řídit rozličnými právními řády, které jsou v praxi značně odlišné. Konstantní ověřování, zda služba a její obsah jsou či nejsou poskytovány po právu a v souladu se zákonem, by vedlo buď k neúměrnému zvýšení nákladů za poskytovanou službu, či k nežádoucímu užívání tzv. *geoblockingu*, tj. omezování poskytování služeb ve vybraných zemích.

Aby bylo možné poskytnout prostředí pro řádné a dostupné poskytování služeb ISP na straně jedné a efektivní vymáhání porušených práv třetích osob na straně druhé, bylo nezbytné pro tyto poskytovatele vytvořit zvláštní režim vyloučení odpovědnosti, založený na režimu tzv. bezpečných přístavů (anglicky *Safe Harbour*). Jako řešení tak bylo zvoleno akcentování odpovědnosti těch, kdo obsah do internetových služeb fakticky umísťují, a zároveň stanovení podmínek, za nichž je odpovědnost ISP za obsah umístěný těmito osobami vyloučena. Sporů okolo protiprávního obsahu na internetu však přibývá a je jasné, že podpora služeb informační společnosti nesmí mít za důsledek účelové přehlížení porušování práv, ať už jde o práva majitelů obsahu, osobnostní práva, práva na ochranu osobních údajů apod.

Na úrovni Evropské unie je vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti upraveno ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. 6. 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti (směrnice o elektronickém obchodu). V České republice byla tato směrnice transponována zák. č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSIS“). K tomuto zákonu byl nedávno Nakladatelstvím C. H. Beck vydán komentář zabývající se touto problematikou (*z pera autora tohoto článku, pozn. red.*). Tématu odpovědnosti poskytovatele služeb informační společnosti byl rovněž věnován prostor v dřívějším článku na webových stránkách Bulletinu advokacie a také v dalších odborných periodikách.²

Dva pilíře pro právní jistotu

Jak bylo uvedeno výše, legislativa řešící odpovědnost ISP za obsah stojí na konceptu tzv. bezpečných přístavů (Safe Harbour). Tyto bezpečné přístavy představují jasné definované podmínky, při jejichž splnění jsou ISP vyloučeni z odpovědnostních vztahů vznikajících díky informacím, které jsou v rámci jejich služby zpracovávány a/nebo zpřístupněny třetím osobám. Jednotliví ISP mají podmínky nabytí a udržení bezpečných přístavů upraveny odlišně, nicméně obecně jsou tyto podmínky založeny na nevědomosti ISP o výskytu protiprávního obsahu a dále zákazu významných ingerencí poskytovatelů do činnosti jejich uživatelů či obsahu. Vzhledem k dalšímu výkladu si uvedme příklad na konstrukci *bezpečného přístavu* pro ISP třetího typu, tedy *hostingu*.

Bezpečný přístav je v případě hostingových služeb (tedy služeb spočívajících v ukládání obsahu poskytovaného uživatelem) zakotven v čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu, v českém právním řádu je pak transponován v § 5 ZSIS. Podle ust. čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu, kterou § 5 ZSIS transponuje, tak poskytovatel není odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce v případě, že:

- poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečnosti nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo
- poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.

Aby činnost poskytovatele služby informační společnosti spadala pod bezpečný přístav ve smyslu směrnice o elektronickém obchodu, resp. ZSIS, **musí poskytovatel hostingových služeb splňovat následující podmínky:**

- a) absence konkrétní vědomosti o protiprávním charakteru informace,
- b) absence konstruktivní vědomosti o protiprávním charakteru informace,
- c) absence kontroly nad jednáním uživatele ze strany poskytovatele služby a
- d) pasivní přístup poskytovatele služby k jejímu poskytování.³

Dokud poskytovatelé hostingových služeb budou dodržovat tyto podmínky bezpečného přístavu, není možné se vůči těmto subjektům dovolávat odpovědnosti za obsah uložený jejich uživateli. Na tomto místě je třeba upozornit na nedůslednost českých zákonodárců v procesu transpozice evropské směrnice. Zatímco komunitární úprava bezpečného přístavu vymezuje podmínky, při jejichž *dodržení* ISP *není odpovědný* za uživatelský obsah, český zákonodárce k úpravě přistoupil tak, že pokud ISP *poruší* podmínky bezpečného přístavu, pak mu za uživatelský obsah odpovědnost *vzniká*. Byť se na první pohled jedná pouze o zvolení odlišné legislativní techniky úpravy, mohla by mít tato odlišnost pro fungování bezpečného přístavu zásadní dopady; tuto odlišnost lze však překlénout aplikací eurokonformního výkladu, kterým bude dosaženo, že význam transponovaného předpisu bude v souladu s požadavky směrnice o elektronickém obchodu.⁴

Zásadní pro právní jistotu poskytovatele hostingových služeb je dále skutečnost, že právní úprava bezpečných přístavů (jak v tuzemské, tak v komunitární úpravě) výslovně určuje, že poskytovatelé hostingových služeb nejsou povinni dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací, ani aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace. Explicitní vyloučení povinnosti dohledu v právní úpravě odpovědnostních režimů ISP je reakcí na skutečnost, že efektivní kontrola je vzhledem k objemu dat, počtu uživatelů a technologickým možnostem zastírání pravého obsahu informace zpravidla nemožná.

Z pohledu vyloučení odpovědnosti za obsah a jednání uživatelů hostingových služeb je kritické ust. § 5 ZSIS, podle něhož poskytovatel hostingových služeb odpovídá vždy za obsah uložených informací v případě, že vykonává přímo nebo nepřímou rozhodující vliv na činnost uživatele.

Vyloučení odpovědnosti dle § 5 ZSIS se tedy vztahuje výhradně na služby technického, automatizovaného a pasivního charakteru, nikoli na aktivní služby. Pro poskytovatele internetových služeb je proto zásadní udržet své služby v pasivním režimu, a nevystavit se tak hrozbě odpovědnosti za zpracovávání obsahu.

Podmínky pasivního přístupu pro dosažení a udržení bezpečného přístavu

Právě rozlišení mezi pasivním a aktivním přístupem poskytovatele je přitom často řešenou a obtížnou otázkou. Otázka setrvání v pasivním režimu je obecně nejpalčivější pro poskytovatele hostingových služeb. Zbývající ISP zmiňovaní v ZSIS – prostý přenos (*mere conduit*) a ukládání do vyrovnávací paměti (*caching*) – jsou totiž pasivní ze samotné své podstaty. Ve vztahu k těmto poskytovatelům hostingových služeb je přitom nezbytné důsledně rozlišovat, zda:

- a) poskytovatel hostingových služeb vystupuje pasivně a pouze vytváří technické podmínky a rámec nezbytný pro fungování služby, a spadá tak do zvláštního odpovědnostního režimu; nebo zda
- b) poskytovatel hostingových služeb vystupuje natolik aktivně, že tento bezpečný přístav (pro konkrétní případ) ztrácí.

Hostingové služby však ingerenci ze strany poskytovatele umožňují a často jsou tyto ingerence jak pro poskytovatele, tak pro uživatele přínosné a žádané. Této problematice se Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) věnuje v několika rozhodnutích, která mohou být vodítkem k posouzení charakteru poskytovaných služeb.

Příklad první: odpovědnost provozovatele internetového tržiště

Nezbytnost pasivního přístupu dovedl SDEU ve své rozhodovací praxi např. v rozsudku ve věci *L'Oréal SA a další*

³ Ibid, str. 70 a násl.

⁴ K problematice srov. M. Maisner: Zákon o některých službách informační společnosti: komentář, C. H. Beck, Praha 2016, str. 66; či J. Harašta: Obecná prevenční povinnost poskytovatele služeb informační společnosti ve vztahu k informacím ukládaným uživatelem, Právní rozhledy č. 17/2014, str. 590-593.

v. *eBay International AG a další (C-324/09)*.⁵ Z tohoto rozsudku jasně vyplývá, že **pro vyloučení odpovědnosti za obsah nesmí poskytovatel hrát aktivní roli takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že uložená data zná či kontroluje.**

V posuzovaném případě vytýkala společnost L'Oréal (globálně působící společnost vyrábějící kosmetické přípravky) společnosti eBay (aukční portál a provozovatel internetového tržiště), že se účastní porušování práv společnosti L'Oréal z ochranných známek. Přestože se porušování ochranných známek dopouštěli uživatelé tohoto elektronického tržiště, dle společnosti L'Oréal nesla část odpovědnosti i společnost eBay.

Společnost eBay se měla provinít mj. tím, že v rámci placené služby optimalizace pro vyhledávače na internetu (služba AdWords společnosti Google) nakoupila klíčová slova odpovídající názvům ochranných známek společnosti L'Oréal a směřovala své uživatele k výrobkům porušujícím práva společnosti L'Oréal. K porušování následně mělo docházet neautorizovaným prodejem výrobků, které byly určeny k prodeji ve třetích zemích, spotřebitelům v EU (paralelní dovoz), a také prodejem padělků.

Soudní spor mezi společnostmi L'Oréal a eBay probíhal ve Velké Británii a tamní soud si vyžádal stanovisko SDEU k několika předběžným otázkám s cílem upřesnit některé aspekty týkající se odpovědnosti provozovatele online tržiště.

Soudní dvůr EU judikoval, že poskytuje-li provozovatel pomoc spočívající zejména v optimalizaci prezentace nabídek k prodeji online nebo propagaci těchto nabídek, nezaujímá neutrální postavení, naopak hraje aktivní roli takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že data týkající se těchto nabídek zná nebo kontroluje. V takovém případě se poskytovatel nemůže dovolávat výjimky v oblasti odpovědnosti stanovené v čl. 14 odst. 1 směrnice o elektronickém obchodu.

Příklad druhý: provozovatel systému placené optimalizace pro internetové vyhledávače

K odpovědnosti provozovatele systému placené optimalizace pro internetové vyhledávače (vyhledávání dle klíčových slov) se vyjádřil SDEU v odpovědi na předběžnou otázku německého, resp. francouzského soudu ve věci *Google France SARL a Google INC. v. Louis Vuitton Malletier SA a další*.⁶

V právním sporu bylo ze strany žalobců tvrzeno, že při užívání vyhledávače společnosti Google se při zadání výrazů tvořících jejich ochranné známky uživateli v kolonce „sponzorované odkazy“ objevovaly odkazy na internetové stránky nabízející napodobeniny výrobků žalobců. Dále společnost Google nabízela inzerentům možnost výběru nejen klíčových slov odpovídajících ochranným známkám žalobců, ale také těchto klíčových slov ve spojení s výrazy evokujícími napodobení, jako jsou slova „imitace“ a „napodobenina“. Žalobci se v žalobách proti společnosti Google domáhali rozhodnu-

ti, že společnost Google poškodila jejich ochranné známky.

SDEU ve svém rozhodnutí deklaroval, že optimalizace pro vyhledávače (pozn.: nikoli však vyhledávač samotný) naplňuje definiční znaky služby informační společnosti, takže na poskytovatele takové služby se vztahuje zvláštní odpovědnostní režim dle směrnice o elektronickém obchodu.

Omezení odpovědnosti se v tomto případě podle SDEU použije za podmínky, pokud poskytovatel optimalizace pro vyhledávače nehrál při poskytování služby takovou aktivní roli, že by bylo možné konstatovat, že uložená data poskytovatel *a priori* či *ex post* kontroluje, či dokonce zná jejich obsah. V případě, že takovou roli nezastával (tzn., pokud vykonával pouze činnosti čistě technického, automatického a pasivního charakteru), nemůže takový poskytovatel být odpovědný za data, která uložil na žádost inzerenta. Výjimkou, kterou SDEU uvedl, je případ, kdy poté, co by se poskytovatel dozvěděl o protiprávním charakteru těchto dat nebo jiných činnostech tohoto inzerenta, by předmětná data neprodleně neodstranil nebo k nim neznemožnil přístup.

Pouhá okolnost, že optimalizace pro vyhledávače je placená, ani to, že provozovatel stanoví způsoby odměňování, nemůže mít podle SDEU automaticky za následek, že se na daného poskytovatele nebudou vztahovat stanovené podmínky pro vyloučení odpovědnosti.

Shoda mezi vybraným klíčovým slovem a vyhledávaným výrazem zadaným uživatelem internetu nestačí sama o sobě k tomu, aby se mělo za to, že společnost Google zná nebo kontroluje data, která do jejího systému zadali inzerenti a která byla uložena do paměti na její server.

Podstatná pro určení odpovědnosti poskytovatele služby je podle SDEU analýza role, kterou poskytovatel systému placené optimalizace pro vyhledávače hraje při vypracování obchodního sdělení připojeného k reklamnímu odkazu nebo při stanovení či výběru klíčových slov.

Uhájení pasivního přístupu ISP k obsahu uživatelů

Z výše uvedené rozhodovací praxe SDEU je zřejmé, že **li-nie mezi posouzením přístupu ISP jako aktivního či pasivního je poměrně tenká a ne zcela jasně rozeznatelná.** Naprostá většina služeb hostingových společností svoje služby často mimo základní rámec (tedy ukládání uživatelského obsahu) obohacuje o další funkcionality, především pak sloužící ke správě, úpravám a sdílení nahraného obsahu, čímž zvyšuje hodnotu těchto služeb pro uživatele.

Např. služby spočívající v ukládání a zpřístupňování videa (YouTube, Vimeo a další) mají implementované mechanismy pro manipulaci s ukládaným obsahem (poskytují uživatelům možnost nahrané video stříhat a upravovat, samy video převádějí do vhodného formátu a rozlišení apod.). Existence těchto nástrojů ve službě, jakkoli sofistikovaných, však nepředstavuje kontrolu poskytovatele nad obsahem (pokud samozřejmě tyto činnosti nevykonávají manuálně zaměstnanci poskytovatele). Na druhou stranu internetové služby založené na zpřístupňování obsahu uživatelů mohou mít implementované mechanismy, které zajišťují dohled poskytovatele nad ukládaným obsahem a jejich využitím se ISP aktivním stát může. Samotní poskytovatelé zmíněných video služeb např. mohou manuál-

⁵ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) C-324/09 ze dne 12. 7. 2011. *L'Oréal SA a další v. eBay International AG a další*. Dostupné na: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=107261&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=905948>.

⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 23. 3. 2010 ve spojených věcech C 236/08 až C 238/08. Dostupné na <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=83961&doclang=en>.

ně třídít videa do žánrů, řada blogovacích platforem vyžaduje schválení příspěvku nebo dokonce umožňuje rozhodnout, zda daný příspěvek vůbec publikovat. V takovém případě je již nezbytné přístup ISP považovat za aktivní.

Je proto třeba důsledně rozlišovat, jakou roli v působení na uživatelský obsah poskytovatel hraje. Není možné vytrhnout z kontextu jeden ze závěrů rozhodnutí *L'Oréal v. eBay* stanovující, že poskytovatel hraje aktivní roli vůči konkrétnímu obsahu v situaci, kdy provádí optimalizaci prezentace obsahu, bez přihlídnutí ke skutkovým okolnostem tohoto rozhodnutí. **Aby byl poskytovatel posouzen vůči konkrétnímu obsahu jako aktivní, musí být z činnosti poskytovatele zřejmé, že data uložená v rámci této činnosti zná nebo je kontroluje.** Pokud společnost eBay registrovala vybraná klíčová slova pro optimalizaci vyhledávače, musela pochopitelně vědět, jaká slova má registrovat, tedy jaký obsah se na jejích stránkách nachází.

Pod aktivní přístup ISP vůči konkrétnímu obsahu tedy nespadá jakákoli interference ISP s obsahem. Funkcionality umožňující uživatelům filtrovat obsah např. dle druhu souboru, jeho velikosti či doporučovat nejpopulárnější obsah na základě frekvence stahování, mohou fungovat bez toho, aby poskytovatel znal či kontroloval tento obsah – pro funkci těchto služeb stačí pouhá znalost některých parametrů obsahu, které lze hodnotit automatizovanými nástroji bez ingerence poskytovatele. Mezi takové služby můžeme řadit i automatizovaný bezpečnostní software, jako jsou antiviry či případné automatizované filtry protiprávního obsahu.

Na základě výše uvedeného je tak možné dovodit, že **přístup ISP k obsahu je třeba posuzovat ve vztahu ke každé jednotlivé činnosti (informaci) zvlášť, nikoli v rámci subjektu obecně či služby jako celku.** Zatímco některé části obsahu (soubory) mohou být ze strany ISP manuálně zpracovány a vůči nim vystupuje v pozici aktivního poskytovatele, ve zbytku si ISP zachová odpovědnostní režim bezpečného přístavu. Jako příklad může sloužit provozovatel internetového zpravodajství. Zatímco zpravodajské články, které bude poskytovatel psát, vybírat a následně zveřejňovat, nebudou pod režim bezpečného přístavu spadat, prostor pro komentáře, které vkládají uživatelé stránek a které poskytovatel neschvaluje či nijak neupravuje, již zvláštního odpovědnostního režimu požívat budou. Stejně tak ani situace, kdy poskytovatel uložiště k některým částem obsahu (např. k informacím uvedeným na domovské stránce apod.) vystupuje aktivně, *a priori* nepůsobí ztrátu bezpečného přístavu k dalším funkcionalitám.

Tenká hranice mezi čistě automatizovaným filtrováním obsahu a filtrováním zakládajícím aktivní postavení ISP ve vztahu ke konkrétnímu obsahu však budí u odborné veřejnosti obavu, že zavádění některých filtračních software může způsobit nebezpečí ztráty bezpečného přístavu.⁷ Nadto je třeba připomenout, že zavádění těchto filtrovacích software závisí výlučně na dobrovolnosti ISP a česká právní úprava explicitně vylučuje uložení povinnosti ISP tyto prostředky zavádět.⁸

Závěr

Služby informační společnosti, nebo též internetové služby, jsou služby technického, automatizovaného charakteru. Často však nespočívají v pouhém přesunutí hardwarové in-

frastruktury z uživatele na poskytovatele, ale zahrnují také vytvoření a provoz prostředí, které utváří výslednou podobu služby a umožňuje její odlišení od konkurence a dosažení většího přínosu pro konečného spotřebitele. Mechanismy, které sofistikované internetové služby využívají, jsou ze své podstaty automatické, a to i přesto, že výsledky jejich působení mohou evokovat dojem lidského zásahu. Vždy však platí, že aktivní postavení má ve vztahu ke konkrétnímu obsahu ISP pouze v případě, kdy z jeho ingerence k takovému obsahu vyplývá, že kontroluje zpracováváný obsah nebo má vliv na to, jaký konkrétní obsah uživatelé budou na službu vkládat.

✦ Autor, advokát a rozhodce, je členem katedry obchodního

práva na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni a autorem komentářů k zákonu o některých službách informační společnosti a k zákonu o kybernetické bezpečnosti.

7 Srov. str. 18-19 Full report on the results of the public consultation on the Regulatory environment for Platforms, Online Intermediaries and the Collaborative Economy. 2016 [online]. European commission, publikováno 25. 5. 2016. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/full-report-results-public-consultation-regulatory-environment-platforms-online-intermediaries>.

8 Srov. § 6 zák. č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů, či čl. 15. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. 6. 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti (směrnice o elektronickém obchodu).

Advokátní kancelář DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o. hledá vhodného uchazeče na pozici advokátního koncipient/ka s roční praxí.

NABÍZÍME :

- zajímavou práci pro prestižní klientelu
- rychlý profesní růst v kolektivu zkušených advokátů
- motivující individuální ohodnocení v závislosti na pracovních výsledcích
- vybraný zájemce získá praxi v oblasti finančního, obchodního a insolvenčního práva

OČEKÁVÁME:

- samostatnost i schopnost práce v týmu
- iniciativu a vysoké pracovní nasazení
- flexibilitu
- dobrou znalost angličtiny slovem i písmem

V případě zájmu zasílejte své životopisy na email kliestikova@dunovska.cz.

Vznik centrální evidence účtů

doc. JUDr. PETR LIŠKA, Ph.D., LL.M.

Orgány činné v trestním řízení, daňové orgány a další orgány a instituce již delší čas upozorňovaly na malou efektivitu své činnosti při zjišťování určitých informací zejména od bank,

ale i spořitelních a úvěrních družstev. Dosavadní stav vyžadoval, aby tazatel obeslal všechny úvěrové instituce, u nichž mohl být veden účet zájmové osoby.

Novou právní úpravou obsaženou v zákoně č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, se zřizuje centrální evidence účtů, která by mohla zajistit výrazné zvýšení efektivity a urychlení celého procesu dotazování. Centrální evidence účtů však bude dostupná pouze pro vybraný okruh subjektů a za stanovených podmínek. Zákon v celém svém rozsahu nabude účinnosti k 1. 1. 2018.

Dosavadní stav

Pojem bankovní tajemství je v současné právní úpravě obsažen v § 38 zák. č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o bankách“). Právní úprava stanoví, že na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, se vztahuje bankovní tajemství.¹ Podobně § 49 zák. č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že na všechny bankovní operace České národní banky, včetně stavů na účtech, které vede, se vztahuje bankovní tajemství. Pojem bankovní tajemství přímo vymezen právní úpravou není.²

Podle právní úpravy je stav na účtu výslovně součástí bankovního tajemství. Legislativce, zřejmě si vědom skutečnosti, že stav na účtu patří k informacím nejcitlivějším a přitom nejžádanějším, považoval za potřebné zdůraznit, že jde o objekt chráněný bankovním tajemstvím. Ze slůvka „včetně“ není zcela zřejmé, zda stav na účtu je považován za součást bankovního obchodu nebo peněžní služby bank. Stavem na účtu je myšlena výše zůstatku v konkrétní účetní evidenci o pohledávce banky za klientem nebo o dluhu banky vůči klientovi k určenému datu nebo ve stanoveném období.

Účty se v bance vytvářejí k zachycení evidence především na základě příslušných smluv uzavřených s klienty banky.

V praxi dochází k vytváření účtů i na základě rozhodnutí banky pro zachycení účetní evidence o různých účetních položkách. Jednotkami účtovanými na vrub účtu jsou peněžní prostředky v české nebo cizí měně. Ze skutečnosti, že zákon výslovně neuvádí ve výčtu pohyby na účtu, tj. evidenci provedených transakcí na účtu, nelze podle mého názoru dovodit, že na tyto údaje se bankovní tajemství nevztahuje. Zachycení údajů o provedených transakcích lze považovat za součást peněžní služby banky. Vedení účtu výslovně není označeno jako bankovní tajemství, ale tento závazek bude vždy subsumován do peněžních služeb bank nebo bankovních obchodů.

Z právní úpravy lze dovodit, že povinnost banky zachovávat bankovní tajemství není absolutní a je omezena jednak přímo zákonem, jednak v důsledku jiných právních povinností nebo oprávnění banky. Případy, kdy dochází k prolomení bankovního tajemství, jsou vymezeny zejména v § 38 odst. 2 až 11, § 38a až 38l zákona o bankách. Zároveň se podmínky, za kterých je banka povinna poskytnout údaje kryté bankovním tajemstvím třetím osobám, nacházejí i v jiných zákonech (např. 8 odst. 2 tr. řádu).

Od přijetí nové koncepce bankovního tajemství zákonem č. 21/1992 Sb. se počet případů, kdy zákon stanoví podmínky pro poskytnutí údajů krytých bankovním tajemstvím, neustále rozšiřuje. Rozšiřování okruhu třetích osob, pro které je založen průlom do bankovního tajemství, je zejména důsledkem posilování významu bankovních činností, především platebních služeb, pro obyvatelstvo a hospodářské vztahy. Rostoucí počet bezhotovostních platebních převodů umožňuje různým státním orgánům provádět efektivnější rozhodování a vymáhání pohledávek za pomoci údajů vedených bankami a pobočkami zahraničních bank.

Spořitelni a úvěrní družstvo (družstevní záložna) je povinnou zachovávat v tajnosti a chránit před zneužitím údaje o svém členovi a o jeho obchodech s družstevní záložnou. Podmínky, za nichž je družstevní záložna povinna poskytnout třetím osobám zprávu o údajích, které je povinna zachovávat v tajnosti a chránit před zneužitím, vymezuje ust. § 25b zák. č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Bance i družstevní záložně zákonná úprava stanoví povinnost poskytnout údaje kryté bankovním tajemstvím orgánům a osobám stanoveným v zákoně při splnění vymezených právních podmínek. Příslušné orgány a vymezené osoby jsou tedy oprávněny se obracet se svými požadavky na banky a družstevní záložny; problémem je především skutečnost, že v mnoha případech jsou schopny identifikovat pouze fyzickou nebo právnickou osobu, aniž by věděly, která nebo které instituce pro tuto osobu vedou účet nebo účty. V rámci studie provedi-

1 Srov. např. V. Pihera in V. Pihera, A. Smutný, P. Sýkora: Zákon o bankách, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2011, str. 339, nebo P. Liška in P. Liška, K. Dřevínek, Š. Elek, P. Kotáb, T. Rýdl: Zákon o bankách, Komentář, Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha 2016, str. 511 a násl.

2 Srov. P. Výborný in T. Rýdl, J. Barák, L. Saňa, P. Výborný: Zákon o České národní bance, Komentář, 1. vydání, Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 195.

telnosti realizované na základě usnesení vlády České republiky č. 222 ze dne 22. 3. 2010³ bylo zjištěno, že stovce finančních institucí (banky, družstevní záložny, pojišťovny aj.) byly v roce 2009 zaslány žádosti na cca 20,1 milionu různých subjektů, přičemž studie uvádí, že ve skutečnosti bude uvedený počet ještě vyšší s ohledem na neoslovené instituce nebo neúplné informace. Jednotlivé úvěrové instituce jsou rozdílně zatíženy především s ohledem na množství klientů a délku existence instituce. Důsledkem zavedení systému datových schránek bylo zvýšení počtu dotazů o 33 %, neboť systém oproti písemnému zaslání snížil pracnost i nákladovost.

Oprávnění žadatelé požadují poskytnutí informací na základě příslušné právní úpravy. Studie proveditelnosti uvedla, že největší počet dotazů po zavedení systému datových schránek zasílají soudní exekutoři.

Finanční instituce za rok 2009 zodpověděly kladně 4,2 milionu dotazů, záporně 16 milionů. Poskytování údajů oprávněným orgánům a osobám vyžaduje náklady spojené s přijetím a zpracováním žádosti, náklady spojené se zasláním odpovědi a náklady personální, softwarové, hardwarové a materiálové. V zásadě platí, že čím více žádostí, tím větší náklady vznikají a prodlužuje se i doba k vyřízení žádosti. Finanční instituce odhadly výši vynaložených nákladů v roce 2009 na 121 905 130 Kč (z toho cca 100 milionů Kč na záporné odpovědi).

Studie proveditelnosti prokázala, že dosavadní způsob získávání potřebných informací od finančních institucí je administrativně náročný a neefektivní pro všechny účastníky. Protože jako zásadní riziko bylo identifikováno neřešení dosavadního stavu, byla připravena zákonná úprava, jejímž cílem je zefektivnění celého systému.

Nová právní úprava

Zvýšení efektivity systému by měla přinést opatření přijatá zák. č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů. Zákon upravuje práva a povinnosti související s vytvořením, užíváním a provozem centrální evidence účtů jako jednoho z prostředků sloužících k odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů trestných činů, zajištění významných hospodářských a finančních zájmů a bezpečnosti České republiky nebo Evropské unie.

Účel nové právní úpravy je spojen s okruhem orgánů, které mohou centrální evidenci účtů ke své činnosti využívat. **Zákonodárce využívání centrální evidence značně omezil především s cílem obsloužit v rychlejším režimu orgány zajišťující boj proti kriminalitě a trestné činnosti, významné hospodářské a finanční zájmy a bezpečnost České republiky nebo Evropské unie.** Zájmy na rychlejší nalézání a vymáhání práva, popř. další zájmy nebyly zařazeny do přednostní skupiny a centrální evidence účtů neslouží pro tyto účely.

Na základě zákona se zřizuje centrální evidence o účtech vedených bankami, zahraničními bankami, které vykonávají činnost na území České republiky prostřednictvím poboček, a družstevními záložnami. Centrální evidence účtů má charakter informačního systému veřejné správy *sui generis*. Evidence je sice zřízena v rámci veřejné správy pro potřeby části veřejné správy, ale čl. I zák. č. 301/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o cen-

trální evidenci účtů, novelizací § 3 zák. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyloučil centrální evidenci účtů z informačních systémů veřejné správy upravovaných tímto předpisem.

Správce centrální evidence účtů je Česká národní banka. Přímou v zákoně (§ 16) se zakládá povinnost České republiky hradit České národní bance v plné výši náklady spojené s pořízením a provozem centrální evidence účtů. Česká národní banka uzavře s Ministerstvem financí ČR smlouvu, která mj. stanoví podrobná pravidla úhrady souvisejících nákladů. Důvodem tohoto řešení je zejména čl. 123 Smlouvy o fungování Evropské unie, který centrálním bankám zakazuje měnové financování (skryté financování) státu, a navazující § 34a zák. č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.⁴

Úvěrové instituce

Česká národní banka je správcem centrální evidence účtů, ale údaje v této evidenci jsou zapisovány na základě informací poskytovaných úvěrovými institucemi. Pojem úvěrová instituce byl převzat z úpravy obsažené v § 2 odst. 1 písm. a) zák. č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Pojem zahrnuje banku, zahraniční banku, která vykonává činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky, a spořitelni a úvěrní družstvo (družstevní záložna).

Bankami se rozumějí podle § 1 odst. 1 zák. o bankách akciové společnosti se sídlem v České republice, které

- a) přijímají vklady od veřejnosti, a
- b) poskytují úvěry

a které k výkonu činnosti podle písm. a) a b) mají bankovní licenci. Za banky se považují i stavební spořitelny, které k výkonu činnosti potřebují rovněž bankovní licenci.⁵

Na základě § 5 odst. 2 zák. o centrální evidenci účtů rovněž Česká národní banka předává do centrální evidence účtů údaje o účtech svých klientů. Podle § 34 zák. o České národní bance Česká národní banka může za podmínek obvyklých v bankovním sektoru vést účty svých zaměstnanců a právnických osob.⁶

Právní osobnost má zahraniční banka, její pobočka na území České republiky je organizační složkou této banky. Úplný seznam bank a poboček zahraničních bank působících na území České republiky vede Česká národní banka. Seznam je k nahlédnutí v ústředí a pobočkách České národní banky a Česká národní banka jej uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup.

3 Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA) – příloha č. 1 k důvodové zprávě k návrhu zákona o centrální evidenci účtů.

4 Blíže k této otázce L. Saňa in T. Rýdl, J. Barák, L. Saňa, P. Výborný, op. cit. sub 2, str. 110 a násl.

5 K pojmu banka viz blíže V. Pihera in V. Pihera, A. Smutný, P. Sýkora, op. cit. sub 1, str. 3 a násl., nebo P. Liška in P. Liška, K. Dřevínek, Š. Elek, P. Kotáb, T. Rýdl, op. cit. sub 1, str. 4 a násl.

6 Podrobněji P. Výborný in T. Rýdl, J. Barák, L. Saňa, P. Výborný, op. cit. sub 2, str. 109.

Základní právní úpravu postavení a činnosti spořitelních a úvěrních družstev obsahuje zákon o spořitelních a úvěrních družstvech. Povolení působit jako družstevní záložna uděluje Česká národní banka (§ 2a) družstvu se sídlem v České republice k výkonu následujících činností:

- a) přijímání vkladů od svých členů a
- b) poskytování úvěrů svým členům.⁷

Z provedení výčtu subjektů povinných dle zákona poskytovat údaje do centrální evidence účtů je patrné, že **evidence nebude zahrnovat informace od všech finančních institucí, ale pouze od vymezeného okruhu.**

Obsah centrální evidence účtů

Ust. § 4 zák. o centrální evidenci účtů stanoví, které údaje se zapisují do této evidence. Jde o následující údaje:

- a) označení jednoznačně identifikující úvěrovou instituci, která účet vede,
- b) datum zřízení účtu,
- c) číslo účtu,
- d) identifikační údaje klienta, jak jsou vedeny úvěrovou institucí, v tomto rozsahu:
  1. u fyzické osoby všechna jména a příjmení užívaná v souvislosti s účtem vedeným úvěrovou institucí, datum narození, rodné číslo, bylo-li přiděleno, a adresa pobytu, popř. i adresa pro doručování,
  2. u právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby jméno včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení, identifikační číslo osoby, popř. standardizovaný mezinárodní identifikátor právnických osob nebo obdobné číslo přidělované v zahraničí, a sídlo,
  3. u účtu určeného pro majetek ve svěřenském fondu nebo v jiném právním uspořádání bez právní osobnosti příslušné označení takového fondu nebo uspořádání a identifikační údaje jeho správce, obhospodařovatele nebo osoby v obdobném postavení v rozsahu podle bodu 1 nebo 2,
- e) datum vzniku a datum zániku oprávnění klienta k nakládání s peněžními prostředky na účtu,
- f) datum zrušení účtu.

Centrální evidence účtů podle zákona zahrnuje především údaje o účtech. Ust. § 3 písm. a) stanoví, že účtem se pro účely zákona o centrální evidenci účtů rozumí účet zřízený v České republice na základě smlouvy o účtu podle § 2662 o. z.⁸ nebo smlouvy o jednorázovém vkladu podle § 2680 o. z.⁹ a obdobné účty a účty zřízené podle dřívějších předpisů nebo podle zahraničního práva. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona v této souvislosti uvádí, že „*účtem*

pro účely tohoto zákona jsou ‚klientské účty‘ všech typů, jak je pro své klienty pod různými názvy (které mohou být i individuální, v zákoně neuvedené) vedou úvěrové instituce, tedy např. běžné, platební, žirové spořicí, včetně např. účtu vedeného ke vkladní knížce či účtu vedeného k jednorázovému vkladu...“

Právní vymezení účtu je provedeno velmi obecně, aplikace v jednotlivých úvěrových institucích bude záviset na konkrétních okolnostech. **Pro posouzení, které účty je třeba zapsat do centrální evidence účtů, není tedy rozhodující, podle jakého právního předpisu jsou účty v současné době vedeny, ale na základě, jakého právního předpisu byly zřízeny.** V jednotlivých případech může jít např. o běžný účet zřízený na základě smlouvy o běžném účtu podle § 708 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nebo o vkladový účet zřízený na základě smlouvy o vkladovém účtu podle § 716 obch. zákoníku, anebo účet vedený pro vklad na základě smlouvy o vkladu podle § 778 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (vkladní knížka, vkladní list, další formy vkladů).

Řádná identifikace úvěrové instituce, která vede účet, bude zpravida nej důležitějším údajem pro orgán, který požaduje poskytnutí informace z centrální evidence účtů. Centrální evidence účtů totiž disponuje pouze omezeným rozsahem údajů, které v konkrétním případě nemusí dotazujícímu se orgánu postačovat pro účel, ke kterému provádí zjišťování. **Na základě informace poskytnuté z centrální evidence se bude s dalšími doplňujícími požadavky obracet na konkrétní úvěrovou instituci, která vede účet.**

V centrální evidenci účtů je **vidováno datum zřízení účtu.** Toto datum nemusí být stejné jako datum, kdy byla uzavřena smlouva, na jejímž základě byl účet zřízen. Podle § 2662 o. z. je jednou z obsahových náležitostí smlouvy o účtu ujednání o tom, od které doby má být účet zřízen. Z této úpravy plyne, že si strany mohou ve smlouvě ujednat i den pozdější, než je den uzavření smlouvy. Obdobnou úpravu obsahovaly i dřívější předpisy.

Číslo účtu je jedinečným identifikátorem podle § 2 odst. 3 písm. h) zák. č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, který slouží v platebním styku k jednoznačné identifikaci účtu klienta vedeného poskytovatelem platebních služeb působícím v České republice, který užívá pro tento účet číslo v souladu s mezinárodní normou. Česká národní banka přidělí kód platebního styku poskytovateli platebních služeb, který hodlá užívat pro účty, které vede, čísla účtů v souladu s pravidly mezinárodní standardizace (IBAN). Číslo účtu se používá v národním formátu a ve formátu IBAN. Způsob tvorby účtu stanoví vyhláška č. 169/2011 Sb., o stanovení pravidel tvorby čísla účtu v platebním styku.¹⁰

Ust. § 4 písm. d) zák. o centrální evidenci účtů stanoví, že do centrální evidence účtů se zapisují **některé identifikační údaje klienta.** Podle § 3 odst. c) se pro účely tohoto zákona rozumí klientem osoba, je-li majitelem účtu vedeného úvěrovou institucí nebo osobou oprávněnou nakládat s peněžními prostředky na takovém účtu, nebo svěřenský fond anebo jiné právní uspořádání bez právní osobnosti, pro které jsou peněžní prostředky na takovém účtu vedeny.

Z výše uvedeného lze dovodit, že evidence obsahuje jak identifikační údaje majitele účtu, tak i osoby, která je zmoc-

7 Blíže viz P. Liška in S. Černá, I. Štenglová, I. Pelikánová a kol.: Právo obchodních korporací, 1. vydání, Wolters Kluwer, Praha 2015, str. 515 a násl.

8 Srov. T. Horáček in J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala a kol.: Občanský zákoník, Komentář, Svazek VI, Wolters Kluwer, a. s., Praha, str. 236 a násl.; P. Liška in M. Hulmák a kol.: Občanský zákoník VI, Závazkové právo, Zvláštní část (§ 2055–3014), Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 1185 a násl.

9 Srov. T. Horáček in J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala a kol., op. cit. sub 8, str. 267 a násl.; P. Liška in M. Hulmák a kol., op. cit. sub 8, str. 1206 a násl.

10 Podrobněji k tomu A. Štěpánová in J. Beran, D. Doležalová, D. Strnadel, A. Štěpánová: Zákon o platebním styku, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2011, str. 37 a násl.

něna majitelem účtu k nakládání s peněžními prostředky na účtu (tzv. disponenta).¹¹

Svěrenský fond (§ 1448 a násl. o. z.) nemá právní osobnost. Svěrenský fond se vytváří vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele tak, že ten svěří správci majetek k určitému účelu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti a svěrenský správce se zaváže tento majetek držet a spravovat. Vznikem svěrenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku a svěrenský správce je povinen ujmout se tohoto majetku a jeho správy. Vlastnická práva k majetku ve svěrenském fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěrenský správce; majetek ve svěrenském fondu však není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěrenského fondu plněno.¹²

Zákon připouští, aby za klienta bylo považováno i jiné právní uspořádání bez právní osobnosti, pro které jsou peněžní prostředky na takovém účtu vedeny. Z důvodové zprávy vyplývá, že by mohlo jít o uspořádání podle českého nebo zahraničního práva (např. podílové fondy a podfondy, transformační fond nebo zahraniční investiční fond).

Údaje, které jsou do evidence zapisovány, jsou údaje, které má povinnost úvěrová instituce získat v rámci identifikace klienta prováděné podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Centrální evidence účtu neobsahuje informaci o zůstatcích peněžních prostředků na evidovaných účtech, a tudíž ani informaci o změnách zůstatků, jakož i o provedených vkladech, výběrech či převodech peněžních prostředků.

Zápis údajů do centrální evidence účtů

Zápis nových údajů a změn či oprav již zapsaných údajů úvěrové instituce provádí Česká národní banka na základě informace úvěrové instituce předávané České národní bance elektronicky dálkovým přístupem. Úvěrová instituce je povinna nejpozději do 12 hodin každého pracovního dne předat České národní bance všechny nové údaje nebo opravy dosavadních údajů (např. chyby v psaní) nebo sdělit, že žádná změna nenastala. Za změnu v údajích se považuje i založení nového účtu, zrušení účtu nebo oprava některého z již zapsaných údajů.

Úvěrové instituce jsou povinny do šesti měsíců ode dne zahájení zápisu údajů předat České národní bance do centrální evidence účtů aktuálně platné údaje o vedených účtech ve stanoveném rozsahu.

Česká národní banka jako správce centrální evidence účtů nekontroluje správnost a úplnost údajů při jejich předávání úvěrovými institucemi k zápisu a za správnost a úplnost přijatých údajů neodpovídá. Nicméně neplnění povinnosti spočívající v průběžném předávání údajů nebo v počátečním předání údajů může naplnit skutkovou podstatu správního deliktu podle § 13 zák. o centrální evidenci údajů. Za správní delikt se uloží pokuta do 10 milionů Kč.

Česká národní banka oznámí na úřední desce datum zahájení zápisu údajů do centrální evidence a současně o této skutečnosti informuje úvěrové instituce. K podrobnější úpravě formálních náležitostí, struktury a formátu informace o změnách údajů a způsobu jejich předávání je Česká národní banka zmocněna vydat prováděcí vyhlášku.

nách údajů a způsobu jejich předávání je Česká národní banka zmocněna vydat prováděcí vyhlášku.

Poskytování údajů z centrální evidence účtů

Zákon o centrální evidenci účtů v § 6 stanoví, které orgány jsou oprávněny požádat o poskytnutí údajů z evidence. Jde o následující subjekty:

- a) orgán činný v trestním řízení,
- b) orgán příslušný přijímat oznámení o podezřelém obchodu podle zákona upravujícího opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti,
- c) orgán Finanční správy České republiky,
- d) orgán Celní správy České republiky, nebo
- e) zpravodajská služba České republiky.

Orgány činnými v trestním řízení se rozumějí soud, státní zástupce a policejní orgán. Policejní orgán je vymezen podrobněji v § 12 odst. 2 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 18 zák. o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti je orgánem příslušným přijímat oznámení o podezřelém obchodu Ministerstvo financí ČR, které oznámení přijímá prostřednictvím Finančního analytického útvaru. Přípravovaná novela citovaného zákona navrhuje oddělení tohoto útvaru a vytvoření Finančního analytického úřadu.

Jako orgány Finanční správy ČR označuje § 1 zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě, ve znění pozdějších předpisů, Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady, které jsou správními úřady a organizačními složkami státu.

Podle § 1 odst. 2 zák. č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, jsou orgány celní správy Generální ředitelství cel a celní úřady, které jsou správními úřady a organizačními složkami státu.

Podle § 3 zák. č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, v České republice působí jako zpravodajské služby Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajství jako součást Ministerstva obrany.

Oprávněné orgány mohou požadovat poskytnutí údajů z centrální evidence účtů jedině tehdy, pokud jsou splněny podmínky stanovené zákonem o bankách nebo zákonem o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících k prolomení bankovního tajemství, resp. povinnosti mlčenlivosti. Nicméně ust. § 18 odst. 4 zák. o centrální evidenci účtů stanoví, že **Česká národní banka nekontroluje splnění podmínek pro podání žádosti o poskytnutí údajů z centrální evidence účtů a za splnění těchto podmínek neodpovídá. Právní úprava tak značně oslabuje povinnost k ochraně bankovního tajemství a povinnost mlčenlivosti, protože dodržení podmínek k jejich prolomení ponechává zcela v dispozici dotazujícího se orgánu, popř. orgánů provádějících kontrolu.** Pokud se příslušný subjekt obrací se žádostí přímo

¹¹ Srov. § 2664 o. z.

¹² K tomu blíže M. Kocí in J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala a kol., op. cit. sub 8, str. 1193; V. Pihera in J. Spáčil a kol.: Občanský zákoník III, Věcná práva (§ 976-1474), Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 1185 a násl.

na banku, pobočku zahraniční banky nebo družstevní záložnu, je součástí procesu posouzení zákonných podmínek pro poskytnutí požadovaných údajů. Porušení této povinnosti ze strany úvěrové instituce by mohlo vést k veřejnoprávním sankcím, ba i k povinnosti nahradit vzniklou škodu klientovi nedodržením ochrany bankovního tajemství nebo povinnosti mlčenlivosti.

Žádost o poskytnutí údajů z centrální evidence účtů musí povinně obsahovat označení příslušného řízení, v rámci kterého oprávněný orgán žádá o poskytnutí údajů z centrální evidence účtů, a spisovou značku, pod kterou je toto řízení vedeno. Zpravodajská služba v žádosti uvede spisovou značku rozhodnutí soudu, kterým jí bylo povoleno požadovat poskytnutí zprávy.

Česká národní banka je povinna poskytnout údaje, jestliže byla žádost podána příslušnou datovou schránkou a jestliže obsahuje minimálně stanovený rozsah údajů. Jde o:

- číslo účtu a označení jednoznačně identifikující úvěrovou instituci, u které je účet veden,
- rodné číslo, nebo jméno a příjmení společně s datem narození, anebo jméno a příjmení s rokem narození a adresou pobytu v případě fyzické osoby,
- identifikační číslo osoby, standardizovaný mezinárodní identifikátor právnických osob (LEI), nebo současně jméno a buď identifikační číslo přidělované v zahraničí, nebo sídlo v případě právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby,
- identifikační údaje správce, obhospodařovatele nebo osoby v obdobném postavení v rozsahu údajů vyžadovaných u fyzických a právnických osob, anebo jeho příslušné označení v případě svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti.

Česká národní banka bude zpracovávat odpovědi na žádosti automatizovaně do 24 hodin od doručení žádosti, pokud nalezne shodu v centrální evidenci účtů. V případě nenalezení shody nebo v případě, že žádost neodpovídá požadavkům stanoveným zákonem, Česká národní banka do téže doby o tom informuje žadatele.

Formální náležitosti, strukturu a formát žádosti o poskytnutí údajů z centrální evidence účtů stanoví Česká národní banka vyhláškou.

Ochrana dat a uchování údajů

Zákonná úprava stanoví České národní bance povinnost uplatnit taková organizační, personální a jiná opatření, aby s informacemi, které získá, tj. nejen s těmi, které jsou vedeny v centrální evidenci, ale i s těmi, které jsou obsaženy v žádostech, nepřišla do styku neoprávněná osoba. Stejný požadavek je stanoven i vůči žadateli při nakládání s údaji, které z centrální evidence získá. Tato úprava jde nad rámec obdobných regulací, protože ty obvykle žadatele k ochraně získaných údajů nezavazují.

Česká národní banka shromažďuje a uchovává údaje v centrální evidenci a údaje o žádostech a jejich vyřízení v elektronické podobě po stanovenou dobu. Údaje o účtech se uchovávají po dobu 10 let od prvního dne roku následujícího po roce, ve kterém došlo ke zrušení účtu. Údaje o datové schránce žadatele pod dobu 10 let od dne následujícího po přijetí oznámení změny datové schránky. Údaje o obsahu žádosti včetně označení žadatele a poskytnuté odpovědi po dobu 10 let ode dne následujícího po odeslání odpovědi.

Kontrola a dohled

Zákon stanoví, že **kontrolu nad poskytováním údajů z centrální evidence účtů Českou národní bankou vykonává Poslanecká sněmovna, která k tomu účelu zřídí kontrolní orgán z poslanců.** Kontrolní orgán provádí jak kontrolu na základě zpráv, které je Česká národní banka povinna nejméně dvakrát ročně předložit, tak i kontrolu v orgánech, které jsou oprávněny žádat poskytnutí údajů.

Česká národní banka vykonává dohled nad plněním povinností úvěrovými institucemi podle zákona o centrální evidenci účtů. Česká národní banka projednává správní delikty podle zákona o centrální evidenci účtů. Příjem z udělených pokut je příjmem státního rozpočtu; příjem z náhrad nákladů je příjmem České národní banky. Vybírání a vymáhání pokut zajišťuje Celní správa České republiky.

Závěr

Zákon o centrální evidenci účtů představuje opatření, které zrychlí a zefektivní činnost orgánů, které jsou oprávněny tuto evidenci využívat. Evidence zatíží banky a družstevní záložny povinností poskytovat předepsané údaje České národní bance na denní bázi. Na druhé straně tyto úvěrové instituce odbřemění od povinnosti odpovídat negativně na žádosti orgánů v případech, kdy účet instituce nevede.

Určitým problémem zákonné úpravy je především omezený okruh orgánů, které jsou oprávněny k podání žádosti o poskytnutí údajů z centrální evidence účtů. Vzhledem ke skutečnosti, že převážná většina žádostí o poskytnutí informace o účtu pochází od jiných orgánů (soudní exekutoři apod.), lze v budoucnosti očekávat silný tlak na rozšíření okruhu oprávněných orgánů.

✦ Autor je docentem na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Právnické fakulty Západočeské Univerzity v Plzni a ředitelem právní služby České spořitelny, a. s.

NOVINKA C. H. BECK

Bouda/Fadrný/Franc/Mazel

Zákon o registru smluv Komentář

2016, vázané, 456 stran
cena 1 090 Kč, obj. číslo BK60

Objednávejte na www.beck.cz

Vztah kanonického práva a práva České republiky

JUDr. ICLic. RONALD NÉMEC, Ph.D.

Úvod

Vztah práva církve a práva státu existuje od nepaměti v různých proměnách a obměnách. Cílem tohoto článku však není historický exkurz. Cílem je seznámit advokátní obec se vztahem těchto

dvou systémů, kdy pochopení tohoto vztahu je důležité pro každého, kdo uzavírá s registrovanou církví smluvní vztah. Vzhledem k tomu, že registrovaných církví v ČR je mnoho, budu se věnovat jen té největší a nejdůležitější, a to Latinské církvi, více známé jako Římskokatolická církev (dále „ŘKC“). Zvláště vzhledem k zákonu č. 428/2012 Sb. bude ŘKC častým partnerem v různých vztazích.

Platná právní úprava pro vztah kanonického práva a platného práva ČR

Nejčastější právní úpravou v zemích Evropské unie, resp. základním právním dokumentem, který charakterizuje vztah ŘKC, kdy právo ŘKC se nazývá kanonickým právem, a práva dané země, je mezinárodní smlouva *sui generis*, jež se obecně nazývá **konkordát**. Pojem pochází již z 12. století, definovaný je ve století patnáctém. Jde o mezinárodní smlouvu mezi Svatým stolcem, což je mezinárodněprávně uznávaný subjekt, který reprezentuje katolickou církev navenek vůči dalším subjektům mezinárodního práva, a příslušným státem. V čele Svatého stolce stojí biskup římský (papež). V širším slova smyslu dle kánonu 316 CIC (Codex Iuris Canonici – hlavní zákon ŘKC, dá se přirovnat k občanskému zákoníku v platném znění – co se týče obecnosti a nadřazenosti zákona vůči jiným právním předpisům – jde tedy o *lex generalis*;¹ kodex užívá kánony, o. z. paragrafy) jde o biskupa římského a celou kurii, což je ústřední administrativně soudní orgán ŘKC. Svatý stolec však není, jak mnozí zaměňují, totožný s Vatikánským městským státem, který je klasickým státem, jako např. Česká republika.

Slovenský konkordát v čl. 3 odst. 1 uvádí: „*Katolická církev má výlučné právo stanovovat a měnit svůj právní řád (...)*.“

Konkordát mezi Svatým stolcem a daným státním zřízením mají všechny státy kolem České republiky již řadu let. I Česká republika projednala znění konkordátu se Svatým stolcem, a to dne 27. 5. 2002. Mezinárodní smlouva byla podepsána, ale do dnešního dne nebyla ratifikována Poslaneckou sněmovnou České republiky. Dlužno dodat, že obsah smlouvy, co do práva, byl mnohem skromnější – pro katolickou církev – a méně jazykově a formulačně vybroušený, než jak jsou koncipovány konkordáty kolem České republiky.

Vzhledem k neexistenci konkordátu v právním řádu České repub-

liky je potřeba užít jiné právní úpravy, které však bez soudního výkladu, jak bude popsáno dále, přinášejí řadu výkladových problémů.

Výchozí právní úpravou, z pohledu práva České republiky, je Listina základních práv a svobod (dále „LZPS“ nebo „Listina“), čl. 16 odst. 2: „*Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech.*“

Další výchozí právní úpravou je zákon č. 3/2002 Sb., platný ke dni 1. 1. 2017. Jde o zákon o církvích a náboženských společnostech (dále „CNS“).

Výchozí právní úpravou, z pohledu ŘKC, je Codex Iuris Canonici z roku 1983, který však vytváří dvoukolejnost při aplikaci chování ŘKC. Na jedné straně zavazuje celou ŘKC předně CIC s normami z CIC vycházejícími. Na druhé straně v kánonu 22 umožňuje užití platné právní úpravy dané země, pokud kodex na daný typ jednání nepamatuje: „*Světské zákony, na něž odkazuje právo církve, mají v kanonickém právu tytéž účinky, pokud nejsou v rozporu s božským právem a pokud kanonické právo nestanoví jinak.*“ Kodex totiž nemá ambici, aby upravoval všechny vztahy, když je zákonem především obecným; ale také platným pro více než 1,3 mld. katolíků, tedy musí být především univerzální.

Problém však vyvstává při aplikaci tohoto ustanovení, kdy zde existuje jasný korektiv ke světskému zákonodárství – rozpor s božským právem. Kodex však nestanovuje žádný orgán či postup, jak rychle a zřetelně postupovat, když právní norma dané země je v rozporu s božským právem.

Pohled teorie a judikatury na vztah platného práva ČR a kanonického práva

Čl. 16 LZPS je základním determinantem pro vztah těchto dvou právních systémů. Čl. 16 LZPS je ukotven v oddílu prvním LZPS, kde jsou základní lidská práva a svobody, práva to nezcizitelná. Omezená jen za zcela přísně daných podmínek.² Listina je podpořena články 18 paktů – Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.

Důvodová zpráva³ k čl. 16 detailně popisuje, co je míněno tím, pokud se církvím umožňuje spravovat své záležitosti nezávisle na státních orgánech. Skutečnost, že čl. 16 Listiny plně respektuje CIC a vnitřní zákonodárství církve, je vyjádřena i ve větě „*Na základě jednání představitelů České biskupské konference s předsedou vlády a na základě návrhu Legislativní rady vlády se účinnost evidence v případě podání návrhu splňu-*

1 Srov. J. R. Tretera, Z. Horák: *Konfesní právo*, Leges, Praha 2015, část první.

2 Viz např. usnesení ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 171/97, Sbirka nálezů a usnesení, sv. 12, str. 468; obdobně též usnesení ÚS SR z 10. 10. 1995, sp. zn. II. ÚS 128/95, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 1995, Košice, 1996, str. 322 a násl.

3 Důvodová zpráva k zákonu č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech.

jičího všechny náležitosti návrhu na evidenci stanovuje retroaktivně.“ (Tedy se připouští, že nejdříve vzniká skutečnost dle práva ŘKC a následně pak dle práva ČR.)

Byť retroaktivita je v českém právu nedoporučována, někdy i zakázána, zde s ní přímo počítá důvodová zpráva k Listině, a to proto, že nejdříve ŘKC musí sama rozhodnout či provést volbu dle vlastních právních předpisů, např. co se týče statutárního orgánu dané církevní právnické složky; a následně musí sama posoudit platnost a dovolenost volby či jmenování dle CIC a dalších právních předpisů ŘKC. Až následně tuto skutečnost oznámí Ministerstvu kultury, které vede evidenci registrovaných církví a způsob jejího rozhodování, a MK ČR tuto skutečnost zpětně zapíše.

Další právní úpravou pro pochopení vztahu těchto právních systémů je zákon CNS. Ten se za 14 let své existence dočkal již 12 novelizací, tedy je vidno, že jde o právní úpravu velice živou. Ust. § 4 odst. 3 je přesnou legislativní kopií k čl. 16 odst. 2 Listiny.

Uznání kanonického práva v Listině ani CNS není vymezeno pozitivně, ale negativně. *„Jestliže církev spravují své záležitosti nezávisle na státních orgánech, pak to znamená negativní vymezení pravomoci státních orgánů vůči církvím: pravomoc státních orgánů (včetně soudů) není dána, jde-li právě o tyto záležitosti církví.“*⁴ Obdobě se k této otázce staví V. Pavlíček, podle něj státní úprava nemůže omezit otázky církevního života.⁵

To pochopitelně přináší a bude přinášet řadu výkladových problémů, se kterými si však vrcholné soudy zatím poradily obdobně, tedy **není sporu o skutečnosti, že kanonické právo má své rovné postavení v určitých smluvních závazcích a dopadech do těchto závazků s právem České republiky. Zároveň je z judikátů vidno, že kanonické právo není v kontrapunkci s platným právním právem České republiky, ale je jeho doplněním pro určité vztahy vůči ŘKC.** Kanonické právo se totiž vymezuje ne teritoriálním zaměřením, jako klasické právo daného státu, ale **personálním zaměřením, když předně dopadá na praktikující členy ŘKC.**⁶

Byť z právě uvedeného by bylo možné dovodit, že běžného kontrahenta vstupujícího do vztahu s ŘKC tedy nemusí kanonické právo zajímat, opak je pravdou, jak bude vysvětleno dále.

Jako první se vztahem kanonického práva a práva České republiky zabýval Ústavní soud ČR již v roce 1996.⁷ Meritum sporu spočívalo v podání žaloby faráře Církve československé husitské na náhradu mzdy. Obecné soudy žalobu odmítly pro nedostatek pravomoci soudu, když se mělo rozhodovat o poměru dle práva dané církve. Obecné soudy konstatovaly, že spor může rozhodnout jen daná církev.

Ústavní soud ke sporu zaujal dvojaký přístup. Co se týče přezkoumávání vzniku či zániku pracovního poměru konstatoval: *„Obecné soudy proto nerozhodují o věcech služebního poměru*

duchovních k církvi, protože by tím došlo k nepřipustnému zásahu do vnitřní autonomie církve a do její samostatné a nezávislé rozhodovací pravomoci.“; *„II. Pokud by však šlo o mzdu, případně o jiné majetkové nároky duchovních, je třeba mít za to, že obecné soudy jsou podle § 7 o. s. ř. povolány k tomu, aby rozhodovaly ve věcech vyplývajících z občanskoprávních, pracovních a dalších vztahů, neboť zde vystupuje do popředí soukromoprávní charakter církve jako právnické osoby, která má či nemá závazky vůči jiným osobám fyzickým či právnickým. Takový postup soudů nelze považovat za zásah do vnitřní autonomie církve a její rozhodovací pravomoci.“*

Z toho lze usoudit, že **obecné soudy nemohou zkoumat to, co se dotýká jen vnitřního jednání církve**, resp. tento judikát plně uznává zákonodárství a právo dané církve, jakožto právo platné a mající účinky i na území České republiky a pro občany České republiky.

Na druhou stranu, **pokud je zároveň konzumováno právo České republiky, pak zde vzniká věcná příslušnost soudu, avšak při respektu k právu dané církve.**

Na tento nálezný plynule navazuje spor u NS ČR ve věci náhrady mzdy, mezi týmiž účastníky.⁸ Meritum sporu spočívalo v tom, že se farář Církve československé husitské domáhal žalobou na určení, že jeho služební poměr nadále trvá. K tomu NS ČR judikoval: *„Není proto důvod nepřijmout ani takové pojetí ‚nezávislosti na státních orgánech‘ (jež vložil Ústavní soud v dřívější věci účastníků), které zahrnuje stav, kdy jsou soudy vyloučeny z přezkumu aktů, jimiž příslušný církevní orgán podle vnitřních předpisů církve rozhodl, že služební poměr duchovního k církvi skončil. Věci ve smyslu § 7 odst. 1 o. s. ř., jež se oproti zde zakotvenému principu vymyká pravomoci soudu, se tedy přiřazuje i spor o určení, že právní akt, zakládající skončení služebního poměru duchovního, je neplatný (který jinak, jde-li o poměr pracovní, je chápán jako ‚soudní‘ spor zásadní – viz § 61 a násl. zákoníku práce).“* A *„Proto je akceptovatelné – k prosazení zvláštního zájmu na zajištění vnitřní autonomie církve (§ 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, § 4 odst. 3 zákona č. 3/2002 Sb.) –, že subjekt církevněprávního vztahu (duchovní) přijímá i to, že o zániku jeho poměru k církvi, byť by byl v nikoli nevýznamných znacích připodobnitelný obecnému vztahu pracovnímu, nebudou – vždy – rozhodovat soudy, nýbrž (zásadně) orgány církevní.“* A *„Limity tohoto závěru jsou předznačeny již tím, že jedno z jeho východisek (důsledky svobodné vůle fyzické osoby) nezahrnuje v úplnosti; vůle fyzické osoby vstoupit do posuzovaného právního vztahu sice může – jak bylo dovozeno – zahrnovat i dosud uvedená omezení následné právní ochrany, není však již přípustné ji bez dalšího spojovat i s přijetím toho, že trvání vzniklého služebního poměru (jeho výkon) bude určeno okolnostmi, jež existující pravidla (vnitřní předpisy církve, případně právní předpisy obecné) nepředpokládají.“*

V nálezu Pl. ÚS 6/02 se můžeme dočíst: *„Z toho je zřejmé, že náboženskou svobodu lze zásadně vymezit především jako forum internum (čl. 15 odst. 1 Listiny), tzn. jako svobodu každého vyznávat určité náboženství a víru, do níž není možno ze strany třetích osob a zejména veřejné moci zasahovat. Jde o tzv. status negativus, resp. libertatis (G. Jellinek), charakteristický vymezením svobodného prostoru jedince, do něhož veřejná moc nemůže vstupovat. Zároveň však je zřejmé, že omezení náboženské svobody na forum internum je nepostačující, neboť již pojmovým znakem náboženské svobody je právo každého projevat své nábo-*

4 A. Hrdina: Styčné body církevního (kanonického) a světského práva, ASPI LIT51715CZ, poslední stav textu.

5 V. Pavlíček a kol.: Ústava a ústavní řád České republiky, 2. díl – Práva a svobody, Linde, Praha 1996, str. 154.

6 Kánon 1, CIC 1983: „Kánon tohoto kodexu zavazují pouze členy církve latinského obřadu.“

7 I. ÚS 211/96.

8 Usnesení NS ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. 20 Cdo 1487/2003.

ženské vyznání navenek, přirozeně při respektování omezujících kautel stanovených v čl. 16 odst. 4 Listiny.

Z toho, co bylo uvedeno, rovněž přímo vyplývá zásada autonomie církví a náboženských společností spočívající především v tom, že stát do činnosti církví a náboženských společností nesmí zasahovat, a pokud se aktivita církví omezí na vnitřní záležitosti (zejména na organizační členění), není principiálně možné tato opatření přezkoumávat před státními soudy (obdobně judikoval německý Spolkový ústavní soud, BVerfGE 18/385).“

V tomto plenárním nálezu skupina senátorů požadovala zrušení CNS. Ve vztahu k právním předpisům církví argumentovala následovně: „námitce, že je v rozporu s čl. 16 odst. 2 Listiny, pokud zákon dává právo vybavovat církevní instituce právní subjektivitou, podle Poslanecké sněmovny jde o nepochopení vztahu českého právního řádu k právním předpisům jednotlivých církví. Toto ustanovení není recepční normou, na jejímž základě se právní řády církví stávají autonomní součástí právního řádu českého. Církevní právní řády představují pouze interní předpisy církví, které jsou z hlediska českého právního řádu pouze právními skutečnostmi, které jsou jim respektovány v rozsahu s ním samotným slučitelným.“

Ústavní soud se zabýval skutečností, na kterou si mj. senátoři stěžovali, tedy tím, aby církve si mohly samy, dle své právní úpravy, nezávisle na státu, zřizovat církevní právnické osoby. **K otázce evidence církevních právnických osob uvádí Ústavní soud následující, a to v bodě 3:** „Vyjádřeno jinými slovy, zda zřizování řeholních a jiných církevních institucí je možné chápat buď restriktivně v tom smyslu, že toto ústavně chráněné právo se vztahuje toliko na vnitrocírkevní instituce nedisponující samostatnou právní subjektivitou, či zda se naopak – v extenzivním smyslu – toto ustanovení vztahuje též na instituce s vlastní právní subjektivitou. Např. německý Spolkový ústavní soud akceptoval, že „pojetí katolické církve zahrnuje výkon náboženství nejen v oblasti víry a bohoslužby, nýbrž také svobodu k rozvoji a působení ve světě, což odpovídá jejím náboženským úkolům. K tomu patří obzvláště charitativní působení. Aktivní láska k bližním je podstatným úkolem křesťanů a křesťanskými církvemi je chápána jako základní funkce. Nezahrnuje pouze církevně zajišťovanou nemocniční péči, nýbrž obecně je podle základních náboženských požadavků orientována na zabezpečení potřebných lidí včetně jejich výchovy a vzdělání“ (BVerfGE 70/138 57/220).“

Korelaci pak Ústavní soud vidí velice restriktivně, když uvádí: „Přitom je zřejmé, že omezení právního vzniku církevních právnických osob vyplývající z citovaných ustanovení nekoresponduje ani s taxativně vyjádřenými důvody, pro které je možné omezit výkon těchto práv a pozitivně zakotvenými v čl. 16 odst. 4 Listiny. Tato omezení, která již s ohledem na jejich povahu je nutno interpretovat restriktivně, totiž mohou nastat pouze tehdy, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a pořádku, zdraví a mravnosti nebo práv a svobod druhých.“

Závěrem pak uvádí: „Argumentaci Ministerstva kultury o tom, že autonomní zřizování církevních právnických osob porušuje ústavní princip suverenity státu, je nutno odmítnout, a to již z toho důvodu, že koncepce demokratického právního státu je úzce spjata s myšlenkou liberálního státu tolerujícího pluralitu společenských fenoménů a institucí. Princip suverenity státu proto není možno chápat natolik extenzivním způsobem, že mu bude nutně odporovat již jen samotná právní existence jakýchkoliv právních subjektů odvozených z jiné právní skutečnosti, než je výslovná akceptace státní moci.“

Sluší se podotknout, že k tomuto nálezu dva ústavní soudci zaujali odlišné stanovisko, které je zcela jistě zajímavé, ale obsáhlost odlišného stanoviska je velká, a zvláště vzhledem k tomu, že většinové stanovisko bylo přijato i dalšími senáty Ústavního soudu i Nejvyššího soudu ČR, nejsou tato odlišná stanoviska více rozebírána.

Vnitřním uspořádáním církve, resp. právem vydávat právní předpisy, které určují vztahy uvnitř církve, se zabýval NSS ČR i v roce 2006,⁹ když judikoval: „Státním orgánům ani soudu nepřísluší posuzovat a zjišťovat, které osoby v církvi a náboženské společnosti plní úlohu duchovních. Tato skutečnost musí vyplývat ze základního dokumentu (statutu, řádu, stanov apod.) církve nebo náboženské společnosti.“

Meritum sporu spočívalo v oprávnění žalobkyně určit si vnitřním právním předpisem, na koho se vztahuje zvláštní právo „zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství“. Ministerstvo kultury ani soud I. stupně nepřiznaly toto oprávnění osobám, které tvrdily, že jsou duchovními, leč dle názoru MK ČR a soudu I. stupně se o duchovní nejednalo. Žalobkyně odkazovala na knihu „Organizování, abychom dovršili svou službu“. **Nejvyšší správní soud ČR kasační stížnost správně zamítl, protože v základním dokumentu stěžovatelky je uvedeno, že „nemá třídu duchovních“.** Z toho lze jasně dovozovat, že církve mají právo na samosprávu, ale ta není bezbřehá, resp. vždy vychází ze základních dokumentů, které jsou evidovány u MK ČR.

Ve stejném roce se NS ČR¹⁰ zabýval dalším případem, kdy se někteří členové Židovské obce domáhali určení neplatnosti schůze členů své církve. **Soud I. stupně řízení zastavil, když dovodil, že není dána pravomoc soudu podle § 7 odst. 1 o. s. ř.** Řízení proto zastavil pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení (§ 104 odst. 1 o. s. ř.). S odkazem na čl. 16 odst. 1 LZPS, jakož i na § 4 odst. 3 zák. č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností. Odvolací soud usnesení potvrdil. NS ČR odkázal na svá dřívější rozhodnutí, když dovolání zamítl a dovodil: „K projednání a rozhodnutí o žalobě o určení neplatnosti konání a rozhodnutí schůze členů církve nebo náboženské společnosti není dána pravomoc soudu,“ přičemž odkázal na zdůvodnění Ústavního soudu ČR,¹¹ jehož právní věta zní: „Podle čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod církve spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech. Osoby vykonávající duchovenskou činnost ji takto vykonávají z pověření církví a náboženských společností podle jejich vnitřních předpisů a obecně závazných právních předpisů. Církve a náboženské společnosti také posuzují způsobilost osob k výkonu duchovenské činnosti a podle toho určují jejich zařazení. Činnost duchovního je vykonávána ve zvláštním služebním poměru k církvi či náboženské společnosti. Obecné soudy proto nemohou rozhodovat o věcech služebního poměru duchovních k církvi, protože by tím došlo k nepřipustnému zásahu do vnitřní autonomie církve a do její samostatné a nezávislé rozhodovací pravomoci.“

9 Rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2006, č. j. 5 As 25/2005-63.

10 Usnesení NS ze dne 29. 5. 2006, sp. zn. 28 Cdo 1271/2006.

11 Usnesení ÚS ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. III. ÚS 136/2000.

Služební poměr duchovního vzniká dvoustranným projevem vůle a v zásadě má tedy podobnou smluvní povahu, jako je tomu u pracovněprávních vztahů. Podobně jako u pracovněprávního vztahu také u služebního poměru duchovního je v otázkách vzniku, změny a zániku rozhodováno příslušnými orgány v podobném postavení, v jakém ve vztahu k zaměstnanci rozhoduje zaměstnavatel. Toto rozhodování se však neděje u služebního poměru podle pracovněprávních předpisů, ale podle vnitřních předpisů schválených k tomu příslušnými orgány Jednoty bratrské. Jde v zásadě o podobný postup, jaký je uplatňován při skončení pracovního poměru s tím, že ze strany Jednoty bratrské se služební poměr rozvažuje „propuštěním ze služeb církve“.

V roce 2007 však NS ČR přichází¹² s názorem, který vybočuje z předchozích názorů. Spor spočíval ve sdělení Mons. J. G., arcibiskupa O., metropolitě M., žalobci, že jej „odvolává z funkce administrátora in spiritualibus římskokatolické farnosti L. s výpovědí z pracovního poměru“. Žalovaný se domáhal, aby soud učil, že „výpověď z pracovního poměru daná žalobci dopisem žalovaného č. j. 1210/2004 ze dne 21. 6. 2004 je neplatná, že pracovní poměr mezi žalovaným a žalobcem trvá nepřetržitě ode dne 1. ledna 1991“ a požadoval náhradu mzdy za dobu od 1. 10. 2004 do 31. 12. 2004 v celkové částce 36 360 Kč. Okresní soud řízení zastavil, rozhodl, že věc bude postoupena arcibiskupovi O. se sídlem v O. Řízení o nároku žalobce na náhradu mzdy přerušil, neboť „je nutno vyčkat do doby, než bude rozhodnuto o případném ukončení výkonu funkce žalobce jako duchovního“. Odvolací soud názor soudu I. stupně potvrdil. Žalobce s postupem soudu I. stupně nesouhlasil a podal dovolání. Tvrdil: „Vztah duchovního k církvi je vztahem soukromého práva, který posuzují soudy v občanskoprávním řízení, není-li jejich pravomoc vyloučena proto, že jej podle zákona projednávají a rozhodují jiné orgány. Nesouhlasím však s tím, že důvod této výluky vyplývá podle odvolacího soudu z čl. 16 Listiny základních práv a svobod. Jsem přesvědčen, že mnou uplatněné nároky jsou příslušné projednat soudy.“ Nejvyšší soud ČR dovodil: „I když autonomie církvi a náboženských společností vyplývající z čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod brání soudu v tom, aby posuzoval obsahovou správnost rozhodnutí nebo jiných opatření církvi a náboženských společností, nevyplývá z toho, že by ve věcech, v nichž je platnost a účinnost těchto rozhodnutí posuzována předběžně, nebyla dána pravomoc soudu; rozhodnutí soudu v takových věcech nevyústí v zastavení řízení pro nedostatek pravomoci soudu, ale v případě nedůvodnosti žaloby v její zamítnutí.“

Judikatura NS ČR zůstává konstantní i v dalších letech, co se týče možnosti přezkumu formálních skutečností soudem, ale ne obsahových skutečností církve, když např. v roce 2011¹³ konstatoval: „V občanském soudním řízení o neplatnost rozvázání pracovního poměru výpovědí danou osobě, která vykonává duchovenskou činnost v pracovním poměru, může soud pouze zkoumat, zda je zde rozhodnutí, kterým se osoba vykonávající duchovenskou činnost odvolává z funkce, a zda toto rozhodnutí přijal orgán (útvár), který je k tomu oprávněn podle vnitřních

předpisů příslušné církve či náboženské společnosti; věcnou správnost tohoto rozhodnutí soud přezkoumávat nemůže.“

Judikaturu NS ČR podporuje i ÚS ČR, např. v tomto svém rozhodnutí:¹⁴ „V posuzované věci je podstatou sporu to, zda je v pravomoci civilních soudů rozhodovat o určovací žalobě, jejímž předmětem je otázka trvání služebního poměru duchovních. Z ust. čl. 16 odst. 2 Listiny plyne bez jakýchkoli pochybností, že tuto pravomoc civilní soudy nemají, protože jejím přisvojením by byly narušeny kautely ústavnosti zakotvené mimo jiné v čl. 2 odst. 3 Ústavy a v čl. 2 odst. 2 Listiny.“

Velmi zajímavý judikát vydává v roce 2015 NSS ČR.¹⁵ Meritum kasační stížnosti spočívalo v tom, zda je Ministerstvo kultury ČR v průběhu kontroly oprávněno vykládat vnitřní předpisy církve, či nikoliv. Zatímco Městský soud v Praze došel k názoru, že ano, pak NSS dovodil: „Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ani zákon č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církvi a náboženských společností státem, nelze vyložit způsobem, který by Ministerstvu kultury založil oprávnění během veřejnosprávní kontroly interpretovat vnitrocírkevní předpisy a posuzovat otázky služebního poměru duchovních, včetně jejich řádného ustanovení či dalších požadavků kladených na ně vnitrocírkevními předpisy. Takový postup je nepřijatelným zásahem do práva stěžovatelky na církevní autonomii garantovaného čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a § 4 odst. 3 zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církvi a náboženských společností, a tudíž i nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.“

Velmi důležité rozhodnutí však přináší usnesení NSS z roku 2016,¹⁶ kdy se žalobce, následně stěžovatel, domáhal poskytnutí informací dle zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve věci zasedání synodu, což je vnitřní orgán dané církve. K tomu NSS dovodil, že zde není povinnost informace poskytnout, ale zároveň judikoval: „Registrovaná církev zpravidla nebude povinným subjektem podle § 2 odst. 1 zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, neboť u ní v obecné rovině převažují prvky soukromého subjektu. Církev však bude povinna v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím poskytnout informace týkající se jejího výkonu veřejné moci nebo hospodaření s veřejnými prostředky. V takových případech bude třeba církev považovat za povinný subjekt dle uvedeného zákona.“

Z toho je třeba dovodit, že církve jsou sice autonomní, pokud jde o správu jejich majetku a věcí, ale pokud jde o správu finančních prostředků, které přecházejí z veřejných zdrojů, již zde povinnost na informace vzniká.

Pohled kanonického práva na vztah práva ŘKC a práva ČR v oblasti majetku

Kanonické právo je tvořeno soustavou několika základních právních norem a vztahů uvnitř ŘKC. Pro účel tohoto článku se nebudu rozepisovat o obecném vztahu, ale jen o vztahu při správě majetku dané církevní složky, aby článek byl srozumitelný a ucelený. Jak již bylo uvedeno, základním právním dokumentem je Codex Iuris Canonici z roku 1983. Můžeme jej nazvat občanským zákoníkem, ale zároveň i ústavou. CIC určuje základní principy chování jednotlivých církevních složek. CIC je platný a závazný pro všechny, kdo jsou pokřtěni a praktikují katolickou víru, nebo přijali od ŘKC časná či jiná dobra. Dále je platný pro všechny právnické církevní osoby, což jsou právnické

12 Usnesení NS ČR ze dne 11. 9. 2008, sp. zn. 21 Cdo 702/2007.

13 Usnesení NS ČR ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. 21 Cdo 304/2010.

14 Nález ÚS ze dne 20. 10. 2011, č. j. IV. ÚS 3597/10-1.

15 Rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 As 27/2015-47.

16 Rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2016, č. j. 1 As 272/2015-75.

osoby *sui generis* založené dle CIC či jiného kanonického předpisu. Evidovaná právnická osoba (EPO) jest zřízena dle zák. č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech (před novelizací provedenou zák. č. 495/2005 Sb. církevní právnická osoba). Pověštinou jde o orgán církve a náboženské společnosti, dále řeholní instituce či jiné církevní instituce osob, které se hlásí k církvi nebo náboženské společnosti založené za účelem vyznávání náboženské víry, nebo účelové zařízení pro poskytování charitativních služeb. Např. se může jednat o farnost, biskupství, charitativní organizace, řeholní řád nebo řeholní komunitu atd. **CIC je však závazný i pro ty, jež vstupují do vztahu s ŘKC,** protože smluvní oprávnění EPO vzniká z CIC. CIC však není jediný výchozí dokument. Je sice základní, ale **pro pochopení vztahu kanonického práva, zvláště pak v oblasti nakládání s majetkem, je nutné vždy znát nejméně další právní předpis, který určuje postup pro nakládání s majetkem.**

Předně je však nutné mít na paměti, že **kanonické právo vychází z přirozenoprávní teorie, kdy spása člověka je nadřazena nad každé právo! Pokud se tedy právní předpis při aplikaci ukáže jako vadný, pak by se neměl užívat a nemá právní účinky s ním spojené.**

Kánon 22 CIC stanoví: „*Světské zákony, na něž odkazuje právo církve, mají v kanonickém právu tytéž účinky, pokud nejsou v rozporu s božským právem a pokud kanonické právo nestanoví jinak.*“ Jde o normu vysoce problematickou, protože **neexistuje na území České republiky, tedy české ŘKC, orgán, který by rychle a efektivně prováděl výklad právní normy České republiky a komparaci, zda daná právní norma má tytéž účinky i pro ŘKC.**

Pro ŘKC je normotvorba vysoce důležitá. Sv. Jan Pavel II. pravil: „*Bez právního předpisu církevní život není možný, protože, jak dobře víte, církev jakožto duchovní, ale viditelná společnost ustanovená Kristem, která je utvářena Slovem a svátostmi a jejímž cílem je přinášet lidem spásu, potřebuje toto posvátné právo, což dokazují i slova apoštola Pavla: „Jen ať se to všechno dělá slušně a podle řádu“ (1 Kor 14,40).*“¹⁷

Základní střet vychází z pojetí práva a jeho vzniku. Byť nový občanský zákoník může deklarovat jakési přirozenoprávní principy, přesto je zákonodárství a hlavně judikatura převážně vedena pozitivistickým právem, oproti právu přirozenoprávnímu, ze kterého vychází ŘKC. Zatímco český zákonodárcé přijímá novelu za novelou a zákon za zákonem, církevní zákonodárcé nemá toto zapotřebí. Základním a jediným cílem kanonického práva je spása člověka. Tomuto imperativu je podřízeno každé zákonodárné i soudní rozhodnutí. Pro platné právo ČR je důležitá legalita, pro kanonické právo předně legitimita. Podle I. Kanta je legitimita ospravedlněná oprávněnost. Legalita naopak je jen soulad s právem.¹⁸ Pokud takto legitimitu a legalitu chápeme, pak musí dojít k jasnému střetu a časté kolizi. **Kánon 22 CIC tedy je silně omezujícím právním ustanovením pro účinky platného práva ČR na vztahy v ŘKC.** Právě postrádání imperativu v platném právu ČR, tedy vyšší normy, vede k závěrům, že zákonodárcé je neomezený vladař, který je podřízen jen svým cílům. Nejsou ojedinělé případy v ČR, kdy legitimita vlády je definována jako systém, kdy vláda je přesvědčena o svém právu vládnout a někteří tuto skutečnost uznávají.¹⁹

Otázkou je, jak vykládat ustanovení: „*mají v kanonickém právu tytéž účinky, ... a pokud kanonické právo nestanoví jinak.*“

Piotr Kroczek se zabývá otázkou, zda výklad se činí dle metod kanonického práva, či práva dané země. Opověď je nejednoznačná, byť oba dva právní systémy užívají obdobné výklady.²⁰

Pokud však budeme zkoumat jen vztah při správě majetku, můžeme tvrdit, že **pojednání o smlouvě a její závaznosti, kontraktačním průběhu, důsledcích o změnách či např. zvyklostech mezi obchodními partnery,²¹ je závazné pro subjekty, které jednají na základě kanonického práva, tedy např. i pro diecéze, kněze mezi sebou a jiné církevní subjekty.**

Zcela podstatný pro správu majetku a pochopení vztahu mezi právem kanonickým a právem církve je kánon 1254 § 2 CIC: „Vlastní cíle jsou hlavně: konání bohoslužeb, zajištění přiměřeného zaopatření duchovních a jiných služebníků, uskutečňování apoštolátu a charitativní činnosti, hlavně mezi chudými.“

Tedy každé jednání, které je činěno s majetkem církve, musí být vždy účelné, a to poměrně úzce. **Pokud tedy jednání není v souladu s tímto ustanovením, pak je relativně neplatné a lze se toho dovolávat.**

Pro nakládání s majetkem je dále zásadní kánon 1256 CIC: „*Vlastnictví majetku náleží pod nejvyšší autoritou římského velekněze té právní osobě, která tento majetek právoplatně nabyla.*“ Sice CIC odkazuje, co se týče jednání za právnickou osobu, na civilní právo, ale pokud je nahlíženo do rejstříku registrovaných církví a náboženských společností a dalších právnických osob založených registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi a registrovaných nebo evidovaných podle zák. č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech,²² kam se povinně dle § 16 odst. 2 písm. g) uvádí *způsob jednání statutárního orgánu evidované právnické osoby*, pak při aplikaci kánonu 1256 dojde k závěru, že tento rejstřík neodpovídá CIC, když sice statutárním orgánem právnické osoby je pravděpodobně osoba zapsaná v tomto rejstříku, ale *de iure* i *de facto* papež má právo každé rozhodnutí právnické církevní osoby změnit, resp. má právo nahrazovat projevy vůle statutárního orgánu.

Tuto tezi pak podporuje i kánon 1257 § 1: „*Veškerý majetek, který patří církvi, Apoštolskému stolci nebo veřejným právnickým osobám v církvi, je majetek církve a řídí se následujícími kánony a vlastními stanovami.*“

Je potřeba však poznamenat, že není obvyklé, spíše vysoce výjimečné, že by papež jako hlava církve vstupoval do běžných kontraktačních procesů či konal úkony za jednotlivé právnické církevní osoby. Na druhou stranu, **každé jednání, které spočívá v nakládání s majetkem církve přesahujícím částku 40 000 000 Kč, je potřeba nechat schválit Apoštolským stolcem.**

17 Srov. *Allocutio Membris Pontificae Commissionis iuris canonici recognoscendo, plenarium coetum habentibus*, 27. 5. 1977, in: *Communicationes* 9, 1977, str. 81–82.

18 I. Kant: *Logik*, AA IX., str. 135, *Die Metaphysik der Sitten*, AA VI., str. 392, *Kritik der praktischen Vernunft*, AA V, str. 151 aj.

19 D. Sternberger: „*Legitimacy*“ in *International Encyclopedia of the Social Sciences* (ed. D. L. Sills), Vol. 9, Macmillan, New York 1968, str. 244.

20 Srov. P. Kroczek: *Wychowanie Optyka prawa polskiego i kanonicznego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie, Kraków 2013.

21 Srov. I. Pelikánová, R. Pelikán: *Komentář k § 1726 o. z.*, Wolters Kluwer, Praha.

22 Srov. § 16 zák. č. 3/2002 Sb.: „(3) *Návrh podle odstavce 1 podá orgán registrované církve a náboženské společnosti podle § 10 odst. 3 písm. d) do 10 dnů ode dne založení právnické osoby podle § 15a odst. 1 písm. a). Ministerstvo provede evidenci církevní právnické osoby zápisem do Rejstříku evidovaných právnických osob do 5 pracovních dnů ode dne doručení návrhu. Evidence se provede zápisem ke dni jejího založení v registrované církvi a náboženské společnosti.*“

Apoštolský stolec sice je reprezentován různými orgány, avšak vždy konajícími jménem papeže.

Majetek nabývá církev na základě kánonu 1259 CIC: „*Církev může nabývat majetek všemi spravedlivými způsoby práva ať přirozeného, nebo pozitivního, které jsou dovoleny jiným.*“

Zde je opět nutné poukázat na zásadní rozdíl mezi světským právem a právem kanonickým.²³ *Conditio sine qua non* pro nabývání majetku církví je spravedlnost. Z toho lze dovozovat tu skutečnost, že jednání, které není spravedlivé, např. jednání, spočívající ve spekulaci, která není morálně podložena nebo dokonce závisí na poškození druhé strany, není spravedlivé nabývání majetku. I zde pak nastává relativní neúčinnost a majetek církev nezíská.

Velice závažná otázka ve vztahu k majetku církve je nastolena v kánonu 1268 CIC. „*Vydržení a promlčení, jako způsob nabytí nebo pozbytí, přejímá církev pro majetkové účely podle kánonů 197 až 199.*“

Kánon 197 stanoví: „*Vydržení a promlčení, jako způsob nabytí nebo pozbytí oprávnění, anebo zbavení se závazků, přejímá církev tak, jak je upraveno ve světském zákonodárství té které země, kromě výjimek, stanovených v kánonech tohoto kodexu.*“

Pokud totiž judikatura respektuje autonomii církve a respektuje i její soudnictví, pak pokud soud ŘKC konstatuje, že nikdy nedošlo k vydržení, resp. opuštění majetku, pak žádný orgán České republiky nemůže dovést, že k vydržení církevního majetku došlo.²⁴

Dle kánonu 1279 CIC je statutárním orgánem ten, kdo řídí osobu, která majetek vlastní a spravuje jej, pokud jinak nestanoví partikulární právo, stanovy nebo zákonný obyčej; přitom se zachovává právo ordináře zakročit v případech nedbalosti správce. To klade vysoké nároky na ordináře (většinou biskupa diecéze) a jeho povinnost při výběru lidí, kteří mu při správě majetku pomáhají, dá se možná dokonce mluvit o objektivní odpovědnosti ordináře.²⁵

Vzhledem k tomu, že kodex si vyhrazuje právo na vlastní úpravu právních vztahů, odchýlně od světského zákonodárství dané země, pak při přihlédnutí ke kánonu 1270 CIC: „*Nemo vitosti, drahocenné movitosti, práva a osobní nebo věcné žaloby, které patří Apoštolskému stolci, se promlčují po sto letech; které patří jiné veřejné právní osobě, po uplynutí třiceti let*“, je nutné dovést, že vydržen církevní majetek jinou osobou, a to i světskou, není možné nebo vysoce obtížné.

Kánon 1277 CIC určuje povinnost určité otázky projednat s ekonomickou radou. Biskup, který poruší tuto svou povinnost, se dopouští nejen deliktu dle práva církevního, ale předně i dle práva světského, a to nejen v civilní rovině, ale také v rovině trestní – porušování povinnosti při správě cizího majetku.²⁶ Kánon 1278 CIC umožňuje delegaci některých ekonomických pravomocí na ekonoma diecéze. Nelze však odpovědně říci, zda dle kánonu 494, § 3 a 4 může diecézní biskup svěřit ekonomovi i úkoly podle kánonu 1276, § 1 a 1279, § 2.

Delegace pravomocí však nezabývá biskupa jeho povinnos-

ti dohlížet na majetek diecéze dle kánonu 1276 § 1 CIC. Nezabývá jej ani civilní a trestní odpovědnosti při správě cizího majetku. Totéž však platí i pro ekonoma, tedy i on se při nepravé správě dopouští deliktu, jak na poli civilního práva, kdy je majetkově odpovědný za škodu, kterou diecézi způsobí, ale také na poli trestního práva.

Kánon 1281 CIC je zásadním pro správu majetku. Kodex zná pro jednání, které je v rozporu s kodexem, dva základní pojmy. Jde o pojem nedovolené jednání a neplatné jednání.

Nedovolené jednání je jednání, které je v rozporu s kodexem, kodex jej zakazuje, ale pokud je učiněno, není stíženo absolutní neplatností. Jde o jednání, za které následuje trest pro toho, kdo jej učinil, ale na druhé straně pro příjemce právního jednání nejde o jednání absolutně neplatné.

Druhý pojem je pak jednání, které je neplatné. Logicky ani není dovolené. Každé takové jednání je pak jednáním *contra legem*, a tedy se k němu nepřihlíží. Pokud kánon 1281 § 1 CIC stanoví: „*Při zachování předpisů stanov jednají správce neplatně, jestliže překračují hranice a způsobí řádné správy*“, pak každé takové jednání je neplatné i pro beneficenta nebo druhou smluvní stranu, pokud jde o klasický kontrakt.

To vede k závěru, ve spojení s o. z., že jde o jednání, které je absolutně neplatné a nemá právní účinky. Každé takové jednání je pak z pohledu práva nedostatečné co do právních náležitostí a škoda, která takto vznikne, je škodou, kterou musí uhradit osoba, která ji způsobila.

Pokud tedy biskup, a popř. ekonomická rada činili jednání, které je *contra legem*, pak je odpovědný jak biskup, jakožto fyzická osoba, ale i každý člen ekonomické rady diecéze. Zde je potřeba si uvědomit, že členy ekonomické rady mohou být i osoby civilní, které mají SJM, a tedy zde odpovídají celým majetkem rodiny.

Pro posouzení odpovědnosti správce je zásadní kánon 1284 CIC, který užívá v § 1 pojem „pečlivost dobrého hospodáře“.²⁷ Zde je tedy odkaz do civilního práva dané země.

Pokud následně dojde ke škodě, užije se kánon 1288 CIC, který umožňuje škodu vymáhat. Ten je však z pohledu civilního práva vysoce sporný. Jest pravdou, že civilní právo se neuzije, pokud kanonické právo stanoví jinak. Zde kánon 1288 stanoví, že pro podání žaloby je potřeba nejdříve souhlasu ordináře. Na druhou stranu, mnoho církevních osob dnes spravuje majetek, který získává z různých světských fondů. A zde světské právo přímo stanovuje povinnost, pokud dojde ke zjištění škody, ve spojitosti s příjmem dotací, škodu vymáhat.²⁸

Závěr

Vztah kanonického práva a světského práva zcela jasně existuje. O tom judikatura českých soudů nemá pochyb. **Kanonické právo není právem, které by zasahovalo do platného práva České republiky, naopak platné právo ČR zasahuje do práva kanonického.** Pokud však dochází ke vzniku právního vztahu, kde figuruje církev, mající vlastní zákonodárství a soudnictví, pak je nezbytné znát i zákonodárství dané církve, aby jednání bylo platné a dovolené pro všechny zúčastněné strany.

✦ Autor je advokátem a studentem doktorského studia (IC.D.) na Katolické univerzitě Jana Pavla II. v polském Lubně.

23 Srov. R. Wacks: *Philosophy of Law*, Oxford 2014, str. 3-24; J. Coughlin: *Law, Person and Community*, Oxford 2012, str. 79 a násl.

24 Nález ÚS ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 611/06.

25 Srov. Dr. M. E. Chopko: *Struktury církve a její finanční vztahy ke státním orgánům ve Spojených státech* (<http://spcp.prf.cuni.cz/15-20/17-chopk.htm>).

26 Srov. J. P. Beal, J. Coriden, T. J. Green (eds): *New Commentary on the Code of Canon Law*, Paulist Press, New York 2000, str. 1506.

27 Tamtéž, str. 2314.

28 Tamtéž, str. 1906.

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

Kandidát by měl splňovat následující požadavky:

- velmi dobrá znalost platného práva
- motivace k vysokému pracovnímu nasazení
- výborná znalost anglického jazyka
- předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou

Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce.

Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu:
WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář
k rukám Martiny Machkové a Kláry Koppové
Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310
e-mail: martina.machkova@weil.com, klara.koppova@weil.com

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2016

v kategoriích:

- Fúze a akvizice
- Řešení sporů a arbitráže
- Kapitálové trhy

CHAMBERS EUROPE 2016 – nejvyšší hodnocení v kategoriích:

- Corporate/M&A
- Dispute Resolution
- Projects & Energy
- Competition/Antitrust

Pomáhejme společně.

WEIL, GOTSHAL – nadační fond
www.weil-nadacni-fond.cz

Podjatost soudce

Pokud předseda senátu při rozhodování v trestní věci stěžovatele vyjádřil názor, že stěžovatel se vůči němu dopustil zločinu krivého obvinění, aniž by byl stěžovatel pro tento trestný čin pravomocně odsouzen, nerespektoval presumpci nevinu a takové prohlášení zakládá silné podezření, že uvažování tohoto soudce je zatíženo předsudkem a není nezájatý, a tudíž nebude nestranným soudcem ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny.

**Nález Ústavního soudu ze dne 27. 1. 2016,
sp. zn. I. ÚS 1965/2015**

Odůvodnění:

I. Předchozí průběh řízení

1. Stěžovatel je stíhán pro přečin nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 tr. zákoníku, zločin nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 3 písm. a), b), odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a pro přečin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 348 odst. 1 tr. zákoníku. Věc je vedena u Okresního soudu v Teplicích (dále jen „okresní soud“) pod sp. zn. 6 T 149/2014, předsedou senátu je Mgr. Martin Roubalík. Stěžovatel se již několikrát bránil ústavní stížností proti rozhodnutím, která obecné soudy v souvislosti s tímto trestním řízením vydaly. Ústavní soud žádné z těchto předchozích ústavních stížností nevyhověl.

2. Nejprve byl stěžovatel vzat do tzv. útekové vazby podle § 67 písm. a) tr. řádu. Jeho ústavní stížnost proti tomuto rozhodnutí Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 14. 8. 2014, sp. zn. III. ÚS 2558/14, jako zjevně neopodstatněnou.

3. Poté v rámci trestního řízení před okresním soudem stěžovatel učinil několik podání, v nichž uvedl, že předseda senátu Mgr. Roubalík ve spolupráci s policií manipuluje důkazními prostředky tak, aby bylo řízení vedeno a skončeno v neprospěch stěžovatele. Na základě toho předseda senátu Mgr. Roubalík podal na stěžovatele trestní oznámení pro podezření ze spáchání zločinu krivého obvinění podle § 345 odst. 2, odst. 3 písm. e) tr. zákoníku.

4. Následně okresní soud rozhodl, že předseda senátu Mgr. Roubalík je vyloučen z vykonávání úkonů v trestní věci stěžovatele. Okresní soud uvedl, že mezi stěžovatelem a předsedou senátu Mgr. Roubalíkem vznikl vztah „pachatel – poškozený“, resp. svědek, a že „výtky obžalovaného velmi citelně a subjektivně zasáhly do osobnosti a profesní sféry předsedy senátu, který [...] subjektivně cítí, že by již nemohl nestranně trestní věc [stěžovatele] rozhodnout a projednat“. Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) ovšem poté ke stížnosti státní zástupkyně rozhodl, že Mgr. Roubalík z vykonávání úkonů v předmětné trestní věci stěžovatele vyloučen není. Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí podal ústavní stížnost, v níž namítal, že podle jeho názoru Mgr. Roubalík není schopen v jeho věci nestranně rozhodovat. Tuto ústavní stížnost odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 9. 2. 2015, sp. zn. IV. ÚS 252/15, jako zjevně neopodstatněnou. Z tohoto usnesení plyne, že

Ústavní soud tehdy nepovažoval skutečnost, že předseda senátu Mgr. Roubalík podal na stěžovatele kvůli jeho výrokům trestní oznámení, za problematickou z hlediska nestrannosti tohoto soudce.

5. Další ústavní stížnost stěžovatele týkající se předmětného trestního řízení Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 21. 5. 2015, sp. zn. III. ÚS 1223/15, jako opožděnou.

6. Následně okresní soud usnesením ze dne 20. 11. 2014, č. j. 6 T 149/2014-1003, zamítl žádost stěžovatele o propuštění z vazby a nevyhověl ani návrhům na nahrazení vazby jiným opatřením. Stížnost stěžovatele proti tomuto rozhodnutí zamítl krajský soud usnesením ze dne 8. 4. 2015, č. j. 4 To 107/2015-1415.

7. Okresní soud dále v usnesení ze dne 22. 12. 2014, č. j. 6 T 149/2014-1238, výrokem I. zamítl žádost stěžovatele o propuštění z vazby, výrokem II. zamítl jeho žádost o bezplatnou obhajobu a napadeným výrokem III. opět rozhodl, že předseda senátu Mgr. Roubalík není vyloučen z vykonávání úkonů v tomto trestním řízení. Stěžovatel totiž namítal, že předseda senátu Mgr. Roubalík se vůči němu dopustil trestného činu krivého obvinění tím, že na něho „nepravdivě podal trestní oznámení“ pro krivé obvinění (viz bod 3 výše). Okresní soud uvedl ve svém rozhodnutí, že tato námitka „postrádá (jako ostatně všechny předchozí) aspekt relevantnosti a racionality“ a není důvodná. Předseda senátu Mgr. Roubalík podle okresního soudu v trestním oznámení (viz bod 3 výše) a v původním rozhodnutí o svém vyloučení (viz bod 4 výše) „vysvětlil, proč se vůči němu [stěžovatel] dopustil zločinu krivého obvinění“. Podáním trestního oznámení na stěžovatele se tak předseda senátu „nedopustil téhož zločinu vůči [stěžovateli]“. Ze strany stěžovatele tak mělo jít „pouze o prázdné proklamace, které nemohou narušit nestrannost a nezávislost předsedy senátu“.

8. Stížnost stěžovatele proti tomuto rozhodnutí zamítl krajský soud napadeným usnesením ze dne 8. 4. 2015, č. j. 4 To 109/2015-1409. Co se otázky možné podjatosti Mgr. Roubalíka týče, ztotožnil se krajský soud s tím, že předseda senátu Mgr. Roubalík není vyloučen z úkonů v předmětné trestní věci. Krajský soud uvedl, že podle jeho názoru byla tato otázka již vyřešena v dřívějším usnesení krajského soudu ve spojení s usnesením Ústavního soudu, které se týkalo otázky podjatosti předsedy senátu Mgr. Roubalíka (bod 4 výše). Podle krajského soudu není důvodem k dalšímu rozhodování o věci tvrzení stěžovatele, že předseda senátu se svým trestním oznámením sám dopustil vůči stěžovateli trestného činu, ani trestní oznámení, které stěžovatel na předsedu senátu Mgr. Roubalíka podal.

9. Proti rozhodnutím uvedeným v bodech 6-8 se stěžovatel bránil ústavní stížností, v níž namítal, že soudy při rozhodování nerespektovaly tříměsíční lhůtu podle § 72 odst. 1 tr. řádu a nezabývaly se dostatečně možnostmi nahrazení vazby. Kromě zrušení těchto rozhodnutí se domáhal i toho, aby bylo nařízeno jeho okamžité propuštění z vazby. Ústavní soud tuto stížnost odmítl usnesením ze dne 9. 6. 2015, sp. zn. IV. ÚS 1383/15, zčásti jako návrh zjevně neopodstatněný, zčásti jako návrh, k jehož projednávání není Ústavní soud příslušný.

10. Poté stěžovatel podal další ústavní stížnost, o které Ústavní soud rozhoduje v tomto řízení. V této ústavní stížnos-

ti stěžovatel argumentuje, že obecné soudy porušily jeho právo na nezávislého a nestranného soudce podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Touto ústavní stížností se stěžovatel domáhá zrušení stejné dvojice rozhodnutí (body 7 a 8 výše, konkrétně se domáhá zrušení výroku III. rozhodnutí citovaného v bodě 7 a celého rozhodnutí citovaného v bodě 8) jako v předchozí ústavní stížnosti, avšak z jiného důvodu. V předchozí ústavní stížnosti (bod 9 výše) argumentoval, že soudy při rozhodování o vazbě nerespektovaly zákonnou lhůtu a dostatečně nevážíly možnosti nahrazení vazby, nyní argumentuje, že v jeho věci nerozhodoval nestranný soudce. Avšak i touto námitkou se Ústavní soud zabýval v jednom z předchozích řízení (bod 4 výše). Na základě zjištěných skutečností tehdy dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

II. Argumentace stran

11. Stěžovatel ve své ústavní stížnosti poukázal na to, že předseda senátu Mgr. Roubalík v usnesení o svém vyloučení (viz bod 4 výše) uvedl, že se subjektivně cítí podjatý, neboť „výtky obžalovaného velmi citelně a subjektivně zasáhly do [jeho] osobnostní a profesní sféry“, a že by již nemohl nestranně trestní věc rozhodnout a projednat. Podle stěžovatele tím dokázal, že není nestranný, přičemž stěžovatel odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04 (N 121/34 SbNU 255), podle něhož je nestrannost soudce především subjektivní psychickou kategorií, o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám.

12. Stěžovatel dále uvedl, že svými výroky (viz bod 3 výše) nemohl v žádném případě způsobit trestní stíhání předsedy senátu. Předseda senátu si toho jako právní profesionál měl být podle jeho názoru vědom. Trestním oznámením, které podal na stěžovatele, se předseda senátu sám mohl dopustit zločinu křivého obvinění. Stěžovatel měl proto „na svoji obranu“ podat trestní oznámení na předsedu senátu. Takto se stěžovatel a předseda senátu dostali do vzájemného postavení „pachatel – poškozený“, což má podle stěžovatele objektivně zakládat podjatost předsedy senátu. Objektivní podjatost dle stěžovatele dokazuje i stanovisko veřejnosti, které „vyjádřil spolek Liberty People [...], celá rodina a známí stěžovatele“.

13. Rozhodnutí okresního soudu bylo podle stěžovatele odůvodněno „zcela nedostatečně, neadekvátně a nesrozumitelně“. Navíc mělo dojít k „radikální změně právního názoru“, neboť dne 2. 10. 2014 soud předsedu senátu pro podjatost vyloučil, ale dne 22. 12. 2014 již nikoliv. Rovněž rozhodnutí krajského soudu je podle stěžovatele nedostatečné, neadekvátní a nesrozumitelné. Podle stěžovatele krajský soud „matečně tvrdí“, že okresní soud „znovu rozhodl, že není předseda senátu [...] vyloučen“, přestože podle usnesení okresního soudu ze dne 2. 10. 2014 vyloučen je.

14. Proto stěžovatel navrhl, aby Ústavní soud zrušil výrok III. napadeného usnesení okresního soudu a napadené usnesení krajského soudu.

15. Okresní soud a krajský soud ve svých vyjádřeních pouze odkázaly na předchozí rozhodnutí obecných soudů a Ústavního soudu v této věci, vzhledem k tomu Ústavní soud nepokládal za potřebné zasílat tato vyjádření stěžovateli.

III. Hodnocení Ústavního soudu

A. Připustnost ústavní stížnosti

16. Ústavní soud konstatuje, že stěžovatel se domáhá zrušení napadených rozhodnutí pro porušení práva na nestranného soudce, neboť Mgr. Roubalík, předseda senátu Okresního soudu v Teplicích, ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 6 T 149/2014, je podle něho podjatý. Ústavní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny podmínky pro věcné projednání této ústavní stížnosti. Zejména se musel vypořádat s tím, že stěžovatel již v minulosti podal dvě ústavní stížnosti, které se týkaly stejného trestního řízení, přičemž v jedné z nich stěžovatel napadl totožná rozhodnutí jako nyní (bod 9 tohoto nálezu), avšak z jiných důvodů. Ve druhé ústavní stížnosti stěžovatel argumentoval ve vztahu ke stejnému soudci ve stejném trestním řízení porušením práva na nestranného soudce (bod 4 tohoto nálezu). Obě ústavní stížnosti přitom byly usnesením odmítnuty, a to – v těchto částech – jako zjevně neopodstatněné.

17. Ústavní soud se svými usnesením vyjadřuje pouze k tomu, zda v okamžiku projednávání ústavní stížnosti byly splněny podmínky pro její věcné projednání [srov. § 42 odst. 1 a § 43 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zák. č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů]. Negativní rozhodnutí o této otázce nemůže bránit tomu, aby Ústavní soud později – budou-li již takové podmínky splněny – věcně projednal následnou ústavní stížnost. Jinými slovy, usnesení odmítající ústavní stížnost nepředstavuje překážku pro projednání pozdější ústavní stížnosti směřující proti totožným rozhodnutím. Rozhodující v takovém případě je, zda následná ústavní stížnost splňuje podmínky stanovené Ústavou a zákonem o Ústavním soudu. Je ovšem třeba poznamenat, že se překážka věci pravomocně rozsouzené (*rei iudicatae*) přesto uplatňuje i ve vztahu k usnesením Ústavního soudu. Právní posouzení skutečností v rámci dřívějšího řízení o ústavní stížnosti, byť uvedené pouze v usnesení, zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené ve vztahu ke zvažovaným právním otázkám a skutečnostem. V řízení o pozdější ústavní stížnosti tedy Ústavní soud nemůže tyto skutečnosti hodnotit odlišně. To má zvláštní význam v případě usnesení, kterými je návrh odmítnut pro zjevnou neopodstatněnost [§ 43 odst. 2 písm. a) zák. o Ústavním soudu], neboť v takových případech se Ústavní soud v jisté míře vyjádřil i k podstatě návrhu (tzv. kvazimeritorní posouzení). V důsledku uvedeného platí, že „ústavní stížnost je ve smyslu § 43 odst. 2 písm. a) zák. o Ústavním soudu zjevně neopodstatněná také v případě, kdy jí předestřené tvrzení o porušení základního práva a svobody bylo již dříve Ústavním soudem posouzeno, a z něj vycházející (obdobná) ústavní stížnost jím byla shledána neopodstatněnou“ (usnesení ze dne 15. 8. 2013, sp. zn. I. ÚS 1895/13, usnesení ze dne 14. 2. 2013, sp. zn. III. ÚS 4460/12), a to bez ohledu na to, zda jsou napadena totožná rozhodnutí [shodně nálezy ze dne 11. 12. 2013, sp. zn. I. ÚS 2208/13 (N 215/71 SbNU 517), bod 10].

18. Ve světle uvedeného Ústavní soud konstatuje, že jeho předchozí usnesení nepředstavují překážku pro věcné projednání aktuální ústavní stížnosti stěžovatele. Tato stížnost splňuje

je podmínky stanovené pro věcné projednání Ústavou a zákonem o Ústavním soudu, zejména byla podána ještě včas.

19. V ústavní stížnosti směřující vůči totožným rozhodnutím jako současná ústavní stížnost (bod 9 tohoto nálezu) stěžovatel uplatnil zcela odlišnou argumentaci. Poukazoval totiž na to, že soudy o jeho vazbě nerozhodly v zákonné lhůtě a že dostatečně nezávažily možnosti nahrazení vazby. Výlučně těmito otázkami se Ústavní soud tehdy zabýval (viz usnesení ze dne 9. 6. 2015, sp. zn. IV. ÚS 1383/15). Otázka nestrannosti soudce nebyla v citovaném usnesení řešena a související skutečnosti v něm nebyly hodnoceny, toto usnesení tedy nijak nelimituje nynější přezkum Ústavního soudu.

20. Ve druhé zmiňované ústavní stížnosti stěžovatel stejně jako nyní namítal porušení práva na nestranného soudce, a to vůči stejnému soudci a ve vztahu ke stejnému soudnímu řízení (bod 4 tohoto nálezu). Jinými slovy, už tehdy stěžovatel namítal, že předseda senátu Mgr. Roubalík je v této trestní věci podjatý. Předseda senátu Mgr. Roubalík totiž na stěžovatele podal trestní oznámení a uvedl, že výroky stěžovatele citelně zasáhly do jeho osobnostní sféry. Ústavní soud tehdy nepovažoval tyto dvě skutečnosti za dostatečné pro závěr, že došlo k porušení stěžovatelova práva na nestranného soudce, a ústavní stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou usnesením ze dne 9. 2. 2015, sp. zn. IV. ÚS 252/15. Zde se již překážka věci pravomocně rozsouzené uplatní, a to ve vztahu k právnímu hodnocení všech tehdy zvažovaných skutečností. Přitom nehraje roli, že tehdy bylo napadeno jiné rozhodnutí obecného soudu. Ústavní soud se tak v nynějším řízení nebude odchylovat od hodnocení skutečností provedeného v citovaném usnesení. Jinými slovy, **zjištění, že předseda senátu Mgr. Roubalík podal na stěžovatele za jeho výroky trestní oznámení a že sám vylíčil důvody, pro které se cítí podjatý, musí kvůli překážce věci pravomocně rozsouzené i v tomto řízení Ústavní soud hodnotit tak, že o podjatosti Mgr. Roubalíka samy o sobě nesvědčí.**

21. Se zřetelem k uvedenému omezení Ústavní soud přistoupil k věcnému posouzení ústavní stížnosti.

B. Obecné principy

22. Právo na nestranného soudce je neodmyslitelnou součástí práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních svobod (dále jen „Listina“). Ústavní soud ve své judikatuře zdůraznil, že nestrannost soudce „je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát“ [náleze ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04 (N 121/34 SbNU 255), shodně např. nálezy ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. II. ÚS 551/03 (N 101/41 SbNU 297), nebo ze dne 16. 12. 2004, sp. zn. III. ÚS 449/04 (N 193/35 SbNU 541)].

23. Toto právo je chráněno i čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Rovněž Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) pokládá nestrannost soudců za jednu z nezbytných podmínek toho, aby soudy požívaly důvěry veřejnosti, což je v demokratické společnosti nezbytné (rozsudek ESLP ve věci *Piersack proti Belgii* ze dne 1. 10. 1982, stížnost č. 8692/79, § 30). Toto důvěru by měli soudci a soudy vzbuzovat i u obviněných

(rozsudek ESLP ve věci *De Cubber proti Belgii* ze dne 26. 10. 1984, stížnost č. 9186/80, § 26).

24. Nestranností je třeba rozumět absenci předsudku či zaujatosti soudce (rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Morice proti Francii* ze dne 23. 4. 2015, stížnost č. 29369/10, § 73). Podle judikatury Ústavního soudu i ESLP se nestrannost soudce posuzuje ve dvou krocích, a to prostřednictvím tzv. subjektivního a objektivního testu nestrannosti.

25. Subjektivním testem se zjišťuje, jaké je osobní přesvědčení nebo zájem soudce v daném případě (rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Kyprianou proti Kypru* ze dne 15. 12. 2005, stížnost č. 73797/01, § 118). V tomto pojetí je nestrannost „především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.)“ [náleze ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04 (N 121/34 SbNU 255)]. V rámci subjektivního testu se uplatňuje vyvratitelná domněnka nestrannosti soudce (rozsudek pléna ESLP ve věci *Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgii* ze dne 23. 6. 1981, stížnosti č. 6878/75 a 7238/75, § 58; rozsudek pléna ESLP ve věci *Hauschildt proti Dánsku* ze dne 24. 5. 1989, stížnost č. 10486/83, § 47; rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Micallef proti Maltě* ze dne 15. 10. 2009, stížnost č. 17056/56, § 94).

26. Pro účely subjektivního testu je tak soudce považován za nestranného, dokud není prokázán opak (rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Lindon, Otchakovsky-Laurens a July proti Francii* ze dne 22. 10. 2007, stížnosti č. 21279/02 a 36448/02, § 76). Jinými slovy, domněnku subjektivní nestrannosti je možné vyvrátit jen objektivním způsobem [k nutnosti rozhodovat o vyloučení soudců na základě objektivního hlediska viz náleze ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)].

27. Získat důkaz, který by byl schopen vyvrátit domněnku nestrannosti, bude zpravidla obtížné. Naprostá většina případů řešených ESLP se tudíž soustředí na objektivní test, který tak představuje další důležitou záruku nestrannosti soudců (rozsudek ESLP ve věci *Pullar proti Spojenému království* ze dne 10. 6. 1996, stížnost č. 22399/93, § 32).

28. V rámci objektivního testu se zkoumá, zda existují skutečnosti vzbuzující pochybnost o nestrannosti soudce (rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Morice proti Francii* ze dne 23. 4. 2015, stížnost č. 29369/10, § 76). Jak totiž Ústavní soud uvedl v nálezu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 441/04 (N 6/36 SbNU 53), „nestačí, že se soudce subjektivně necítí být podjatý ve vztahu k účastníkům či věci, ale i objektivně nahlíženo musí být vyloučeny oprávněné pochybnosti o jeho nestrannosti“. Jinými slovy, „[n]ejde [...] pouze o hodnocení subjektivního pocitu soudkyně, zda se cítí nebo necítí být podjatá, anebo [o] hodnocení osobního vztahu k účastníkům řízení, ale o objektivní úvahu, zda - s ohledem na okolnosti případu - lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být“ [náleze ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94 (N 127/6 SbNU 429)]. V tomto ohledu může mít i zdání jistou důležitost, neboť je v sázce důvěra, kterou soudy v demokratické společnosti musí u veřejnosti vzbuzovat [rozsudek ESLP ve věci *Ferrantelli a Santangelo proti Itálii* ze dne 7. 8. 1996, stížnost č. 19874/92, § 58, obdobně náleze ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 11/04 (N 89/37 SbNU 207; 220/2005 Sb.)].

29. Navzdory uvedenému vymezení není mezi subjektivním a objektivním testem nestrannosti nepřekonatelná propast, a proto jejich vzájemné rozdíly nemusí být vždy zřetelné. Jednání soudce totiž může vzbuzovat oprávněnou pochybnost o jeho nestrannosti z hlediska objektivního testu, avšak zároveň toto jednání může vypovídat o osobním přesvědčení soudce natolik, že to povede k vyvrácení domněnky jeho nestrannosti v rámci subjektivního testu (viz rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Kyprianou proti Kypru* ze dne 15. 12. 2005, stížnost č. 73797/01, § 119 a § 123-133).

30. Ústavní soud považuje za nutné připomenout i úlohu a význam presumpce nevinu, která je chráněna čl. 40 odst. 2 Listiny a čl. 6 odst. 2 Úmluvy. Obě ustanovení představují důležitou záruku spravedlivosti trestního řízení, jinými slovy, jádro jejich působení se týká především trestního řízení, v němž je příslušný trestný čin projednáván.

31. Časová působnost čl. 6 odst. 2 Úmluvy začíná až okamžikem, kdy je dotčená osoba obviněna z trestného činu, přičemž je ale třeba pojmy obvinění a trestný čin vnímat v autonomním významu, který jim přikládá ESLP ve své judikatuře (rozsudek ESLP ve věci *G. C. P. proti Rumunsku* ze dne 20. 12. 2011, stížnost č. 20899/03, § 38).

32. Z judikatury ESLP plyne, že presumpce nevinu bude porušena v případech, kdy ze soudního rozhodnutí nebo vyjádření veřejného činitele vyplývá, že osoba obviněná z trestného činu je vinna, přestože její vina nebyla zákonným způsobem prokázána (rozsudek ESLP ve věci *Allenet de Ribemont proti Francii* ze dne 10. 2. 1995, stížnost č. 15175/89, § 35). Existuje zásadní rozdíl mezi vyjádřením, že určitá osoba je podezřelá ze spáchání trestného činu, a jasným prohlášením, že tato osoba trestný čin spáchala (rozsudek ESLP ve věci *Khuzhin a další proti Rusku* ze dne 23. 10. 2008, stížnost č. 13470/02, § 94). V tomto ohledu tak musí veřejní činitelé pečlivě volit svá slova (rozsudek ESLP ve věci *Böhmer proti Německu* ze dne 3. 10. 2002, stížnost č. 37568/97, § 54 a 56; rozsudek ESLP ve věci *Nešťák proti Slovensku* ze dne 27. 2. 2007, stížnost č. 65559/01, § 88 a 89).

33. Podle čl. 40 odst. 2 Listiny je „[k]aždý, proti němuž je vedeno trestní řízení [...], považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena“. Ústavní soud se ve své judikatuře vyjadřoval především k působení tohoto principu a z něj plynoucí zásady „v pochybnostech ve prospěch obviněného“ (*in dubio pro reo*) v rámci trestního řízení o příslušném trestném činu [např. nálezy ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. I. ÚS 910/07 (N 156/50 SbNU 389), body 8-13; ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 226/06 (N 48/56 SbNU 521); ze dne 15. 8. 2008, sp. zn. III. ÚS 1076/08 (N 144/50 SbNU 269); ze dne 9. 6. 2014, sp. zn. IV. ÚS 787/13]. Na druhou stranu Ústavní soud připustil i nepřímé působení presumpce nevinu v horizontálních vztazích a její vyvažování se svobodou projevu (nálezy ze dne 23. 6. 2015, sp. zn. II. ÚS 577/13, zejména body 25-37) a její vnímání v širším kontextu i mimo odvětví trestního práva [nálezy ze dne 3. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 3654/10 (N 35/60 SbNU 425)].

34. Přestože čl. 40 odst. 2 Listiny hovoří o osobě, proti níž „je vedeno trestní řízení“, musí stát ctít presumpci nevinu i předtím, než vůči dotčenému jednotlivci takové řízení zahájí. Jinými slovy, stát nemůže s nikým jednat jako s osobou vin-

nou z trestného činu, pokud o vině pravomocně nerozhodl soud. Pokud se totiž nevína presumuje po zahájení trestního řízení, kdy již zpravidla byly zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, tím spíše je třeba nevinu presumovat tehdy, dokud žádné takové skutečnosti předepsaným způsobem zjištěny nebyly. Navíc je třeba vykládat čl. 40 odst. 2 Listiny ve světle čl. 40 odst. 1 Listiny, podle něhož „[j]en soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy“. Tento soud samozřejmě musí respektovat záruky stanovené v hlavě páté Listiny, proto o vině může rozhodnout jen zákonný soudce dle čl. 38 odst. 1 Listiny.

35. Presumpci nevinu podle čl. 40 odst. 2 Listiny tak musí stát respektovat i mimo trestní řízení o konkrétní trestní věci. Ani v jiných řízeních proto stát, resp. veřejní činitelé nesmějí vycházet z toho, že určitá osoba spáchala trestný čin, pokud o vině této osoby nebylo pravomocně rozhodnuto soudem. **S presumpcí nevinu podle čl. 40 odst. 2 Listiny tudíž není slučitelné ani vyjádření soudce nebo jiného veřejného činitele, z něhož plyne, že určitá osoba je vinna z trestného činu, pokud o tom soud pravomocně nerozhodl.** Při aplikaci čl. 40 odst. 2 Listiny je totiž podle názoru Ústavního soudu třeba uplatňovat východiska judikatury ESLP (bod 32 tohoto nálezu). Podle této judikatury musejí veřejní činitelé pečlivě volit svá slova, neboť je zásadní rozdíl mezi vyjádřením, že určitá osoba je podezřelá ze spáchání trestného činu, a jasným prohlášením, že tato osoba trestný čin spáchala. To je třeba promítnout i do úvah o nestrannosti soudce, který takové prohlášení učiní.

36. Pokud soudce mimo odůvodnění rozsudku v příslušné trestní věci vyjádří názor, že určitá osoba je vinna trestným činem, za situace, kdy tato osoba nebyla za tento trestný čin pravomocně odsouzena, zakládá tato skutečnost silné podezření, že dotčený soudce není subjektivně nestranný. Přesvědčení soudce, že účastník řízení spáchal trestný čin, které není podloženo pravomocným odsuzujícím rozsudkem ani důkazy v rámci příslušného trestního řízení, totiž svědčí o zaujatosti tohoto soudce vůči danému účastníkovi a o předsudku, které brání nestrannému projednání případu. Nadto takovéto tvrzení v odůvodnění soudního rozhodnutí je nepřijatelným zásahem do presumpce nevinu stěžovatele ve vztahu k tvrzenému spáchání trestného činu křivého obvinění.

37. Ve světle těchto principů Ústavní soud posoudil projednávání případ.

C. Aplikace na projednáváný případ

38. Stěžovatel namítá, že předseda senátu Mgr. Roubalík rozhodující v jeho trestní věci není nestranný. Stěžovatel poukázal na to, že dotčený soudce na něj podal kvůli jeho vyjádřením trestní oznámení, což podle stěžovatele vyvolává objektivní pochybnost o nestrannosti tohoto soudce. Navíc v původním usnesení o svém vyloučení dotčený soudce uvedl, že se vyjádřeními cítí dotčen a že by nebyl věc schopen nestranně posoudit. Tato argumentace by v nynějším řízení sama o sobě nemohla mít úspěch, neboť se jí Ústavní soud již zabýval a vyhodnotil ji jako zjevně neopodstatněnou (bod 4 tohoto nálezu), od tohoto hodnocení se Ústavní soud nemůže v tomto řízení odchýlovat (bod 20 tohoto nálezu). Dále

ovšem stěžovatel poukázal na to, že sám podal na dotyčného soudce trestní oznámení. Ústavní soud navíc z napadeného rozhodnutí okresního soudu zjistil, že v něm dotyčný soudce uvedl následující: námitka podjatosti „*postrádá (jako ostatně všechny předchozí) aspekt relevantnosti a racionality*“ a není důvodná. Předseda senátu Mgr. Roubalík „*vysvětlil, proč se vůči němu [stěžovatel] dopustil zločinu krivého obvinění*“. Podáním trestního oznámení na stěžovatele se tak předseda senátu „*nedopustil téhož zločinu vůči [stěžovateli]*“. Ze strany stěžovatele tak mělo jít „*pouze o prázdné proklamace, které nemohou narušit nestrannost a nezávislost předsedy senátu*“ (bod 7 tohoto nálezu). Tyto skutečnosti nastaly až po vydání odkazovaného usnesení Ústavního soudu (bod 4 tohoto nálezu) a Ústavní soud se jimi doposud nezabýval. Ústavní soud tak musel posoudit, zda lze předsedu senátu Mgr. Roubalíka považovat za nestranného soudce i poté, co nastaly výše uvedené nové skutečnosti. Ty je pochopitelně třeba vnímat v kontextu celého případu.

39. Prvním krokem při posuzování nestrannosti soudce je provedení subjektivního testu. Ústavní soud tak zkoumal, zda jsou nové skutečnosti způsobily vyvrátit domněnku subjektivní nestrannosti soudce, jinými slovy, zda tyto skutečnosti vedou k závěru, že osobní přesvědčení soudce je zatíženo předsudkem nebo zaujatostí ve vztahu ke stěžovateli.

40. Skutečnost, že stěžovatel podal trestní oznámení na soudce, sama o sobě nevypovídá o vnitřním přesvědčení soudce nic a není způsobila vyvrátit domněnku subjektivní nestrannosti soudce. Tato skutečnost může mít jistou vypovídající hodnotu jen z hlediska osobního přesvědčení stěžovatele, dále se jí proto není třeba zabývat.

41. Skutečnost, že dotyčný soudce v napadeném rozhodnutí uvedl výše citované výroky (bod 7 a 38 tohoto nálezu), už ovšem při posuzování osobního přesvědčení soudce vypovídá hodnotu má. Tyto výroky jsou plně přičitatelné dotyčnému soudci jako předsedovi senátu, který vydal rozhodnutí, v němž jsou obsaženy.

42. Výrok, že předseda senátu Mgr. Roubalík „vysvětlil, proč se vůči němu [stěžovatel] dopustil zločinu krivého obvinění“, není slučitelný s presumpcí nevinu stěžovatele. Tímto výrokem postavil předseda senátu Mgr. Roubalík najisto, že stěžovatel je vinen z trestného činu krivého obvinění, přestože za něj nebyl pravomocně odsouzen. Veřejní činitelé, zejména trestní soudci, si musejí být vědomi nutnosti striktně dodržovat presumpci nevinu, a to i z hlediska formulací, které volí ve svých rozhodnutích. Uvedené prohlášení předsedy senátu Mgr. Roubalíka, které nerespektuje presumpci nevinu stěžovatele, zakládá silné podezření, že uvažování tohoto soudce je zatíženo předsudkem ve vztahu ke stěžovateli a není nezaujaté.

43. Ústavní soud musí v této souvislosti poukázat na podobnost případu s rozsudkem velkého senátu ESLP ve věci *Kyprianou proti Kypru* ze dne 15. 12. 2005, stížnost č. 73797/01. Tento případ se týkal kyperského advokáta (§ 15 citovaného rozsudku), který soudcům vyčetl, že si vyměňují „psaníčka“ (řecky „*ravasakia*“, k významu viz § 41 citovaného rozsudku) během výslechu svědka (§ 17 citovaného rozsudku). Vzápětí ho stejní soudci odsoudili k pěti dnům vězení, neboť se tím měl dopustit pohrdání soudem (§ 18 citovaného rozsudku). ESLP dospěl k závěru, že tito soudci nesplňovali test subjek-

tivní nestrannosti, s poukazem na čtyři důvody: (1) tito soudci uvedli, že se cítí být hluboce uraženi jako osoby; (2) používali důrazná vyjádření svědčící o jejich rozhořčení; (3) okamžitě advokáta odsoudili k pětidennímu vězení, což považovali za jediné adekvátní opatření, a (4) ještě před odsouzením advokáta vyjádřili názor, že je vinen z trestného činu pohrdání soudem (§ 130 citovaného rozsudku).

44. Z těchto čtyř faktorů jsou v projednávaném případě tři splněny zcela a jeden částečně. Předseda senátu Mgr. Roubalík totiž: (1) uvedl, že „*výtky obžalovaného [stěžovatele] velmi citelně a subjektivně zasáhly do [jeho] osobnostní a profesní sféry [...]*“, a že proto „*cítí, že by již nemohl nestranně trestní věc [stěžovatele] rozhodnout a projednat*“; (2) používal výrazná vyjádření svědčící o jeho rozhořčení – nejprve šlo o již zmíněná vyjádření o citelném zásahu do jeho osobnostní sféry, z pozdějších vyjádření lze uvést výrok, že námitka stěžovatele „*postrádá (jako ostatně všechny předchozí) aspekt relevantnosti a racionality*“ a že ze strany stěžovatele jde „*pouze o prázdné proklamace*“; (3) sice neodsoudil stěžovatele, nicméně na něj podal trestní oznámení a (4) následně vyjádřil názor, že stěžovatel je vinen ze spáchání příslušného trestného činu. I s ohledem na tyto okolnosti případu tak Ústavní soud musí konstatovat, že domněnka subjektivní nestrannosti soudce Mgr. Roubalíka byla vyvrácena a že tento soudce není z hlediska subjektivního testu nestranný.

45. Za těchto okolností by bylo nadbytečné provádět test objektivní nestrannosti.

46. Věc lze tedy shrnout takto. Předseda senátu Mgr. Roubalík při rozhodování v trestní věci stěžovatele vyjádřil názor, že stěžovatel „*se vůči němu [...] dopustil zločinu krivého obvinění*“, aniž by byl stěžovatel za tento trestný čin pravomocně odsouzen. Tento soudce tedy nerespektoval presumpci nevinu. Přitom nemůže hrát roli to, že předseda senátu Mgr. Roubalík rozhodoval v daném řízení o jiném trestném činu, než je údajný zločin krivého obvinění. Stát, respektive veřejní činitelé, a zejména trestní soudci jsou totiž povinni respektovat presumpci nevinu i v jiném řízení než v tom, v němž je příslušný trestný čin projednáván. I v těchto řízeních se musejí zdržet prohlášení, z nichž vyplývá, že považují určitou osobu za vinnou trestným činem, ačkoliv o vině této osoby nebylo soudem pravomocně rozhodnuto. Tuto povinnost předseda senátu Mgr. Roubalík nerespektoval, čímž založil silné podezření, že není subjektivně nestranný. To potvrdily i další okolnosti případu – právě tento soudce totiž podal na stěžovatele trestní oznámení; prohlásil, že výtky stěžovatele velmi citelně zasáhly do jeho osobnostní sféry; a používal i další výrazná vyjádření svědčící o jeho rozhořčení. Proto Ústavní soud dospěl k závěru, že tento soudce není nestranný, neboť uvedenými zjištěními byla vyvrácena domněnka jeho subjektivní nestrannosti.

47. Krajský soud ve svém napadeném usnesení nevážil výše uvedené okolnosti a dospěl k nesprávnému závěru, že situace se od předchozího rozhodnutí Ústavního soudu nezměnila. V důsledku toho v rozporu s čl. 4 Ústavy neposkytl ochranu základnímu právu stěžovatele na nestranného soudce, když jeho stížnost zamítl. Tímto usnesením tak bylo porušeno základní právo stěžovatele na nestranného soudce jako součást práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

D. Závěr

48. S ohledem na shora odůvodněné zjištění, že napadeným usnesením krajského soudu byla porušena stěžovatelova základní práva zaručená čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 2 Listiny, Ústavní soud v souladu s § 82 zák. o Ústavním soudu v této části ústavní stížnosti vyhověl a toto napadené usnesení zrušil podle § 82 odst. 3 písm. a) zák. o Ústavním soudu.

49. Obecné soudy jsou povinny ve svém rozhodování vycházet z toho, že **státní orgány, zejména pak soudy, jsou povinny respektovat presumpci nevinny ve všech řízeních, tedy i v jiném řízení než v tom, v němž je příslušný trestný čin projednáván.** I v těchto řízeních se musejí zdržet prohlášení, z nichž vyplývá, že považují určitou osobu za vinnou trestným činem, ačkoliv o vině této osoby nebylo žádným soudem pravomocně rozhodnuto. Postup, který neodpovídá tomuto pravidlu, je neústavní pro rozpor s čl. 40 odst. 2 Listiny (presumpce nevinny). Soudce, který ve svém rozhodnutí toto pravidlo nerespektuje, zpravidla bude v dalším rozhodování o osobě takto nepravěm osočené považován za podjatého, a tudíž nebude nestranným soudcem ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny.

50. Ústavní soud si je vědom, že stěžovatel navrhl zrušení III. výroku rozhodnutí okresního soudu o vyloučení soudce Mgr. Roubalíka a zrušení celého napadeného rozhodnutí krajského soudu, přičemž podstata jeho argumentace směřuje výlučně k otázce podjatosti a nestrannosti tohoto soudce. Tyto námitky výše Ústavní soud posoudil s tím, že částečně se jedná o otázku Ústavním soudem již rozhodnutou, avšak zčásti ohledně hodnocení soudcem provedené argumentace v napadeném rozhodnutí prizmatem presumpce nevinny dal stěžovateli za pravdu. Ústavní soud s ohledem na rozsah argumentace stěžovatele zvažoval, v jakém rozsahu přistoupit k derogaci napadeného usnesení krajského soudu. Zda zrušit toto rozhodnutí krajského soudu v celém rozsahu či pouze v rozsahu, v němž posuzuje III. výrok prvostupňového rozhodnutí, tedy otázku vyloučení předsedy senátu z vykonávání úkonů trestního řízení. Ústavní soud přistoupil k derogaci napadeného rozhodnutí krajského soudu v celém rozsahu bez omezení. Vázán závěry tohoto nálezu krajský soud nemůže zvažovat otázku vyloučení předsedy senátu izolovaně, aniž by současně nebyla ve hře i otázka zákonnosti jím vydaného rozhodnutí o zamítnutí žádosti o propuštění z vazby. Případný závěr o vyloučení předsedy senátu má totiž dopad i do rozhodování o zákonnosti jím vydaného rozhodnutí o zamítnutí žádosti o propuštění z vazby.

51. Ústavní soud naopak nepřistoupil ke zrušení napadeného výroku III. usnesení okresního soudu, a to z následujících důvodů. Ústavnímu soudu jako soudnímu orgánu ochrany ústavnosti dle čl. 83 Ústavy náleží rozhodnout s konečnou platností o tom, zda byla nebo nebyla v konkrétním případě porušena základní práva nebo svobody jednotlivce. Ústavní soud ovšem není jediným orgánem, který základním právům a svobodám poskytuje ochranu, neboť to je v souladu s čl. 4 Ústavy povinností všech soudů. Ústavní soud proto ve své činnosti vychází z principu minimalizace zásahů do rozhodovací činnosti obec-

ných soudů [náleze ze dne 25. 9. 1997, sp. zn. III. ÚS 148/97 (N 113/9 SbNU 65)] a zasahuje do jejich činnosti jediné tehdy, je-li to nezbytné pro ochranu základních práv a svobod. Tento princip se projevuje i v subsidiaritě ústavní stížnosti (§ 75 odst. 1 zák. o Ústavním soudu), která je zásadně (srov. § 75 odst. 2 zák. o Ústavním soudu) až posledním prostředkem ochrany základních práv a svobod. Z principu minimalizace zásahů a ze subsidiarity ústavní stížnosti Ústavní soud dovodil své oprávnění odmítnout část ústavní stížnosti pro nepřipustnost [§ 43 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 75 odst. 1 zák. o Ústavním soudu] v situacích, kdy zrušením jen jednoho (nebo části) z napadených rozhodnutí je znovu vytvořen obecným soudům dostatečný prostor pro to, aby samy poskytly ochranu základním právům a svobodám [viz např. nálezy ze dne 3. 10. 2006, sp. zn. I. ÚS 74/06 (N 175/43 SbNU 17), bod 5; ze dne 16. 7. 2013, sp. zn. II. ÚS 200/13 (N 123/70 SbNU 127); ze dne 13. 6. 2014, sp. zn. III. ÚS 2428/13 (N 123/73 SbNU 869); ze dne 3. 2. 2015, sp. zn. IV. ÚS 2722/13, bod 28]. Je na uvážení Ústavního soudu, jak rozsáhlý zásah do rozhodování obecných soudů považuje v konkrétním případě za nezbytný pro nápravu zjištěného porušení základních práv či svobod. Rozhodne-li Ústavní soud o nepřipustnosti části ústavní stížnosti z tohoto důvodu, jde o výsledek jeho uvážení, který nemá žádnou spojitost se skutečným vyčerpáním opravných prostředků stěžovatelem. V projednávaném případě dospěl Ústavní soud k závěru, že k tomu, aby došlo k nápravě zjištěného porušení základních práv stěžovatele, je dostačující zrušit usnesení krajského soudu. Ten bude nyní vázán právním názorem Ústavního soudu vyjádřeným v tomto nálezu a bude povinen poskytnout ochranu základním právům stěžovatele ve vztahu k usnesení okresního soudu jako celku, tedy nikoliv jen ohledně napadeného výroku III. usnesení okresního soudu. Část ústavní stížnosti směřující proti výroku III. usnesení okresního soudu proto Ústavní soud odmítl pro nepřipustnost podle § 75 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. e) zák. o Ústavním soudu.

✦ Právní věta redakce.

Christian Bibelriether

Advokát · Rechtsanwalt

Právní služby v Německu

(již od roku 1998)

česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

tel.: +49 851 33403
+420 910 259 869

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

K otázce vyšších nároků na obsah žaloby v případě užití kvalifikované výzvy podle § 114b o. s. ř.

K fikci uznání nároku je nutné přistupovat jako k nástroji výjimečnému, jehož použití je ospravedlněno jen v případech procesně přílehavých, přičemž podmínky jeho použití musí být interpretovány nikoli extenzivně, ale restriktivně.

Při aplikaci § 114b o. s. ř. musí soud vždy pečlivě zvážit, zda žaloba poskytuje dostatečný základ pro vydání rozsudku pro uznání za situace, že se žalovaný na kvalifikovanou výzvu řádně a včas nevyjádří. Na žalobu je tedy v případě, že soud zvažuje využití kvalifikované výzvy, nutné klást zvýšené nároky a požadovat, aby obsahovala všechny právně významné skutečnosti. V opačném případě nelze přistoupit k aplikaci kvalifikované výzvy, a nejsou tak splněny ani podmínky pro případné vydání rozsudku pro uznání.

Nález Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2016, sp. zn. I. ÚS 1261/15

Odůvodnění:

Na Ústavní soud se obrátila stěžovatelka, která se domáhala zrušení rozsudku městského soudu, neboť byla přesvědčena, že napadeným rozhodnutím bylo porušeno její právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a právo na řádné projednání věci podle čl. 38 odst. 2 Listiny.

Ústavní soud zjistil, že v předmětné věci obvodní soud rozhodl rozsudkem pro uznání o změně vyživovací povinnosti stěžovatelky jako žalované vůči žalobci – zletilému synovi – tak, že vyživovací povinnost stanovená předchozím rozsudkem obvodního soudu se mění tak, že matka je povinna platit výživné (dosud stanovené částkou 1 800 Kč) žalobci ve výši 25 000 Kč vždy do každého desátého dne v měsíci počínaje 1. 8. 2012. Obvodní soud ještě před vydáním rozsudku stěžovatelku usnesením vyzval, aby se ve lhůtě 30 dnů od doručení usnesení písemně vyjádřila k žalobě, která jí byla zároveň doručena. Současně obvodní soud stěžovatelku poučil o následcích nesplnění této výzvy, tedy, že soud bude mít za to, že nárok, který je proti ní žalobou uplatňován, uznává, a proto ve věci samé rozhodne rozsudkem pro uznání. Usnesení obvodního soudu bylo stěžovatelce doručeno do vlastních rukou. Stěžovatelka se k žalobě nevyjádřila. Soud proto s odkazem na § 114b odst. 1, 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), rozhodl rozsudkem pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podala stěžovatelka odvolání, ve kterém namítala, že se k předmětné výzvě soudu nemohla vyjádřit, neboť byla hospitalizována, a dále uvedla, že žaloba na zvýšení výživného neobsahuje skutková tvrzení o poměrech otce ani matky a ani žádné tvrzení o vý-

dělkových schopnostech otce. Vzhledem k tomu nejsou splněny podmínky § 153a odst. 3 o. s. ř. v návaznosti na § 114b odst. 1 o. s. ř. Na podporu svého tvrzení stěžovatelka pokázala na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 11. 9. 2008, č. j. 27 Co 336/2008-59, kterým tento soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že rozsudek pro uznání se nevydává; v nyní projednávané věci se podle stěžovatelky jednalo o obdobný návrh. Městský soud však napadeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítala, že v důsledku postupu obecných soudů jí nebyla dána možnost, aby se osobně projednání věci zúčastnila a vyjádřila k tvrzením žalobce i k případným důkazům. Stěžovatelka dále namítala, že žaloba na zvýšení výživného neobsahovala skutková tvrzení o poměrech otce ani matky žalobce, včetně tvrzení o výdělkových schopnostech otce. Podle přesvědčení stěžovatelky nebyly splněny podmínky pro vydání rozsudku pro uznání.

Ústavní soud přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná. Ústavní soud předně poukázal na to, že ústavně konformní výklad § 114b odst. 1 o. s. ř. musí vyjít z jeho relevantních pasáží, ve kterých se uvádí: Vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu (...), může předseda senátu místo výzvy podle § 114a odst. 2 písm. a) o. s. ř. nebo nebylo-li takové výzvě řádně a včas vyhověno, žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení; to neplatí ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 99 odst. 1 a 2). V intencích § 114b odst. 5 o. s. ř. je pak následkem procesní pasivity žalovaného, tj. jeho nevyjádření se k předmětné výzvě bez vážného důvodu sděleného soudu ve stanovené minimálně 30denní soudcovské lhůtě podle odst. 2 téhož ustanovení, fikce uznání nároku uplatněného žalobou; o tomto následku musí být žalovaný poučen.

Ústavní soud konstatoval, že tzv. kvalifikovaná výzva podle § 114b o. s. ř. je institutem přípravy jednání, jejímž hlavním účelem je dodržet jednu ze základních zásad soudnictví i civilního procesu, a to zásadu rychlosti řízení, která je součástí práva na spravedlivý proces. Pokud se předseda senátu rozhodne při splnění zákonem stanovených podmínek využít kvalifikovanou výzvu, musí počítat s alternativou „krácení“ řízení, ačkoli jde o řízení o meritu věci; ve prospěch žalobních tvrzení a uplatněného nároku nebude realizována celá řada procesních zásad a sporné řízení *ex lege* i fakticky pozbude – ve prospěch rychlosti rozhodnutí – svůj kontradiktorní charakter.

Ústavní soud poukázal na to, že **souladem následků nevyjádření se stěžovatelky jako žalované na kvalifikovanou výzvu v podobě fikce dispozičního úkonu uznání nároku a vydání rozsudku pro uznání s ústavním pořádkem České republiky se již zabývalo plénum Ústavního soudu [viz náleze ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15 (211/2016 Sb.)]. Ačkoli plénum Ústavního soudu zamítlo návrh na zrušení § 114b odst. 5 a slov „§ 114b odst. 5“ v § 153a odst. 3 o. s. ř., bylo**

současné konstatováno, že fikce uznání nároku je institut, se kterým je nutné zacházet velmi citlivě [k tomu viz nálezy ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 842/16, a dále ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15 (oba dostupné na <http://nalus.usoud.cz>)].

Ústavní soud uvedl, že je primárně nutné pečlivě zvážit, zda jsou pro aplikaci kvalifikované výzvy splněny podmínky. Podle názoru Ústavního soudu je již na samotnou žalobu a tvrzení pro věc významných skutečností nutné klást zvýšené nároky. Kvalifikovanou výzvu s případným důsledkem v podobě rozsudku pro uznání je přípustné použít, jen jestliže to vyžaduje, resp. umožňuje povaha věci a okolnosti konkrétního případu.

Ústavní soud zdůraznil, že ve věcech, jejichž předmětem je stanovení, zvýšení či snížení vyživovací povinnosti, je nezbytně třeba zjištění v podstatě standardního okruhu rozhodných skutečností. Relevantními faktory jsou odvodněné potřeby oprávněného a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného (§ 913 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“). Je-li více osob povinných, které mají vůči oprávněnému stejné postavení, odpovídá rozsah vyživovací povinnosti každé z nich zjištěnému vztahu jejich majetkových poměrů, schopnosti a možnosti k majetkovým poměrům, schopnostem a možnostem ostatních (§ 914 o. z.). O vyživovací povinnosti jednoho z rodičů tak nelze rozhodnout izolovaně bez relevantních informací o druhém z rodičů.

Ústavní soud uvedl, že **i když je řízení o výživném pro zletilé dítě, na rozdíl od doby před nabytím zletilosti, řízením sporným a soud je vázán žalobním návrhem co do rozsahu výživného, okruhu povinných i doby plnění, musí se tento soud zabývat osobními i majetkovými poměry všech povinných přicházejících v úvahu** (Z. Králíčková in M. Hrušáková, Z. Králíčková, L. Westphalová a kol.: Občanský zákoník II, Rodinné právo (§ 655–975), Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 1072). V úvahu tu přichází i důkazní iniciativa soudu ve smyslu § 120 odst. 2 o. s. ř. Relevantní jsou tedy např. i poměry otce vyživované osoby a skutečnost, jakým způsobem plní otec svou vyživovací povinnost (srov. též stěžovatelkou uváděný rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 11. 9. 2008, č. j. 27 Co 336/2008-59).

Ústavní soud konstatoval, že v nyní posuzované věci však obsah žaloby, který vedl soud k postupu ve směru k fikci uznání nároku, nesplňuje ani zdaleka všechny výše uvedené podmínky. K otázce, nakolik podrobně jsou v žalobě popsány poměry oprávněného, se však Ústavní soud nechtěl v této fázi přezkumu blíže vyjadřovat. Podle názoru Ústavního soudu je nepochybné, že **žaloba trpí nedostatečností tvrzení žalobce o osobních a majetkových poměrech matky**, ačkoli právě zvýšení její vyživovací povinnosti žalobce žádal. V návrhu je sice akcentována skutečnost nabytí dědictví matkou ve značném finančním rozsahu, avšak nemohlo v něm být již uvedeno, jak bylo či je s touto částkou nakládáno, zda nebyla použita k úhradě těch či oněch závazků apod. Ústavní soud uvedl, že **tvrzení o osobních a majetkových poměrech otce oprávněného pak v žalobě absentují zcela**. Podle názoru Ústavního soudu se tu nabízí oprávněné zobecnění, že **v řízení o stanovení výživného zletilé osobě**

obvykle již povaha věci a okolnosti případu (§ 114b odst. 1 o. s. ř.), s výjimkou věci skutkově *prima vista* zcela jednoznačných, **nepovedou k dílčímu závěru nalézacího soudu o reálné možnosti aplikace ustanovení o kvalifikované výzvě s následnou fikcí uznání nároku na výživné respektovanou v rozsudku**. Okruh podle zákona nezbytných dokazovaných skutečností zde téměř nevyhnutelně povede k využití adekvátních důkazních prostředků.

Ústavní soud uvedl, že dikce § 114b odst. 5 o. s. ř. ve spojení s § 153a odst. 3 o. s. ř. sice poskytuje nalézacímu soudu relativně zúžený prostor pro diskreci při jejich aplikaci, avšak obecné zásady a pravidla spravedlivého procesu včetně ústavních kautel musí být respektovány. Jinak dojde podle názoru Ústavního soudu k porušení obecných garancí spravedlivého procesu vycházejících z čl. 36 odst. 1 Listiny, a tak i ke znemožnění realizace principu kontradiktornosti řízení, spočívajícího zejména v právu být přítomen při veřejném projednání věci a mít možnost se vyjádřit ke všem prováděným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny), nehlédě na možnost navrhnout důkazy a v širším pohledu, tedy na otázku zachování rovných práv účastníků [bližší např. nález Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2503/13 (N 49/73 SbNU 29)]. Ústavní soud poukázal na to, že obecná zásada *audiatur et altera pars* jako výraz kontradiktorního řízení je vnímána také jako povinnost soudu vytvořit prostor, zaručující účastníku řízení možnost účinně uplatňovat námítky a argumenty, které jsou způsobilé ovlivnit rozhodování soudu a s nimiž se soud musí v rozhodnutí vypořádat. K fikci uznání nároku je tedy nutné přistupovat jako k nástroji výjimečnému, jehož použití je ospravedlněno jen v případech procesně přílehlavých, přičemž podmínky jeho použití musí být interpretovány nikoli extenzivně, ale restriktivně [srov. nález Ústavního soudu ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>)].

Ústavní soud zdůraznil, že **při aplikaci § 114b o. s. ř. musí soud vždy pečlivě zvážit, zda žaloba poskytuje dostatečný základ pro vydání rozsudku pro uznání za situace, že se žalovaný na kvalifikovanou výzvu řádně a včas nevyjádří. Na žalobu je tedy v případě, že soud zvažuje využití kvalifikované výzvy, nutné klást zvýšené nároky a požadovat, aby obsahovala všechny právně významné skutečnosti**. V opačném případě vzniklá situace brání aplikaci kvalifikované výzvy, a nejsou tak splněny ani podmínky pro případné vydání rozsudku pro uznání.

Podle názoru Ústavního soudu v posuzované věci nebyly splněny podmínky pro vydání usnesení podle § 114b o. s. ř. Následným vydáním rozsudku pro uznání obvodním soudem a jeho potvrzením odvolacím soudem bylo zasaženo do práva stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny. S ohledem na uvedené Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl a rozsudek městského soudu zrušil.

✦ Rozhodnutí zaslala JUDr. RENATA RÁZKOVÁ, Ph.D., asistentka soudce Ústavního soudu.

K otázce výkladu a aplikace § 107a o. s. ř.

Ustanovení § 107a o. s. ř. umožňuje, aby nabyvatel práva nebo povinnosti, o které v řízení jde, vstoupil do řízení na místo žalovaného bez jeho souhlasu, avšak jen v případě, že toto právo nebo povinnost odvozuje od jejich převodu nebo přechodu ze strany žalovaného. Připuštění jeho vstupu do řízení, aniž by byla splněna tato podmínka, představuje nepřipustný zásah do základního práva původního žalovaného na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 2242/15

Odůvodnění:

Na Ústavní soud se obrátil stěžovatel, který se domáhal zrušení napadených usnesení obecných soudů z důvodu porušení jeho ústavně zaručených základních práv, zakotvených v čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

V předmětné věci se měl stěžovatel jako žalovaný na základě kupní smlouvy, kterou uzavřel s vedlejší účastnicí (žalobkyní), stát vlastníkem blíže specifikovaných nemovitostí a jako jejich vlastník byl rovněž zapsán v katastru nemovitostí. Vedlejší účastnice ovšem tuto smlouvu považovala za neplatnou a žalobou proti stěžovateli se domáhala určení svého vlastnického práva k těmto nemovitostem. Rozsudkem okresního soudu, který byl potvrzen rozsudkem krajského soudu, bylo její žalobě vyhověno. Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel dovolání, které Nejvyšší soud jako nepřipustné odmítl. Na základě ústavní stížnosti stěžovatele Ústavní soud nálezem ze dne 30. 4. 2013, sp. zn. I. ÚS 2382/12 (N 71/69 SbNU 261), usnesení Nejvyššího soudu zrušil. Nejvyšší soud, který byl vázán jeho právním názorem, dovolání opětovně projednal a rozsudkem zrušil oba výše uvedené rozsudky obecných soudů a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Do okamžiku zrušení rozsudků soudu prvního stupně a odvolacího soudu však byla tato rozhodnutí pravomocná a na jejich základě mohlo dojít (a také došlo) ke změně zápisu vlastnického práva k předmětným nemovitostem v katastru nemovitostí ve prospěch vedlejší účastnice. Vedlejší účastnice je následně vložila do základního kapitálu obchodní společnosti, která si část těchto nemovitostí ponechala a zbytek převedla na další tři obchodní společnosti. V řízení o žalobě, které dále pokračovalo v důsledku kasačních rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, pak vedlejší účastnice jako žalobkyně podle § 107a zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), navrhla, aby do řízení na místo stěžovatele jako žalovaného vstoupily tyto čtyři společnosti.

Usnesením okresního soudu byl vstup uvedených společností do řízení připuštěn. Okresní soud měl za prokázané, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva na jiný subjekt

a která má proto z hlediska výsledku řízení zásadní vliv na pasivní legitimaci stěžovatele jako žalovaného. S těmito závěry okresního soudu se ve svém potvrzujícím usnesení ztotožnil i krajský soud; podle názoru krajského soudu z obsahu spisu (konkrétně v něm obsažených výpisů z listu vlastnictví) jednoznačně vyplývá vlastnické právo těchto společností k nemovitostem, které jsou předmětem určovací žaloby. Dovolání stěžovatele proti usnesení krajského soudu Nejvyšší soud jako nepřipustné odmítl.

Stěžovatel spatřoval porušení svého základního práva na spravedlivý proces v tom, že na základě napadených rozhodnutí obecných soudů byl vyřazen z řízení, které se týkalo jeho práv a povinností, konkrétně jeho vlastnického práva k předmětným nemovitostem a práva na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Stalo se tak navzdory tomu, že rámec dalšího rozhodování, které s jeho účastí počítá, určil svým rozsudkem závazně Nejvyšší soud na základě předchozího nálezu Ústavního soudu.

Stěžovatel poukazoval na to, že to nebyl on jako žalovaný, nýbrž vedlejší účastnice jako žalobkyně, kdo se podílel na převodech vlastnického práva k těmto nemovitostem na jiné subjekty, a to v době, kdy byl rozsudek odvolacího soudu pravomocný. Tato skutečnost má přitom zásadní význam. Noví účastníci řízení na rozdíl od něj sledují stejný zájem jako vedlejší účastnice (jednají ve shodě), se kterou jsou navíc personálně propojeni. Pakliže by mělo mít pokračování řízení smysl, procesní nástupnictví se mělo týkat účastníků na straně žalující, a nikoliv žalované. Za této situace je tak stěžovatel nucen podat novou žalobu na určení vlastnického práva k nemovitostem proti společnostem, které jsou zapsány jako vlastníci předmětných nemovitostí.

Ústavní soud shrnul, že návrh, aby čtyři společnosti vstoupily do řízení na místo žalovaného, podala vedlejší účastnice poté, co jí měl soud prvního stupně v pokračujícím řízení sdělit, že má v úmyslu žalobu pro nedostatek jejího naléhavého právního zájmu na určení zamítnout. Ten by totiž v souladu s judikaturou mohl být dán jen v případě, byla-li by v řízení pasivně legitimovaná osoba zapsaná jako vlastník v katastru nemovitostí. Okresní soud navíc nepřipustil navrhované změny žalobního návrhu, aby předmětem řízení byla otázka platnosti kupní smlouvy uzavřené mezi stěžovatelem a vedlejší účastnicí. Učinil tak navzdory tomu, že poukazovala na nezbytnost zohlednění negativního důsledku tzv. overrulingu (tj. překonání dosavadní judikatury), k němuž došlo usnesením Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 29 Cdo 1332/2013-326, a které Ústavní soud sám označil za „jev ve své podstatě nežádoucí“ [srov. nález ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2842/10 (N 101/61 SbNU 527)]. Vedlejší účastnici přitom nešlo o nic jiného než nastavit proces do souladu se zákonem a praxí tak, aby nemohlo dojít k zamítnutí žaloby pro nedostatek naléhavého právního zájmu a její vlastnické právo bylo řádně určeno. V tomto ohledu byl nedostatek pasivní věcné legitimace odstraněn až prostřednictvím procesního nástupnictví podle § 107a o. s. ř., u něhož je úvaha soudu, zda je přípustí či nikoliv, vyloučena.

Ústavní soud konstatoval, že rozhodnutím soudu o vstupu čtyř obchodních společností do řízení na místo žalovaného podle § 107a o. s. ř. stěžovatel přestal být jeho účastníkem, čímž

v něm ztratil veškerá procesní práva a povinnosti. Zároveň je zřejmé, že se proti tomuto následku nemůže – právě s ohledem na to, že již dále není účastníkem řízení – v dalších jeho fázích nijak bránit. Za této situace je proto podle Ústavního soudu opodstatněný závěr, že **toto rozhodnutí, byť má pouze procesní povahu, je způsobilé bezprostředně a citelně zasáhnout do základních práv stěžovatele** [srov. náleží Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 468/11 (N 30/64 SbNU 319)]. Rozhodnutím o nepřípustnosti dovolání byla přitom pravomocně skončena příslušná samostatná dílčí část řízení, jejímž předmětem byla otázka procesního nástupnictví. Podmínka vyčerpání všech procesních prostředků, které zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje (§ 75 odst. 1 zák. č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o Ústavním soudu“), tak byla splněna [viz náleží Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 441/04 (N 6/36 SbNU 53), a stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS-st. 35/13 (ST 35/69 SbNU 859; 124/2013 Sb.)].

S ohledem na uvedené Ústavní soud konstatoval, že ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 *a contrario* zák. o Ústavním soudu), přestože nesměruje proti konečnému rozhodnutí o žalobě na určení vlastnického práva. Poté, co se Ústavní soud seznámil s argumentací stěžovatele, vyjádřeními účastníků řízení a obsahem příslušného soudního spisu, dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

Ústavní soud poukázal na to, že přestože je to žalobce, kdo má ve sporném řízení postavení „pána sporu“ a na jehož dispozici závisí, zda v řízení bude nebo nebude pokračováno, podáním žaloby se stává jeho účastníkem společně s žalovaným, přičemž ve vztahu k oběma z nich se plně uplatní zásady spravedlivého procesu, včetně zásady rovnosti účastníků řízení. Oba proto mají právo na to, aby soud – jsou-li k tomu splněny zákonem stanovené podmínky a nevezme-li žalobce svou žalobu zpět – ve věci rozhodl, a postavil tak najiho, zda má žalobce tvrzený nárok vůči žalovanému nebo zda mu svědčí právo či povinnost, které jsou mezi stranami předmětem sporu.

Ústavní soud konstatoval, že v § 107a o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013, které se podle čl. II odst. 2 zák. č. 293/2013 Sb. použije na řízení zahájená před tímto datem, se uvádí, že má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 (odst. 1). Soud návrhu usnesením vyhová, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost uvedená v odst. 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány (odst. 2). Ustanovení § 107 odst. 4 platí obdobně (odst. 3).

Ústavní soud uvedl, že citované ustanovení umožňuje žalobci reagovat v průběhu řízení na změnu věcné legitimace, k níž došlo v důsledku přechodu nebo převodu práva nebo povinnosti (singulární sukcese práva nebo povinnosti) za ří-

zení, aniž by účastník řízení, kterého se tento přechod nebo převod týká, zároveň pozbýval procesní subjektivitu. Procesní nástupnictví v těchto případech, uvedl Ústavní soud, vytváří prostor k tomu, aby dosavadní řízení ani po této změně fakticky nepozbylo smyslu a mohlo za stejných podmínek vést k vyřešení sporu, který je jeho předmětem. Vyhovění návrhu na vstup jiné osoby do řízení na místo některého z účastníků s sebou sice na straně dosavadního účastníka nese zánik jeho práv a povinností, které jsou spojeny s tímto jeho procesním postavením, dochází k tomu však za situace, kdy mu dále nemohlo svědět právo nebo povinnost, o něž v řízení jde. Není přitom podstatné, zda toto právo či povinnost předtím skutečně měl, neboť o tom musí stejně teprve rozhodnout soud.

Ústavní soud poukázal na to, že v projednávané věci obecné soudy vyhověly návrhu vedlejší účastnice jako žalobkyně podle § 107a odst. 1 o. s. ř., aby na místo žalovaného vstoupily do řízení čtyři obchodní společnosti. Protože tímto rozhodnutím zaniklo procesní postavení stěžovatele jako účastníka řízení, musel se Ústavní soud zabývat otázkou, zda se obecné soudy při výkladu a aplikaci tohoto ustanovení nedopustily nepřípustného zásahu do jeho základního práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. S takovýmto „kvalifikovaným“ zásahem se zpravidla identifikují případy neakceptovatelné „libovůle“, spočívající buď v nerespektování jednoznačně znějící kogentní normy, nebo ve zjevném a neodůvodněném vybočení ze standardů výkladu, jenž je v soudní praxi respektován, resp., který odpovídá všeobecně akceptovatelnému (doktrinálnímu) chápání dotčených právních institutů [např. náleží Ústavního soudu ze dne 25. 9. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 85/06 (N 148/46 SbNU 471)].

Ústavní soud konstatoval, že **§ 107a o. s. ř. umožňuje, aby nabyvatel práva nebo povinnosti, o které v řízení jde, vstoupil do řízení na místo žalovaného bez jeho souhlasu, avšak jen v případě, že toto právo nebo povinnost odvozuje od jejich převodu nebo přechodu ze strany žalovaného**. Obchodní společnosti, které se v projednávané věci staly procesními nástupci stěžovatele, tuto podmínku ovšem nesplňují. Své vlastnické právo k předmětným nemovitostem totiž odvozují od vedlejší účastnice, která je v mezidobí, kdy byla na základě tehdy pravomocného rozsudku zapsána v katastru nemovitostí jako jejich vlastníka, vložila do základního kapitálu jedné z nich. Pro úplnost Ústavní soud dodal, že převod nebo přechod práva ze strany stěžovatele nepředstavoval ani zápis vlastnického práva vedlejší účastnice na základě tehdy pravomocného rozsudku, kterým bylo vyhověno její žalobě. Jednalo se pouze o deklaratorní rozhodnutí, jímž bylo určeno, a nikoliv konstituováno její vlastnické právo (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn. 22 Cdo 3085/2009).

Ústavní soud dovodil, že za situace, kdy mezi stěžovatelem jako žalovaným a jeho procesními nástupci neexistuje žádný vztah, musí být žaloba vedlejší účastnice – má-li být po připuštění změny na místě žalovaného úspěšná – založena na odlišných skutkových tvrzeních, než jaká byla původně uplatněna vůči stěžovateli. Pokračování v řízení po takovéto změně by tak mohlo mít smysl jen za předpokladu, že by v něm ze strany účastníků řízení mohla být uplatněna nová skutková tvrzení a důkazní návrhy. Taková možnost by ale fakticky znamenala otevření prostoru pro dodatečnou změ-

nu předmětu řízení (s ohledem na nové skutkové vymezení by již nešlo o stejnou „věc“), což je důsledek, který – jak se naznačuje z jeho výše uvedeného účelu – nelze s použitím § 107a o. s. ř. spojovat. Toto ustanovení nepředpokládá, že by nabyvatel práva nebo povinnosti mohl po vstupu do řízení bez ohledu na jeho dosavadní průběh činit takovéto návrhy. Místo toho výslovně stanoví, že ten, kdo vstupuje do řízení na místo dosavadního účastníka řízení, musí přijmout stav řízení, jaký tu je v době jeho nástupu do řízení (§ 107a odst. 3 ve spojení s § 107 odst. 4 o. s. ř.).

Ústavní soud dále uvedl, že převod vlastnického práva ze strany vedlejší účastnice jako žalobkyně na jiné subjekty sice ve vztahu k nim nevylučoval použití uvedeného ustanovení, podmiňoval je však jejím návrhem, aby tyto subjekty vstoupily do řízení na její místo. Jestliže měla sama pochybnosti o tom, zda její právo nebo povinnost bylo převedeno nebo přešlo na tyto subjekty (jinak si nelze vysvětlit její zájem na pokračování řízení se čtyřmi obchodními společnostmi jako procesními nástupci žalovaného), mohla proti nim buď podat novou žalobu, nebo navrhnout se souhlasem žalovaného jeho záměnu podle § 92 odst. 2 o. s. ř., čemuž by však již soud nemusel bez dalšího vyhovět. Při rozhodování o tomto návrhu by naopak musel zvažovat, zda by takováto záměna měla z hlediska dosavadního průběhu řízení význam. Nepochybně jinak by jej podle názoru Ústavního soudu posuzoval např. v případě, kdy bylo řízení teprve zahájeno a neproběhly v něm (téměř) žádné úkony, než pokud by mu předcházelo obsáhlé dokazování.

Ústavní soud konstatoval, že **napadenými usneseními, která byla založena na nesprávném výkladu § 107a o. s. ř., by-**

lo nepřipustným způsobem zasazeno do procesního postavení stěžovatele, neboť stěžovatel v jejich důsledku přestal být bez zákonného důvodu účastníkem řízení. Tím bylo porušeno jeho základní právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Následkem těchto rozhodnutí navíc vznikl absurdní stav, kdy je řízení vedeno mezi stranami, jejichž právního vztahu se nijak nedotýkají v něm doposud učiněná skutková zjištění. Zároveň mezi nimi není ani žádný spor ohledně platnosti převodu vlastnického práva, k němuž mezi nimi došlo v průběhu tohoto řízení.

Ústavní soud uzavřel, že uvedený zásah do základního práva nelze relativizovat ani poukazem na skutečnost, že v době pokračování řízení před soudem prvního stupně již stěžovatel nebyl zapsán v katastru nemovitostí jako vlastník předmětných nemovitostí, z čehož mohou plynout (plynou) důsledky pro posouzení naléhavého právního zájmu vedlejší účastnice na určení, že je – místo stěžovatele – jejich vlastníkem. Jde o skutečnost, která je z hlediska jeho procesního postavení nepodstatná a nanejvýš může vést k zamítnutí žaloby. Ústavní soud zdůraznil, že je povinností obecných soudů, aby – nedošlo-li v souladu se zákonem k procesnímu nástupnictví – rozhodly ve věci samé za účasti původních účastníků řízení. Stranou zájmu stěžovatele pak nelze ponechat ani jejich rozhodnutí o nákladech řízení. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud ústavní stížnosti stěžovatele vyhověl a napadená usnesení zrušil.

❖ Rozhodnutí zaslala JUDr. RENATA RÁZKOVÁ, Ph.D., asistentka soudce Ústavního soudu.

Z judikatury ESLP

Článek 4 Protokolu č. 7 (právo nebýt souzen nebo potrestán dvakrát)

A. a B. proti Norsku Rozsudek z 15. 11. 2016, č. 24130/11 a 29758/11

Velký senát Evropského soudu pro lidská práva vydal dlouho očekávané rozhodnutí ve věci *A. a B. proti Norsku*, které se týkalo **aplikace zásady *ne bis in idem* při uložení sankce v daňovém řízení a trestu ve skutkově souvisejícím trestním řízení**, tj. např. klasické zkrácení daně. Pro rozhodnutí hlasovalo šestnáct soudců, jeden byl proti a k rozhodnutí připojil svůj disentanční názor.

V případě figurovali dva stěžovatelé – plátcí daně, občané Norského království, kteří byli vyšetřováni a potrestáni dvakrát za totožný skutek/čin (zkrácení daně) – a to jak ve správním, tak i v trestním řízení. Poté, co v rámci správního (daňového) řízení uhradili pokutu, byli následně odsouzeni i v trestním řízení za daňový podvod k odnětí svobody v délce jednoho roku.

Stěžovatelé namítali porušení čl. 4 Protokolu č. 7, tj. práva nebýt souzen nebo potrestán dvakrát.

ESLP (z pohledu norských reálií) dospěl k závěru, že v těchto případech nedochází k porušení odst. 1 čl. 4 Protokolu č. 7, podle kterého platí, že „*Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.*“ K tomuto závěru Soud dospěl i přesto, že v dané věci (v souladu s předchozí judikaturou) měl za to, že daňové penále ve výši 30 % vyměřené daně lze považovat za „trestněprávní“ sankci.

Soud dovodil, že obě sankce byly pro stěžovatele předvídatelné a byly uloženy ve věcné i časové souvislosti (daňové i trestní řízení probíhalo téměř současně) a že není toliko podstatné, že se norský stát rozhodl takovou činnost trestat ve dvou odlišných řízeních, které každé slouží svému účelu. Soud také dovodil, že norské soudy správně zohlednily sankci uloženou v daňovém řízení při ukládání trestu v trestním řízení.

Tisková zpráva i rozsudek ESLP jsou k dispozici v anglickém jazyce na internetové stránce hudoc.echr.coe.int.

❖ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

Článek 10 Úmluvy (právo na svobodu projevu)

BÉDAT proti Švýcarsku Rozsudek z 29. 3. 2016, č. 56925/08

Odsouzení novináře za zveřejnění materiálů, které byly během trestního vyšetřování důvěrné.

Stěžovatel je novinář. V říjnu 2003 zveřejnil článek nazvaný „Tragédie na mostu Lausanne“ týkající se trestního řízení proti jistému M. B., který v červenci 2003 najel svým autem do skupiny chodců, zabil tři z nich a zbývajících osm zranil, než sám skočil z mostu. Článek popisoval událost a uváděl shrnutí otázek, které policie a vyšetřující soudce položili M. B., jakož i jeho odpovědi. Stěžovatel psal, že M. B. byl obviněn z úmyslné vraždy nebo alespoň ze zabití, z těžkého ublížení na zdraví, ohrožování života a z vážného dopravního trestného činu. Uvedl též, že nad svým činem neprojevil žádnou lítost. Článek doprovázelo několik fotografií dopisů, které M. B. zaslal vyšetřovacímu soudci, a shrnutí s názvem „Ztratil rozum“.

M. B. nepodal proti stěžovateli stížnost, ale státní zástupce proti němu zahájil trestní řízení pro zveřejnění důvěrných dokumentů. V červnu 2004 vyšetřující soudce v Lausanne odsoudil stěžovatele k trestu odnětí svobody v délce jednoho měsíce, s podmíněným odkladem na jeden rok. Stěžovatel se proti rozsudku odvolal a trestní soud v Lausanne nahradil trest odnětí svobody pokutou ve výši 4 000 švýcarských franků. Stěžovatelovo dovolání bylo odmítnuto v lednu 2006 a Federální soud posléze odmítl i jeho poslední opravný prostředek.

Před ESLP stěžovatel namítal, že jeho trestní odsouzení bylo v rozporu s ust. čl. 10 Úmluvy.

Podle názoru ESLP odsouzení stěžovatele sice bylo závažným do jeho práva na svobodu projevu, nicméně šlo o zásah zákonný a sledující legitimní cíl – zajištění nestrannosti soudnictví, účinnosti trestního vyšetřování a ochrany práva obviněného na presumpci nevinu a soukromého života. Stěžovatel jako profesionální novinář nemohl nevědět, že informace, kterou chtěl zveřejnit, byla důvěrná. ESLP připustil, že předmět článku byl jako takový záležitostí veřejného zájmu. Dodal však konstatování Federálního soudu, že zveřejněné protokoly z výslechu obžalovaného ani dopisy jím zasláné vyšetřujícímu soudci nenaznačovaly, proč by měly být relevantní pro veřejnou diskusi.

Pokud šlo o vliv článku na trestní řízení, ESLP připomněl, že bylo naprosto legitimní zajistit důvěrnost trestního vyšetřování vzhledem k tomu, o co se v dané věci jednalo. Článek byl zveřejněn během vyšetřování a mohl ovlivnit jeho průběh. Nebezpečí, že bude trestní řízení ovlivněno, odůvodňovalo rozhodnutí státních orgánů uvalit na veškeré informace z řízení embargo. Podle názoru ESLP Federální soud vyjádřil správný názor, že protokoly z výslechu a korespondence obžalovaného byly diskutovány na veřejnosti způsobem, který mohl ovlivnit rozhodnutí vyšetřujícího soudce a soudu.

ESLP dále konstatoval, že trestní řízení vedené proti stěžovateli bylo v souladu s povinností Švýcarska ve smyslu

čl. 8 Úmluvy ochránit soukromý život obžalovaného. Ten sice mohl využít občanskoprávní prostředky, aby se proti jednání stěžovatele ohradil, ESLP však mínil, že existence takových prostředků ze státu nesnímala jeho pozitivní povinnost chránit soukromý život osob, které jsou subjektem trestních řízení. Navíc v době zveřejnění dotčeného článku obžalovaný byl ve vazbě, a tedy ve zranitelné situaci, a nejspíš trpěl mentální poruchou. ESLP konečně neshledal trest, který byl stěžovateli uložen, nepřiměřeným. Za daných okolností judikoval, že k porušení čl. 10 Úmluvy nedošlo.

Článek 8 Úmluvy (právo na respektování soukromého a rodinného života, obydli a korespondence)

VUKOTA-BOJIĆ proti Švýcarsku Rozsudek z 18. 10. 2016, č. 61838/10

Nezákonné sledování obětí dopravní nehody pojišťovací společností.

Stěžovatelka se stala v srpnu 1995 obětí dopravní nehody. Byl jí diagnostikován úraz hlavy a musela se podrobit několika lékařským vyšetřením, jejichž výsledky se různily, pokud šlo o její schopnost pracovat. Na základě těchto zpráv pojišťovna rozhodla, že stěžovatelka měla nárok pouze na nemocenské dávky do konce měsíce března 1997. Toto rozhodnutí bylo posléze zrušeno Soudem sociálního zabezpečení v Curychu, který nařídil provedení doplňujícího šetření, jež vyústilo v konstatování, že stěžovatelka trpí mozkovou dysfunkcí způsobenou úrazem, který utrpěla při dopravní nehodě. Paralelně byl stěžovatelce přiznán plný invalidní důchod.

Dne 14. ledna 2005 pojišťovna znovu rozhodla, že již nebude stěžovatelce vyplácet žádné dávky. I toto rozhodnutí bylo zrušeno Soudem sociálního zabezpečení. Pojišťovna tedy stěžovatelku požádala, aby se podrobila novému lékařskému vyšetření, což však odmítla. Pojišťovna tedy nechala stěžovatelku tajně sledovat soukromými detektivy, aby zjistila její skutečný zdravotní stav. Detektivové stěžovatelku sledovali čtyři různé dny po dobu několika hodin na veřejných místech. Na základě jimi vypracované zprávy pojišťovna potvrdila své rozhodnutí ukončit vyplácení dávek. V dubnu 2007 neurolog ustanovený pojišťovnou vypracoval anonymní znalecký posudek, v němž konstatoval, že stěžovatelka je invalidní jen z 10 %. Na základě této zprávy začala pojišťovna stěžovatelce vyplácet dávky v odpovídající výši. Stěžovatelka se proti rozhodnutí pojišťovny odvolala. V rozsudku z 29. 3. 2010 Federální tribunál vyjádřil názor, že pojišťovna měla oprávnění požádat stěžovatelku, aby se podrobila novému lékařskému vyšetření, že její sledování detektivy bylo zákonné a že závěr neurologa byl přesvědčivý, pokud šlo o nárok stěžovatelky na výplatu dávek odpovídající 10 % její údajné invalidity.

Před ESLP stěžovatelka namítala, že její sledování soukromými detektivy bylo v rozporu s čl. 8 Úmluvy.

ESLP uvedl, že sledování iniciované pojišťovnou poru-

šilo právo stěžovatelky na respektování jejího soukromého života. Konstatoval nejprve, že pojišťovna byla státní organizací a že tedy za její činy odpovídal stát. Kromě toho, i když sledování bylo prováděno pouze na veřejných místech, článek 8 odst. 1 Úmluvy bylo možno aplikovat, neboť detektivové jednali systematicky a shromažďovali informace o stěžovateli za účelem použití je ve sporu pro pojišťovnu. Došlo tedy k zásahu do soukromého života stěžovatelky, a to nezákonným způsobem: švýcarský zákon totiž sice dovozoval pojišťovně přijmout „nezbytná vyšetřovací opatření“ a shromažďovat „nezbytné informace“ v případě váhání pojištěnce poskytnout informace, tato ustanovení však nebyla dostatečně přesná, aby vyhovovala požadavkům zákonnosti druhého odstavce čl. 8 Úmluvy, který tak byl porušen.

K. S. a M. S. proti Německu Rozsudek z 6. 10. 2016, č. 33696/11

Domovní prohlídka v bydlíšti manželského páru podezřívajícího z krácení daní na základě informace poskytnuté německou tajnou službou.

V roce 2006 německý daňový úřad zahájil řízení proti stěžovatelům pro podezření, že do daňových přiznání

z let 2002 až 2006 nezahrnuli 50 tisíc eur. Řízení přitom bylo vyvoláno informací o tom, že stěžovatelé mají uložené peníze v Lichtenštejnsku. Informace byla přitom tajně zkopírována zaměstnancem banky a prodána německé tajné službě, než byla předána daňovému úřadu. Na základě této informace státní zástupce získal povolení k domovní prohlídce v bytě stěžovatelů. Během prohlídky byly zajištěny dokumenty a počítačové údaje týkající se majetku stěžovatelů. Stěžovatelé byli o čtyři roky později zproštěni viny. Zákonnost domovní prohlídky však mezitím napadli odvoláním. To však bylo zamítnuto soudy první a druhé instance, když judikovaly, že podle judikatury Federálního ústavního soudu důkazní materiál, který byl získán nezákonně, lze v trestním řízení použít, ledaže by byl získán pod nátlakem. Závěry obecných soudů potvrdil v roce 2010 Federální ústavní soud.

Před ESLP stěžovatelé především namítali, že domovní prohlídka v jejich bytě byla provedena na základě příkazu vydaného za účelem získání důkazního materiálu k podpoření informace, která byla získána v rozporu s německým i mezinárodním právem. Podle jejich názoru došlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

Podle názoru ESLP zasáhla domovní prohlídka do práva stěžovatelů na respektování jejich obydli. Šlo přitom o zásah zákonný a přiměřený, sledující zákonný cíl, totiž předcházení zločinnosti. ESLP dále podotkl, že prohlídka byla nařízena kompetentním soudcem na základě ustanovení trestního zákona a její nařízení bylo přezkoumáno dvěma soudními instancemi s plnou jurisdikcí. Soud druhé instance se dokonce vyjádřil k tomu, zda bylo možno použít původní informaci získanou z lichtenštejnské banky v trestním řízení, a odpověděl kladně. ESLP dále poznamenal, že trestný čin, z jehož spáchání byli stěžovatelé podezříváni, byl závažného charakteru, tj. daňový únik, poškozující státní zdroje. Ke způsobu a okolnostem vydání příkazu k domovní prohlídce ESLP uvedl, že příkaz byl vydán za účelem získání dalšího důkazního materiálu a byl jediným způsobem, jak informace získat. Navíc nic nenaznačovalo, že by německé orgány úmyslně a systematicky porušovaly vnitrostátní či mezinárodní právo, aby obdržely informace k trestnímu stíhání v souvislosti s daňovými úniky. Konečně, příkaz k domovní prohlídce byl formulován jasně, obsahoval konkrétní a podrobné instrukce, pokud šlo o rámeček prohlídky. Stěžovatelé přitom nenamítali, že by utrpěla jejich pověst. Německé soudy nepřekročily meze své rozhodovací činnosti při úpravě podmínek, za kterých bylo možno vydat příkaz k domovní prohlídce a tuto prohlídku provést. Za daných okolností ESLP uzavřel, že nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

❖ JUDr. EVA HUBÁLKOVÁ, vedoucí česko-estonsko-ukrajinského oddělení Kanceláře ESLP

CODEXIS®

pořádá VII. ročník prestižního kongresu **PRÁVNÍ PROSTOR**

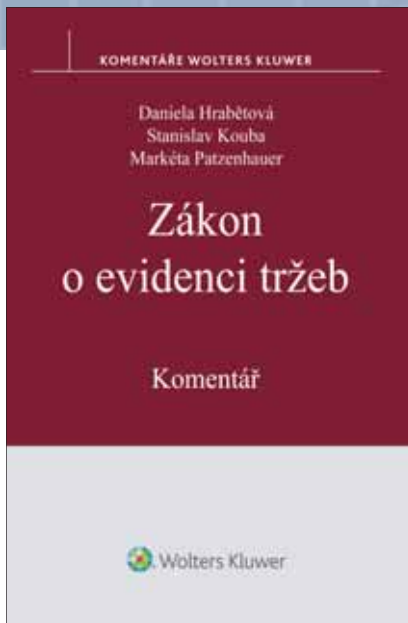
ODBOURNÝ KONGRES
**PRÁVNÍ
PROSTOR
2017**

**25. - 26.
dubna 2017
Seč - Ústupky**

**Sleva pro advokáty České advokátní komory
ve výši 600 Kč. Pro uplatnění slevy zvolte
v registračním formuláři možnost
„Sleva pro advokáty České
advokátní komory“.**

Více informací naleznete na:

www.kongrespravni prostor.cz

Daniela Hrabětová, Stanislav Kouba, Markéta Patzenhauer:

Zákon o evidenci tržeb. Komentář

Wolters Kluwer ČR,
Praha 2016, 152 stran, 295 Kč.

Vládě se i přes odpor opozice podařilo prosadit zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb. Jde o právní předpis, který bude aplikován širokým okruhem osob, zvláště podnikatelů, kteří na jeho základě budou mít povinnost evidovat tržby.

Povinnost evidovat tržby by mohla pomoci tomu, aby daně platili všichni, kdo je platit mají, a ve správné výši. Byl bych velmi rád, pokud by evidence tržeb přispěla k tomu, aby si lidé uvědomili, že pokud na otázku „s dokladem nebo bez“ odpovídají „bez“, přispívají k tomu, že dotyčný s největší pravděpodobností nezaplatí z předmětné transakce žádnou daň.

S ohledem na to, že v České republice nejsou s evidencí tržeb prováděnou zasíláním datových zpráv na server správce daně žádné zkušenosti, budou ti, na které povinnost evidovat tržby dopadne, mít potřebu se seznámit s právní úpravou evidence tržeb. Primárně za tímto účelem vznikl komentář k zákonu o evidenci tržeb.

Komentář poskytne čtenáři nejenom samotný text zákona o evidenci tržeb, ale i relevantní části důvodové zprávy a samozřejmě bližší rozbor jednotlivých ustanovení zákona. S ohledem na to, že celý zákon dosud nenabyl účinnosti, bylo těžké psát jeho komentář, neboť nejsou zatím zkušenosti s jeho aplikací v praxi. Komentář se tak snaží pou-

kázat na místa právní úpravy, která by mohla být problematická.

Komentář je vhodným zdrojem informací pro ty, kteří hledají seznámení s úpravou evidence tržeb. Poskytne prvotní potřebný vhled do dané problematiky a pomůže čtenáři v orientaci v dané problematice. Protože spoluautor komentáře Stanislav Kouba je i spoluvůrcem právní úpravy a působí na Ministerstvu financí, promítl do textu komentáře své zkušenosti a znalosti nabyté v průběhu tvorby textu zákona o evidenci tržeb a jeho projednávání v legislativním procesu.

Věřím proto, že tento komentář bude čtenáři pomocníkem při studiu textu zákona o evidenci tržeb a že v něm nalezne odpovědi na otázky, které hledá.

❖ doc. JUDr. RADIM BOHÁČ, Ph.D., katedra finančního práva a finanční vědy PF UK v Praze

Miloš Sokol, František Vorel, Martin Dobiáš, Tomáš Vojtišek:

Odškodnění bolesti a trvalých následků u pracovních a nepracovních úrazů

Vydavatelství a nakladatelství
Aleš Čeněk, Praha 2016,
188 stran, 250 Kč.

Autoři v knize podávají vyčerpávající historický přehled právní úpravy nároku na náhradu škody na zdraví (bo-

lest a ztížení společenského uplatnění) v občanskoprávních i pracovněprávních vztazích. Tomu odpovídá obsáhlá pasáž obsahující kompletní znění prováděcích předpisů (vyhlášek č. 32/1965 Sb. a č. 440/2001 Sb. bez příloh); byť jde o předpisy již neúčinné, slouží jejich citace k doložení charakteru dlouhá léta využívané podzákoné úpravy i k zachycení vývojových tendencí, které se od 60. let minulého století zhruba do konce první dekády tohoto století projeví.

V pasáži týkající se aktuální občanskoprávní úpravy je již citován text příslušných ustanovení nového občanského zákoníku a je i rozebrán a komentován; stejně tak nechýbí příslušná pasáž zákoníku práce. Autoři důvodně poukazují na nepříznivý legislativní stav, kdy došlo k rozdělení a oddělení úpravy ve věcech občanskoprávních a pracovněprávních. Vysvětlují vývoj v oblasti pracovního práva a přináší čtenáři i znění prováděcího nařízení vlády č. 276/2015 Sb., jakož i vyhlášky č. 277/2015 Sb., týkající se nároků příslušníků bezpečnostních sborů, a vyhlášky č. 346/2015 Sb., upravující tytéž nároky vojáků. Je tedy zřejmé, že zejména aktuální úprava pracovněprávních a služebních vztahů je čtenáři předkládána v kompletní podobě, spolu s názorem autorů na některé problematické momenty této jakési dvoukolejnosti. Publikace neopomenula upozornit na Metodiku Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, vypracovanou především k aplikaci § 2958 nového občanského zákoníku, a přináší její podstatný obsah.

Přidanou hodnotou je podrobná medicínsko-právní kazuistika poukazující na rozdíly, které vznikají využitím odlišných systémů hodnocení obtíží, a tím i výše náhrady za nemajetkovou újmu spojenou především s trvalými následky na zdraví.

Kniha je psána právníckým jazykem, srozumitelným ovšem i neprávnícké veřejnosti. Je přehledná, logicky strukturovaná a nasměrovaná k závěrům, které autoři čtenáři předkládají. Vzhledem k tomu, že jsou připojena i praktická doporučení znalcům k postupu v této poněkud nepřehledné situaci, lze uzavřít, že vedle hodnoty historického přehledu má publikace i potenciál ve vztahu k aktuálním problémům a může přispět k diskursu na nová témata.

❖ JUDr. PETR VOJTEK, soudce Nejvyššího soudu

Eva Fialová:

Bezkontaktní čipy a ochrana soukromí

Leges, Praha 2016, 232 stran, 390 Kč.

Ochrana soukromí je téma, o jehož témě permanentní aktuálnosti nelze pochybovat, stejně jako o důležitosti ochrany osobních údajů ve stále se dynamicky rozvíjející informační společnosti. V souvislosti s technologií čipů RFID (z anglického *radio-frequency identification*) vzniká celá řada otázek v praktické i teoretické rovině, kterými je užitečné se zabývat.

Publikace Evy Fialové mapuje oblast právních aspektů jedinečné identifikace osob a objektů pomocí zmíněné technologie, jejímiž hlavními přednostmi jsou rychlost a možnost identifikace na dálku, tedy bezkontaktním způsobem. Protože technologie RFID je využívána v nejrůznějších odvětvích, najde si jistě tato publikace celou řadu čtenářů, kterých se daná problematika týká.

Pro jasné pochopení širší možnosti použitých prostředků seznamuje autorka čtenáře hned v úvodu s technologickými základy a formami RFID, které jsou aktuálně používány, a naznačuje též vývojové trendy. Jak již bylo uvedeno, stěžejním přínosem této technologie je možnost identifikace na dálku, což je třeba mít na paměti při rozboru právních aspektů jejího použití.

První část publikace je věnována obecnému vymezení ochrany soukromí a ochrany osobních údajů a jejich vzájemného postavení a souvislostí. Ochrana soukromí je diskutována z mnoha hledisek, z podstaty funkce soukromí, hodnoty soukromí, jeho koncepce i dimenze. Autorka probírá dimenze relační, komunikační, prostorové, dimenzi soukromí v podobě tělesné a psychické integrity i v podobě svobody jednání a osobní autonomie. Následně přechází v souvislosti s hlavním tématem publikace k otázkám informačního soukromí a hodnotě informací spojených s identifikací jednotlivých osob.

V publikaci jsou citovány výsledky více různých projektů zabývajících se výzkumem postoje osob k ochraně jejich soukromí i ochraně osobních údajů, ze kterých vyplývá, že na jedné straně se občané obávají zneužití svých osobních

údajů, na druhou stranu však v poměrně hojně míře akceptují jejich sdílení. Např. podle výsledků výzkumu CONSENT je pro 41 % občanů EU akceptovatelné sdílení informací spojených s jejich osobou s jinými částmi obchodní společnosti na základě jimi uděleného souhlasu. Autorka výstižně uvádí, že spotřebitelé si často nejsou vůbec vědomi faktu, že za služby nabízené bezplatně v mnohých případech vlastně platí informacemi o sobě. Ochrana osobních údajů, stejně jako ochrana soukromí, je v publikaci detailně diskutována od samých základů, v případě ochrany osobních údajů od základního práva na ochranu osobních údajů až po konkrétní aktuální směrnice a další právní nástroje Evropské unie.

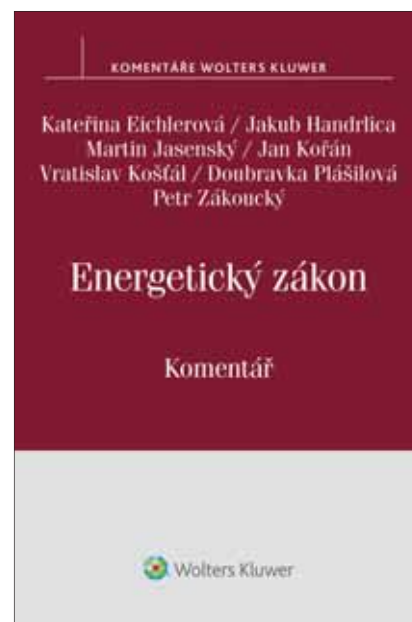
Druhá část publikace už představuje konkrétní použití RFID technologie v obchodě a ve službách, přičemž samostatně jsou diskutovány případy použití RFID při poskytování zdravotních služeb a služeb souvisejících se zdravím. Publikace se tak zabývá nejen ochranou osobních údajů, ale také detailně problematikou ochrany citlivých údajů, jejichž zpracování podléhá ještě přísnějším pravidlům. Na použití technologie RFID při poskytování zdravotních služeb autorka aplikuje Alexyho test proporcionality.

Autorka dochází v publikaci k několika zajímavým závěrům. Za všechny uvedme výsledek, že technologie RFID narušují soukromí jednotlivce jako některé jiné, a dokonce v mnoha případech mohou některé z aplikací RFID technologií

i narušení soukromí bránit, a to zejména v souvislosti s použitím ve zdravotních službách a službách souvisejících se zdravím.

Publikace obsahuje velice komplexní pohled na zkoumanou problematiku, a může se tak stát užitečným zdrojem informací nejen pro právníky, ale také pro ty, kteří technologie RFID využívají a chtějí se ve svých aplikacích vyvarovat pochybení z pohledu práva, a v neposlední řadě také pro ty, kteří se s technologiemi RFID setkávají ve svém každodenním životě a chtějí se dozvědět o právních aspektech použití těchto čipů.

♣ Mgr. TOMÁŠ LECHNER, Ph.D., katedra práva Národohospodářské fakulty VŠE v Praze

Kateřina Eichlerová, Jakub Handrlíca, Martin Jasenský, Jan Kořán, Vratislav Košťál, Doubravka Plášilová, Petr Zákoucký:

Energetický zákon. Komentář

Wolters Kluwer ČR, Praha 2016, 1 492 stran, 3 950 Kč.

Několik recenzí, které jsem v poslední době měl možnost číst, začíná konstatacím, jak dlouho se čekalo na zpracování komentáře k dotčenému zákonu. Ani já nezačnu jinak. Energetický zákon nabyl účinnosti dne 1. 1. 2001 a je

ho klíčová novela, provedená zákonem č. 670/2004 Sb. za účelem transpozice tzv. druhého energetického balíčku, je účinná již od 30. 12. 2004.

Doba 12 let je relativně dlouhá, na druhou stranu je nutné uvést, že od napsání komentáře mohly odrazovat časté novely, z nichž ty z roku 2009, 2011 a 2015 byly velmi rozsáhlé a měnily některé klíčové instituty (bohužel ne vždy ku prospěchu věci). Nelze navíc vyloučit, že „není všem dnům konec“ a přijdou další změny, minimálně v závislosti na vývoji evropského práva. Je proto sympatické, že se tím ani autoři, ani nakladatelství nechal odradit.

Jak se píše v komentáři, elektřina se nedopravuje, elektřina prostě je. Tato úvaha ve zkratce odráží skutečnost, že právní úprava trhu s elektřinou, plynem a tepelnou energií se v mnohém odvíjí od přírodních zákonů. Zmíněné komodity mají specifické vlastnosti, což se projevuje zejména v podmínkách jejich dodávky do místa odběru. Autoři, kteří se podíleli na zpracování komentáře, mají s fungováním trhu bohaté zkušenosti získané buď dlouhodobou prací v energetické společnosti, nebo poskytováním právních služeb takové společnosti, anebo mají zkušenosti získané prací pro dohledový orgán, Energetický regulační úřad. Vedle toho se někteří z nich věnují i akademické práci.

Energetický zákon je neobvyklý tím, že upravuje podnikání na různě velkých trzích s třemi navzájem nezastupitelnými komoditami. Logika přijetí společné zákonné úpravy byla mj. i v tom, že řada právních institutů se týká všech tří trhů; jde např. o práva provozovatele příslušné soustavy k cizí věci v souvislosti se zřízením a provozem soustavy, omezení nebo přerušeni dodávky energie zákazníkovi nebo o neoprávněný odběr energie ze soustavy. Přesto však energetický zákon upravuje tyto instituty zvlášť pro každý trh a někdy i zvlášť pro jednotlivé účastníky stejného trhu. Autorům komentáře proto nezbylo než pojednat např. o právech k cizí věci celkem na šesti místech. Rozumím tomu, že není úkolem komentáře „napravit“ systematiku zákona, současně však mám za to, že zrovna co do práv k cizí věci by soustředění pojednání o této materii do jednoho místa (např. mezi hlavu I a II energetického zákona) nebylo na škodu.

Existence transparentního trhu s elektřinou nebo plynem je podmíněna třemi základními okolnostmi. Musí dojít k účinnému oddělení regulovaného a neregulovaného podnikání (tzv. unbundling) tak, aby osoby z neregulovaného (konkurenčního) prostředí, tj. obchodník nebo výrobce, neměly možnost ovlivňovat ve svůj prospěch chování osob z regulovaného prostředí (provozovatelé soustavy včetně zásobníku plynu). Vedle toho musí být obchodníkům nebo výrobcům umožněn přístup k soustavě, čímž se rozumí právo na přenos, přepravu nebo distribuci elektřiny nebo plynu. V neposlední řadě pak zákazníci musejí mít právo vybrat si dodavatele komodity.

V komentáři k příslušným ustanovením energetického zákona (§ 24a, 25a a § 58a až 58n, ve spojení s § 10a a násl., a § 25a, 59a a 60a) se autoři podrobně věnují podmínkám, které musí být splněny, aby se dalo mluvit o oddělení. Ohledně přístupu k soustavě (zásobníku plynu) autoři poukazují na odlišnost mezi tzv. regulovaným přístupem (§ 24, 25, 58 a 59) a vyjednaným (smluvním) přístupem (§ 60). V obou případech se přístup realizuje na základě smlouvy, rozdíl je však v ceně za poskytnutí služby, resp. ve způsobu jejího určení. Pro regulovaný přístup platí úředně stanovená cena, v případě vyjednaného přístupu je ponecháno na smluvních stranách, aby si cenu dohodly; sjednaná cena však nesmí vést k diskriminaci nebo naopak nedůvodnému zvýhodnění žadatele o přístup k zásobníku. Autoři v komentáři reflektují fakt, že oddělení a přístup k soustavě jsou instituty s původem v evropském právu, a uvádějí řadu přílehlavých odkazů nejen na směrnice a nařízení, ale rovněž tak na pracovní materiály aparátu Komise nebo na její rozhodnutí nebo rozhodnutí evropských soudních orgánů.

Byť existenci většího počtu obchodníků s elektřinou a plynem připouštěl energetický zákon již od roku 2001, rozvoj trhu s komoditami nastal až poté, co právo změnit dodavatele získala největší skupina zákazníků, a to zákazníci v domácnosti. Postupem času se ze vztahů mezi obchodníky a zákazníky stala jedna z hlavních „agend“ energetického zákona. K tomu přispěla i skutečnost, že zákazníci v domácnosti jsou v chráněném postavení spotřebitele. Komentář se této problematice podrobně věnu-

je na řadě míst (§ 11, 11a, 28 nebo 62) a opět s přihlédnutím k evropskému právu. Čtenář tak může získat ucelený pohled na důvody zákonné úpravy a její aplikaci, ale najde rovněž názory jednotlivých autorů určené k další diskusi. Např. v otázce ukončení smlouvy o dodávce elektřiny nebo plynu výpovědí podle § 11a odst. 3 energetického zákona autorka komentáře Kateřina Eichlerová poukazuje na možnou nedůslednost při transpozici sekundárního unijního práva (směrnice o právech spotřebitele). Dalším aktuálním a diskutovaným problémem jsou meze práva zákazníka změnit dodavatele. Autorka komentáře (opět Kateřina Eichlerová) k § 11 dospívá k závěru, že zákazník může využít toto právo podle vlastní úvahy, nese ovšem odpovědnost za škodu vzniklou dosavadnímu smluvnímu partnerovi. V komentářích k ust. § 28 a 62 kladou jejich autoři důraz i na dodržování zásady *pacta sunt servanda* a upozorňují na to, že závazkový vztah založený smlouvou zákazník nemůže jednostranně ukončit tím, že smlouvu poruší.

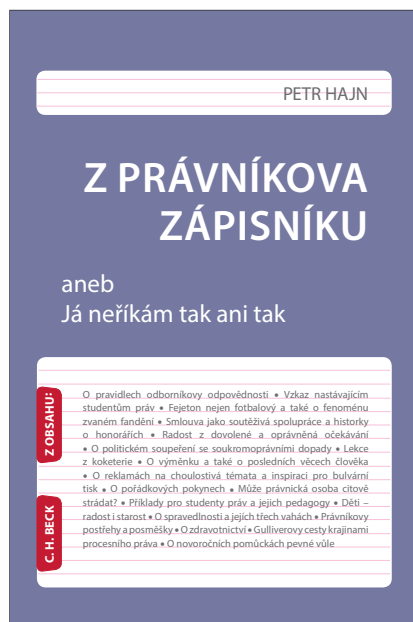
Zákonná úprava teplařství je útlejší, což je dáno jinými podmínkami fungování trhu s tepelnou energií. Komentář se detailně zabývá postavením jednotlivých účastníků trhu a ozřejmuje jejich vzájemné vztahy, vznikající při dodávce tepelné energie, a přitom se musí vypořádat i s terminologickou nejasností zákonné úpravy. Zajímavá je rozsáhlá část věnovaná na první pohled nenápadnému ust. § 77 odst. 5 energetického zákona, ve které autorka (Kateřina Eichlerová) za použití četných soudních rozhodnutí dokládá, jak velký problém může vyvolat na první pohled banální rozhodnutí odpjit odběrné zařízení od soustavy centralizovaného zásobování tepelnou energií.

Zasvěcený pohled najdeme i v částech komentáře, které se zabývají veřejnoprávní úpravou. Kromě podmínek udělení, případně zrušení oprávnění k podnikání lze zmínit cenovou regulaci nebo úpravu výkonu dohledu prováděného Energetickým regulačním úřadem. Zejména výkon dohledu přináší s sebou řadu složitých otázek souvisejících s možnou kolizí kompetencí jednotlivých dohledových správních úřadů a především se střetem zájmu na rychlém a účinném postihu protiprávního jednání na straně jedné a ústavně zaručenou ochranou soukro-

mi, obydlí nebo korespondence nebo zákazem sebeobviňování na straně druhé. V komentáři k ust. § 18 a násl., lze nalézt účinný návod, jak přistupovat k řešení zmíněných otázek.

Závěrem mi nezbývá než popřát autorům, ať jim jejich invence a elán vydrží do případných dalších vydání komentáře, a dovolím si nejen za sebe vyjádřit přesvědčení, že komentář bude užitečnou pomůckou pro všechny, kteří jej budou používat.

❖ JUDr. TOMÁŠ ZAGAR, advokát v Praze; dlouhodobě se specializuje především na oblast energetiky, insolvence a řešení sporů

Petr Hajn:

Z právnickova zápisníku aneb Já neříkám tak ani tak

C. H. Beck, Praha 2016,
248 stran, 390 Kč.

Petra Hajna ani jeho tvorbu patrně není čtenářům Bulletinu advokacie třeba představovat – s jeho fejtony se pravidelně setkávají již řadu let. Recenzi tak mohou bez dalšího začít drobnou výtkou – mám panu profesorovi tak trochu za zlé, že své fejtony, sloupky, postřehy, glosy či „knižní koláže“ (opětovně) vydal knižně. Vynaložil jsem za poslední roky nemálo úsilí, když jsem texty uvedených žánrů porůznu schraňoval – tisknul,

kopíroval či vystříhal k dalšímu použití – a je zřejmé, že vydáním kolekce *Z právnickova zápisníku aneb Já neříkám tak ani tak* hodnota mé soukromé sbírky pozbyla na ceně. Nicméně pro ostatní fanoušky „edutainmentu“ (tedy nenásilného vzdělávání prostřednictvím zábaavy) nejen z oblasti práva se bezpochyby jedná o zprávu ryze pozitivní.

První kniha fejtonů Petra Hajna s názvem *Právnickovy fejtony aneb PF* vyšla v roce 2007, texty v recenzované publikaci pocházejí z následujícího období (autor data původního vydání neuvádí, některé texty jsou upraveny či aktualizovány). Petr Hajn v posledních deseti letech více či méně vážných krátkých textů napsal mnohem více, než se jich do jeho „Zápisníku“ vešlo – je sympatické, že svou zásadu, dle které „kdo chce dobře psát, musí hodně škrtat“, neuplatňuje pouze na své kolegy („Čím řídím četbu“, str. 91).

Knihu lze doporučit v podstatě všem čtenářům Bulletinu advokacie – advokátům, kteří si lámou hlavu nad žalobním petitem: „Žalující s nafouknutými nároky mají proto statisticky větší šance, že získají velkorysejší narovnání, než by vyplývalo ze skutkové situace.“ („O (s)mírném riziku“, str. 34), kteří obdrželi předvolání na druhý konec republiky: „... je zjištěno, že druhou třídou cestuje mnohem víc mladých děvčat než ve vozech třídy první“ („O cestách k manželství“, str. 161), nebo i těm, kteří se v důsledku kárného provinění poohlížejí po nové práci: „Na toaletách nahradila [Jiřina Šíková] obvyklou výzvu „Udržujte čistotu“ pokynem konkrétnějším a prý také mnohem účinnějším: „Po usednutí optimalizujte úhel dopadu“ („O pořádkových pokynech“, str. 135).

Jakkoliv tak některé texty jsou určeny spíše osobám znalým práva a patří – alespoň v rámci žánru – k náročnějším (např. pasáž o Kelsenově *Ryzí nauce právní* v kapitole „O výkladech práva“, str. 202), v „Zápisníku“ lze najít i fejtony a úvahy, které se týkají lehčích témat a zaujmou i právní laiky. Ostatně osobnost autora je mnohem všestrannější, a pokud je mi známo, nikdy nežil dle hesla „právo a jen právo“ (a odrazoval od tohoto přístupu i své studenty). Dozvíme se tak např. i mnohé o zálibách P. Hajna nebo o jeho osobním životě: „V rámci rodinných prázdninových kompromisů procházím občas cizími městy“ („Čtenářovy prázdniny“,

str. 89), najdeme tipy z partnerského života: „*Mimomanželské milostné úspěchy jsou spolehlivým způsobem, jakým si člověk rozšíří okruh těch, kteří omezí míru jeho osobní svobody*“ („Dopustit? – Odpustit? Opustit?“, str. 179), jakož i na nepřehledné množství zajímavých knih (ať již odborných, populárně naučných, nebo beletristických). Především se však nahlas zasmějeme.

Autor v předmluvě své čtenáře nabádá, že „následující text není určen k tomu, aby byl čten jako román od první stránky do poslední“, přesto však doporučuji při „práci s knihou“ (ať již si knihu koupíte sami, nebo ji dostanete jako dárek) postupovat alespoň trochu systematicky. Jinak by se mohlo stát, že některá kapitola zůstane opomenuta, což by čtenáři mohlo způsobit „újmu nikoliv nepatrnou“.

❖ JUDr. ONDŘEJ HRUDA, Ph.D., soudce Okresního soudu v Ostravě

Daniela Kovářová:

Smrt v justičním paláci

Mladá fronta, Praha 2016,
206 stran, 229 Kč.

Není jistě mnoho advokátů, kteří nikdy nezavítali do budovy městského soudu v pražské Spálené ulici. Nový pohled na tuto známou justiční budovu a dění v ní by jim mohla nabídnout nejnovější

knihy advokátky, mediátorky a exministrně spravedlnosti Daniely Kovářové, nazvaná „Smrt v justičním paláci“. Jedním z jejích hrdinů je totiž fiktivní postava nového předsedy soudu Dalimila Krále a právě v jeho kanceláři je nalezen mrtvý soudce, jedna z několika obětí tohoto „Románu o zločinu“, jak zni podtitul knihy.

Čtenáři, pro které je návštěva rozsáhlého komplexu na rohu Spálené a Karlova

náměstí rutinou, tak mohou nad knížkou popustit uzdu své fantazii a případně si i představit na místě některých románových postav osoby skutečné...

„Smrt v justičním paláci“ je třetí detektivkou Daniely Kovářové. Dvě postavy „pátračů“ – policisty Šimona Hájka a nové tiskové mluvčí městského soudu Gabriely Rezkové, se objevily již v jejím předchozím detektivním románu „Mrtvá z golfového hřiště“. Kovářové poslední

knížka ale není úplně typickou detektivkou. O tom svědčí i důležitý „fantastický“ motiv, který porušil jedno z pravidel pátera Knoxe pro autory detektivek a který jakoby se „zatoulal“ z její beletristické knižní prvotiny, tvořené krátkými fantasy a sci-fi texty (Minutové povídky, Praha 2008, pod jménem Ida Sebastiani).

❖ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 10/2016

JUDr. Michal Rampášek:

Možnosti obhajoby právnickej osoby (2. časť)

Príspevek se zabývá analýzou vybraných ustanovení nově přijatého zákona o trestní odpovědnosti právnických osob ve Slovenské republice z pohledu obhájce obviněné právnické osoby, a to v komparaci se zahraniční právní úpravou a praxí především České republiky, Španělska, Velké Británie a Spojených států amerických. Cílem článku je poukázat na možnosti a omezení obhajoby právnické osoby a nové výzvy, které nová právní úprava přináší pro naplňování úlohy obhájce právnické osoby v trestním řízení.

JUDr. Mgr. Michal Mrva, LL.M, PhD.:

Premlčanie záložného práva zriadeného podľa §§ 151a a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a následky jeho premlčania

Článek je věnován problematice promlčení zástavního práva a jeho právním následkům. Jelikož promlčení zástavního práva podle zákona nevede k jeho zániku, vyvstávají otázky nad smyslem jeho dalšího trvání. Pokud však zástavní věřitel, navzdory důvodně vznesené námitce promlčení, nesouhlasí s výmazem zástavního práva z příslušného registru nebo odmítá vrátit movitou věc zástavci, vyvstává otázka spojená s dalším trváním zástavního práva jako národní obligace. Takové právo podle zákona nezaniká, ale není možné jej vykonat proti vůli zástavce.

Mgr. Róbert Jakubáč, PhD.:

Náhrada škody a právo na vydanie bezdôvodného obohatenia

Autor se v předmětném příspěvku zabývá problematikou možnosti uplatnění práva na náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci v situaci, kdy osoba dotčená nezákonným rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo jeho nesprávným úředním postupem má právo na vydání bezdůvodného obohacení. Autor v rámci výkladu poukazuje na sta-

noviska prezentovaná v české a slovenské judikatuře a přiklání se k právnímu názoru, že právo na náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci lze uplatnit pouze tehdy, jestliže se dotčená osoba nemůže úspěšně domoci práva na vydání bezdůvodného obohacení vůči třetí osobě. Zároveň se autor zabývá otázkou prokázání nemožnosti úspěšně se domáhat práva na vydání bezdůvodného obohacení.

č. 11/2016

JUDr. Peter Strapáč, PhD.:

Vymedzenie intervencie v novom civilnom sporovom poriadku

Předkládaný článek se podrobně věnuje analýze a výkladu problematiky intervence a postavení intervenienta tak, jak je upraven v civilním sporovém řá-

du, který vstoupil v platnost dnem 1. 7. 2016. Autor podrobně rozebírá institut intervence a poukazuje na podobnosti i základní rozdílnosti oproti pojmu „vedlejší účastník“, upraveném v současnosti již neplatném občanském soudním řádu. Cílem příspěvku je vyvolat odbornou diskusi, do níž autor přispěl svými postřehy, názory a podněty.

Mgr. Tomáš Čentík:

Aplikačné problémy dokazovania cestných priestupkov

Článek se zabývá z pohledu aplikační praxe problematickými aspekty dokazování přestupků na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Jde o konfliktní důkazní situace, ve kterých proti sobě stojí protichůdné skutkové verze o spáchání přestupku. Hlavním zaměřením článku je řešení otázky, jakým právně uceleným způsobem mají být protichůdné důkazy posuzovány, jaká je jejich důkazní síla a jak tuto důkazní rozpornost promítnout do rozhodnutí o přestupku, které bude odpovídat správné aplikaci relevantních právních norem. Sekundárně článek reflektuje na objevující se doktrinální názor, podle kterého policista objasňující daný přestupek nemůže podat svědeckou výpověď v navazujícím správním (přestupkovém) řízení, v důsledku čehož není třeba se věnovat hodnocení protichůdných tvrzení, což zajišťuje obviněnému z přestupku výhodnější procesně-důkazní pozici.

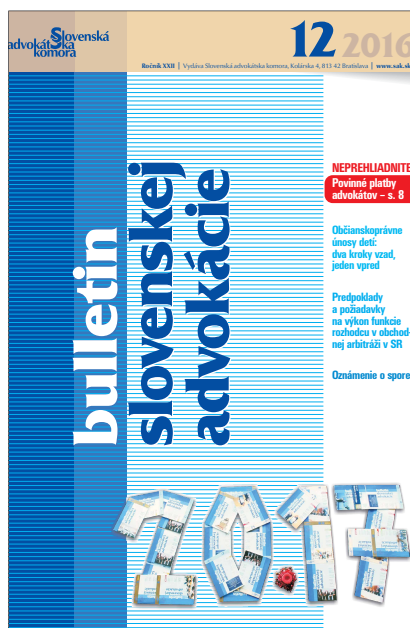
JUDr. Andrea Moravčíková, Ph.D.:

Judikatura a pojem ustálená rozhodovacia prax

Autorka se zamýšlí nad pojmem judikatura a nově zavedeným pojmem „ustálená rozhodovací praxe“ v novém procesním kodexu a hledá odpovědi na otázku, která rozhodnutí lze za závaznou judikaturu považovat. Závěrem je, že ačkoliv pojem judikatura odpovídá označení soudního rozhodnutí obecně, v kontextu jeho správného použití při argumentaci směřované k do-

sažení účelu sjednocení určitého právního názoru na spornou věc však lze o závazném charakteru judikatury hovořit pouze při odkazu na rozhodnutí nejvyšších soudních autorit. Podstatná část příspěvku je rozbohem právní úpravy způsobu přijímání judikatury Nejvyšším soudem SR podle civilního sporového řádu.

č. 12/2016

JUDr. Martin Friedrich:

Občianskoprávne únosy detí: dva kroky vzad, jeden vpred (1. časť)

Mezinárodní únosy dětí jsou v současnosti v Evropě velmi diskutovaným tématem. ESLP svojí ostatní rozhodovací činností přispěl značnou mírou k rozkolísání dosud ustálené judikatury. Autor se v první části článku zaměřuje na mezinárodněprávní úpravu únosů dětí a na vzájemný vztah jednotlivých právních nástrojů. Klíčovým tématem je analýza rozsudku *Neulinger a Shuruk proti Švýcarsku* v kontextu do té doby užívané soudní praxe ESLP. Autor poukazuje na kritiku, a to i z vlastních řad, která se na ESLP snesla po vynešení rozsudku *Neulinger*, a na problémy, které by všeobecná aplikace závěrů tohoto rozsudku mohla přinést do řízení o návrat unesených a nebo neoprávněně zadržovaných dětí.

JUDr. Michal Hrušovský:

Predpoklady a požiadavky na výkon funkcie rozhodcu v obchodnej arbitráži v SR

Autor se v článku věnuje problematice předpokladů a požadavků na výkon funkce rozhodce. Kromě zákoných všeobecných podmínek pro výkon funkce rozhodce se zabývá i možností dohodnutí dalších podmínek smluvními stranami přímo v rozhodčí smlouvě a smluvní strany se snaží upozornit, na co si při výběru rozhodců a stanovování dodatečných podmínek mají dát pozor. Specificky se zaměřuje i na zvláštní podmínky některých vybraných stálých rozhodčích soudů na Slovensku. Autor rozebírá jen ty podmínky, které na Slovensku platí v obchodní arbitráži, a nevěnuje se podmínkám, které se aplikují ve spotřebitelském rozhodčím řízení. Zejména se též věnuje ust. § 15 odst. 2 zákona č. 244/2002 Z.z., o rozhodčím řízení, ve znění pozdějších předpisů, a upozorňuje na legislativní nedostatky, přičemž v tomto ohledu navrhuje změnu právní úpravy.

JUDr. Jana Mitterpachová, Ph.D.:

Oznámenie o spore

Oznámení o sporu je nový institut upravený civilním sporovým řádem, jehož prostřednictvím strana dává na vědomí jinému subjektu, který není stranou sporu, že na soudu je veden spor, na jehož výsledku má zájem. Jeho specifickým je, že i když jde o institut upravený procesním kodexem, nejde o podání adresované soudu ani straně sporu. Autorka se v příspěvku zabývá rozbohem jeho obsahových náležitostí, které jsou v zákoně upraveny jen stručně, jeho následky, následky oznámení sporu a dalšími otázkami, které se mohou při jeho aplikaci vyskytnout.

Všechny nás dejte zavřít čili o době předtotalitní

Po období moderny a postmoderního relativismu jsme se konečně dočkali doby postfaktuální a postpravdivé. Na jevech není v této době důležité to, jaké opravdu jsou, ale to, jaké emoce vyvolávají. Tímto způsobem lidstvo získá spoustu času pro zábavu a taky pro makání, jak své činnosti říká přední český postfaktualista Ing. Babiš. Nebude se pořád dokola žvānit o pravdě a lásce a lhāt o EET, o hnutí ANO a o jeho přednostovi. Největší lhář je jasně Kalousek, což v době postfaktuální nepotřebuje žádnou disputaci. V těchto blahých časech si každý může prásknout svého hospodského, že mu nevydal EET doklad, čímž ho okradl o výhru v babilotyne.

V době postpravdivé nepotřebuje žádné důkazy ani Vrchní soud v Praze. Naopak v užvaněném soudním řádu trestním, správním i civilním je třeba partie o dokazování zrušit a spolehnout se na zdravé emoce postfaktuálních soudců, hejtmank a vybraných ministrů, které nám se vši postpravdivou naléhavostí říkají, že lumpové jsou Ztohoven, Brady, Herman, Peroutka a Havel, kdežto Rath, Janoušek, Nagyová a Nečesaný jsou nevinné oběti předchozího temného období pravdy a lásky. Pěkní sejdří jsou taky papež František a dalajlama.

Nu, a když na adventním trhu v Berlíně někdo najede nákladěkem do lidí a plno jich zabije a poraní, nebude nás v postfaktuálních dobách zajímat, kdo to byl a proč to udělal, ale rovnou spustíme pogromy proti migrantům a hlavně proti Merkelové. Pravda sem nebo tam, koho pravda zajímá? Kdo ji potřebuje? Pegida, LePenová, Farage, Wilders, Okamura, Konvička, Klaus i Zeman už vědí, co se má dělat, a nějakou „pravdu“ k tomu nepotřebují. Potřebují baseballové pálky, pendreky, Molotovovy koktejly a vůbec kalašnikovovy všeho druhu. Lid se musí ozbrojit, a to včetně žen, a hrr na teroristy!

Podobné je to s tím túčkem, co spadlo do Černého moře u Soči. Zabilo se tam pěkných pár desítek nevinných Alexandrovců, včetně jejich šéfa a náčelníka ruské vojenské policie. Ti všichni jeli slavnostně křepčit na hroby tisíců obětí ruského bombardování Aleppa. Po tom, jak to vlastně bylo, může v postfaktuálních dobách pátrat leda úplný cvok, nějaký pomatený havloid či co, kdežto duševně zdravý našinec vezme v klidu na vědomí, že TU-154 selhala šperklapka a že Asad s Putinem pobili v Aleppu samé teroristy, čímž u nás v Čechách skončila blbá nálada, nastal blahobyt a nejnižší nezaměstnanost v EU. Ještě nižší už je jen v Rusku a v Číně. Ka-ka-lin, ka-ka-lin, ka-ka-lin, ka-ma-ja! V podání dua Gott – Vondráčková to bude znít vskutku postpravdivě.

Postfaktuálnímu publiku není nutno skutečnost a pravdu složitě vykládat a dokládat argumenty, nýbrž jednoduše prezentovat.

Třeba už zmíněný terorismus. Za Hitlera, Stalina a Miloševiče se žádný teror nevyskytoval, protože byly plné koncentráky Židů a gulagy vykořisťovatelů, popravčí čety a krematoria makaly v přesčasech a hromadné hroby byly nejen v Katyni a Srebrenici.

Četné odrůdy postfaktualistů sjednocuje jediná myšlenka. Že je třeba někoho zavřít a případně bez dalšího odprásknout. Příznivci plošného řešení spoléhají na legislativu a vymýšlejí zákony na ochranu cti prezidentů nebo předpisy o EET a vyjimečném stavu, kdy může každý občan zahájit palbu i bez zvolání „stij, nebo střelim“. Ale i selektivní řešení má něco do sebe, pokud je škála adeptů kriminálu dostatečně široká a dosahuje od Halika, Putny, rektorů a kardinála Vlka až po Sobotku, Špidlu, Shapira a kardinála Duku. Někam mezi ně je nutno umístit i Mynáře, Ratha, Nejedlého, Ovčáčka, Bakalu, Zemana, Klause, Asada, Putina a četné další. Všechny je zavři, Chovanče, a bude pokoj!

Dnešní postfaktuální a postpravdivou rozpravu je nutno ještě doplnit úvahami fosilními. Fosilní je vše, co není postfaktuální a postpravdivé. Fosilní jsou nejen paliva, jako uhlí, ropa, jaderné štěpení a různé kovové i nekovové produkty těžkého průmyslu, ale též mnoho dalších jevů z oborů společenskovedních. Fosilní je zejména veškeré právo, objektivní i subjektivní, občanská společnost, ekonomie mikro- i makro-, náboženství monoteistické, polyteistické i ateistické, sportování a politika. Fosilní je kapitalismus Ing. Klause i socialismus Ing. Zemana, ba dokonce i robejškovský realismus je fosilní. Fosilizaci se nevyhnul ani pražský arcibiskupský palác, který se ještě donedávna jevil tak postpravdivě. Kde jsou ty doby, kdy „sám hradní pán s celou svou vehemencí rád mazal deku s Jeho Eminencí“? Od té doby, co si to Jindra Forejt tak polepil ve Vatikánu i u Zaorálka, je zde plno nových aspirantů z konzistoře, jako Randa, Badal nebo Wasserbauer. Ale skuteční černí koňové jsou Ivanka Trumponová a Hynek Kmoníček, kdyby se to nějak zadržlo v Praze nebo ve Washingtonu. Zbožní jsou oba taky dost, hlavně Ivanka, která je po mamince původem z Gottwaldova. Fosilní hejtmán Čunek by jí mohl dát atest jak na původ, tak na zbožnost.

Dost zertování. Vážná otázka je, zda dobu postfaktuální a postpravdivou nemůžeme rovnou nazvat dobou pretotalitní. Možná bychom se tak lépe orientovali. Shovívavost, laskavost a solidarita umožňuje totalitám čelit a někdy je i odvrátit. Zalézt si do chat a do svých „odborností“ může umožnit jednotlivcům totáč zase přežít. Ale co pak? Začít všechno znova?

Snad ne, to snad ne.

Leden 2016

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát neinformuje klienta o inkasu vymožené částky, později ani po slibu mu ji nepoukáže a zčásti ji složí do soudní úschovy a tento postup odůvodňuje údajným nárokem třetí osoby.

Kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 14. 10. 2015, sp. zn. K 75/2015

Kárně obviněný JUDr. A. Š., advokát,

se dopustil kárného provinění

tím, že
poté, co mu jako právnímu zástupci oprávněného, společnosti M., s. r. o., poukázal soudní exekutor dne 19. 12. 2014 na jeho účet částku 803 946,36 Kč jako vymožené plnění pro jeho klienta, společnost M., s. r. o., o přijetí vymoženého plnění svého klienta neinformoval, a ačkoliv ho společnost M., s. r. o., dopisem ze dne 14. 1. 2015 a opakovaně dopisem ze dne 20. 1. 2015 vyzvala k vydání přijatého plnění a ačkoliv e-mailem ze dne 15. 1. 2015 společnosti M., s. r. o., slíbil provést úhradu přijatého plnění dle jejího požadavku, výzvě společnosti M., s. r. o., nevyhověl a přijaté plnění zadržuje dílem na účtu určeném pro přijímání prostředků nenáležících advokátovi, vedeném na jméno advokáta, a dílem je odeslal do soudní úschovy, přijaté okresním soudem ze dne 16. 6. 2015, a to k návrhu kárně obviněného,

tedy

- nechránil práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedoržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu
  - povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
  - povinnost plnit převzaté závazky,
  - povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,
  - povinnost peníze a jiné hodnoty, které převzal ke stanovenému účelu, opatrovat s péčí řádného hospodáře a nepoužít je jinak než ke stanovenému účelu,

čímž porušil

- § 16 odst. 1, 2 zákona o advokacii,
- § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 a čl. 9 odst. 1, 2 etického kodexu.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 90 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 8 000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Pokuta a náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Na prvních šesti stranách odůvodnění uvádí kárný senát vyjádření kárně obviněného, jež potvrzuje skutkový stav a navíc se velmi podrobně soustřeďuje na důvod, který jej ke zjištěnému postupu vedl a pro který nepovažuje své jednání za kárné provinění. Jde o tvrzený nárok třetí osoby vůči klientovi. Dále je uveden průběh dokazování a odůvodněno zamítnutí dvou důkazních návrhů, které se týkají tvrzeného nároku třetí osoby. Rovněž podrobně citované závěrečné návrhy kárného žalobce a kárně obviněného se soustřeďují na tvrzený nárok třetí osoby a hodnocení jeho významu.

Kárný senát s odkazem na důkazy v řízení provedené učinil následující skutková zjištění a právní posouzení věci.

Pokud jde o obvinění obsažené v kárné žalobě, přiklonil se kárný senát k tvrzením kárného žalobce, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, a to s ohledem na podanou stížnost, kárnou žalobu, ústní vyjádření kárného žalobce a kárně obviněného, písemná vyjádření kárně obviněného a s přihlédnutím ke všem označeným a v řízení provedeným důkazům. Kárný senát dospěl po provedeném dokazování k závěru, že skutek, pro nějž byla podána kárná žaloba, je kárným proviněním. Kárný senát je toho názoru, že došlo k úkonům, jednáním a skutku tak, jak je uvedeno shora. Kárný senát konstatoval, že si kárně obviněný nepočínal v souladu s právními předpisy upravujícími výkon advokacie. Kárně obviněný opakovaně tvrdil, že jeho jednání není pochybením a nejedná se o kárné provinění, ale tento názor kárný senát s přihlédnutím k učiněným tvrzením a k provedeným důkazům neshlí.

Kárný senát vzal shora popsané skutečnosti za prokazané, a to jak s ohledem na tvrzení, tak na provedené důkazy, přičemž za takového stavu kárný senát považoval návrh kárně obviněného na výslech dvou svědků za zcela nadbytečný, jelikož skutková povaha věci a všechny podstatné okolnosti případu byly dostatečně objasněny.

Kárný senát má za prokazané, že kárně obviněný dne 22. 12. 2014 obdržel na účet vedený na jeho jméno a určený pro výplatu jeho klientů, finanční prostředky ve výši zhruba 803 tisíc korun, když ještě předtím na tento účet obdržel v přesně nezjištěné době zhruba 12 tisíc korun. Šlo o prostředky vymožené v exekuci pro jeho klienta, kterého zastupoval v exekučním řízení. O těchto přijatých prostředcích informoval však svého klienta nejdříve až dne 14. 1. 2015, a stalo se tak až teprve na podnět jeho klienta, který došlo platbu avizoval. Výše uvedená lhůta, resp. „reakční doba“, jak tvrdí kárně obviněný, je podle kárného senátu nepřiměřeně dlouhá a zejména na začátku ledna 2015 měl kárně obviněný poměrně dost času klienta řádně informovat.

Kárný senát má za prokazané, že kárně obviněný přijaté finanční prostředky klientovi nevyplatil, kdy část z nich si ponechal na výše zmíněném účtu, vedeném na jeho jméno, a část prostředků několik měsíců po přijetí odeslal do soudní úschovy zřízené okresním soudem na návrh kárně obviněného. Kárný senát je toho názoru, že institut soudní úschovy byl

v tomto konkrétním případě použit nadbytečně a nesprávně.

Kárný senát konstatoval, že v předmětném případě je zcela zřejmé a bez jakýchkoliv pochybností, či byly prostředky přijaté na účet advokáta a komu byly určeny. Šlo bezpochyby o prostředky vymožené na základě soudního rozhodnutí, tedy exekučního titulu, a byly zcela jednoznačně určeny klientovi kárně obviněného jakožto oprávněnému. To, že k těmto prostředkům třetí osoba uplatnila tvrzený nárok, je bezvýznamné, což ještě umocňuje fakt, že tento tvrzený nárok nebyl nijak doložen.

Kárný senát dospěl k závěru, že kárně obviněný při svém jednání porušil povinnosti při nakládání s penězi klienta, které by měly být pro advokáta nedotknutelné, a to mimo jiné v době, kdy veřejnost vnímá jakékoliv nesprávné nakládání s finančními prostředky klienta (či jejich řádné a včasné nevyplácení) advokátem velmi citlivě a negativně.

Kárný senát je toho názoru, že je zcela evidentní, že finanční prostředky byly prostředky náležející klientovi kárně obviněného.

Kárný senát nesouhlasí s tvrzením kárně obviněného, že tím, jak se zachoval, nebude jeho klient „žádným způsobem krácen na svých právech“ a jednal v úmyslu, aby svého klienta „nepoškodil“. Kárný senát je naopak toho názoru, že klient kárně obviněného je poškozen. (Kdyby byly složené finanční prostředky vyplaceny řádně a včas, tj. v prosinci 2014 nebo na začátku ledna 2015, mohl s nimi klient již nakládat a zhodnotit je, resp. jakkoliv použít dle svého uvážení.)

Kárný senát má za prokázané, že kárně obviněný svým jednáním zcela zjevně pochybil.

Kárný senát znovu zdůrazňuje, že skutečnost, že si advokát ponechá částku určenou klientovi, vnímá jak klient, tak i okolí klienta a rovněž i široká veřejnost jako velmi negativní chování, které zcela popírá důvěryhodnost vztahu klienta a advokáta a projevenou víru klienta v seriózní počínání svého advokáta. Kárný senát má za to, že takovéto jednání skutečně obecně snižuje důstojnost a důvěryhodnost advokátního stavu.

Kárný senát při svém rozhodování vzal v potaz i skutečnost, že kárně obviněný si na účtu znějícím na jeho jméno ponechal část prostředků klienta a označil je za svou odměnu.

Kárný senát pečlivě posuzoval i konkrétní okolnosti případu, včetně stanoviska kárně obviněného, který nadále nespátuje ve svém jednání kárně provinění.

Kárný senát je toho názoru, že kárně obviněný porušil své povinnosti a předpisy upravující výkon advokacie. Porušení je ve smyslu § 32 odst. 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, závažné, a je tedy kárným proviněním.

Kárný senát vzal v potaz i dosavadní způsob výkonu advokacie kárně obviněným, resp. jeho dosavadní bezúhonnost, a dále vzal na vědomí osobní a majetkové poměry kárně obviněného.

Při úvaze o uložení kárného opatření kárný senát především vyloučil možnost upuštění od uložení kárného opatření po projednání věci, jelikož v tomto případě nejde o méně závažné porušení povinností. Stejně tak kárný senát vyloučil možnost uložení kárného opatření napomenutí, jelikož v tomto případě se mu toto opatření jeví jako nedostatečné a okolnostem daného případu neodpovídající. Na druhé straně se kárný senát zabýval možností udělit jako kárné opatření vyšší pokutu, než jaká byla stanovena. Přísnější kárné opatření kárný senát nezvažoval. Po zralé úvaze kárný senát uložil shora uvedené kár-

né opatření, a to s přihlédnutím k návrhu kárného žalobce, přičemž kárným žalobcem navrženou spodní výši pokuty vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem a konkrétním okolnostem případu kárný senát posunul výše k tíži kárně obviněného.

Kárný senát dospěl k závěru, že v daném případě nebylo možné dospět k jinému rozhodnutí, než jaké bylo učiněno.

Protože kárný senát vyslovil, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, zavázal ho současně podle § 33a odst. 2 zák. o advokacii k náhradě nákladů kárného řízení ve výši 8 000 Kč, tedy jednorázovou částkou ve výši stanovené stavovským předpisem, usnesením představenstva ČAK z 12. 10. 1999, uveřejněným pod č. 2/1999 Věstníku ČAK, ve znění usnesení představenstva ČAK uveřejněného pod č. 2/2014 Věstníku.

Proti tomuto rozhodnutí podal kárně obviněný odvolání.

Odvolací kárný senát odvolací kárné komise České advokátní komory rozhodnutím ze dne 24. 6. 2016 podle § 32 písm. c) vyhl. Ministerstva spravedlnosti č. 244/96 Sb. advokátní kárný řád, v platném znění, **odvolání zamítl a uvedené kárné rozhodnutí potvrdil.**

Z odůvodnění:

Kárně obviněný podal odvolání včas dne 25. 1. 2016 a dne 25. 2. 2016 je blíže odůvodnil. Uvádí, že není pravdou, že by neinformoval klienta o přijetí vymoženého plnění, a poukazuje na to, že dne 14. 1. 2015 informoval klienta formou zprávy SMS o vyplacení vymoženého plnění, přičemž nesouhlasí s tím, že by to bylo opožděné. Dále poukazuje na to, že si částku ve výši 151 735 Kč neponechal jako svou odměnu, ale má ji na zvláštním účtu, a dále podrobně uvádí důvody, proč se rozhodl využít institut soudní úschovy, neboť byl informován o tom, že údajně mezi panem B. N. a jeho klientem bylo před poskytnutím předmětných úvěrů sjednáno, že zisk z úvěrů bude rozdělen mezi pana B. N. a klienta kárně obviněného, a pan B. N. má z tohoto důvodu pohledávku za klientem kárně obviněného. Dochází k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, a navrhuje, aby toto rozhodnutí bylo zrušeno.

Odvolací kárný senát přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel z obsahu spisu, a zejména pak z korespondence stěžovatele, vyjádření kárně obviněného a usnesení okresního soudu ze dne 16. 6. 2015 o přijetí finanční částky 664 844,89 Kč do úschovy od kárně obviněného. Dále vycházel odvolací kárný senát z výpovědi kárně obviněného při jednání dne 14. 10. 2015. Odvolací kárný senát pak dospěl k závěru, že kárný senát učinil správná skutková zjištění, že dne 19. 12. 2014 byla vyplacena soudním exekutorem na účet kárně obviněného částka 803 946,36 Kč pro jeho klienta. Kárně obviněný tuto částku přes urgence svého klienta nevyplatil svému klientovi, přičemž částku 664 844,89 Kč složil kárně obviněný do soudní úschovy na základě usnesení okresního soudu ze dne 16. 6. 2015, přičemž číslo účtu ke složení částky bylo sděleno kárně obviněnému přípisem okresního soudu ze dne 3. 4. 2015. Zbylou částku pak dále kárně obviněný zadržuje na zvláštním účtu prostředků nenáležejících advokátovi. Kárně obviněný namítal, že vymoženou finanční částku nemohl klientovi vyplatit, neboť na část této částky uplatnila nárok třetí osoba, resp. byl písemně upozorněn, že zde takovýto tvrzený nárok má být. Kárný senát ve svém rozhod-

nutí došel ke správnému závěru, že bylo zcela zřejmou a nepochybnou povinností kárně obviněného vymožené finanční prostředky jeho klienta přijaté na účet kárně obviněného neprodleně vyplatit klientovi. To, že byl informován o tvrzeném nároku třetí osoby na tyto finanční prostředky, je zcela bezvýznamné, přičemž kárný senát správně zdůraznil, že tento tvrzený nárok nebyl nijak doložen. Pro porušení povinností advokáta je rozhodující v tomto případě, že kárně obviněný nevyplatil neprodleně finanční prostředky svého klienta tomuto klientovi. Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že finanční prostředky kárně obviněný složil do soudní úschovy.

Z výše uvedeného vyplývá, že kárný senát správně zjistil skutkový stav a rovněž shora uvedený skutek popsany v napadeném kárném rozhodnutí správně posoudil po právní stránce jako kárné provinění, neboť kárně obviněný závaž-

ným způsobem porušil povinnosti advokáta popsané v napadeném rozhodnutí.

Kárný senát při úvaze o uloženém kárném opatření rovněž správně posoudil závažnost předmětného kárného provinění. V případě správy finančních prostředků klienta je třeba trvat na tom, že s těmito prostředky musí být nakládáno pouze v souladu s příkazy klienta a porušení těchto povinností závažným způsobem snižuje důstojnost advokátního stavu a důvěru klienta. Uložené kárné opatření je pak přiměřené závažnosti porušení povinností kárně obviněného.

Z výše uvedených důvodů tedy odvolací kárný senát odvolání kárně obviněného zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil v celém rozsahu.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Východočeské novinky při poskytování bezplatné právní pomoci

Východočeský region, jeho regionální pracoviště, a tedy všichni advokáti regionu, až donedávna zajišťovali a poskytovali bezplatné právní poradenství osobám, které o takovou službu požádaly, u jednoho každého advokáta v regionu, pokud požadavek občana na takovou službu splňoval kritéria vymezená v poučení o této bezplatné právní službě, které bylo dlouhodobě zveřejňováno na webových stránkách České advokátní komory a Východočeského regionu.

I když tento způsob poskytování právní pomoci nenarážel na žádné větší problémy, nebyl občan hodnocen jako nedostatečný a nebyl ani důvodem k žádným stížnostem, **rozhodlo se regionální pracoviště ČAK změnit systém poskytování bezplatných právních služeb a od 1. 10. 2016 zavedlo pravidelné bezplatné právní služby pro občany v Hradci Králové a v Pardubicích.** Zavedením této služby občanům nedošlo ke zrušení bezplatné právní služby, pokud ji občan požaduje u konkrétního advokáta a pokud jde o právní službu spočívající v požadavku na základní orientaci občana v problému a ve vyhotovení jednoduchého přípisu nebo ve vysvětlení, v čem spočívá případný nárok občana a jak se může tohoto nároku domoci.

Zavedení této nové bezplatné právní pomoci advokáty Východočeského regionu je vedeno snahou přiblížit ještě více profesionální právní službu občanům tak, aby se mohli relativně rychle, snadno a bez zbytečných finančních nároků orientovat v problému, který mají, a aby věděli, zda a jak je tento problém řešitelný a kde se mohou svého práva dovolat, popř. zda a za jakých podmínek mohou svá práva uplatňovat i s pomocí profesionální podpory advokáta, za ekonomicky zvýhodněných podmínek nebo bezplatně.

Bezplatná právní služba byla pečlivě připravena spolupracujícími členy regionálního pracoviště Mgr. Ing. Vítězslavem Paděrou a JUDr. Janem Malým, kteří projednali možnost poskytovat právní službu pravidelně v prostorách veřejnosti dostupných, za důstojných podmínek a s přijatelným technickým zázemím. Navíc službu připravili i organizačně pro advokáty tak, aby kaž-

dý advokát s dostatečným předstihem věděl, kdy bude povolán k poskytnutí této služby, a dále, aby měl jistotu, že v této době bude mít právo úspěšně požádat o odročení jednání, pokud by k němu přistoupil soud v době, kdy již advokát má v rukou oznámení o datu, kdy bude bezplatnou právní pomoc poskytovat.

S ohledem na velikost regionu a přirozená dvě centra **je tato bezplatná právní služba poskytována v Pardubicích a Hradci Králové. V obou případech zázemí poskytly magistráty obou statutárních měst, které byly také nápomocny při anoncování této služby a její propagaci.** Obě pracoviště, kde je nyní tato služba poskytována, jsou v příslušný den označena tak, aby veřejnost o této službě věděla. Služba byla opakovaně oznamována v regionálních periodících a podpora při případných kolizích byla také dohodnuta s představiteli Krajského soudu v Hradci Králové.

Služba je poskytována na obou místech každý týden ve středu, vždy od 13 do 17 hodin. Na hradeckém pracovišti využilo tuto bezplatnou právní pomoc více než 100 občanů a v Pardubicích to bylo více než 80 občanů, tj. průměr na jedno odpoledne je nejméně 22 občanů. Zájem přitom každý týden mírně stoupá, takže uvedená služba byla občanskou veřejností velice příznivě přijata a je také využívána.

Přínos této nové formy právní pomoci ale nespočívá jen ve vlastním přiblížení právní služby občanům, ale také v tom, že se oficiálním regionálním institucím představuje jiná tvář české advokacie a že těmito institucemi přestává být vnímána jako stav, jehož jediným zájmem je využít a někdy i zneužít svých znalostí a svého postavení k ekonomickým výhodám na úkor občana a klienta.

Chce-li česká advokacie posilovat své postavení, uznání a společenskou prestiž ve společnosti, pak jednou z možností, jak toho dosáhnout, je i tento ve Východočeském regionu zvolený způsob poskytování bezplatné právní pomoci ve spolupráci s představiteli místní samosprávy.

✿ JUDr. MILAN JELÍNEK, regionální představitel ČAK

Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti konaných ve II. pololetí roku 2016

ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY SE VE II. POLOLETÍ 2016 KONALY VE TŘECH ZKUŠEBNÍCH TERMÍNECH, A TO V MĚSÍCÍCH SRPEN-ZÁŘÍ, ZÁŘÍ-ŘÍJEN A LISTOPAD-PROSINEC.

V těchto zkušebních termínech se písemné části advokátních zkoušek podrobilo 392 uchazečů o vykonání advokátní zkoušky, ústní části advokátních zkoušek 409. Rozdílný počet uchazečů u písemné a ústní části zkoušky vyplývá z toho, že 17 uchazečů skládalo opravnou zkoušku ze zkušebních oborů, u nichž není stanovena písemná část zkoušky.

U advokátních zkoušek ve zkušebním termínu srpen-září 2016 uspělo z celkového počtu 130 uchazečů 107 uchazečů, z toho 11 uchazečů s prospěchem výtečným. Úspěšnost zkoušek činila 82 %. Neuspělo 23 uchazečů, což činí 18 %. U advokátních zkoušek ve zkušebním termínu září-říjen 2016 uspělo z celkového počtu 112 uchazečů 86 uchazečů, z toho 23 uchazečů s prospěchem výtečným. Úspěšnost zkoušek činila 77 %. Neúspěšnost se rovná 23 %, neuspělo 26 uchazečů. Ve zkušebním termínu advokátních zkoušek listopad-prosinec 2016 uspělo z celkového počtu 167 uchazečů 133 uchazečů, z toho 34 s prospěchem výtečným. Úspěšnost zkoušek činila 80 %. Neuspělo 34 uchazečů, což činí 20 %.

Podle zkušebních oborů bylo ve všech konaných zkušebních termínech 24 uchazečů neúspěšných v oboru předpisy upravující poskytování právních služeb, 39 uchazečů v oboru ústavní a správní právo, 39 uchazečů v oboru trestní právo, 27 uchazečů v oboru občanské, rodinné a pracovní právo a 28 uchazečů v oboru obchodní právo.

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu srpen-září 2016 prospěli výtečně:

JUDr. Zbyněk Drobíš
Mgr. Petr Dušek
JUDr. Liběna Flachsová
JUDr. Dominik Fojtů
Mgr. Jitka Jordánová
Mgr. Tomáš Kajnar
JUDr. Radka Macháčková
Mgr. Filip Mestek
JUDr. Petr Prchal
Mgr. Kateřina Stašková
Mgr. Veronika Vašíčková

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu září-říjen 2016 prospěli výtečně:

Mgr. Marianna Galusová
JUDr. Veronika Grebeňová
Mgr. Martin Kolář
Mgr. Pavel Kosar
Mgr. Tomáš Koukal
JUDr. Magdalena Mikulová
Mgr. Andrea Náclová
Mgr. Petra Němcová
Mgr. Ondřej Novák
Mgr. Jan Provazník
Mgr. Ing. Jiří Rahm

Mgr. Michal Skalka
Mgr. Pavel Staříčný
Mgr. Zdeněk Šrámek
Mgr. Veronika Tauchenová
Mgr. Vít Tokarský
JUDr. Irena Valíčková
Mgr. Alena Vavříková
JUDr. Dominika Vidovičová
Mgr. Ondřej Vykoukal
Mgr. Kateřina Zemanová
Mgr. Kristýna Zoufalá, LL.M.
Mgr. Tomáš Žilák

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu listopad-prosinec 2016 prospěli výtečně:

JUDr. Martina Borková
Mgr. Radka Demjanová
JUDr. Lucie Drnková
Mgr. et Mgr. Veronika Filipová
JUDr. Lukáš Haase
Mgr. Martin Hasík
JUDr. Martina Hladíková
JUDr. Marek Juráš
Mgr. Ing. Ludmila Kalamárová
Mgr. Jan Kocina
Mgr. Ladislav Kozel
Mgr. Andrea Muzikářová
Mgr. Markéta Nešetřilová

Mgr. Eliška Piklová
Mgr. Nina Pokorná
Mgr. Lucie Procházková
Mgr. Josef Příbyl
Mgr. Jan Rozner
Mgr. Tereza Rudolfová
Mgr. Ing. Michal Samek
Mgr. Kateřina Sedlatá
JUDr. Pavlína Siberová
Mgr. Bc. Radek Svatoň
Mgr. Tomáš Svoboda
Mgr. Kristýna Svobodová
Mgr. Tereza Štětínová
Mgr. Jan Tábořík
Mgr. Kristína Tisová
Mgr. Dagmar Titzová
Mgr. Simona Tomečková
Mgr. Zuzana Večerníková
Mgr. Pavla Vybíralová
Mgr. Adam Zahálka
Mgr. Ing. Jakub Zubáň

Ve II. pololetí 2016 se také uskutečnily **zkoušky způsobilosti**, a to ve zkušebním termínu listopad/prosinec. Přihlášku podali celkem dva uchazeči, oba neuspěli.

✿ Odbor výchovy a vzdělávání ČAK

Řešení škodných událostí advokátů

UBĚHL NECELÝ KALENDÁRNÍ ROK OD NAŠEHO POSLEDNÍHO PŘÍSPĚVKU OHLEDNĚ LIKVIDACÍ ŠKODNÝCH (POJISTNÝCH) UDÁLOSTÍ (VIZ BA č. 4/2016, str. 62-63) A ZNOVU CÍTÍME POTŘEBU DANOU PROBLEMATIKU PŘIPOMENOUT.

Pokud chcete řádně nahlásit škodnou (pojistnou) událost z profesní odpovědnosti advokáta, měli byste tam, kde je vaším makléřem společnost WI-ASS, událost hlásit jejím prostřednictvím. Abychom mohli pojistiteli událost řádně nahlásit, je potřeba vyplnit předepsané formuláře, jež naleznete i na webových stránkách www.wiass.cz v sekci hlášení škodných událostí/dokumenty pro hlášení škodných událostí/, popřípadě si je můžete vyžádat na obecné e-mailové adrese likvidace@wiass.cz.

Důležité je, aby bylo případné hlášení škodné události s námi konzultováno hned, jakmile se dozvíte o tom, že jste pochybili, nebo neprodleně poté, co poškozený proti vám vznese nárok na náhradu újmy.

Důležité je rovněž nárok poškozeného neuznat formou případné úhrady požadované újmy nebo uzavřít ve věci s poško-

zeným bez vědomí a souhlasu pojistitele jakékoliv dohody či např. soudní smír.

Jen v tom případě můžeme předejít nepříjemným situacím, ve kterých by pojistitel mohl namítat porušení pojistných podmínek, a uchýlit se tudíž ke snížení pojistného plnění až na nulovou hodnotu.

Znovu je potřeba zdůraznit typové rozdělení škodných událostí na žalobní a nežalobní, tedy podle toho, zda je pojištěný advokát poškozeným ve věci nároku na náhradu újmy z titulu profesního pochybení advokáta žalován, či nikoliv.

I v případě nežalobních škodných událostí platí, že pojistitel po řádně provedeném šetření a současně při shledání příčinné souvislosti mezi pochybením advokáta a vznikem újmy, s tím, že ve věci není uplatněna žádná z výluk uvedených v pojistných podmínkách, pojistné plnění uhradí. **Není tedy pravdou, že je pojistné plnění hrazeno pouze tehdy, pokud je pojištěný advokát zažalován.** Daná skutečnost je, bohužel, stále ještě mezi advokáty i jinými právníckými profesemi rozšířena.

Vždy je naopak ze strany pojistitele v rámci šetření třeba zjistit, co by se stalo, kdyby advokát nepochybil, tedy např., jak by byl býval dopadl soudní spor, nebýt zmeškání lhůty pro podání odvolání atd. Pokud by spor dopadl se stejně, nejedná se o povinnost k náhradě újmy, nýbrž o očekávatelný výsledek a pojistitel z pojištění profesní odpovědnosti pojistné plnění hradit nebude.

Upozorňujeme rovněž na limity pojistného plnění, které máte uvedeny ve smlouvách. Je povinností advokáta být vždy pojištěn limitem, jenž se rovná újmě, kterou může advokát svému klientovi způsobit.

Jsme připraveni poskytovat vám maximální součinnost při hlášení a řešení škodných událostí z pojistných smluv, které máte přes nás uzavřeny, a to jak z pojištění profesní odpovědnosti, tak i z ostatních druhů pojištění.

Budete-li potřebovat další informace, obraťte se, prosím, na:

WI-ASS ČR s. r. o.
Oddělení pojištění profesní odpovědnosti
Na Florenci 15, 110 00 Praha 1

E-mail: likvidace@wiass.cz
Mobil: +420 734 366 442
Pevná linka: +420 222 390 837
www.wiass.cz

✿ Mgr. ZDENĚK TUREK,
jednatel WI-ASS ČR s. r. o.

AK Mgr. Šárky Zelenkové DŮLEŽITÉ SDĚLENÍ!

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
čekáte miminko nebo jste právě rozšířili
Váš rodinný tým, potřebujete pomoc s dětmi,
uvařit, uklidit a nestíháte.

Znám to, a proto jsem měla úžasnou chuťvu Ellu.
Mé děti už povyroستly, a já bych ráda za perfektní
servis na oplátku zajistila novou rodinu naší Elle,

tel.: 723 730 860

Reference Mgr. Šárka Zelenková
tel.: 728 36 28 06

Z jednání představenstva ČAK

PŘEDSTAVENSTVO ČAK SE VE DNECH 12. A 13. PROSINCE 2016 SEŠLO NA SVÉ 34. SCHŮZI V TOMTO VOLEBNÍM OBDOBÍ V SÍDLE ČAK, V KAŇKOVÉ PALÁCI V PRAZE. JAKO VŽDY PROJEDNALI ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA ČAK NEJPRVE POZASTAVENÍ VÝKONU ADVOKACIE NĚKTERÝM KOLEGŮM-ADVOKÁTŮM ČI VYŠKRTNUTÍ ZE SEZNAMU ADVOKÁTŮ.

Členové představenstva ČAK byli seznámeni s aktuálním stavem prací na komplexním informačním systému ČAK. Postup prací probíhá v souladu se smlouvou a harmonogramem a v lednu 2017 se počítá již se zahájením školení prvních zaměstnanců. Ve dnech 12. až 18. 4. 2017 (období přílehlých k velikonočním svátkům) bude informační systém ČAK zcela mimo provoz, a to kvůli migraci dat ze stávajícího systému do nového.

Na jednání představenstva byly prezentovány vizualizované návrhy na provedení interiéru nádvorní budovy ČAK, která prochází rozsáhlou a nutnou rekonstrukcí. Byla vybrána konkrétní varianta provedení v tónech modré, advokátní barvy.

Vedoucí odboru vnější a vnitřní legislativy JUDr. Johan Justoň předložil **návrh sdělení představenstva ČAK k mimořádně nízkým odměnám advokáta**. Dále představenstvo seznámil s dopisem ÚOHS – jde o upozornění na soutěžní důsledky a souvislosti případné úpravy. Představenstvo ČAK postoupilo tedy návrh sdělení kontrolní radě, kárné a odvolací kárné komisi k vyjádření a dále pověřilo projednáním návrhu s ÚOHS místopředsedu ČAK Mgr. Roberta Němce ve spolupráci s legislativou ČAK, předsedou a dalšími místopředsedy.

JUDr. Justoň dále předložil představenstvu ČAK **návrh výkladového stanoviska představenstva k poskytování právních služeb v koncernech** vyžádaný k iniciativě JUDr. Vladimíry Glatzové, členky představenstva. Představenstvo tento návrh odsouhlasilo.

Dále vzalo představenstvo ČAK na vědomí informaci ve věci mediálního centra při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Je v zájmu advokátů jednat s vedením rozhodčího soudu ve věci uznatelnosti vzdělání mediátorů a o společném postupu v oblasti mediace. Představenstvo uložilo předsedovi iniciovat jednání s rozhodčím soudem.

K podnětu místopředsedy ČAK JUDr. Antonína Mokrého informoval JUDr. Justoň o navrhované novelizaci zákona o kybernetické bezpečnosti předkládané Vojenským zpravodajstvím, která obsahuje budoucí podobu ochrany ČR v oblasti kybernetiky, ovšem způsobem, jenž způsobuje obavy, neboť vojenská rozvědka by měla mít možnost na základě pouhého souhlasu exekutivy (vlády) uložit IT společností (providerům) instalaci technických opatření (rozhraní) umožňujících komplexní shromažďování, vyhodnocování a uchovávání údajů z elektronické komunikace. V diskusi převážil názor, že se jedná o nepřijatelný zásah do důvěrnosti komunikace, advokátní mlčenlivosti a základních lidských práv. Představenstvo uložilo odboru vnější a vnitřní legislativy připravit návrh stanoviska ČAK k zamýšleným úpravám. Toto stanovisko bude následně zveřejněno.

Představenstvo ČAK schválilo návrh výzvy advokátům a advokátkám k navrhování kandidátů do představenstva ČAK, kontrolní, kárné a odvolací kárné komise pro volby na 7. sněmu ČAK. Tato výzva bude zveřejněna dle stanovských předpisů do 1. 2. 2017 na webu ČAK v nově vytvořeném banneru k 7. sněmu ČAK.

Představenstvo ČAK **schválilo rozpočet ČAK a rozpočet sociálního fondu ČAK**, které předložil místopředseda ČAK JUDr. František Smejkal. Rozpočet ČAK byl schválen jako vyrovnaný a v jeho nákladové části je zohledněna i mimořádná položka, která se týká nákladů spojených s organizováním 7. sněmu ČAK, a byl projednán všemi dotčenými orgány.

Podrobný zápis z 34. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komořy/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

Tenisový turnaj „O vánoční pohár české a slovenské advokacie“

DNE 2. A 3. PROSINCE 2016 SE V PRAŽSKÝCH BENICÍCH KONAL JIŽ 3. ROČNÍK TENISOVÉHO TURNAJE „O VÁNOČNÍ POHÁR ČESKÉ A SLOVENSKÉ ADVOKACIE“. ZÁŠTITU NAD TURNAJEM PŘEVZALI PŘEDSEDA ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY JUDr. MARTIN VYCHOPENĚ A PŘEDSEDA SLOVENSKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY JUDr. LUBOMÍR HREŽDOVIČ. O ORGANIZACI TURNAJE SE POSTARALA ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ ŽIŽLAVSKÝ.

Tenisového turnaje se účastnili hráči z řad českých a slovenských advokátů. V kategorii „Platinová skupina“ získali zlatou medaili **Mgr. David Fiedler** a **Mgr. Jan Salmon**. Stříbrnou pozici obsadili **JUDr. Ladislav Jirásek** a **JUDr. Evžen Zörkler**. Bronzovou medaili získaly dvojice **JUDr. Petr Vybíral** a **JUDr. Roman Vybíral** a **JUDr. Milan Kyjovský** a **JUDr. Radomír Pavelka**.

V kategorii „Zlatá skupina“ získali zlatou medaili (pohár) **Mgr. Václav Kučera** a **Mgr. Dalibor Šlauf**. Stříbrnou pozici obsadili **Mgr. Jan Halama** a **JUDr. Jan Zrzavecký**. Bronzovou medaili získaly dvojice **JUDr. Filip Ehrenberger** s **JUDr. Romanem Jehnem** a **Mgr. Tomáš Bůček** a **Bc. Marek Bučík**.

Vítězům třetího ročníku tenisového turnaje gratulujeme a těšíme se na příští ročník, který proběhne v prosinci 2017.

Děkujeme partnerům a sponzorům turnaje, kterými byly: Česká advokátní komora, Slovenská advokátní komora, společnosti Deloitte, Renocar, Equity Solutions Appraisals, Dallmayr, Aqua Angels, Mana, Profimedica, Dunlop a Asociace insolvenčních správců.

Fotogalerii z turnaje naleznete na caktenis.cz.

✿ Bc. ANDREA VINKRÁLČÍKOVÁ

Vítězné turnaje.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeně a JUDr. Michal Žižlavský.

Stálé zastoupení ČAK v Bruselu informuje

★ Z legislativy Evropské unie

Legislativní priority EU pro rok 2017

Tehdejší předseda Evropského parlamentu Martin Schulz, slovenský premiér Robert Fico a předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker dne 13. prosince 2016 podepsali vůbec první společné prohlášení o cílech a prioritách legislativního procesu pro rok 2017.

Mezi priority patří např. **lepší ochrana bezpečnosti občanů Unie** (ochrana vnějších hranic, vytvoření evropského systému pro cestovní informace a povolení, přísnější pravidla pro boj s praním špinavých peněz a financování terorismu a výměna informací o státních příslušnících třetích zemí), dále **vytvoření jednotného digitálního trhu** (reforma právního rámce EU pro telekomunikace a autorské právo a revize směrnice o audiovizuálních mediálních službách a společných pravidlech pro ochranu osobních údajů). Dalšími prioritami EU pro rok 2017 je dále **reforma migrační politiky** (reforma společného evropského azylového systému, posílení investic ve třetích zemích na podporu řešení hlavních příčin migrace) atd.

Smluvní pravidla pro prodej zboží online a zboží s digitálním obsahem

Dne 15. listopadu 2016 vydaly výbory IMCO a JURI Evropského parlamentu zprávy k návrhům smluvních pravidel pro prodej zboží online a prodej zboží s digitálním obsahem. V prvním z nich vítají snahu Komise eliminovat existující právní překážky pro přeshraniční elektronický obchod, u druhého zase vydvíhují návrh Komise na limitaci ustanovení návrhu, týkající se spotřebitelských smluv. V obou případech rovněž výbory navrhly seznam vítaných změn. Další návrhy na změny měly být podávány

do 11. ledna 2017, všechny pak budou podrobeny diskusi dne 22. března 2017.

Nová směrnice o insolvenční

Dne 22. listopadu 2016 zveřejnila Komise svůj **návrh pravidel na platební neschopnost podniků**, jehož cílem je zvýšit příležitosti pro včasné řešení finančních problémů společností a předcházení bankrotu. Jedním z cílů návrhu je rovněž zefektivnit insolvenční procedury napříč EU a zredukovat bariéry v oblasti volného pohybu kapitálu v jednotlivých členských státech Unie. Celý návrh „Směrnice o rámci pro preventivní restrukturalizaci, druhé šanci a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení“ je již dostupný v českém jazyce na webových stránkách Eur-Lex.

Nová pravidla na podporu elektronického obchodu a online podnikání

Evropská komise dne 1. prosince 2016 představila řadu opatření v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH) pro podniky v EU zabývající se elektronickým obchodem. Návrhy dle Komise umožní spotřebitelům a společnostem, zejména začínajícím podnikům a malým a středním podnikům, snadněji nakupovat a prodávat zboží a služby online. **Komise počítá se zavedením jednotného kontaktního místa pro platbu DPH pro všechny členské státy EU**, což by mělo zajistit správné přerozdělování daňových příjmů, jelikož k platbě DPH dojde ve státě konečného spotřebitele. Dále Komise umožní uplatňovat příznivou daňovou sazbu na elektronické publikace apod.

Úřad veřejného evropského žalobce

Dne 8. prosince 2016 ministři spravedlnosti podrobně projednali nařízení o zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce. Velká většina ministrů opětov-

ně potvrdila odhodlání tento úřad zřídit a podpořila znění v jeho současné podobě. Předsednictví však vzalo na vědomí rozdílná stanoviska delegací.

Ochrana finančních zájmů EU

Dne 8. prosince 2016 Rada dosáhla dohody o směrnici o ochraně finančních zájmů EU, která bude v nadcházejících týdnech formálně přijata. **Navrhovaná směrnice stanoví společné definice řady trestných činů proti rozpočtu EU**. Tyto trestné činy zahrnují případy podvodů, aktivní a pasivní korupce, zneužití prostředků, praní špinavých peněz atd. Podle konečné dohody, již bylo dosaženo s Evropským parlamentem, budou do oblasti působnosti směrnice rovněž zahrnuty závažné případy přeshraničních podvodů v oblasti DPH, pokud překročí prahovou hodnotu 10 milionů eur.

Přípravy soudu pro investice

Dne 13. prosince 2016 Evropská komise zveřejnila informaci o připravovaném návrhu na vytvoření stálého orgánu pro rozhodování investičních sporů namísto *ad hoc* systému urovnávání sporů mezi investorem a státem. Plánovaný mnohostranný soud pro investice by vyšetřoval spory v rámci budoucích i stávajících obchodních dohod.

★ Z judikatury evropských soudů:

Rozsudek SDEU k obecné povinnosti uchovávat údaje

Soudní dvůr Evropské unie vydal rozsudek ve spojených věcech C-203/15 *Tele2 Sverige AB v. Post-och telestyrelsen* a C-698/15 *Secretary of State for the Home Department v. Tom Watson a další*, ve kterém uvádí, že **členské státy nemožou uložit poskytovatelům služeb elektronických komunikací obecnou povinnost uchovávat údaje**.

Tento rozsudek navazuje na rozhodnutí SDEU z roku 2014 (spojené věci C-293/12 a C-594/12 – *Digital Rights*), ve kterém SDEU prohlásil směrnici o uchovávání údajů¹ za neplatnou z důvodu, že zásah do základních práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů, který představuje obecná povinnost uchovávání provozních a lokalizačních údajů uložená touto směrnicí, nebyl omezen na nezbytné minimum. Podrobnější informace naleznete v příštím čísle Bulletinu advokacie.

ESLP: A. a B. proti Norsku (č. 24130/11 a 29758/11)

Podrobnější informace naleznete na straně 66 v rubrice Z judikatury.

★ Z činnosti Rady evropských advokátních komor (CCBE)

CCBE si zvolila nové vedení

V pátek 2. prosince 2016 se konalo plenární zasedání CCBE v Bruselu. Jedním z bodů programu byla volba třetího místopředsedy CCBE, jímž byl zvolen vedoucí chorvatské delegace Ranko Pelicarić. Druhým místopředsedou se stal José de Freitas z Portugalska, **prvním místopředsedou JUDr. Antonín Mokrý (současný místopředseda ČAK)** a ve funkci předsedy byl potvrzen Ruthven Gemmell z Velké Británie.

Stanovisko CCBE k návrhu na novelu nařízení Brusel IIa

Dne 2. prosince 2016 vydala CCBE své stanovisko k návrhu novely nařízení Brusel IIa o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a rodičovské zodpovědnosti a mezinárodních únosů dětí. Co se týče definice obvyklého bydliště v otázkách rozvodu manželství, CCBE upozorňuje na nevyužitou příležitost zakotvení pojmu „obvyklé bydliště“, který je základem řádného fungování nařízení. Dále CCBE upozorňuje

na to, že nařízení ani včetně navržených změn neobsahuje ustanovení, která by napomáhala k využívání mimosoudních řešení sporů a mediace, jako např. možnost zvolení jurisdikce soudu předtím, než mezi manželi dojde ke konfliktu, a také v závislosti na tom, která právní úprava umožňuje jejich majetkové uspořádání, apod. CCBE dále navrhuje zřízení tzv. subsidiární evropské jurisdikce založené na národnosti jednoho z manželů – žalovaného, v členském státě EU.

Studie k evropskému zatýkacímu rozkazu

Nadace evropských advokátů (ELF) a CCBE v loňském roce obdržely grant na vypracování studie na téma „Evropský zatýkací rozkaz – práva: analýza implementace a fungování evropského zatýkacího rozkazu z pohledu praktikujících obhájců“. Tento projekt, který byl ukončen v listopadu 2016, měl za cíl přispět ke správné a konzistentní implementaci evropského zatýkacího rozkazu. Hlavním výsledkem projektu byla studie, která může být zdarma stažena na této internetové stránce.²

CCBE cena za lidská práva 2016

Dne 2. prosince 2016 udělila CCBE svou cenu za lidská práva pro rok 2016 čtyřem tureckým advokátům, kteří byli mimořádně aktivní v oblasti ochrany lidských práv a právního státu: posmrtně Tahirovi Elçi, zavražděnému v listopadu roku 2015, dále Ayşe Bingöl Demirové, Ayşe Acinikliové a Ramazanu Demirovi.

Evropský den advokátů 2016

Dne 10. prosince 2016 CCBE organizovala již potřetí Evropský den advokátů na téma „Přístup ke spravedlnosti“. Události a akce byly organizovány ve 12 různých zemích, včetně České republiky. ČAK zorganizovala při této příležitosti mj. i vernisáž fotografií Jana Šibíka s lidskoprávní tematikou (viz str. 10 v Aktualitách).

★ Různé

Nové předsednictví v Radě EU

Předsednictví v Radě EU se na období 1. ledna až 30. června 2017 ujala Malta. Jedná se o poslední období stávající

trojice států, které spolu úzce spolupracují a vymezují společné dlouhodobé cíle – Nizozemsko, Slovensko a Malta. Samotná Malta si jako priority svého předsednictví zvolila obnovení důvěry v EU, potřebu dialogu a reflexe ohledně budoucnosti EU, dále řešení aktuálních témat, jako je migrace, bezpečnost a ekonomika, a dlouhodobějších témat blízkých Maltě, tedy problematiku sociálního začleňování, evropského soustředění a rozvoje námořního odvětví.

Volby v Evropském parlamentu

Novým předsedou Evropského parlamentu byl 17. ledna 2017 zvolen Ital Antonio Tajani, který ve funkci vystřídal Martina Schulze. Den poté se uskutečnila také volba 14 místopředsedů. V ní uspěl český europoslanec Pavel Telička.

Veřejná konzultace o pravidlech odpovědnosti výrobce za škodu způsobenou vadou výrobku

Evropská komise spustila na období 10. ledna až 26. dubna 2017 veřejnou konzultaci k evaluaci směrnice 85/374 EHS o odpovědnosti výrobce za škodu způsobenou vadou výrobku. Smyslem veřejné konzultace je zjistit, zda současně znění směrnice odpovídá potřebám evropské úrovně odpovědnosti výrobců za vady výrobků a zda je koherentní s dalšími evropskými předpisy. Konzultace je otevřená normotvůrcům stejně jako advokátům, výzkumníkům, výrobcům a spotřebitelům a je dostupná ve 22 evropských jazycích.

✿ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

★ **Veškeré informace jsou k dispozici v rubrice „Vybrané aktuality z EU“, kterou pravidelně zpracovává odbor mezinárodních vztahů ČAK a která je k dispozici na stránkách www.cak.cz/Mezinarodni-vztahy/ Zastoupení ČAK v Bruselu a EU a v Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz.**

1 Směrnice EP a Rady 2006/24/ES ze dne 15. 3. 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES.

2 <http://europeanlawyersfoundation.eu/publications/>.

Kongres UIA v Budapešti

LETOŠNÍ KONGRES UIA (MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE ADVOKÁTŮ – UNION INTERNATIONALE DES AVOCATS) SE KONAL 28. 10. AŽ 1. 11. 2016, VE STEJNÉM TERMÍNU JAKO KAŽDÝ ROK, A TO V KRÁSNÉ BUDAPEŠTI.

Jako národní zástupkyně kolektivního člena České advokátní komory, a tím i členice správní rady (Governing Board), po mne plyne řada povinných účastí v orgánech UIA (účast na plenárním zasedání UIA, schůzi správní rady, na schůzce národních zástupců) a dále se zúčastňuji vybraných pracovních komisí, kde jsem členkou. Témata k řešení byla jako každoročně členská – konala se volba budoucího prezidenta, kterým se stala Laurence Bory, Kanaďanka, která bude předsedat dalšímu kongresu v Torontu 2017; čestným prezidentem byl schválen Stephen L. Deyfuss.

Dozvěděli jsme se, jak se letos užily prostředky z nadace Magna Carta ve výši 14 000 eur – financovaly se návštěvy do Kolumbie, Burundi a Demokratické republiky Kongo za účelem podpory lidských práv a ochrany advokátů.

Na plenárním zasedání byla schválena **rezoluce Soukromí v digitální komunikaci**, která již byla přijata na zasedání správní rady ve Florencii 2014.

Byly ratifikovány **Principy statutu uprchlíka (Budapeštské principy)**:

- Rozlišuje se koncept azylanta, resp. osoby, která hledá azyl, a koncept

uprchlíka, dále důvody pro vyloučení těchto osob z uvedených konceptů a koncept environmentálních uprchlíků či neumístitelných osob.

- Stanoví se práva a povinnosti jednotlivých kategorií osob viz výše (právo na identitu, na registraci narození a na přístup k minimu životních podmínek – nejen stravě, ubytování, ošacení, ale též k rodinné soudržnosti, lékařské péči, vzdělávání pro děti a jazykovým kurzům po dospělosti). To zahrnuje též práva pro osoby se specifickými potřebami (hendikepované osoby, mentální choroby) a právní pomoc.
  - Naopak se vyžaduje od těchto osob respektování zákonů a právního pořádku vůbec v hostitelské zemi, včetně zachování veřejného pořádku.
- Dále byly schváleny zprávy finančního tajemníka o činnosti UIA mezi kongresy a UIA-IROL.

K odborné části kongresu:

Letošní kongres měl **stěžejní témata: 1) Compliance – výzvy a možnosti pro právní profesi a 2) Soukromí a ochrana dat v digitálním světě.**

Navazovala na ně činnost 43 pracovních komisí, z nichž vám zprostředkují **výstupy z komise Mediation and Conflict Prevention (jsem její členkou) a příspěvky mých vážených kolegů JUDr. Davida Uhlíře, soudce Ústavního soudu a též bývalého člena UIA, který se zúčastnil panelu „Imigrace a právní úprava státního občanství“ (Immigration and Nationality Law), a Dr. Ewina Hanslika MRICS, advokáta v Praze a partnera Taylor Wessing, advokáti, v. o. s., člena UIA (člen komise pro právo nemovitosti – Real Estate Law).** Za velmi zajímavé považuji rovněž speciální zasedání k Brexitu...

Pracovní komise Mediace se letos soustředila na témata mediace před, během

a po soudním řízení a role advokátů – právních zástupců v jednotlivých fázích. Zdůrazněna byla odlišnost každé z těchto fází, které mají různé prostředky a cíle. Sama jsem prezentovala ze svých zkušeností téma *Mediace během soudního procesu*, kde jsem přednesla řadu zkušeností od facilitativního modelu k prvkům evaluace při mediaci a spolupráci (a někdy i jen samotnou mediaci) s právními zástupci stran. Rovněž okamžik, kdy účinně mediovat, může být odlišný dle konkrétního případu, někdy se dá dohodnout i jen část problematiky, kdy v principu rozhodne soud a o důsledcích už vyjednáváme, nebo naopak i ve věci zásadního významu chtějí strany dojít k dohodě.

Komisi předsedá libanonský advokát Georges Feghali a mým kolegou byl mj. Thierry Garby, pojem v evropské mediaci, který nasadil vysokou „laťku“ ve fázi mediace před soudním řízením. Práce naší komise byla sledována s velkým zájmem mnoha kolegů, dá se říci, že zájem o mediaci rok od roku velmi stoupá. Byli jsme seznámeni rovněž se záměry nového světového projektu v oblasti mediace, který se připravuje.

Speciální zasedání k Brexitu se zaměřilo na 1) proceduru exitu podle evropského práva, 2) budoucnost Spojeného království; možnosti pro budoucí vztahy Spojeného království a EU 3) EU 27 – směrem k těsnější integraci, 4) vliv na volný pohyb zboží/cel, služeb/passporting, pracovních sil.

Panel s názvem „**Imigrace a právní úprava státního občanství**“ byl mimořádně silně obsazený, vedl jej pan **Rayan Houdrouge** (Lenz a Staehelin, Ženeva). Předem připravené otázky se ukázaly být ve světle aktuálního dění a uprchlické krize méně zajímavé než diskuse v plénu. **Právní problematika spojená s uprchlíky byla podstatně přehlušena problematikou humanitární a logistickou.** Francouzští kolegové předstřeli problémy s tzv. džunglí v Calais, zejména snahu státních orgánů znemožnit uprchlíkům zjižícím v „džungli“ přístup k bezplatné právní pomoci nabízené francouzskými advokáty, neochotu Velké Británie umožnit nezletilým uprchlíkům v Calais sloučení s jejich rodinami již zjižícími v Británii a naprostou neschopnost policie

zajistit ochranu znevýhodněných skupin (děti, mladiství, ženy) před násilím páchaným uvnitř nesourodé komunity uprchlíků. Zvláštní problém představují děti narozené v rodinách uprchlíků. Jejich rodiče nemají zájem na tom, aby bylo jejich narození zapsáno do matriky, protože by sami museli uvést, popř. doložit svoji vlastní totožnost, čemuž se brání. V důsledku toho zde jsou stovky dětí bezrodných listů a osobních dokladů, které postrádají legální existenci. Samo narození na francouzské půdě jim také nedává žádné výhody z hlediska státo-občanského (na rozdíl od USA), takže jejich rodiče nejsou nijak motivováni k tomu, aby jejich narození nechali zapsat do matriky.

V následné debatě připomněli kolegové z Turecka a Libanonu, že zatímco Francie se právně i logisticky potýká s řádově desítkami tisíc migrantů, v Turecku žijí čtyři miliony uprchlíků ze Sýrie, v čtyřmiliónovém Libanonu jich jsou miliony dva. Kolik uprchlíků přijde ročně do Francie, tolik se jich jen narodí v libanonských uprchlických táborech. Vztah veřejnosti v zemích sousedících se Sýrií se z původně vstřícného postoje mění čím dál tím víc k odmítání a obavám. Signifikantní bylo freudovské přehřknutí jinak velmi vstřícné turecké kolegyně, která hovořila o umístění Sýřanů v koncentračních (nikoliv uprchlických) táborech.

Všeobecně sdílený byl názor, že mezinárodní deklarace i národní úpravy uprchlického práva jsou smysluplné v dobách, kdy státní orgány posuzují desítky či stovky individuálních případů. V dobách, kdy jsou v pohybu miliony lidí, převažuje nutnost jejich situaci řešit především humanitárně.

Velmi střízlivý pohled, podmíněný zaoceánským odstupem, vnesla do diskuse paní **Jacqueline R. Bart** (Bartlaw Canadian Immigration Barristers and Solicitors). Kromě stručného popisu kanadské úpravy imigračního práva předestřela úvahu, že **na imigraci je třeba hledět ze čtyř aspektů: ekonomického, humanitárního, právního a práva na ochranu vlastního obyvatelstva.** Pro zvládnutí imigračního tlaku je nutné, aby státní orgány přijímající země byly schopny zajistit náležitou kontrolu příchozích a jejich integraci. Tam,

kde kontrola a integrace selhává, přesunuje se zájem občanů přijímající země na ochranu vlastních práv a humanitární, ekonomické i právní aspekty imigrace se stávají vedlejšími.

Letošním tématem **komise pro právo nemovitostí** byla případová studie s názvem „**Koupě plně pronajaté budovy od due diligence až po uzavření smlouvy**“. Obdobně jako minulý rok, i letos přišel prezident komise Jose Antonio Perez Brea, španělský právník z Barcelony, s nápadem, aby toto téma bylo prodiskutováno mezi jednotlivými účastníky setkání. Hlavní řeči se ujal **Marcel Sedlák**, člen představenstva HB Reavis. Pan Sedlák informoval obecnost o nejnovějších trendech na trhu kancelářských prostor. Přednášející z Anglie, Francie, Švýcarska, USA a z České republiky si připravili své zprávy k tématu předem. Výstupy z těchto zpráv byly následně prezentovány a diskutovány s publikem. Následovala velmi živá a zčásti i velmi emocionální diskuse o otázkách, které se mohou objevit během koupě plně pronajaté budovy. Výsledkem tohoto velmi úspěšného setkání byla výměna zkušeností lidí z praxe na vsutku mezinárodní úrovni.

Pracovní část kongresu doplňoval společenský program – vzhledem ke krásnému a slunnému počasí procházky Budou a Peští s průvodcem, návštěvy termálních lázní Széchenyi a tradiční gala večeře v proslulé budapeštské koncertní hale Pesti Vigadó. Kongres měl vysokou úroveň ve všech směrech, včetně projevů řečníků na Opening Ceremony, kde se vyjadřovali k aktuálním politickým problémům s příslovečnou maďarskou grácií a prezentovali názory a stanoviska Visegrádu.

Příští rok doplňte naše řady a vyjedzte navázat kontakty s advokáty z celého světa do kanadského Toronta. Kanada je bilingvní zemí, kde se snoubí civilní i anglosaské právo; navíc Toronto leží na břehu krásného jezera. Přislíbena je i návštěva u Niagarských vodopádů...

✿ JUDr. M. DOLEŽALOVÁ, Ph.D.,
národní reprezentant UIA za ČAK

informace a zajímavosti

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

od 13. února 2017 do 26. června 2017

Právnícká angličtina pro pokročilé

Lektorka: Mgr. Vladimíra Kvasničková, právnička a vysokoškolská pedagožka (PF UK v Praze)
Pololetní kurz – 13 lekcí, vždy v pondělí, jedna lekce v délce 90 minut.

v úterý 14. února 2017

Nový registr smluv v praxi – vybrané aplikační zkušenosti a problémy, novela

Lektor: Mgr. František Korbek, Ph.D., advokát

ve středu 15. února 2017

Aktuální otázky práva duševního vlastnictví

Úvodní slovo: JUDr. Milan Kyjovský, advokát, předseda sekce duševního vlastnictví ČAK
Moderátor: JUDr. Michal Havlík, advokát, předseda výboru České národní skupiny AIPPI
Seminář pořádá ČAK a Česká národní skupina AIPPI.

ve středu 22. února 2017

Wolters Kluwer, a. s., U Nákladového nádraží 6, Praha 3

ASPI – práce s judikaturou

Lektor: Ing. Jiří Effler, Wolters Kluwer, a. s.

ve čtvrtek 23. února 2017

Novela zákoníku práce a aktuální pracovněprávní judikatura

Lektoři: advokáti a členové spolku advokátů specializujících se na pracovní právo CzELA – Mgr. Ondřej Chlada, JUDr. Dominik Brůha, Ph.D., Mgr. Marie Janšová, Mgr. Ing. Jan Procházka, LL.M., eur., Mgr. Veronika Odrobinová, Mgr. Michal Vrajík

ve čtvrtek 2. března 2017

Závazkové právo pohledem judikatury

Lektorka: JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D., advokátka, rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR, odborná asistentka na katedře obchodního práva Právnícké fakulty MU v Brně

ve čtvrtek 9. března 2017

Katastr nemovitostí prakticky a v souvislostech

Lektorka: JUDr. Daniela Šustrová, ředitelka kanceláře ředitele Katastrálního úřadu hl. m. Prahy

ve čtvrtek 16. března 2017

Věcná břemena a zástavní právo

Lektorka: JUDr. Eva Dobrovolná, Ph.D., LL.M., katedra občanského práva PF MU v Brně, asistentka soudce Nejvyššího soudu

ve čtvrtek 23. března 2017

Ústavně konformní výklad dopravních deliktů

Lektor: Mgr. et Mgr. Ing. Josef Nekvapil, absolvent Právnícké fakulty MU v Brně a FBP Policejní akademie ČR v Praze s dlouholetou praxí v oblasti řešení dopravních deliktů

ve čtvrtek 30. března 2017

Advokát a rodinné spory

Lektorka: JUDr. Daniela Kovářová, advokátka a mediátorka

ve čtvrtek 6. dubna 2017

Zápisy do obchodních rejstříků

Lektor: JUDr. Petr Šuk, předseda senátu Nejvyššího soudu

ve středu 12. dubna 2017

Nové instituty dědického práva

Lektor: JUDr. Václav Bednář, Ph.D., člen rekodifikační komise k novému občanskému zákoníku

ve čtvrtek 20. dubna 2017

Řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních s akcentem na diferenciaci nesporných a jiných zvláštních řízení

Lektor: Mgr. Antonín Stanislav, tajemník legislativní a justiční sekce Ministerstva spravedlnosti a spoluautor zákona o zvláštních řízeních soudních

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**.
Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

v úterý 14. února 2017

Sousedská práva, nezbytná cesta a určování hranic pozemků v novém o. z. s přihlédnutím k judikatuře NS

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu

ve středu 8. března 2017

Věci péče soudu o nezletilé pohledem soudce Ústavního soudu

Lektor: JUDr. Jaromír Jirsa, soudce Ústavního soudu

ve středu 22. února 2017

SJM a jeho postih v rámci exekuce

Lektor: JUDr. Vladimír Plášil, LL.M., viceprezident Exekutorské komory ČR

v úterý 21. března 2017

Zápisy do obchodního rejstříku

Lektor: JUDr. Petr Šuk, soudce Nejvyššího soudu

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**.
Telefonické informace: 513 030 112 – pí Karolína Župková.

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány tyto exkluzivní články:

- **Nabídka nové práce odvolanému vedoucímu zaměstnanci a výpověď pro nadbytečnost**
- **Dopad nálezů Ústavního soudu Pl. ÚS 31/10 na rozhodovací činnost vyšších soudních úředníků a asistentů soudce**
- **Srážky ze mzdy: nové nezabavitelné minimum a výpočty v r. 2017, judikatura a problémy v praxi**

Pozvání na semináře a přednášky Jednoty českých právníků v I. pololetí 2017

Výbor Pražského sdružení JČP ve spolupráci s Justiční akademií připravil v souladu se svým posláním a stanovami v prvním pololetí 2017 pro své členy a širší právnickou veřejnost tyto odborné semináře s aktuální právní problematikou, na které vás srdečně zve:

16. února 2017

Podílové spoluvlastnictví – poznatky ze soudní praxe a nejnovější judikatury

Přednášející: Mgr. Michal Králík, soudce Nejvyššího soudu

22. února 2017

Likvidace obchodních společností a družstev

Přednášející: JUDr. Josef Holejšovský, Ph.D., soudce Vrchního soudu v Praze

24. března 2017

Civilní proces a ústavněprávní aspekty

Přednášející: JUDr. Jaromír Jirsa, soudce Ústavního soudu

28. dubna 2017

Řízení o pozůstalosti po 1. 1. 2014

Přednášející: JUDr. Ladislav Muzikář, soudce Městského soudu v Praze

19. května 2017

Opravné prostředky v civilním řízení – poznatky z odvolací praxe
Přednášející: JUDr. Jaroslav Bureš, předseda Vrchního soudu v Praze

JUDr. Ljubomír Drápal, předseda Krajského soudu v Praze

26. května 2017

Koncepční novela zákoníku práce 2017, výkladové problémy

Přednášející: JUDr. Dominik Brůha, Ph.D., advokát se specializací na pracovní právo

JUDr. Petr Bukovjan, specialista na pracovní právo s praxí v kontrolní činnosti, člen kolegia expertů AKV Praha

16. června 2017

Smlouva o dílo – aktuální poznatky z uplatňování nového občanského zákoníku

Přednášející: doc. JUDr. Ivana Štenglová, poradkyně místopředsedy Nejvyššího soudu

Všechny uvedené semináře se konají **od 9 do 14 hodin** v prostorách **Justiční akademie, Hyberská 18, Praha 1**.

Účastnický poplatek činí za každý seminář **1 500 Kč (vč. DPH)**; pro členy JČP, advokátní a notářské koncipienty **900 Kč (vč. DPH)**. *Účast na seminářích je uznávána jako součást přípravy advokátních koncipientů k advokátním zkouškám.*

Výbor Pražského sdružení JČP připravil v souladu se svým posláním a stanovami ve spolupráci s Justiční akademií v prvním pololetí 2017 také tento cyklus odpoledních přednášek:

13. února 2017

Flexibilní formy zaměstnávání podle novely ZP 2017 (termínovaný pracovní poměr, práce z domova, dohody o práci)

Přednášející: JUDr. Ladislav Jouza, advokát a rozhodce pracovních sporů podle oprávnění MPSV ČR

13. března 2017

Typy převodů a přechodů podílu společníka v s. r. o.

Přednášející: JUDr. Josef Holejšovský, Ph.D., soudce Vrchního soudu v Praze

10. dubna 2017

Notářský zápis – veřejná listina

Přednášející: JUDr. Miloš Jindřich, notář

12. června 2017

Útvrzení dluhu – smluvní pokuta a uznání dluhu

Přednášející: JUDr. Petr Čech, Právnická fakulta UK

Tyto odpolední přednášky se konají **od 16 do 18 hodin** v prostorách **Justiční akademie, Hyberská 18, Praha 1**. **Účastnický poplatek** za přednášku činí **400 Kč (vč. DPH)**.

Členové PS JČP, kteří mají zaplacený členský příspěvek, a advokátní a notářští koncipienti platí za přednášku **200 Kč (vč. DPH)**. **Přihlášky a další informace o těchto seminářích a odpoledních přednáškách lze získat na internetových stránkách www.jednotaceskychpravniku.cz nebo u koordinátorů:**

JUDr. Ludmila Suchá, tel. 272 766 026 nebo 607 240 917

JUDr. Božena Burdychová, tel. 286 881 113 nebo 604 245 079

JUDr. Ilona Mouchová, tel. 272 913 916 nebo 732 256 311

Evropský vyhledávač advokátů nově i na webu ČAK

PORTÁL EVROPSKÉ E-JUSTICE, CENTRALIZOVANÝ ZDROJ INFORMACÍ Z OBLASTI JUSTICE, UMOŽŇUJE VYHLEDAT EVROPSKÉHO ADVOKÁTA PROSTŘEDNICTVÍM VYHLEDÁVAČE „FIND A LAWYER“ ANEB „NAJDI SI SVÉHO ADVOKÁTA/ /VYHLEDEJ ADVOKÁTA“. ODKAZ NA EVROPSKÝ VYHLEDÁVAČ NALEZNETE NOVĚ I NA ÚVODNÍ WEBOVÉ STRÁNCE ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY WWW.CAK.CZ.

Jedná se o rychlý vyhledávač, dostupný ve 23 evropských jazycích (včetně českého jazyka), pomocí něhož lze nalézt advokáta v 21 členských zemích Evropské unie, který sídlí ve vámi požadovaném městě, je expertem v určité právní oblasti či hovoří vašim jazykem.¹ Za správnost údajů je zodpovědná příslušná národní advokátní komora.

Vyhledávání není nikterak složité, postačí zadat požadovanou zemi, do následující tabulky pak jazyk, právní specializaci či PSČ.

Odkaz na evropský vyhledávač advokátů byl na hlavní stránku České advokátní komory umístěn u příležitosti Evropského dne advokátů (10. prosince); tématem ročníku 2016 byl „přístup ke spravedlnosti“. Zásadní pro přístup ke spravedl-

¹ Za předpokladu, že informace o cizím jazyku národní advokátní komora eviduje.

nosti je totiž i informovanost občanů, ale i kolegů advokátů o tom, jak vhodného advokáta nalézt. Tento vyhledávač je tak rovněž důležitým nástrojem pro zajištění tohoto práva v přeshraničních řízeních.

Česká advokátní komora se připojila jako jedna z prvních evropských advokátních komor k pilotnímu projektu Rady evropských advokátních komor (CCBE) s názvem „Find a Lawyer“ v roce 2010 a umožnila propojení seznamu českých advokátů zpravovaného ČAK s portálem evropské e-justice a evropským vyhledávačem.

V případech dotazů se můžete obracet na odbor mezinárodních vztahů ČAK, e-mail: international@cak.cz.

✦ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

„Marketingové právo v sociálních médiích“ – zpráva z konference

21. ŘÍJNA 2016 SE V PALÁCI DUNAJ V PRAZE KONALA MEZINÁRODNÍ KONFERENCE „MARKETINGOVÉ PRÁVO V SOCIÁLNÍCH MÉDIÍCH“, POŘÁDANÁ CELOSVĚTOVOU SÍTÍ PRÁVNÍCH KANCELÁŘÍ ADLAW INTERNATIONAL.

Tato síť sdružuje kanceláře zabývající se reklamním a marketingovým právem, existuje od roku 1992 a v současnosti čítá 23 členů ze všech koutů světa, jak je možné přesvědčit se na www.adlawinternational.com. Členskou základnu tvoří významné kanceláře s dobrou pověstí. Sdružení pořádá každoročně mezinárodní konferenci v některé z členských zemí na aktuální téma marketingového práva. V minulých letech se konala např. v Londýně, Miláně, Madridu, Amsterdamu, Kodani, Stockholmu, Berlíně, Lisabonu, Buenos Aires, Rio de Janeiru, Novém Dillí, Chicagu a nyní, po Paříži, proběhla v Praze.

Zástitu nad akcí převzala Česká advokátní komora, jež poskytl krásné prostory paláce Dunaj, pohoštění a organizační

pomoc. Podpora ČAK byla na skvělé úrovni a účastníci konference ji náležitě ocenili.

Letošní témata týkající se sociálních médií si vyžádala marketingová praxe. Překotný rozvoj technologií staví právníky i marketéry před řadu otázek. Co s falešnými profily na sociálních sítích, jsou cookies osobními údaji, jaké podmínky a následky má sdílení příspěvků na sociálních sítích a za jakých podmínek mohou užít fotografii účastníka promo akce, to jsou jen některé z bodů, jimiž se konference zabývala. Zahraniční řečníci přinesli prakticky zaměřené příspěvky s řadou obrazových materiálů. Vstup s českým právem byl zaměřen s ohledem na místní posluchače odborněji. **V první části se probíraly otázky falešných profilů, ochrany osobnosti a cookies v prostředí sociálních médií. Po přestávce se tématem stala fotografie v marketingu.**

Karla Chlumská z kanceláře Svoboda Chlumská Chrůma a partneři se zamýšlela nad otázkou, **co vlastně je falešný profil na sociální síti z hlediska práva a proč marketéři tyto situace v praxi neřeší.** Falešný profil je nepochybně jednáním v rozpo-

ru s dobrými mravy a s jejich podmožinou – povinností jednat poctivě (§ 6 obč. zák.), pročez takové jednání je od počátku neplatné. V případě spotřebitelské soutěže na Facebooku, kde výherce získal cenu za pomoci lajků z falešných profilů, pak jsou od počátku neplatné hlasy udělené falešnými profily, určení výherce i smlouva o výhře. Právním následkem neplatného jednání je náhrada škody a vydání bezdůvodného obohacení. Řešit toto v marketingové praxi ovšem není vůbec jednoduché. Proto se marketérům doporučuje praktická prevence formou takových pravidel akcí, která podvody tohoto typu neumožní (např. výherce je určován jinak než pomocí lajků od ostatních uživatelů).

Pokud jde o **ochranu osobnosti**, v sociálních médiích platí stejná pravidla jako v jiném prostředí. Zásadně je tedy nutný souhlas jak k pořízení, tak k šíření podobizny či záznamů o soukromém životě. Na konferenci byly rozebrány praktické příklady, jak uplatnit výjimku dle § 85 odst. 2 obč. zák., zakotvující vyvratitelnou právní domněnku souhlasu s šířením osobnostních materiálů. **Sdílení** na sítích je každodenní realitou mnoha lidí; odpovědnost je třeba zkoumat u každého sdílejícího. Zda mohu sdílet, je třeba prověřit z více hledisek: jaký je obsah, jež zamýšlím sdílet, tedy jakých práv se dotkne (na ochranu osobnosti? autorských? průmyslových? jiných?); jaké sdílení, v jakém rozsahu, po jakou dobu a mezi kým mohl předpokládat ten, jehož příspěvek chci sdílet, apod. Zmíněny byly některé zajímavé rozsudky SDEU z posledních let týkající se umístování odkazů na autorská díla v prostředí internetu.

Pokud jde o **cookies**, od 25. 5. 2018 bude účinné nové evropské obecné nařízení o ochraně osobních údajů, tzv. GDPR. Do té doby se česká právní úprava řídí ust § 89 odst. 3 zák. o elektronických komunikacích, ohledně něhož se vedou debaty, zda je založen na principu opt-in nebo opt-out. Autorka článku se s ohledem na evropskou legislativu, GDPR i stanoviska ÚOOÚ kloní k zavádění principu opt-in v českém prostředí již nyní, tedy před účinností GDPR. V marketingu jsou dnes běžně využívány cookies zaměřené na chování uživatele. GDPR uvádí výslovně síťový identifikátor jako možný osobní údaj. Současně ponechává výjimky z povinnosti získat souhlas subjektu údajů, přičemž jednou z nich nadále zůstává zpracování osobních údajů v zájmu oprávněných zájmů správce, s tím, že za takový oprávněný zájem je výslovně uznán i přímý marketing. V každém případě se ale bude „oprávněný zájem“ zvažovat vůči oprávněným zájmům subjektu údajů, a klíčové bude „rozumné očekávání“ subjektu údajů: tedy k jakému účelu, v jakém rozsahu, po jakou dobu atd. mohl předpokládat, že budou využívány informace, které o něm cookie poskytuje marketérům.

Brenda Pritchard z kanadské pobočky právních kanceláří **GOWLING WLG** se zabývala otázkou, **kdy lze v sociálních médiích užít odkaz na celebrity a kdy je k tomu dán její konkludentní souhlas**. Druhým jejím tématem pak byla **povinnost zadavatele reklamy přiznat motivované příspěvky a vazby s „influencers“**. „Influencers“ se v prostředí sociálních médií překládají jako „vlivné osobnosti“, ale vzhledem k tomu, že se nejedná jen o známé osobnosti, ale i o běžné uživatele sociálních sítí, překlad tento fenomén přesně nevystihuje. Vyjma případů, kdy je zjevné, že daný příspěvek je placenou reklamou, je třeba přiznat motivaci k šíření příspěvku – buď přímým sdělením typu „sponzorováno“, nebo nepřímo „dostala jsem 3 zadarmo“, či (v českém prostředí nepoužívanou) značkou # (tzv. hashtag), nebo jinak.

Joep Meddens z amsterdamské kanceláře **Höcker Advocaten** se **podělil o první zkušenosti s nizozemským kodexem online reklamy**. Ten jako základní požadavky stanoví: *Budte transparentní, čestní a v míře, jež se dá rozumně žádat, zajistěte, aby i „influencers“ (vlivné osobnosti), jakožto neprofesionálové v marketingu, kodex dodržovali*. Transparentnost zahrnuje přiznání vazeb s „influencers“ a jakékoliv jiné ovlivnění příspěvku zadavatelem reklamy. Čestnost obnáší mj. neponechávat na svém profilu jen pozitivní příspěvky a neužívat falešnou identitu.

Kolegové z firmy **R & P LEGAL** z Milána hovořili o ochraně osobnosti a práv k fotografiím: **Luca Egitto** uvedl příklady **zneužití osobnostních práv v sociálních médiích**: fotografie známého sportovního komentátora byla bez jeho souhlasu užitá na webu k propagaci sportovního zpravodajství; soukromé fotografie lidí se značkovými výrobky jsou užitý v kampani výrobce této značky bez jejich souhlasu; video uveřejněné na sociální síti je užitó k reklamě zboží bez souhlasu nositele práv k videu. **Chiara Agostini** referovala o možnostech užití fotografie v marketingu, jež jsou podobné možnostem podle práva českého.

Charles Swan z londýnské **SWAN TURTON LLP** pobavil **srovnáváním fotografií při zkoumání, kdy jde o napodobeninu a kdy o samostatné autorské dílo**. Účastníci konference hlasovali, přičemž jejich úsudek se častokrát lišil od rozhodnutí soudu. V případě „Red Bus“, kdy obě fotografie vykazovaly řadu podobných prvků (červený autobus na černobílém pozadí, stejná lokace – most přes Temži, Big Ben, House of Parliament) a měly podobnou kompozici, nakonec britský soud překvapivě přesvědčila o tom, že se jedná o plagiát, shodnost oblohy – u obou fotografií totiž zcela chyběly mraky a nebe tvořilo jen bílé pozadí. Velmi zajímavá byla informace, že jedná-li se o **parodii**, dle anglického práva nejsou autorská práva porušena. Toto je relativně nová **výjimka, kterou české právo ovšem nezná**. Jako parodii jsme zhlédli Johna Malkoviche jako Che Guevaru i jako Marilyn Monroe v její známé póze nad kanálem.

Stejně jako ve Velké Británii, i v Belgii se lze bránit nařčení z porušení autorských práv odvoláním se na parodii, jak ukázal příspěvek **Olivia Santantoniové** z kanceláře **Lydian** sídlící v Bruselu, který zobrazoval fotografie státníků evropských zemí v parodovaných filmových situacích.

V následné **diskusi** se probrala řada zajímavých otázek. Mj. bylo debatováno o tom, za jakých okolností lze užít architektonické dílo umístěné na veřejném prostranství dle českého autorského zákona, kde jsou hranice zákonné licence pro tzv. panorama dle § 33 zmíněného zákona. Při posuzování přípustnosti licence je třeba projít tříkrokový zákonný test: 1) jsou splněny zákonné podmínky? 2) je vyfotografování díla na veřejném prostranství v souladu s jeho běžným užitím? 3) nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora? Uveden příklad s Tančícím domem – jeho užití jako hlavního či podstatného hráče na reklamní fotografii, aniž by se za takové užití architektům zaplatilo, bude zřejmě jednak jiné než běžné užití tohoto architektonického díla, jednak bude v rozporu s oprávněnými zájmy architektů.

Konference byla dle reakcí účastníků přínosem, poskytla podněty k úvahám o vývoji marketingového práva v reakci na vývoj technologií a v neposlední řadě zpestřila přítomným advokátům jejich každodenní rutinu.

Tištěná Sbírka Nejvyššího

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD UČINIL VÝZNAMNÝ KROK VE VĚCI KOMUNIKACE S OBČANY A PRÁVNÍMI PROFESIONÁLY, KDYŽ S ÚČINNOSTÍ OD ROKU 2017 PŘESTÁVÁ VYDÁVAT SBÍRKY ROZHODNUTÍ, ZÁKLADNÍ PRAMEN POZNATKŮ Z JUDIKATORNÍ ČINNOSTI V PAPIROVÉ FORMĚ. SBÍRKA BUDE NADÁLE VYDÁVÁNA JEN ELEKTRONICKY A BUDE BEZPLATNĚ PŘÍSTUPNÁ NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU WWW.NSSOUD.CZ.

TUTO ZÁSADNÍ ZMĚNU V PŘÍSTUPU, KTERÁ PROZATÍM ZŮSTALA BEZ ODEZVY V ODBORNÉ VEŘEJNOSTI, NÍŽE KOMETUJÍ PŘEDSEDA VÝBORU PRO VNĚJŠÍ VZTAHY ČAK JUDr. VÁCLAV VLK A PŘEDSEDA NSS ČR JUDr. JOSEF BAXA. PŘÍPIS KOLEGY VLKA I ODPOVĚĎ PŘEDSEDY BAXY JSOU AUTENTICKÉ TEXTY, KDYŽ SE SLUŠÍ PODOTKNOUT, ŽE KOLEGA VLK DOPIS ODESLAL PĚKNĚ POSTARU, POŠTOU. OBA TEXTY PŘINÁŠEJÍ NÁHLED NA ZMĚNU A MOŽNÁ VYVOLAJÍ I ŠIRŠÍ DISKUSI A REFLEXI, COŽ JE OSTATNĚ JEJICH ZÁMĚREM.

Vážený pane předsedo,

dostal jsem od Vás dopis, a tak Vám píši také. Tedy ne že bych jej dostal, prostě na mě vykoukl z modré sbírky. A byl to dopis, který mě nepotěšil. Oznamoval mi, že končí vydávání modrých sbírek, ne třeba Nejvyšší správní soud, kterému předsedáte. Přičemž se v něm, že když už máme ten internet a moderní technologie, je načase zpřístupnit rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu všem. A tak napříště už žádné modré sbírky, ale skvělý vyhledávač a dostupnost všeho v počítači, na dosah ruky.

Píši Vám jako předsedovi soudu, jako předsedovi redakční rady a jako pedagogovi. Ptám se, je to moudré rozhodnutí? Na řečnickou otázku si též odpovídám. Ne, není. Je to rozhodnutí moderní a bohužel přispívající k úpadku vzdělanosti. A malá odbočka:

Jak stárnu, tak mi zrak ubývá a brzo se neobejdu bez brýlí na čtení, a řeknu Vám, zírání do obrazovky není žádné potěšení pro mé unavené oči. Nemůžu si ani číst na obrazovce v klidu po nocích - prý to vzbuzuje potlačování chuti spát. Stejně, ať tak, nebo tak, je to otravně nepříjemné. Ale to je jedno, to je problém můj, ne generace, co už dnes jen hledí do mobilu, místo na krásnou tvář světa.

Dostávám se k jádru pudla. V počítači si nádherně najdu, co hledám, ale přicházím o zásadní možnost skutečného studia a pochopení rozhodovací praxe. Řazení rozhodnutí a stanovisek do sbírky umožnilo nejpodstatnější, mozku libé listování textem a nahlížení na vybrané pasáže textu, které prostě nenahradí pojiždění kurzorem. Možnost položit si několik knížek a sbírek vedle sebe, zaškrtnout si v nich a připsat poznámku, kterou najdu i za tři roky, protože prostě támhle někde byla a je to ve sbírce z podzimu, kdy tady hráli Depeche Mode. Díky tomu jsem měl možnost jako právník nežít tady a teď, v jednom okamžiku, který uplyne, ale žít prostorově a časově ukotven, i ve smyslu sociálních a kulturních okolností rozhodování. Vše cestou geniální vlastnosti lidského mozku, najít zkratky. Ted mě odsuzujete k nutnosti hledat si selektovaná data a složité domýšlet, nikoliv cítit, souvislosti.

Ještě horší je, že sbírka byla sbírkou. Vybranými rozhodnutími, sestavenými jako kytice, od každého plodu trochu. To mi umožnovalo mrknout i do zahrádky těch částí správního práva, které jinak jdou mimo úsečku mého meritorního zájmu. Přesto však procesní postupy z těchto nezájmových rozhodnutí, jejich příběhy a podstaty právních problémů měly pro mě význam zásadní. Nebyl jsem díky nim slepý k souvislostem a orientovaly mě základně v celé šíři práva. Specializace je užitečná, ale pomíjí souvislosti. V elektronickém vyhledávači už žádné vedlejší rozhodnutí z podstaty věci nebudou pocitově, ale ani na otočení stránky po ruce. Klik a odklik je prostě víc práce v nepřehlednosti.

Není v mé moci jakkoliv zařídit, aby sbírky vycházely v tištěné podobě dál. Je však mojí povinností ke mně samému i právníckému stavu do budoucna říci: Je to rozhodnutí nedobré, a doufám, že jej změníte ve sboru uvážlivých hlav, kterému předsedáte.

S úctou

Václav Vlk, advokát z Prahy

správního soudu končí

Vážený pane doktore Vlku,

ano, je to pravda, Nejvyšší správní soud od nového roku přichází se zásadní změnou ve způsobu poskytování „modré“ Sbírky rozhodnutí. Z důvodu lepšího zpřístupnění judikatury své i krajských soudů široké veřejnosti nahrazuje dosud tištěnou sbírku elektronickou podobou. Ta bude nadále vycházet v měsíčním intervalu, k dispozici v elektronické podobě je i celý archiv od roku 2003, kdy soud zahájil svou činnost a začal vydávat i Sbírku rozhodnutí.

Vydávání Sbírky rozhodnutí je zákonnou povinností Nejvyššího správního soudu, vycházející z § 22 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Je důležitým nástrojem pro plnění základní funkce soudu, tedy sjednocovat soudní rozhodování ve správním soudnictví a působit v tomto směru i na správní praxi. Ve Sbírce se po diskusi v redakční radě, proběhlém vnitřním a vnějším přípomínkovém řízení a konečném projednání v plénu soudu uveřejňují vybraná rozhodnutí, stanoviska či zásadní usnesení Nejvyššího správního soudu, rozhodnutí krajských soudů ve správním soudnictví a usnesení zvláštního senátu rozhodujícího podle zákona č. 131/2002 Sb., o řešení některých kompetenčních sporů.

O významu Sbírky svědčí i to, že od roku 2003 do konce roku 2016 v ní bylo uveřejněno celkem 3 497 vybraných rozhodnutí, zpracovaných do podoby tzv. judikátů, tedy opatřených právní větou a upraveným (zkráceným) odůvodněním z celkového počtu více než sto tisíce vydaných rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a krajských soudů působících ve správním soudnictví.

Sbírka rozhodnutí byla dosud vydávána v nakladatelství Wolters Kluwer, a to pravidelně jednou měsíčně v tištěné podobě, a za úplaty poskytována předplatitelům. Elektronicky soud uveřejňoval s časovým odstupem jen část sbírky, v podobě tzv. právních vět. A v tom je ono jádro pudla.

Jsem přesvědčen, že prvním předpokladem pro dodržování práva ve společnosti je jeho obecná dostupnost pro každého bez zbytečných omezení. Nemusím se jistě rozepisovat, jaká je realita. Neznalost zákona neomlouvá, říká se od nepaměti. Ale dělá stát vše proto, aby lidé mohli právo seznat, ztotožnit se s ním většinou, osvojit si jeho znalost, a chovat se podle stanovených pravidel? Dost na tom, že práva je moc, je nekvalitní a podléhá permanentním změnám, které vlastně nikdy neskončí. Za tohoto stavu je klíčové přinášet právní informace každému bez jakýchkoliv podmínek a omezení. Namísto toho se právní informace staly dávno předmětem obchodu.

Stejně tak je důležité, aby se mohl každý seznámit se soudními rozhodnutími, v nichž se právo aplikuje a interpretuje v konkrétních případech, a ve vlastní životní situaci se tak mohl poučit. Svůj dluh má dosud i justice. S výjimkou vysokých soudů se neodhodlala k publikaci všech svých rozhodnutí. Stěžuje si nyní zbytečně, že je zahlcena žádostmi o poskytování oněch rozhodnutí podle informačního zákona...

Neumím vyřešit situaci obecné přístupnosti soudní judikatury a zároveň zachovat její formu. Papír, disk, distribuce předplatitelům, to všechno něco stojí. Jistě, tyhle náklady by mohl nést stát a rozdávat na ulici či posílat do poštovních schránek papírové sbírky soudní judikatury. Ale komu je adresovat a v jakém nákladu? A proč to stát nedělá s právními předpisy, alespoň těmi základními? Proč každé dítě nedostane ve škole záhy text Ústavy a Listiny základních práv v hezkých deskách a při opuštění základní školy třeba občanský zákoník?

Jestliže zákon ukládá Nejvyššímu správnímu soudu ke splnění jeho funkce vrcholného soudu v oblasti správního soudnictví mimo jiné vydávání Sbírky rozhodnutí, sleduje tím jistě zájem na co nejširším zpřístupňování zaujatých právních názorů veřejnosti. Poskytování Sbírky v elektronické podobě v nejkratším možném čase od schválení publikace všem zájemcům bez dalších omezení považují za naplňování toho zájmu.

Každý zájemce jak z odborné, tak i laické veřejnosti má od této chvíle možnost na webových stránkách soudu ve Sbírce v celém rozsahu a zcela bezplatně vyhledávat uveřejněná rozhodnutí, případně je volně stahovat k dalšímu použití. Zájemci z řad pravidelných uživatelů judikatury správních soudů se mohou přihlásit k odběru nových čísel sbírky na zvolenou e-mailovou adresu. Nový přístup podstatně zkrátí i dobu od schválení vybraných rozhodnutí k uveřejnění plénem soudu k jejich zpřístupnění. Lze očekávat, že k publikaci dojde vždy ještě v témže kalendářním měsíci.

Sbírka i nadále zůstane sbírkou. Sestavenou jako kytice ukazující onu pestrost zahrádky správního práva. Ti, kdo se nechťejí dívat na displej svého stroje, či se dokonce štítí jej dotýkat, si mohou pro potřeby listování vytvořit papírovou podobu ve stejné grafické a obsahové podobě. A ještě ten zrak. Všichni stárneme, naše tělesné schránky chátrají. Můžeme s tím leccos dělat, ne vždycky k tomu nacházíme dostatek vlastní vůle. Nežlobme se na počítače, ony za to nemohou.

V úctě
Josef Baxa

Tradiční seminář o americkém právu v Telči

TRADIČNÍ TÝDENNÍ SEMINÁŘ O AMERICKÉM PRÁVU JOHN MARSHALL LAW SCHOOL SE KONAL VE DNECH 27. 11. AŽ 2. 12. 2016 V UNIVERZITNÍM CENTRU MASARYKOVY UNIVERSITY V TELČI, KTERÉ SE NACHÁZÍ NA MALEBNÉM RENESANČNÍM NÁMĚSTÍ V BUDOVĚ BÝVALÉ JEZUITSKÉ KOLEJE. SEMINÁŘ KAŽDOROČNĚ ORGANIZUJE JOHN MARSHALL LAW SCHOOL (JMLS) Z CHICAGA VE SPOLUPRÁCI S ČESKOU ADVOKÁTNÍ KOMOROU POD LASKAVÝM VEDENÍM PROF. MICHAELA P. SENG, KTERÝ NA JMLS VEDE ČESKÝ A SLOVENSKÝ PRÁVNÍ INSTITUT. PŘEDNÁŠEJÍCÍMI JSOU ERUDOVANÍ PRÁVNÍCI, JEJICHŽ PRACOVNÍ ZAMĚŘENÍ SPADAJÍ DO PESTRÉ ŠKÁLY PRÁVNÍCH PROFESÍ.

Seminář je určen 20 mladým advokátům a advokátním koncipientům z České a Slovenské republiky. Přednášky a diskuse o různých aspektech amerického práva probíhají v angličtině. Součástí semináře jsou i modelová cvičení zaměřená na jednání s klienty, se zástupci protistrany a na řešení sporů.

Seminář začal v přátelském duchu úvodní nedělní večerí. Tam se každý z účastníků, přednášející a organizátory nevyjímaje, krátce představil. Přednášky pak probíhaly od pondělí do pátečního dopoledne, nechyběl ani doprovodný program – procházky Telči s advokátem Johnem Smietankou, ranní hodiny jógy s bývalou soudkyní Sheilou M. Murphy nebo večerní promítání filmů s právní tematikou.

Přednáškový cyklus zahájil v pondělí dopoledne prof. Michael P. Seng úvodem do právního systému Spojených států amerických. Mluvil zejména o tzv. „common law“, Ústavě Spojených států amerických a stručně uvedl fungování soudního systému USA. Odpoledne následovala přednáška Johana Smietanky, partnera v advokátní kanceláři Smietanka, Buckleitner, Steffes and Gezon v Michiganu, který se zaměřil na civilní a trestní právo, roli státního zástupce a obhájce a na management advokátní kanceláře. Pondělní program zakončilo večerní promítání filmu s trestněprávní tematikou „To kill a Mockingbird“ (Jako zabít ptáčka). Snímek z roku 1962 pojednává o Alabamě třicátých let minulého století rozdělené rasovou nenávisť.

Úterní program začal přednáškou bývalé soudkyně Sheily M. Murphy o projektu restorativní justice, který v současné době vede na JMLS a jehož cílem je ochrana zájmů obětí, rehabilitace pachatele, zabraňování recidivě – a tím i sníže-

ní nákladů trestního řízení. Dalším tématem byly formy alternativního řešení sporů. Odpolední část programu byla zaměřena na praktické cvičení ve skupině na téma „poda s klientem“. Večer mohli účastníci v návaznosti na téma restorativní justice zhlédnout australský dokument „Long Night's Journey Into Day“ z roku 2000.

Přednáška středečního dopoledne se zabývala tématem zastupování malých obchodních společností. Advokát Michael Fieweger z advokátní kanceláře Baker & McKenzie upozornil na úskalí, jež se mohou při zastupování malých korporací vyskytnout. Podrobněji pak rozebral konflikt zájmů. Odpoledne následovala návštěva renesančního zámku v Telči.

Čtvrteční dopoledne patřilo přednášce na téma profesionální odpovědnosti advokáta vůči klientovi, kterou vedli poradci z pojišťovny Allstate Ins. Co., oddělení likvidace pojistných událostí, Richard Vavra a Anne Marie Brunner. Ve své prezentaci se zaměřili zejména na právní etiku a její uplatnění v praxi. Následovala přednáška advokáta George Drosta z advokátní kanceláře Drost Kivlahan McMahon & O'Connor o dědicím právu a přednáška Charlese Drosta, viceprezidenta First Midwest Bank, která se týkala bank a komerčních půjček. Večer se konala v příjemném vánočním duchu společná večeře všech účastníků.

Závěrečná páteční přednáška semináře v Telči se týkala lobbování a ovlivňování tvorby zákonů. Prezentaci vedl bývalý lobbista Patrick Racey ze společnosti Quaker Oats Company. Po krátké diskuzi následovalo slavnostní zakončení celého semináře, kdy každý z posluchačů obdržel certifikát o účasti.

Nad rámec semináře pak v sobotu večer proběhlo každoroční přátelské setkání všech absolventů semináře v pražské restauraci u Medvídků.

Seminář byl pro účastníky velmi přínosný nejen z profesního hlediska. Pro české účastníky otevřel diskusi o trendech v americkém právu. Intenzivní program napomohl i navázání nových přátelských kontaktů a výměně zkušeností v advokátní praxi.

✦ Mgr. LENKA ZICHOVÁ, LL.M.,
advokátka v Brně

Týdenní seminář „Úvod do amerického práva“ pořádá odbor mezinárodních vztahů ČAK ve spolupráci s John Marshall Law School. Seminář se opět uskuteční koncem roku 2017. Podrobné informace a přihlášky budou v dostatečném předstihu vyvěšeny na webové stránce ČAK. Případné dotazy směřujte na international@cak.cz.

Za emeritním profesorem JUDr. Zdeňkem Kučerou, DrSc.

Dne 23. prosince 2016 nás po dlouhé těžké nemoci opustil v 88 letech prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc., emeritní profesor Univerzity Karlovy. Pan profesor se narodil 17. června 1928 v Praze v učitelské rodině. Po absolvování gymnázia studoval v letech 1947 až 1951 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, kde byl v roce 1951 promován doktorem práv. Po absolvování fakulty odešel do právní praxe a pracoval jako advokátní koncipient, po vykonání odborné justiční zkoušky jako advokát. Poté působil v legislativním odboru Ministerstva spravedlnosti a dále jako právník v Podniku zahraničního obchodu Centrotex, kde se blíže seznámil s právní problematikou mezinárodního obchodu. Svě praktické znalosti dále více prohloubil v právním odboru Ministerstva zahraničního obchodu.

Od 1. ledna 1967 se začala jeho pedagogická dráha v oboru mezinárodní právo soukromé na katedře mezinárodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, nejprve jako odborného asistenta, od roku 1969 jako docenta. V roce 1989 byl jmenován profesorem. Od devadesátých let pracoval na katedře obchodního práva, kde po několik let vykonával funkci vedoucího katedry. I po příchodu na fakultu pracoval externě jako právník v zahraničním obchodu. Byl členem řady delegací, které zastupovaly Československo v mezinárodních organizacích, např. od roku 1968 na Haagské konferenci mezinárodního práva soukromého, působil v řadě odborných komisí, vědeckých a redakčních radách. Byl členem Legislativní rady vlády, vykonával také funkci rozhodce v tuzemsku i v zahraničí, byl dlouholetým členem předsednictva Rozhodčího soudu při Československé obchodní a průmyslové komoře. Od úrazu v jeho 86 letech pracovní aktivitu postupně omezoval.

Pan profesor se stal v roce 1991 komerčním právníkem a v roce 1996 advokátem. Vlastní praxi s ohledem na svou pedagogickou činnost nikdy neměl. Spolupracoval s advokátními kancelářemi, zejména jako poradce s advokátní kanceláří Trapl a partneři, a to až do konce roku 2015. Byl členem redakční rady Bulletinu advokacie, členem zkušebních komisí u advokátských zkoušek České advokátní komory. Byl vyhlášen Právníkem roku 2015 v kategorii Obchodní právo.

Pan profesor měl nejen hluboké a mimořádné teoretické i praktické znalosti mezinárodního práva soukromého a práva mezinárodního obchodu. Byl uznávaným mezinárodním představitelem těchto oborů, měl i lidský přístup ke studentům a ke kolegům na tuzemských právnických fakultách, vychoval řadu svých následovníků, vyškolil mnoho doktorandů, učil svůj obor tisíce a tisíce studentů. Velice si vážím toho, že jsem téměř čtyřicet let mohl být jeho kolegou a jeho žákem, že mne zasloužil do tajů kolizních norem a dalších otázek oboru. Pan profesor je autorem mnoha uznávaných učebních pomůcek, monografií, komentářů, článků, statí, publikovaných v tuzemsku i v zahraničí. Jeho učebnice *Mezinárodní právo soukromé* nebyla dosud překonána a dočkala se osmi vydání, na tom osmém s ohledem na svůj zdravotní stav již spolupracoval s kolegy z katedry obchodního práva. Významně se podílel na přípravě nového zákona o mezinárodním právu soukromém.

Pan profesor nebyl žádný „suchar“, kterého by zajímala pouze věda. Byl znám svým specifickým suchým humorem a smyslem pro jemný sarkasmus. Jeho rodina a starost o ni byla vždy na prvním místě, v poslední době věnoval hodně času svým vnukům.

Profesor Kučera již není mezi námi, ale stopa, kterou zanechal nejenom v oborech mezinárodní právo soukromé a právo mezinárodního obchodu, je hluboká a přetrvá ještě hodně dlouho. Odešel poslední „mohykán“ ze čtyřlístku nejvýznamnějších tuzemských „mezinárodních soukromníků“ druhé poloviny minulého a počátku tohoto století – prof. Pavel Kalenský, prof. Antonín Kanda, prof. Zdeněk Kučera, prof. Otto Kunz. Odešel člověk s lidským přístupem, který netrpěl syndromem výjimečnosti.

✦ prof. JUDr. KVĚTOSLAV RŮŽIČKA, CSc.,
Právnická fakulta Univerzity Karlovy

Právníkovy zápisky

Televize vysílala taneční soutěž Star Dance a její finále pro rok 2016. Jistí postarší manželé pořad sledovali a poslech i pohledy na obrazovku sdíleli (jaké to aktuální slovo!) se svým sedmiletým vnukem. Jeho rodiče ovšem pochybovali, že by taková podívaná byla výchovná pro jejich potomka. Jenže... Ten školáček s velkým zaujetím sčítal body, které jednotliví porotci přiznávali tančícím párům. Zaujalo ho též jméno soutěžícího, který se jmenoval Padevět. Ključina pak vzal papír a na něj napsal: *Padevět - pa = 9*. Snad tím nebylo dotčeno právo na úctu ke jménu, jak je stanoví § 77 odst. 1 občanského zákoníku.

Studentská organizace ELSA Brno (jedna ze skupin Evropské asociace studentů práv) pořádala v listopadu 2016 akci nazvanou Job Fair Kontakt. Četné advokátní kanceláře tam měly své multimediální prezentace, pomocí kterých studentům práv nabízely pozice právních asistentů a po studiu i místa advokátních koncipientů. Programová brožurka slibovala zájemcům možnosti profesního i osobního rozvoje, ty či ony benefity, finanční ohodnocení, pestrou odbornou i administrativní práci. Požadavky kladené na uchazeče byly vyjadřovány různě. Jako jeden příklad za všechny uvádím následující text: *„Pokud vám angličtina nebo němčina v ústním a písemném projevu nečiní obtíže, máte právnícké myšlení, týmového ducha, potřebné nadšení a vlastní iniciativu, jste ten, koho hledáme.“*

Představuji si, že bych měl posuzovat právnícké myšlení některého uchazeče. Možná bych se zeptal, co soudí o zkratce JFK, která dominuje na programové brožurce. Ocenil bych odpověď zhruba následujícího obsahu: *„Zkratka připomíná jméno bývalého amerického prezidenta Johna Fitzgeralda Kennedyho. Jeho potomci by proti tomu mohli zasáhnout. ELSA by se asi bránila tím, že na programové brožurce je zmíněný symbol vysvětlen názvem akce Job Fair Kontakt a rozhodně tím nebyl míněn bývalý americký státník. Žalobce by zase tvrdil, že nezáleží na tom, co bylo značkou JFK míněno. Podstatné je, jak toto označení vysoké symbolické hodnoty mohla vnímat oslovená veřejnost. Nakonec by záleželo na úvaze soudu.“* Dodal bych k tomu, že u nás kdysi obchodní společnost použila označení TGM a marně tvrdila, že tento znak jen znamená „Trendy, Gesce, Management“.

S vysokou symbolickou hodnotou určitých artefaktů a označení mohou být věci i jinak složité. Při prázdninových rodinných toulkách jsme se dostali k místu památné Žižkovy bitvy poblíž jihočeské Sudoměře. Na parkovišti u rybníka jsme nevěřičně vrtěli hlavou nad kovovým odpadkovým košem. Ten byl pojednán v podobě pavězy, na které byl namalován výraz-

ný červený kalich. Takové výtvarné řešení pravděpodobně bylo napadáno pro jeho nevkusnost a vysvětlováno právem na svobodu uměleckého projevu.

Debatovali jsme s brněnským univerzitním kolegou a uvažovali o dřívějších i současných vysokoškolácích a dospěli k jednomu shodnému závěru: Pokud se ve studijní skupině vyskytuje alespoň pár nadějných posluchačů, měl by se kanctor namáhat. Připomněli jsme si pak i příhodu z dávnějšího fakultního folkloru. Na seminář v čase předvánočním přišel jediný student, který patřil k těm perspektivním. Docent chvíli uvažoval a pak se rozhodl, že seminář bude konat. Zmínil latinskou sentenci *„Tres faciunt collegium“* (Tři tvoří společenství) a dodal: *„Já jsem jeden, vy druhý a tam nahoře je ten třetí,“* což doprovázel pohybem ruky směřující vzhůru. Později prý své slovní a pohybové poselství vysvětloval následovně: *„Myslel jsem tím Boha. Kdyby ale z toho byl tenkrát problém, tvrdil bych, že na stěně za mnou přece visel zarámovaný portrét Stalina.“* Hle, jak existují nejen neurčité právní pojmy, ale i gesta s neurčitým významem.

Kolega jazykovědec se mi také svěřil, že i on si z hlediska svého oboru všimá reklam. Jejich jazyková pochybení mu totiž poskytují příklady pro výuku studentů, když je učí přesnému vyjadřování. Tak prý v jednom z obchodních řetězců nabádali spotřebitele: *Ochutnejte si našeho řezníka*. Důsledně jazykově vzato, musela být taková věta chápána jako pokyn k počinání, které bývá připisováno lidojedům. Jinde zase byli kupující vybízeni: *Zjistěte si vaši cenu*. Jistě by pro zákazníky bylo zajímavé dozvědět se, jakou mají lidskou hodnotu, popř. cenu na seznamovacím trhu; váha v samoobsluze však poskytuje údaje o hodnotách podstatně přízemnějších.

Kurt Tucholsky zjišťoval, že lidé mají – kromě rozmnožovacího pudu a chuti k jídlu – ještě dvě vášně: dělat rámus a neposlouchat. Posléze uvedený sklon se výrazně projevuje i ve vztahu k evropským právním úpravám. I stalo se, že v jedné z restaurací sdělovali zákazníkům: *„Seznam alergenů... Celou dobu, po kterou vám vaříme, nebyl problém dohodnout přípravu jídla dle vašeho přání. Zvládli jsme vařit jak pro celiaky, tak třeba pro cukrovkáře. Nehodláme se ale podílet na pitomostech, jako že v pivu je slad. Slad je ječmen. Pstruh je ryba, losos taky atd. atd. Myslíme si, že naši hosté mají v hlavě mozek, a pokud mají nějaký problém, vyřeší ho dobrý kuchař, a ne kódy EU.“* I když uznávám, že sklon neposlouchat by neměl být právníkům sympatický, citovaný text (také zvláštní druh rámusu) se mi zdá poctivější než některé formální, nepřehledné seznamy alergenů, jež pak vedou k nevolnosti myšlenkového rázu.

✿ prof. PETR HAJN

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

A CO STE PROVED VY?

- jedním z těch, kteří se zasloužili o zrušení nevolnictví v Rusku, byl i budoucí advokát? Alexej Michajlovič Unkovskij (1828-1893) vystudoval v Moskvě práva a zprvu působil v hlavním archivu Ministerstva zahraničních věcí. Brzy se však vrátil na své statky a v r. 1857 byl zvolen za gubernského šlechtického maršálka v tverské gubernii. Téhož roku předložil carovi memorandum o osvobození sedláků. Ač byl za své postoje perzekuován, dosáhl potud svého, že selské zřízení z r. 1861 vycházelo z koncepce nastíněné právě citovaným memorandumem. Po provedení reformy Alexandra II. byl Unkovskij advokátem, v r. 1866 se usadil v Petrohradě a záhy se stal předsedou tamější advokátní komory.

- osudy německého židovského advokáta ve 30. letech 19. století popsal v románu *Miluj bližního svého* Erich Maria Remarque? Románovou postavou byl „bývalý právní zástupce Goldbach II., od nejvyššího berlínského soudu“. Novou, a nikoliv úspěšnou rolí bývalého advokáta se stala role telepatického média v kabaretním představení. „Goldbachovi bylo kolem padesáti let a jako Žid byl vyhoštěn z Německa. Obchodoval kravatami a načerno též právními poradami. Tím si však vydělával právě tolik, aby nepošel hlady,“ líčil životní si-

tuaci Remarque. Přitom, jak o sobě tento imigrant do Německem dosud neokupovaného Rakouska tvrdil, uměl nazpaměť občanský zákoník, znal stovky dodatků a soudních výroků. Goldbachův epizodní příběh skončil pak tím, že jej opustila o dvacet let mladší žena, jež se nedokázala smířit s úpadkem svojí životní úrovně. *Miluj bližního svého* přináší však i řadu příběhů o tom, jak lidsky se chovali mnozí úředníci a soudci v Rakousku, Československu, Švýcarsku či Francii k vesměs ilegálním imigrantům, kteří uprchli z Německa před nacistickým režimem.

- advokátem byl původně i francouzský matematik François Viète? Viète (1540-1603) prošel zajímavou profesní dráhou. Advokacii vyměnil v r. 1567 za funkci rady bretaňského parlamentu, v roce 1580 přešel ke královskému dvoru a nakonec se stal tajným radou Jindřicha IV. Jako matematik proslul François Viète zavedením užívání písmen v algebře, pokusem o vypočtení čísla π a užitím algebry v geometrii. O matematice psal většinou latinsky, jeho sebrané spisy byly posmrtně vydány v r. 1646 v Leydenu pod názvem *Opera mathematica*.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Obsah ročníku 2016

název..... č./str. BA

Úvodník

Martin Vychopeň: Úvodník novoroční	1-2/3
Štěpán Holub: Komora jako strážce právního státu	3/3
Tomáš Matějovský: Velikonočně jarní zamyšlení?	4/3
Jaroslav Svejkovský: Boje o právní služby	5/3
Vladimíra Glatzová: Kam kráčíš, česká advokacie?	6/3
Radim Miketa: Pestrá, a přece stejná advokacie	7-8/3
Jiří Všečeka: Od prázdnin k prázdninám	9/3
Antonín Mokrý: Advokacie – quo vadis?	10/3
Jan Luhan: Novela zákona o advokacii a návrh nového zkušebního řádu	11/3
Antonín Mokrý: Adventní zamyšlení nad rokem příštím	12/3

Aktuality

Řešení spotřebitelských sporů Robert Němec.....	1-2/4
Galavečer Právnicka roku vkročil v Brně do druhého desetiletí Ivana Cihlářová.....	1-2/5
Novela zákona na ochranu spotřebitele zavedla nové povinnosti pro advokáty Martina Doležalová.....	1-2/15
První Bezplatná insolvenční poradna otevřena v Českých Budějovicích red.....	1-2/18
Výroční rok Stanislav Balík.....	1-2/21
Evropský den advokátů 2015 v ČR a dalších evropských zemích	1-2/22
Aktuálně v právu Hana Rýdlová.....	1-2/24, 3/16, 4/16, 5/14, 6/16, 7-8/16, 9/14, 10/26, 11/24, 12/24
Prohlídky advokátů u bezpečnostních rámu Michal Žižlavský.....	3/4
ČAK místem pro mimosoudní řešení sporu mezi advokátem a klientem-spotřebitelem Martina Doležalová.....	3/6
Kontroly plnění povinností advokátů za rok 2015 Marcela Marešová.....	3/8
Pozvánka na XXIV. Karlovarské právnické dny	3/10, 4/10, 5/12
Pozvánka na 6. ročník kongresu Právní prostor	3/12, 4/12
Časopis českých advokátů a počátky advokátského časopisectví Stanislav Balík.....	3/13
Kontrolní hlášení a advokáti Robert Němec.....	4/4
Předseda ČAK pokřtil novým komentářem k advokátnímu tarifu Ivana Cihlářová.....	4/7
Domovní prohlídky trojí perspektivou: odborný seminář vybil k diskusi napříč profesemi Jan Malý.....	4/8
Pozvánka na Innovative Legal Service Forum 2016	4/8
Stále dokola o nedůstojných prohlídkách advokátů u soudů Ladislav Krym.....	4/9
Právnické rozhledy v letech 1901-1919 Stanislav Balík.....	4/13
Zákon o bezplatné právní pomoci Robert Němec.....	5/4
Kongres Právní prostor po šesté Ivana Cihlářová.....	5/6
12. ročník celostátní soutěže Právník roku 2016 vyhlášen	5/9
Úřední věstník v letech 1905-1938 Stanislav Balík.....	5/10
Bezpečnostní rámy: nekonečný příběh Michal Žižlavský.....	6/4
ČAK společně se zástupci vlády a profesních komor hodnotila zapojení do legislativního procesu Hana Rýdlová.....	6/5
Kongres „Nové soukromé právo“ v Ostravě Hana Rýdlová.....	6/6
Inovative Legal Service Forum 2016 Hana Rýdlová.....	6/10
Právník roku 2016 vyhlášen	6/12, 7-8/12, 9/10
Česká advokacie v letech 1920-1943 Stanislav Balík.....	6/13
Společné jednání představenstev ČAK a SAK Robert Němec.....	7-8/4
Co přinesly XXIV. Karlovarské právnické dny? Petr Bříza, Michal Vávra, Ondřej Trubač.....	7-8/6
Výzva českým advokátům – zapojte se do projektu „Evropští advokáti na Lesbu“	7-8/11
Právní praxe a časopisecká intermezza v letech 1943-1956 Stanislav Balík.....	7-8/13
Nové formy právních služeb Michal Žižlavský.....	9/4
Zaknihování akcí dodavatelů veřejných zakázek s ohledem na nový zákon o veřejných zakázkách Jaroslav Svejkovský.....	9/6
Zprávy advokacie v letech 1956-1969 Stanislav Balík.....	9/11
Poskytování právních služeb na internetu Robert Němec.....	10/4
Konference „Nové soukromé právo“ poprvé v Brně Hana Rýdlová.....	10/5
Dvanáctý galavečer Právnicka roku – pěkně do tuctu icha.....	10/8
Nestoří české advokacie Hana Rýdlová.....	10/12
První český advokát pomáhal uprchlíkům na Lesbu Hana Rýdlová.....	10/16
Martin Šolc zvolen do čela Mezinárodní advokátní komory (IBA)	10/17
Rozhovor s novou předsedkyní Rozhodčího soudu profesorkou Marií Karfíkovou Alexander Bělohávek.....	10/18
Advokátní praxe (1970) a Bulletin advokacie v letech 1971-1989 Stanislav Balík.....	10/21
Informace o povinných platbách advokátů na rok 2017	10/23, 11/20, 12/20
Může předseda soudu svévolně obcházet zákon? Michal Žižlavský.....	11/4
Bulletin advokacie oslavil šedesátiny Ivana Cihlářová.....	11/6
Šestdesát roků Bulletinu advokacie a slovenské advokáti Peter Kerecman.....	11/13
Mandákův Bulletin advokacie a jeho soupeřníci v letech 1990-2007 Stanislav Balík.....	11/17
Galavečer Právnicka roku 2016: Vstupenky zcela rozebrány během půlky pracovního dne! icha.....	11/19
Třetí ročník Evropského dne advokátů Lenka Vojřívová.....	11/23
Pozor! Od 2. ledna 2017 má ČAK nová telefonní čísla	12/4
Předseda ČAK odhalil nově umístěný pomník události 17. 11. 1989 Hana Rýdlová.....	12/6
Konference „Nové soukromé právo“ popáté v Praze Hana Rýdlová, Ivana Cihlářová.....	12/8
Právnícká firma roku 2016 Hana Rýdlová.....	12/14

ČAK diskutovala s profesními komorami o plánu legislativních prací na rok 2017 Hana Rýdlová	12/18
Galavečer Právnicka roku 2016 icha	12/19

Články

Alena Bányaiová: Právo akcionářů na dorovnání – soudní judikatura ve světle nové právní úpravy	11/30
Jana Bílková, Veronika Vlčková: Lhůty k podání a doplnění dovolání	4/30
Stanislav Bruncko: Hospodaření s výživným nezletilého dítěte jakožto správa majetku nezletilého dítěte	9/36
Petr Bříza, Filip Gantner: První setkání se zapsaným mediátorem z pohledu praxe	4/34
Tomáš Buus: Úrok z jistoty při nájmu	5/26
Josef Čermohálek: Spory o pravost podpisu a znalecké posudky	4/22
Kateřina Eichlerová: Nabytí vlastnického práva k obchodnímu závodu	1-2/39
Jörg Fritzsche: Agresivní obchodní praktiky a německá praxe	10/45
Monika Forejtová, Jana Grygerová: Otazníky nad presumpcí střídavé péče o nezletilé děti aneb vliv ESLP na judikaturu Ústavního soudu	1-2/47
Monika Forejtová, Markéta Šlejharová: Nová právní úprava v dědických věcech s mezinárodním prvkem	3/17
Filip Gantner, Petr Bříza: První setkání se zapsaným mediátorem z pohledu praxe	4/34
Šárka Gondeková: Poučovací povinnost a dokazování prováděné odvolacím soudem	1-2/44
Šárka Gondeková: Vázanost soudu žalobním návrhem při zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví	7-8/39
Jana Grygerová, Monika Forejtová: Otazníky nad presumpcí střídavé péče o nezletilé děti aneb vliv ESLP na judikaturu Ústavního soudu	1-2/47
Filip Gvozdek: Zamyšlení nad novelou zákona o trestní odpovědnosti právnických osob	11/42
Jiří Herczeg: Případ Erdogan a meze přijatelné kritiky veřejně činných osob	7-8/24
Ondřej Horák, Martin Pop: Darování pro případ smrti a jeho zdanění	3/21
Vladimír Janošek: Miranda warning (jako) z třetí cenové	6/33
Ladislav Jouza: Skončení pracovního poměru v judikatuře	9/31
Ivo Keisler: K soudní ochraně proti jinému zásahu veřejné moci	7-8/36
Vojtěch Kment: Nahradí elektronický podpis prostý ten tradiční vlastnoruční?	12/31
Jan Kocina: Přípustné riziko ve sportu	1-2/28
Jan Kocina: Příprava zkrácení daně	9/24
Jan Kocina: Ne bis in idem – penále v daňovém řízení	10/38
Daniela Kovářová: Přiměřenost právní regulace rodinného práva	7-8/49
Stanislav Křeček: Může si právnická osoba najmout byt?	3/24
Alena Macková: Zkoumání platnosti rozhodčí doložky ve vykonávacím řízení ve světle práva na soudní ochranu	1-2/35
Michaela Mackovičová: Osiřelá díla v autorském zákoně	3/29
Pavel Mates: Zastupování ve správním řízení a datové schránky	7-8/32
Pavel Mates: Nad některými oblastmi nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich	12/25
Pavel Mates, Karel Šemík: Povaha bodového systému podle zákona o silničním provozu ve světle aktuální judikatury	1-2/25
Dana Ondřejová: Agresivní obchodní praktiky podle tzv. černé listiny směrnice č. 2005/29/ES	4/17
Dana Ondřejová: Generální klauzule nekalých obchodních praktik	11/25
Lukáš Pauldura: Žádost o nižší splátky v průběhu oddlužení a použití § 407 insolvenčního zákona	3/33
Petra Joanna Pipková, Luboš Tichý: Státní podpora a základní lidská práva: řízení o státní podpoře a právo na řádný proces	6/17
Tomáš Plihal: Evidence svěřenských fondů	6/30
Martin Pop, Ondřej Horák: Darování pro případ smrti a jeho zdanění	3/21
Jiří Porkert: Dispoziční omezení spoluvlastnického práva a ochrana spoluvlastníka věci nemovité po zúžení rozsahu zákonného předkupního práva	3/25
Elena Pospíšilová: Rozhodování v oblasti posuzování hendikepovaných osob	12/40
Tomáš Richter: Úpadek pro platební neschopnost v judikatuře Nejvyššího soudu	10/27
Kateřina Ronovská: Volba formy správy rodinného majetku: na čem záleží?	7-8/44
Zdeněk Rosický: Rozhodování o udělení a odvolání prokury	11/36
Adam Sigmund: (Ne)poctivý záměr v sanačních formách insolvenčního řízení	6/35
Jaroslav Stránský: Nicotnost právního jednání a rozvázání pracovního poměru	5/22
Pavel Šámal: Znalci a jejich trestní odpovědnost	9/15
Dalibor Šelleng: Ke vztahu upuštění od potrestání a trestního příkazu	5/18
Karel Šemík, Pavel Mates: Povaha bodového systému podle zákona o silničním provozu ve světle aktuální judikatury	1-2/25
Vojtěch Šimíček: Vztah dovolání a ústavní stížnosti včera, dnes a zítra	7/17
Markéta Šlejharová, Monika Forejtová: Nová právní úprava v dědických věcech s mezinárodním prvkem	3/17
Ivana Štenglová: Některé problémy změny zakladatelského právního jednání kapitálové obchodní společnosti	9/27
Daniela Šustrová: Jak vylepšit údaje v katastru nemovitostí	12/36
Alena Tibitzlová: Sankcionování právnických osob a praxe českých trestních soudů	10/32
Luboš Tichý, Petra Joanna Pipková: Státní podpora a základní lidská práva: řízení o státní podpoře a právo na řádný proces	6/17
Jan Tuláček: Legální kopie v autorském právu	12/38
Michal Vítek: Úvod do zákona o registru smluv	6/26
Veronika Vlčková, Jana Bílková: Lhůty k podání a doplnění dovolání	4/30
Petra Zaoralová: Dohodnutý trest aneb chybějící právní úprava sankcí v řízení o dohodě o vině a trestu	11/38
Hana Zemanová Šimonová: Právní prostředky ochrany osobnosti zaměstnance	10/40
Jan Zůbek: Kvalifikované (zprůsněné) podmínky u podmíněného zastavení trestního stíhání	5/15
Alexandra Živělová: Umožňuje nový občanský zákoník přiznat v řízení o náhradě nemajetkové újmy punitive damages?	4/24

Z judikatury

Započtení odměny advokáta proti pohledávce klienta	1-2/54
Úhrada nákladů obhajoby	1-2/56
Náklady řízení – výzva k plnění	1-2/59
Pracovní poměr na dobu určitou – jeho pokračování	1-2/62
Odpovědnost poskytovatele zdravotnických služeb – poučení pacienta	1-2/66
Z judikatury ESLP	1-2/69, 3/47, 4/52, 5/45, 7-8/57, 9/54, 10/63
Čtení protokolu o výpovědi svědka nebo spoluobviněného	3/38
Tvrzený jiný zásah orgánů činných v trestním řízení	3/42
K otázce elektronického podání stížnosti podle trestního řádu	3/45

Započtení odměny advokáta proti pohledávce klienta	4/39
Odměna obhájce	4/39
Rozsudek pro zmeškání – úplný přezkum	4/42
Subrogační regres mezi pojistiteli odpovědnosti za škodu způsobenou při dopravní nehodě s přeshraničním prvkem	4/45
Neplatnost pracovní smlouvy pro omyl zaměstnavatele	4/47
K podmínkám vydání rozsudku pro zmeškání	5/31
Neplatnost rozhodčí doložky – exekuce	5/33
Odpovědnost vlastníka stromů	5/37
K civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy	5/39
Zápis do veřejného rejstříku	5/43
Z judikatury Soudního dvora EU	5/43, 12/54
K otázce posouzení neplatnosti smlouvy o smlouvě budoucí	6/38
K výkladu subjektivní promlčecí lhůty podle § 106 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve prospěch poškozeného	6/40
Možnost použití odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu	6/42
Krajní nouze; trestněprávní povaha zvířete	6/52
Předběžné opatření – umístění dětí	6/55
Připustnost dovolání, vyčerpání procesních prostředků	7-8/51
K otázce počátku běhu vydržecí doby podle § 134 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	7-8/53
K poučovací povinnosti soudu o možnosti podání kasační stížnosti	7-8/55
Advokát – zaměstnanec, odměna advokáta	9/45
Maření výkonu úředního rozhodnutí – telefonické sdělení o nařízení předběžného opatření	9/50
Nepřipustnost odposlechů získaných podle trestního řádu v občanském soudním řízení a příslušnost soudu pro přípravné řízení trestní	10/51
K náhradě nákladů advokáta při zastupování více účastníků řízení	10/52
Náhrada nákladů řízení ve věci zrušení a vypořádání spoluvlastnictví	10/55
K aplikaci ustanovení § 142a odst. 1 o. s. ř. obecnými soudy	10/58
Snížení mzdy	10/60
Odčinění újmy na zdraví	11/46
K otázce vzájemného návrhu účastníka řízení	11/49
Odměna advokáta za dobu před podáním návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu	11/52
Odměna advokáta – osvobození od soudních poplatků	11/55
Odměna exekutora v insolvenčním řízení	12/44
K otázce přípustnosti odvolání v bagatelních věcech, resp. dělení peněžitého plnění odvolacím soudem	12/49
Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia NS k problematice rozhodování o výživném pro nezletilé děti	12/50
Odměna advokáta – dobré mravy	12/52

Z odborné literatury

Jiří Večeřa: Zákon o soudních poplatcích a předpisy související. Komentář (Aleš Roztočil)	1-2/70
Jiří Spáčil, Dušan Hrabánek a kol.: Sousedská práva podle nového občanského zákoníku (Michal Králík, Eva Dobrovolná)	1-2/71
Marie Stupková, Martin Klečacký: Slovník představitelů soudní správy v Čechách v letech 1849-1918 (Pavel Blanický)	1-2/72
Martin Rája: V čele občanských elit. Advokáti a společnost na Moravě v letech 1869-1914 (Stanislav Balík)	1-2/72
Bulletin slovenskej advokácie přináší...	1-2/73, 3/54, 5/52, 6/62, 7-8/65, 9/62, 12/58
Pavel Koukal, Miroslav Černý, Radim Charvát: Zákon o ochraně průmyslových vzorů. Komentář (Petr Hajn)	3/50
Pavla Sýkorová: Bytové spoluvlastnictví v teorii a praxi (Martina Musálková)	3/51
Eva Janečková: Právní aspekty sebeobrany (Roman Vicherek)	3/51
Martin Maisner, Vojtěch Trapl: Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Komentář (Květoslav Růžicka)	3/52
Daniela Kovářová a kol.: Odměna advokáta. Advokátní tarif a související otázky (Roman Premus)	4/54
Vysokajová, Kahle, Randlová, Hürka, Doležilek: Zákoník práce. Komentář (Aleš Kalvoda)	4/54
Pavel Mates, Martin Kopecký: Řádné opravné prostředky ve správním řízení (podle správního řádu a stavebního zákona) (Radislav Bražina)	4/55
Lenka Matyášová, Marie Emilie Grossová: Daňový řád s komentářem a judikaturou (Petr Průcha)	4/56
Petr Jäger, Aleš Chochohláč: Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Komentář (Jaroslav Benák)	4/58
Petr Lavický a kol.: Občanský soudní řád II. Exekuční řád. Praktický komentář (Jan Kubizňák)	5/49
Petr Ševčík, Ladislav Ullrich: Znalecké právo (Martin Mikyska)	5/49
Jan Kozák, Alexandr Dadam, Lukáš Pachtl: Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář (Daniel Ševčík)	5/51
Petr Bezouška, Milan Hulmák, Jindřich Pšutka, Tomáš Doležal: Soudní judikatura ve světle nového občanského zákoníku (Bohumil Havel)	6/57
Petra Polišínská a kol.: Trestní právo procesní. Výběr z důležitých soudních rozhodnutí v trestním právu za období leden 2014 až květen 2015 (Ivo Keisler)	6/57
Alena Macková, Ladislav Muzikář a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou (Martin Foukal)	6/58
Lukáš Vymazal: Zástavní právo v novém občanském zákoníku (Kryštof Čermák)	6/60
František Weyr: Teorie práva (Renata Rázková)	6/61
Petr Lavický a kol.: Praktický komentář k občanskému soudnímu řádu a jiným předpisům civilního procesu (Alena Winterová)	7-8/60
Josef Šilhán: Právní následky porušení smlouvy v novém občanském zákoníku (Jan Petrov)	7-8/61
Václav Hora: Soustava exekučního práva. Soudní řízení nesporné (Jiří Spáčil)	7-8/62
Pavel Herman, Vlastimil Fidler a kol.: Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek (Jindřich Vítek)	7-8/63
Petr Ritter: Vina soudce Brennera (Ivana Cihlářová)	7-8/65
Vilém Podešva a kol.: Zákon o zadávání veřejných zakázek. Zákon o registru smluv – komentář (Jan Sixta)	9/55
Věra Kalvodová: Trest odnětí svobody a jeho výkon (Marie Vanduchová)	9/56
Ondřej Hruša: Srovnávací reklama (Josef Kotásek)	9/58
Ivan Mucha: Proměny práva a společnosti (Milan Sláma)	9/60
Jan Kněžínek: Kompetenční zákon. Komentář (Pavel Mates)	10/65
Petr Bezouška: Postavení a ochrana věřitele v novém soukromém právu. Aktuální otázky (Kateřina Ronovská)	10/66
Martin Maisner: Zákon o některých službách informační společnosti. Komentář (František Korbel)	10/67
Robin Brzobohatý, Lenka Poláková, Tomáš Horáček: Rukověť mediátora aneb Co je dobré vědět nejen ke zkouškám mediátora (Martina Doležalová)	10/68
Václav Filip, David Fyrbach: Společnost s ručením omezeným (Štěpán Holub)	11/57
Michal Králík: Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (Eva Dobrovolná)	11/57
Petr Liška, Karel Dřevínek, Štefan Elek, Petr Koták a Tomáš Rydl: Zákon o bankách. Komentář (Marie Karfiková)	12/55
Trestní právo. Soubor zákonů (Tomáš Grívna)	12/56
Lenka Pitrová a kol.: Aktuální právní aspekty migrace (Monika Forejtová)	12/56
Vojtěch Stejskal: Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář (Ondřej Vicha)	12/57

Sloupek Karla Čermáka

Klesající obliba vzdělaných hlupáků a jiné projevy klausismu-zemanismu čili festina lente	1-2/75
U nás nebolí ohnivá rudá opice	3/55
Psychologie davu a jeho vůdcové	4/59
K čemu je právo (se zvláštním zřetelem k dunění práva jicnů)	5/53
Toccata d-moll BWV 565	6/63
Byli jsme. A budem? Také o řízných plukovnících, tuhých generálech a o Putinovi	7-8/67
Jazykové retro čili vzpomínky na budoucnost	9/63
Hezký zbytek dne virtuálně	10/69
Žízala v siní slávy	11/59
Retrogenační blouznění a Trumpova éra v Čechách	12/59

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	1-2/76, 3/56, 4/60, 5/54, 6/64, 7-8/69, 9/64, 10/70, 11/60, 12/60
Limity obhajoby v kárné praxi České advokátní komory Jan Lata	1-2/80
Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti, konaných v II. pololetí roku 2015	1-2/82
Z jednání představenstva ČAK ichta	1-2/83, 3/58, 4/63, 5/60, 6/66, 9/67, 10/74, 11/64, 12/64
Druhý ročník Vánočního poháru české a slovenské advokacie Veronika Sabolová	1-2/84
Historie branných cvičení středočeských advokátů Jan Luhan	3/59
Jak postupovat při oznámení a řešení škodných událostí Zdeněk Turek	4/62
Zpráva o Telnickém poháru 2016 Zdeněk Grus, Mihal Vejlupek	4/64
Limity obhajoby v kárné praxi ČAK – tentokrát z pohledu advokáta Tomáš Sokol	5/56
Zvýhodněné pojištění motorových vozidel pro advokáty Zdeněk Turek	5/58
Odešli do nebeské síně	6/64, 9/67, 12/64
Pojištění občanského majetku a pojištění osob pro advokáty, jejich zaměstnance a rodinné příslušníky Zdeněk Turek	6/65
Z praxe Výboru ČAK pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů Petr Toman	7-8/68
Z jednání představenstva ČAK na 18. advokátním mistrovství světa Jan Najman	7-8/71
Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti, konaných v I. pololetí roku 2016	7-8/72
Labský pohár ČAK 2016 Michal Vejlupek	7-8/73
Pátý ročník turnaje „O pohár české a slovenské advokacie v tenise deblových dvojic“ Jaroslav Brož	7-8/73
Fotbalová reprezentace ČAK na 18. advokátním mistrovství světa Jan Najman	7-8/74
Jubilejní 10. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP Kristýna Spurná, Radek Spurný	9/66
Prodloužení pojistné smlouvy pro připojištění profesní odpovědnosti z výkonu advokacie pro rok 2017 Zdeněk Turek	10/72
Dva speciální pojistné produkty pro advokáty Zdeněk Turek	11/62
Delegace ústavněprávního výboru Národní rady SR jednala s vedením ČAK Hana Rýdlová	11/63
Tenisový turnaj advokátů 2016 Ladislav Jirásek	11/65
19. ročník golfového turnaje české advokacie Jan Myška	11/65
Pozvánka na 3. ročník tenisového turnaje ve čtyřhře „O vánoční pohár české a slovenské advokacie“	11/66
Pojištění odpovědnosti statutárních orgánů advokátních kanceláří s. r. o. a v. o. s. Zdeněk Turek	12/62

Z Evropy

Rozhodnutí o zákazu odposlechů advokátů v Nizozemí Jiří Novák	1-2/85
Nová pamětní deska v Martině připomíná sídlo „Advokátskej komory“ Petr Poledník	1-2/86
Podmínky pro poskytování právních služeb českými advokáty na Slovensku a evropskými a zahraničními advokáty v ČR	3/62
Výroční kongres UIA ve Valencii Martina Doležalová	3/66
Německo: Zákaz partnerských společností advokátů s lékaři a lékárníky je protiústavní Josephine Schüle, Arthur Braun	4/65
Budoucnost advokátních služeb – je regulace advokacie nutná? Eva Indruchová	4/66
Nové rakouské dědické právo – rozhovor s prof. Dr. Martinem Schauerem Kateřina Ronovská, Eva Dobvolná	4/69
Odpovědnost státu za bezprávní způsobené státem Friedrich Graf von Westphalen	5/61
„Workshop on Lawyers' Specialisation“ v Katowicích Lenka Vidovičová	6/67
Společný seminář ČAK a ERA, tentokrát na téma „Listina základních práv EU v praxi“ Alžběta Recová	6/69
Nové „téma dne“ (i zítřka) – budoucnost advokátních služeb Antonín Mokry, Eva Indruchová	7-8/76
Čeští advokáti u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku Lenka Vojířová	7-8/81
Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují	9/68
Stálé zastoupení ČAK v Bruselu informuje	9/73, 11/67
Oprava	9/74
Klamavá reklama banky na právní poradenství prostřednictvím pojistitele právní ochrany v Německu Lenka Vojířová	10/75
Výroční kongres AIJA 2016 v Mnichově Denisa Molnár, Eva Indruchová, Eva Ropková	11/69
Budoucnost advokátních služeb již potřetí a nadále jako téma č. 1 v Evropě i ve světě Antonín Mokry, Eva Indruchová	12/65
Online právní služby ve Francii Jiří Novák	12/71

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	1-2/87, 3/75, 4/78, 5/73, 6/73, 7-8/83, 9/75, 10/77, 11/71, 12/73
Pozvánka na seminář o aktuálních otázkách insolvenčního řízení	1-2/88
Pozvánka na 7. ročník Josefského symposia ve Křtinách	1-2/88
Pozvánka na semináře a přednášky Jednoty českých právníků v I. pololetí 2016	1-2/89
Výroční konference EELA 2016 v Praze Nataša Randlová	1-2/90
Rezoluce a Doporučení IBA pro advokátní komory o podnikání a lidských právech	1-2/90
Pozvánka na 10. ples právníků v Plzni	1-2/91

Pozvánka na jubilejný XX. ročník turnaje ve squashi a XV. ročník turnaje v bowlingu	1-2/91
Vítězná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2015 Daniel Maroušek	3/67
ALAI – Mezinárodní sdružení literární a umělecké Rudolf Leška	3/77
Pozvánka na seminář „Incidenční spory v insolvenční se zvláštním zaměřením na odporové spory“	3/77, 4/79
Nabídka studijní cesty k ESLP do Štrasburku	3/78
Pozvánka na badmintonový turnaj „O labský pohár ČAK“	3/78
Pozvánka na Prezidentský pohár v tenise	3/78
Pozvánka na IX. ročník šachového turnaje v Bratislavě	3/79
Pozvánka na turnaj ČAK v beach volejbalu v Českých Budějovicích	3/80
2. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2015 Jan Semik	4/71
Pozvánka na Olomoucké právnícké dny 2016	4/79
Pozvánka na V. ročník turnaje „O pohár české a slovenské advokacie v tenise deblových dvojic mužů a žen“	4/80
Pozvánka na 10. ročník turnaje dvojic ve volejbalu – Kubečkův memoriál	4/80
Pozvánka na 10. ročník golfového turnaje advokátů „ADVO-CUP“	4/81
Pozvánka na 27. ročník tradičního běžeckého závodu „O parohy arcivévodů Ferdinanda“	4/81, 5/77
Pozvánka na tenisovou sobotu v Kosmonosech	4/82, 5/78
3. práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2015 Ondřej Novák	5/68
Pozvánka na dva semináře o insolvenční	5/74
Pozvánka na konferenci „Nové soukromé právo 2016“ v Ostravě	5/75
Pozvánka na seminář „Svoboda projevu“	5/75
Pozvánka na Codexis Golf Tour 2016	5/76, 7-8/90
Pozvánka na turnaj regionálních týmů ve fotbale „Severočeský pohár 2016“	5/76
Pozvánka na dva semináře o insolvenčním právu	6/74
Pozvánka na konferenci „Marketingové právo v sociálních médiích“	6/75
Jeden z největších světových simulovaných soudních sporů v Brně Jan Dohnal	6/76
Černo-bíle sboje: IX. ročník turnaje „Advokát Chess Open Bratislava 2016“ Júlia Dernerová, Katarína Marečková	6/77
Pozvánka na 19. sportovní hry české advokacie	6/79, 7-8/93
Pozvánka na FASHION LAW CONFERENCE 2016	7-8/84
Pozvánka na seminář o insolvenčním právu	7-8/85, 9/76
Pozvánka na Česko-německo-slovenské advokátní fórum v Plzni	7-8/85, 9/77
Pozvánka na semináře a přednášky Jednoty českých právníků v II. pololetí 2016	7-8/86
Pozvánka na konferenci „Nové soukromé právo 2016“ v Brně	7-8/87
Pozvánka na 5. ročník konferenci „Nové soukromé právo 2016“ v Praze	7-8/87, 10/79
EELA 2016 v Praze – ohlédnutí za výroční konferenci evropských advokátů specializujících se na pracovní právo Nataša Randlová	7-8/88
Pozvánka na celostátní turnaj advokacie v tenise	7-8/90
Pozvánka na „Severočeský pohár 2016“	7-8/91
Pozvánka na 19. ročník golfového turnaje české advokacie	7-8/91
Pozvánka na turnaj ČAK v beach volejbalu v Českých Budějovicích	7-8/92
Pozvánka na tradiční seminář o americkém právu v Telči	9/77
„Majetkové a hospodářské trestné činy včera a dnes“ – zpráva z konference Jaromír Tauchen	9/78
Pozvánka na mimořádný koncert pro advokáty „Kultura v srdci Prahy“	10/78
Společný seminář ČAK a Asociace Masaryk na téma: „Svoboda projevu“ Alžběta Recová	10/81
Pozvánka na X. ročník turnaje „O šachového krále České advokátní komory 2016“ v Brně	10/82
První odborná konference k právu v módním průmyslu Hana Rydlová	10/83
Pozvánka na brněnský seminář „Aktuální otázky insolvenčního řízení“	11/72
„Aktuální trendy v odškodňování újmy na zdraví“ – zpráva z konference Klára Kořínková	11/73
Advokátní stáž v Německu Michaela Hájková	11/74
Pozvánka na XXI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů v squashi & XVI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů v bowlingu	11/76
Pozvánka na Krakonošův pohár 2017	11/77
Pozvánka na XVI. reprezentační ples Městského soudu v Praze	11/77
Pozvánka na seminář „Aktuální otázky insolvenčního řízení“	12/74
Přístup ke spravedlnosti – téma letošního Evropského dne advokátů Eva Ropková	12/75
Pozvánka na XII. ročník právníckého plesu v Ostravě	12/77
Německo-česko-slovenské advokátní fórum 2016 v Plzni Eva Indruchová	12/78
XIII. konference o historii advokacie Ivana Cihlářová	12/79
Digitalizácia matričných kníh historickej matriky SAK Peter Kerecman	12/80
„Perspektivy lidských práv“ – téma Právníckého salonu 2016 Ivana Cihlářová	12/81

Z právnické společnosti

Vzpomínka na kolegu a kamaráda Jirku Brátka Jan Camrda	1-2/92
Zemřel Norbert Reich Luboš Tichý	3/81
JUDr. Václav Král slaví devadesátiny Karel Čermák	11/78
Slavnostní předání medailí Antonína Randy za rok 2016 Božena Burdychová	12/82

Nakonec

Právníkový zápisky	1-2/94, 3/82, 4/83, 5/79, 6/81, 7-8/94, 9/80, 10/84, 11/79, 12/84
Kresba Lubomíra Lichého	1-2/95, 3/83, 4/84, 5/80, 6/82, 7-8/95, 9/81, 10/85, 11/80, 12/85
Víte, že... Stanislav Balík	1-2/95, 3/83, 4/84, 5/80, 6/82, 7-8/95, 9/81, 10/85, 11/80, 12/85

Obsah ročníku 2015	1-2/96
--------------------------	--------

Inhaltsverzeichnis	1-2/101, 3/84, 4/85, 5/81, 6/83, 7-8/96, 9/82, 10/86, 11/81, 12/86
Zusammenfassung/Summary	1-2/102, 3/85, 4/86, 5/82, 6/84, 7-8/97-98, 9/83, 10/87, 11/82, 12/87
Table of Contents	1-2/103, 3/86, 4/87, 5/83, 6/85, 7-8/99, 9/84, 10/88, 11/83, 12/88

Leitartikel	
Martin Vychopen: Wahl-Leitartikel	3
Aktuelles	
Zahlungsunfähigkeit der Unternehmen Michal Žižlavský	4
Der Preis des JUDr. Václav Mandák für den besten Beitrag des Jahres 2017 Petr Toman	4
Aufruf an die Rechtsanwälte zum Kandidatenvorschlag für den Vorstand, Kontrollrat, Disziplinarkommission und Berufungsdisziplinarkommission für die Wahlen an der 7. Versammlung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer im Jahr 2017	5
Sieger des Juristen des Jahres 2016 Red.	6
Die Tschechische Rechtsanwaltskammer ist nun am Twitter! Barbora Petráčková	7
Achtung! Seit dem 2. Januar 2017 hat die Tschechische Rechtsanwaltskammer neue Rufnummern	8
Ausstellung des Fotografen Jan Šibík in den neuen Räumlichkeiten der Tschechischen Rechtsanwaltskammer Red.	10
Einladung zu den XXV. Karlsbader juristischen Tagen	12
Aktuell im Recht Hana Rýdlová	14
Aus Rechtstheorie und Praxis	
Artikel	
Durch Information oder Beratung verursachter Schaden Filip Melzer	15
Geltendmachung der Kosten der Zwangsvollstreckung im Insolvenzverfahren Petra Juřátková	25
Einbringung versus Erweiterung des Gemeinschaftsvermögens der Eheleute Radmila Švajglová	30
Auseinandersetzung der Bauten auf dem Grundstück eines fremden Eigentümers Jakub Kadlec, Josef Hrstka	32
Passives vs. aktives Hosting: Grenze des Modus Safe Harbour Martin Maisner	40
Entstehung des zentralen Kontenregisters Petr Liška	44
Verhältnis zwischen dem kanonischen Recht und dem Recht der Tschechischen Republik Ronald Némec	49
Aus der Judikatur	
Befangenheit des Richters	56
Zur Frage der höheren Ansprüche bzgl. des Inhalts der Klageschrift bei Verwendung der qualifizierten	62
Aufforderung gem. § 114b Zivilprozessordnung	64
Zur Frage der Auslegung und Anwendung des § 107a Zivilprozessordnung	66
Aus der Rechtsprechung des Europäischen Gerichts für Menschenrechte	66
Aus der Fachliteratur	
Daniela Hrabětová, Stanislav Kouba, Markéta Patzenhauer: Das Gesetz über das Umsatzregister. Kommentar (Radim Boháč)	69
Miloš Sokol, František Vorel, Martin Dobiáš, Tomáš Vojtišek: Entschädigung für Schmerz und Dauerfolgen bei Arbeits- und Nicht-Arbeits-Unfällen (Petr Vojtek)	69
Eva Fialová: Kontaktlose Chips und Schutz der Privatsphäre (Tomáš Lechner)	70
Kateřina Eichlerová, Jakub Handřlica, Martin Jasenský, Jan Kořán, Vratislav Košťál, Doubravka Plášilová, Petr Zákoucký: Energetisches Gesetz. Kommentar (Tomáš Zagar)	70
Petr Hajn: Aus dem Notizbuch des Juristen bzw. Ich bevorzuge zu schweigen (Ondřej Hruďa)	72
Daniela Kovářová: Der Tod im Justizpalast (Ivana Cihlářová)	72
Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt...	73
Aus der Rechtsanwaltschaft	
Kolumne von Karel Čermák	
Lasst uns alle einsperren bzw. über die vortotalitäre Zeit	75
Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft	
Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	76
Ostböhmisches Neheiten bei Gewährung der kostenlosen Rechtshilfe Milan Jelínek	78
Verlauf und Ergebnisse der Anwaltsprüfungen, Anerkennungsprüfungen und Befähigungsprüfungen, die im II. Halbjahr 2016 stattgefunden haben	79
Lösung der Schadensereignisse der Rechtsanwälte Zdeněk Turek	80
Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer Icha	81
Tennis-Turnier „Um den Weihnachtspokal der tschechischen und slowakischen Rechtsanwaltschaft“ Andrea Vinkráčková	82
Aus Europa	
Die Ständige Vertretung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in Brüssel informiert	83
UIA-Kongress in Budapest Martina Doležalová	85
Informationen und Wissenswertes	
Was Sie wissen sollten	
Vorträge und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	87
Einladung zu Seminaren und Vorträgen der Vereinigung der tschechischen Juristen im I. Halbjahr 2017	89
Europäische Suchmaschine der Rechtsanwälte neu auch auf der Webseite der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	90
„Das Marketing-Recht in den Sozialen Medien“ – Bericht aus der Konferenz Karla Chlumská	90
Die gedruckte Sammlung des Obersten Verwaltungsgerichts endet Václav Vlk, Josef Baxa	92
Traditionelles Seminar über das amerikanische Recht in Telč Lenka Zichová	94
Aus der Juristen-Gesellschaft	
Unterwegs zum emeritierten Professor JUDr. Zdenek Kučera, DrSc. Květoslav Růžička	95
Zum Schluss	
Notizen eines Juristen Petr Hajn	96
Eine Zeichnung von Lubomír Lichý	97
Wissen Sie, dass... Stanislav Balík	97
Inhaltsverzeichnis des Jahrgangs 2016	98
Inhaltsverzeichnis	103
Zusammenfassung/Summary	104
Table of Contents	105

Filip Melzer: Durch Information oder Beratung verursachter Schaden

Der Artikel analysiert die neue Regelung der Verantwortung für einen durch Information oder Beratung verursachten Schaden. Er beschäftigt sich mit dem Verhältnis zu anderen Tatbeständen des Schadenersatzes, wo die Frage gelöst wird, ob der durch Information oder Beratung verursachte Schaden nur zu den Bedingungen des § 2950, oder, wenn die Voraussetzungen auch eines anderen Tatbestandes erfüllt sind, auch nach diesem Tatbestand zu ersetzen ist. Insbesondere beschäftigt er sich mit dem Begriff „gegen Belohnung“ und dessen Verhältnis zur Kategorie der Entgeltlichkeit bzw. Unentgeltlichkeit. Dann wird Betonung auf die Definition der Kriterien der Unrichtigkeit oder der Unvollständigkeit der Information und der Schädlichkeit der Beratung gelegt. Die Studie ist mit einem Exkurs der vertraglichen Verantwortung für Beratung und Information, insbesondere in Form der Verantwortung für eine sachkundige Begutachtung, abgeschlossen.

Petra Jurátková: Geltendmachung der Kosten der Zwangsvollstreckung im Insolvenzverfahren

Dieser Beitrag ist eine Reaktion unter anderem auf den Befund des Verfassungsgerichts vom 6. 9. 2016, Aktenzeichen IV. ÚS 378/16, der in die Auslegung der Bestimmung des § 46 Abs. 7 des Gesetzes Nr. 120/2001 Sgl. über die Gerichtsvollzieher und die Vollstreckungstätigkeit (Vollstreckungsordnung) und über die Änderung weiterer Gesetze, in der Fassung der späteren Vorschriften, wesentlich eingegriffen hat. Dieses Gesetz regelt das Vorgehen des Gerichtsvollziehers in Bezug auf die eingebrachte Leistung und die Kosten der Zwangsvollstreckung, und zwar im Fall, wo ein Insolvenzverfahren während des Vollstreckungsverfahrens eingeleitet wird.

Radmila Švajglová: Einbringung versus Erweiterung des Gemeinschaftsvermögens der Eheleute

Einbringung und Erweiterung des Gemeinschaftsvermögens der Eheleute sind unterschiedliche Rechtsinstitute. Die Einbringung wird lediglich durch jene ausschließliche Mittel eines der Ehegatten dargestellt, welche gleichzeitig mit gemeinschaftlichen Mitteln der Ehegatten für die Anschaffung (Reparatur oder Instandhaltung) einer bestimmten Sache verwendet wurden. Bei der Einlage des Vermögens im vorherigen Alleineigentum eines der Ehegatten in das Gemeinschaftsvermögen der Eheleute geht es hingegen um die Erweiterung des Gemeinschaftsvermögens der Eheleute als Ganzes. Diese Unterscheidung hat dann Bedeutung bei der Auseinandersetzung des Gemeinschaftsvermögens der Eheleute, wie oben angeführt.

Jakub Kadlec, Josef Hrstka: Auseinandersetzung der Bauten auf dem Grundstück eines fremden Eigentümers

Der Artikel beschäftigt sich mit dem Institut der Auseinandersetzung eines unberechtigten Bauwerks, das vor der Wirksamkeit des neuen Bürgerlichen Gesetzbuches auf dem Grundstück eines fremden Eigentümers errichtet wurde, und dann mit den Möglichkeiten des Schutzes des Eigentumsrechts des Eigentümers des Grundstücks mit einem ursprünglich berechtigten Bauwerk, für welches der Rechtstitel erloschen ist. Im Hinblick auf das Thema analysieren die Autoren die Problematik einer grundlosen Bereicherung auf der Seite des Eigentümers des Bauwerks, mögliche Rechtstitel für den Bau des Bauwerks auf dem Grundstück eines fremden Eigentümers während der Wirksamkeit des alten Bürgerlichen Gesetzbuches und die Art der Aufteilung der Bauten auf unberechtigte und berechtigte Bauten laut Rechtsprechung des Obersten Gerichts. Die Autoren des Artikels betrachten die Vereinheitlichung der Art der Auseinandersetzung der unberechtigten und berechtigten Bauten, die auf dem Grundstück eines fremden Eigentümers vor der Wirksamkeit des neuen BGB errichtet wurden, als „de lege ferenda“ geeignet, wobei die Berechtigung bzw. Nichtberechtigung des Bauwerks sowie weitere Faktoren bei der Wahl der gerechten und komplexen Art der Auseinandersetzung zwischen dem Eigentümer des Grundstücks und dem Eigentümer des Bauwerks berücksichtigt würden, und zwar auch mit Rücksicht auf das altneue Prinzip „superficies solo cedit“.

Martin Maisner: Passives vs. aktives Hosting: Grenze des Modus Safe Harbour

Im Lichte der gegenwärtigen Rechtsentwicklung des Schutzes der Urheberrechte im Rahmen des inländischen und gemeinschaftlichen Rechtsmilieus werden die Problematik des Ausschlusses der Verantwortung der Anbieter der Dienstleistungen der Informationsgesellschaft (ISP) und die konkrete Breite des Umfangs des Ausschlusses der Verantwortung immer aktueller. Der folgende Artikel beschäftigt sich mit einer der Bedingungen der Aufrechterhaltung des sogenannten sicheren Hafens, und zwar durch passiven Zutritt des Anbieters zum konkreten Inhalt. Analysiert werden einzelne an Beispielen dargestellte Aspekte der Dienstleistungen und deren Einfluss auf die Beurteilung der Tätigkeit der ISP als aktiven oder passiven Anbieters im Hinblick auf den jeweiligen Inhalt. Die Aufmerksamkeit wird unter anderem der richtigen Beurteilung des aktiven oder passiven Zutritts der ISP in Bezug auf den entsprechenden Inhalt gewidmet.

Petr Liška: Entstehung des zentralen Kontenregisters

Der Artikel beschäftigt sich mit der Problematik der Rechtsregelung der Entstehung und der Funktion des zentralen Kontenregisters in der Tschechischen Republik. Es handelt sich um eine Analyse des gegenwärtigen Zustands der Gewährung von Informationen aus Konten, die durch Banken und andere Institutionen geführt werden, an verschiedene Organe und Personen und ferner handelt es sich um eine Analyse der Gründe für die Entstehung des zentralen Registers. Im Artikel wird auf einige Probleme hingewiesen, die insbesondere mit dem Kreis von Personen zusammenhängen, an die die Informationen aus dem durch die Tschechische Nationalbank geführten zentralen Register gewährt werden sollen, und ferner wird auf einige Fragen hingewiesen, die die neue Rechtsregelung hervorruft.

Ronald Némec: Verhältnis zwischen dem kanonischen Recht und dem Recht der Tschechischen Republik

Das Verhältnis zwischen dem kanonischen Recht und dem gültigen Recht der Tschechischen Republik war seit 1989 eher ein vernachlässigtes Verhältnis. Vor allem wohl deswegen, dass es nicht viele Subjekte gab, die ins Verpflichtungsverhältnis mit der Kirche eintreten würden, welche ihr eigenes Recht hat. Das ändert sich wesentlich mit der Einführung des Gesetzes Nr. 428/201 Sgl., wo insbesondere die Römisch-katholische Kirche ein erhebliches Eigentum erwirbt. Die Verwaltung dieses Eigentums richtet sich dann nicht nur nach dem gültigen Recht der Tschechischen Republik, sondern auch nach dem kanonischen Recht. Dieser Artikel hat zum Ziel, das Verhältnis zwischen den zwei Rechtssystemen zu beschreiben, und zwar vor allem mit Fokus auf die Verwaltung des Eigentums der Römisch-katholischen Kirche.

Filip Melzer: Damage caused by information or advice

The article analyses new regulation of liability for damage caused by information or advice. It deals with the links to other qualified facts of damages, where the issue is addressed whether damage caused by information or advice should be compensated only under conditions stipulated in § 2950 or, if the presumptions of other qualified facts are also met, also under these qualified facts. In particular, it also deals with the term “for remuneration” and its relation to the category of provision for consideration or not for consideration. It also puts emphasis on the definition of criteria of incorrectness or incompleteness of information and of harmfulness of advice. The study ends with a diversion to the area of contractual liability for advice and information, in particular in the form of liability for expert assessment.

Petra Jurátková: Claiming the cost of enforcement in insolvency proceedings

This article in a response, inter alia, to the finding of the Constitutional Court of 6 September 2016, file No. IV. ÚS 378/16, which significantly interfered with the interpretation of § 46 (7) of Act No. 120/2001 Sb., on Licensed Executors and Execution (the Execution Procedure Act) and Alteration of Some Other Acts, as amended, which regulates the procedure of license executors in respect to the enforced execution and the

cost of enforcement in the case insolvency proceedings are initiated during enforcement proceedings.

Radmila Švajglová: Individual's expenditure on community property versus extension of community property

Individual's expenditure on community property and extension of community property are different legal institutions. An individual's expenditure on community property is exclusive resources of one of the spouses which were used together with common resources of the spouses for acquisition (repair or maintenance) of a certain thing. In contrast, contribution to community property with property previously exclusively owned by one of the spouses is extension of community property as a whole. This distinction then plays a role in community property settlement, as mentioned above.

Jakub Kadlec, Josef Hrstka: Settlement of buildings on the land of another

The article deals with the institution of settlement of unauthorized building established before the effective date of the new Civil Code on the land of another, and with the options of protection of proprietary rights of the land's owner with originally authorized building for which the legal title has terminated. In relation to the topic, the authors analyse the issue of unjust enrichment on the side of the building owner, possible legal titles for the construction of a building on the land of another while the old Civil Code was in effect, and the division of buildings into unauthorized and authorized ones according to the case law of the Supreme Court. The authors of the article deem appropriate, de lege ferenda, to unify the manner of settlement of unauthorized and authorized buildings established on the land of another before the date of effect of the new Civil Code. The authority or lack of authority for a building and other factors should be taken into account in selecting a fair and comprehensive manner of settlement between the land owner and the building owner, regardless of the restored principle superficies solo cedit.

Martin Maisner: Passive vs. active hosting: boundaries of the Safe Harbour regime

In the light of the current legal developments of copyright protection in domestic and community regulatory environment, the issue of exclusion of liability of information society service providers (ISP) and the particular breadth of the scope of exclusion of liability is becoming more topical. The article deals with one of the conditions of maintaining a safe harbour, i.e., through the provider's passive access to particular content. It addresses different aspects of services and their influence on the assessment of the activities of an ISP as an active or passive provider in relation to relevant content, illustrated on examples. Attention is also given, inter alia, to correct assessment of active or passive access of an ISP in relation to relevant content.

Petr Liška: Establishment of a central register of accounts

The article deals with the issue of legal regulation of the establishment and operation of a central register of accounts in the Czech Republic. It is an analysis of the current state of provision of information from accounts held by banks and other institutions to various bodies and persons, and reasons for establishment of a central register. The article points out some problems associated in particular with the range of persons who are to be provided with information from the central register administered by the Czech National Bank, and some issues raised by the new legislation.

Ronald Némec: Relationship of canon law and laws of the Czech Republic

The relationship of canon law and applicable laws of the Czech Republic has been a rather neglected one since 1989. The main reason might have been the fact that there have not been many entities entering into obligation relationships with the Church, which has its law. This changes significantly with the advent of Act No. 428/2012 as especially the Roman Catholic Church acquires a considerable volume of assets. Management of these assets is then subject not only to applicable laws of the Czech Republic but also to canon law. This article aims to present the relationship of these two legal systems, in particular with focus on management of assets of the Roman Catholic Church.

Leading Article

Martin Vychopeň: Superelection editorial	3
---	---

Current News

Insolvency of businesses Michal Žižlavský.....	4
JUDr. Václav Mandák prize for the best article of 2017 Petr Toman.....	4
An invitation for lawyers to nominate candidates for the Board of Directors, the Supervisory Board, the Disciplinary Committee, and the Appeal Disciplinary Committee for election in the 7th assembly of the Czech Bar Association in 2017.....	5
Winners of the 2016 Lawyer of the Year ed.....	6
The CBA is now on Twitter! Barbora Petráčková.....	7
Note! The CBA has new phone numbers starting from 2 January 2017.....	8
Photographer Jan Šibík's exhibition in new premises of the CBA ed.....	10
Invitation to the XXV Carlsbad Legal Days.....	12
Currently in law Hana Rýdlová.....	14

Legal Theory and Practice**Articles**

Damage caused by information or advice Filip Melzer.....	15
Claiming the cost of enforcement in insolvency proceedings Petra Jurátková.....	25
Individual's expenditure on community property versus extension of community property Radmila Švajglová.....	30
Settlement of buildings on the land of another Jakub Kadlec, Josef Hrstka.....	32
Passive vs. active hosting: boundaries of the Safe Harbour regime Martin Maisner.....	40
Establishment of a central register of accounts Petr Liška.....	44
Relationship of canon law and laws of the Czech Republic Ronald Němec.....	49

Judicial Decisions

Bias of the judge.....	56
On the issue of higher requirements for the content of a claim in the case of use of a qualified notice under § 114 of the Code of Civil Procedure.....	62
On the issue of interpretation and application of § 107a of the Code of Civil Procedure.....	64
ECHR Judicial Decisions.....	66

Professional Literature

Daniela Hrabětová, Stanislav Kouba, Markéta Patzenhauer: Registration of Sales Act. Commentary (Radim Boháč).....	69
Miloš Sokol, František Vorel, Martin Dobiáš, Tomáš Vojtišek: Compensation for pain and permanent consequences of working and non-working injuries (Petr Vojtek).....	69
Eva Fialová: Contactless Chips and Privacy (Thomáš Lechner).....	70
Kateřina Eichlerová, Jakub Handrlica, Martin Jasenský, Jan Kořán, Vratislav Košťál, Doubravka Plášilová, Petr Zákoucký: Energy Act. Commentary (Tomáš Zagar).....	70
Petr Hajn: From a Lawyer's Diary (Ondřej Hruďa).....	72
Daniela Kovářová: Death in the Palace of Justice (Ivana Cihlářová).....	72
Bulletin of the Slovak Bar Association brings.....	73

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

Incarcerate us all: about the pre-totalitarian era.....	75
---	----

Czech Legal Profession

Disciplinary Practice Jan Syka.....	76
Eastern Bohemian news in provision of free legal aid Milan Jelínek.....	78
Course and results of bar exams, bar exams for foreign-educated lawyers and aptitude tests held in the 2nd half of 2016.....	79
Settlement of damage events of lawyers Zdeněk Turek.....	80
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha.....	81
Tennis tournament "Christmas Cup of the Czech and Slovak Legal Professions" Andrea Vínkrálčíková.....	82

Europe

Permanent representation of the CBA in Brussels informs.....	83
UIA congress in Budapest Martina Doležalová.....	85

Information and Points of Interest**You should know**

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association.....	87
Invitation to seminars and lectures of the Union of Czech Lawyers in the 1 st half of 2017.....	89
European search directory of lawyers and notaries now on the CBA's website.....	90
Marketing law in social media – a conference report Karla Chlumská.....	90
End of the printed collection of the Supreme Administrative Court Václav Vlk, Josef Baxa.....	92
Traditional seminar on US law in Telč Lenka Zichová.....	94

Legal Society

A visit to Professor Emeritus JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc. Květoslav Růžička.....	95
---	----

Finally

Lawyer's Diary Petr Hajn.....	96
Drawing by Lubomír Lichý.....	97
Did you know that... Stanislav Balík.....	97

Contents of the 2016 volume

Inhaltsverzeichnis.....	98
Zusammenfassung/Summary.....	104
Table of Contents.....	105

PETERKA PARTNERS

THE CEE LAW FIRM

PRÁVNÍ SLUŽBY V 90 ZEMÍCH SVĚTA

Na českém trhu působíme od roku 2000 a mezi naše klienty patří téměř 200 světových lídrů v nejrůznějších oborech lidské činnosti. Prostřednictvím našich vlastních poboček poskytujeme právní služby v 9 zemích střední a východní Evropy a máme též bohaté zkušenosti s případy a s transakcemi v řadě dalších států.

Každý měsíc evidujeme až 100 nových případů, na kterých spolupracujeme se zahraničními právními firmami. Jsme proto v pravidelném kontaktu s téměř 2000 právních firem po celém světě a máme tak rozsáhlé znalosti o situaci na trhu právních služeb v desítkách zemí.

Našim klientům nebo partnerským českým advokátním kancelářím pomáháme vybrat nejvhodnější právní firmy pro jejich zahraniční aktivity v 90 státech světa a vyjednat s nimi co nejvýhodnější finanční podmínky. Zohledňujeme při tom potřebnou specializaci, naše zkušenosti se službami poskytnutými jednotlivými právními firmami v minulosti a samozřejmě i klientův rozpočet.

V České republice již takto úspěšně spolupracujeme s mnoha advokátními kancelářemi. V rámci spolupráce naši právníci v dohodnutém rozsahu koordinují práci zahraničních právních firem, podílejí se na identifikaci klíčových aspektů zahraničního práva, definují potřebná zadání a komunikují mezi všemi zúčastněnými stranami. Samozřejmě při tom vždy plně respektujeme existující vztahy mezi advokáty a jejich klienty.

V případě zájmu o spolupráci vám rádi poskytneme podrobnější informace. Naší kontaktní osobou je Mgr. Andrea Kubíková, pfcz@peterkapartners.com, tel. +420 246 085 300

česká firma na
mezinárodních trzích

www.peterkapartners.com

ALLEN & OVERY

A lawyer for tomorrow

Opportunities for law students and junior lawyers

The spirit and ethos of a firm, the way that it supports and nurtures its people and the tone and energy that exists between team members are the characteristics that really define a top law firm. At Allen & Overy we believe in the fundamental importance of collaboration and teamwork, of giving lawyers tasks that will challenge them, and then supporting them to advance their careers. We believe that our people perform best when they are given the very best resources, opportunities and encouragement to explore their full potential.

Please do not hesitate to send us your CV and cover letter to recruitment.prague@allenoverly.com.

*Most Attractive Employer for Law students
in the Czech Republic for the past three years*

Universum Awards 2014, 2015 and 2016

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
hledá do svého týmu PRÁVNÍKY SE SPECIALIZACÍ NA
KORPORÁTNÍ PRÁVO, FÚZE A AKVIZICE, PRÁVO NEMOVITOSTÍ
a TRESTNÍ PRÁVO

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ/RJ)
- praxe v advokacii podmínkou
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační znalosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITYTOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem
v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

CorporateINTL
LEGAL AWARDS
WINNER 2016

CODEXIS® ADVOKACIE

EVROPSKÝ PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Komplexní řešení pro potřeby advokátů a členů
České advokátní komory.

LIBERIS®

Unikátní systém poskytující komentáře renomovaných
autorů k jednotlivým paragrafům.

- **Stovky titulů**
- **Tisíce paragrafů**
- **Desetitisíce komentářů**

V případě zájmu či dotazů nás neváhejte kontaktovat:

✉ klientske.centrum@atlasconsulting.cz

☎ +420 596 613 333

www.codexisadvokacie.cz

O BLEKY NA MÍRU

ZA CENU KONFEKCE

LE PREMIER

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

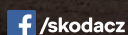
DOPŘEJTE SI TO NEJLEPŠÍ

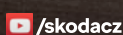
NOVÁ ŠKODA KODIAQ / SE SLUŽBAMI ŠKODA CONNECT

Nová ŠKODA KODIAQ kombinující medvědí sílu a sebevědomý design naplňuje dokonalou vizi o tom, jak by mělo vypadat ideální fleetové SUV. Díky službám ŠKODA CONNECT zůstanete propojeni se světem informací na cestách kamkoli. Snadno oslníte dravým vzhledem umocněným LED světly. Sedmimístná verze bude vaším velkorysým partnerem. Chcete přece to nejlepší. **RECONNECT.**

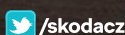
mujkodiaq.cz

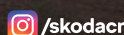
/skodacz

/skodacz

/skodacz

/skodacr

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ vozů
ŠKODA KODIAQ: 5,0-7,4 l/100 km, 131-173 g/km

